33745 K.18

വിഷയസങ്കേതസൂചി.

വിഷയം	പുറം	വിഷയം	പുറം
ഔഷധങ്ങളുടെ അളവുകളും തൂക്കങ്ങളും	1	ഷട്പലകഘൃതം	12
മാനപരിഭാഷാ	,,	പാനീയകല്യാണകഘൃതം	14
കിരാതാദിക്വാഥം	1	രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.	
പിപ്പല്യാദി കഷായം	,,	ജ്വരാതിസാരചികിത്സ	15
ഗുഡൂച്യാദികഷായം	2	ഉല്പലഷട്കം	16
ഗുഡൂചീസ്വരസം	,,	നാഗരാദിക്വാഥം	,,
ദ്രാക്ഷാദിക്വാഥം	,,	പാഠാദിക്വാഥം	,,
ലോധ്രാധിക്വാഥം	3	ഹ്രീബേരാദിക്വാഥം	,,
ദുരാലഭാദിക്വാഥം	,,	ബൃഹദ്ഗുഡൂച്യാദി ശീതകഷായം	17
പർപ്പടകാദിക്വാഥം	,,	കലിംഗാദിക്വാഥം	,,
പദ്മകാദ്യുപക്രമം	4	ക്വാഥദ്വയം	,,
കുഷ്ഠാദിക്വാഥം	6	പഞ്ചമൂല്യാദിക്വാഥം	18
ത്രിഫലാദിക്വാഥം	7	തണ്ഡുലോദകപാനം	,,
ത്രിഫലാദിക്വാഥം	,,	ഉശീരാദിക്വാഥം	19
കിരാതാദിക്വാഥം	,,	വിഡംഗാദിക്വാഥം	,,
ശർക്കരാദിപാനം	,,	ഗുഡൂച്യാദിക്വാഥം	,,
വായിൽകൊള്ളുവാൻ	8	കിരാതാദിക്വാഥം	,,
		മൂന്നാം അദ്ധ്യായം	
ആർദ്രകാദികബളം	,,	അതിസാരചികിത്സ	20
അഷ്ടാദശാംഗം	9	ഷഡംഗപാനീയങ്ങൾ	,,
കട്ഫലാദ്യവലേഹികം	,,	നാഗരാദിഘൃതം	21
മുസ്താദ്യഷ്ടാദശാംഗം	,,	പേയാദികളിൽ ഉപയോഗിക്കേണ്ട ദ്രവ്യങ്ങൾ	21
ബൃഹത്യാദിഗണം	10	പഞ്ചമൂല്യാദി	22
ശഠ്യാദിഗണം	,,	കിരാതതിക്തകാദി	23
ബൃഹച്ഛഠ്യാദിഗണം	11	കുടജാദിക്വാഥം	,,
സന്നിപാതജ്വരിയുടെ അപായലക്ഷണം	,,	പ്രിയംഗ്വാദിക്വാഥം	,,
സന്നിപാതജ്വരത്തിന്റെ മോചനവിധങ്ങൾ	,,	പടോലാദിക്വാഥം	,,

വത്സകാദികഷായം 23
കുടജലേഹം 24
കുടജചൂൎണ്ണം 25
കപിത്ഥാഷ്ടകചൂൎണ്ണം ,,
ബിശപാദിവടി ,,
ജാതീഫലാദിവടി 26
ഷഡംഗഘൃതം ,,
ക്ഷീരവിധി ,,
പ്രവാഹികയുടെ ചികിത്സ 27
വില്വപേശ്യാദി ,,
ഭക്ഷണവിശേഷം ,,
പ്രലേപാദി 28
ഗുദഭ്രംശത്തിൽ ചാംഗേരീഘൃതം ,,
വൎജ്ജ്യങ്ങൾ ,,
അസാദ്ധ്യലക്ഷണം ,,

നാലാം അദ്ധ്യായം.

ഗ്രഹണ്യധികാരം 29
പാചനോപായം ,,
തക്രഗുണം 30
ചിത്രകഗുഡികാ ,,
നാഗരാദിചൂൎണ്ണം ,,
ഭൂനിംബാദ്യംചൂൎണ്ണം 31
ചാംഗേരീഘൃതം 32
മരിചാദ്യം ഘൃതം ,,
കല്യാണക്ഷാരലേഹം 33
അഗ്നിമുഖഘൃതം ,,

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

അൎശോധികാരം 34
തിലാരുഷ്കരയോഗം 35
തിലാഭല്ലാതകം 36
ദന്ത്യരിഷ്ടം ,,
അഭയാരിഷ്ടം 37
പ്രാണദമോദകം 38
കാംകായനമോദകം 39
ബൃഹത്സൂരണമോദകം 40
ഭല്ലാതകഗുഡം 41
കുടജലേഹം ,,

ആറാമദ്ധ്യായം.

അജീൎണ്ണാധികാരം 43
അഗ്നിമുഖചൂൎണ്ണം ,,
ബൃഹദഗ്നിമുഖംചൂൎണ്ണം ,,
അഗ്നിഘൃതം 45
ചിത്രകഗുഡം ,,

ഏഴാമദ്ധ്യായം.

പാണ്ഡുരോഗാധികാരം 47
മണ്ഡൂരവടകം ,,
പുനൎന്നവാമണ്ഡൂരം 48
മണ്ഡൂരവജ്രവടകം 49

എട്ടാമദ്ധ്യായം.

രക്തപിത്താധികാരം ,,
ചന്ദനാദിചൂൎണ്ണം 50
ഏലാദിഗുഡികാ ,,
ദൂൎവ്വാദ്യംഘൃതം 51
ഖണ്ഡകാദ്യലേഹം 52

പത്താമദ്ധ്യായം.

രാജയക്ഷ്മാധികാരം 54
ച്യവനപ്രാശം ,,
ഛാഗലാദ്യംഘൃതം 56
പരാശരഘൃതം 57
ഛാഗലാദ്യംഘൃതം ,,
മൃദ്വീകാരിഷ്ടം 58
പിപ്പല്യാദ്യരിഷ്ടം ,,
ചന്ദനാദ്യംതൈലം 5[illegible]

പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം.

കാസാധികാരം [illegible]
രാസ്നാദിഘൃതം ,,
കുമുദേശ്വരരസം ,,

വസിഷ്ഠരസായനം 61
മരിചാദ്യംചൂൎണ്ണം 62
വ്യാഘ്രീഹരീതകീ 63
താലീശാദ്യമോദകം ,,
ചന്ദ്രപ്രഭാവടി 64
ചന്ദനാദ്യംതൈലം 65
ലാക്ഷാചന്ദനാദിതൈലം 66
വാസാരിഷ്ടം 67

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

സ്വരഭേദാധികാരം 68
ചവ്യാദിചൂൎണ്ണം ,,
സാരസ്വതഘൃതം ,,
കിന്നരകണ്ഠരസം 70

പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായം.

ഹിക്കാശ്വാസാധികാരം ,,
ശൃംഗ്യാദിചൂൎണ്ണം ,,
ഭാൎഗ്ഗീഗുഡം 71
ശൃംഗീഗുഡം 73
ശ്വാസാരിലേഹം 73
ബൃഹച്ചന്ദനാദിതൈലം 74
കനകാസവം ,,

പതിന്നാലാമദ്ധ്യായം.

ഹൃദ്രോഗാധികാരം 75
വല്ലഭകംഘൃതം ,,
ശ്വദംഷ്ട്രാദ്യംഘൃതം ,,
കകുഭാദിചൂൎണ്ണം ,,
ചിന്താമണിരസം 76
പാൎത്ഥാദ്യരിഷ്ടം 77

പതിനഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

ക്രിമ്യധികാരം ,,
പാരസീയാദിചൂൎണ്ണം ,,
ക്രിമിശാൎദ്ദൂലചൂൎണ്ണം 78
ഹരിദ്രാഖണ്ഡം ,,
പരിഭദ്രാവലേഹം 79
യമാനീഷാഡവം 80
രസാലാ ,,

പതിനാറാമദ്ധ്യായം.

അമ്ലപിത്തരോഗാധികാരം 81
ബൃഹൽപിപ്പലീഖണ്ഡം ,,
നാരായണഘൃതം 82
ശ്രീവില്വതൈലം ,,

പതിനേഴാമദ്ധ്യായം.

ശൂലാധികാരം 83
ഹിംഗ്വാദിചൂൎണ്ണം ,,
കാങ്കായനഗുളിക 85
രസായനാമൃതം 86
നാഗേശ്വരരസം ,,
ഛൎദ്ദിശമിക്കവാൻരസേന്ദ്രം 87
ശീതപിത്തഉദൎദ്ദകോഠാധികാരം ,,
ഹരിദ്രാഖണ്ഡം ,,
ബൃഹദ്ധരിദ്രാഖണ്ഡം 88

പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം.

മസൂരിരോമാന്ത്യധികാരം 89
ഇന്ദുകലാവടികാ ,,
ഊഷണാദിചൂൎണ്ണം ,,
ഏലാദ്യരിഷ്ടം ,,

പത്തൊമ്പതാമദ്ധ്യായം.

വാതാധികാരം 90
സിദ്ധാൎത്ഥകതൈലം ,,
ഹിമസാഗരതൈലം 91
വായുഛായാസുരേന്ദ്രതൈലം 93
നാരായണതൈലം 94
മഹാബലാതൈലം 96
പുഷ്പരാജപ്രസാരിണീതൈലം 97
മഹാകുക്കുടമാംസതൈലം 98

നകുലതൈലം	99	ദശമൂലാരിഷ്ടം	113
മാഷതൈലം	100	ഖദിരാരിഷ്ടം	115
സ്വല്പമാഷതൈലം	101	അഭയാരിഷ്ടം	116
ബൃഹന്മാഷതൈലം	102	സാരസ്വതാരിഷ്ടകം	117
മഹാമാഷതൈലം	103	ആസവങ്ങൾ	
ബൃഹച്ഛാഗലാദ്യംഘൃതം	104	അഹിഫേനാസവം	119
അരിഷ്ടാസവങ്ങൾ		പിപ്പല്യാസവം	,,
ബലാരിഷ്ടം	108	ശ്രീഖണ്ഡാസവം	120
അശ്വഗന്ധാരിഷ്ടം	109	ചന്ദനാസവം	121
ദേവദാർവ്വരിഷ്ടം	,,	സാരിവാദ്യാസവം	122
അശോകാരിഷ്ടം	110	പത്രാംഗാസവം	123
ലക്ഷ്മണാരിഷ്ടം	111	അരവിന്ദാസവം	124
ജീരാദ്യരിഷ്ടം	112	പുനർന്നവാസവം	125
ശിരിഷാരിഷ്ടം	,,	ഉശിരാസവം	126

ഔഷധങ്ങളുടെ അളവുകളും തൂക്കങ്ങളും

ഔഷധമാനത്തെപ്പറ്റി ശരിയായി വിവരിക്കുന്ന യാതൊരു ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഇതേവരെ മലയാളഭാഷയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി കണ്ടിട്ടില്ല. ഇതുകൊണ്ടായിരിക്കണം വൈദ്യന്മാരിൽ ഏറിയകൂറും ജനങ്ങൾ ശാസ്ത്രീയമായ ഔഷധമാനത്തെയും നാട്ടുമാനത്തെയും തമ്മിൽ താരതമ്യഗണന ചെയ്യാതെ രോഗികൾക്കു കൊടുക്കുന്ന കുറിപ്പുകളിൽ ഔഷധമാനത്തെ അതേവിധം ചാർത്തിക്കാണുന്നത്. ഒരുപലം പന്ത്രണ്ടുകഴഞ്ചെന്നും കുഡവം നാഴിയെന്നും പ്രസ്ഥം ഇടങ്ങഴിയെന്നും മറ്റും കുറിക്കുന്ന കുറിപ്പുകൾ നാട്ടുമാനത്തോടു എങ്ങനെ യോജിക്കുന്നു എന്നു ആലോചിക്കേണ്ടതും വൈദ്യമാനത്തെ നാട്ടുമാനത്തോടു തുലനം ചെയ്യുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ഏററക്കുറവിനെ ക്രമപ്പെടുത്തിക്കിട്ടുന്ന അളവുള്ളങ്ങളെ തന്റെ ഡാപ്പുകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതും വൈദ്യന്റെ ധർമ്മമാണ്. വൈദ്യൻ ഒരുപലം പന്ത്രണ്ടുകഴഞ്ചെന്നു കണക്കാക്കി കുറിച്ചിട്ടുള്ള ഡാപ്പും കൊണ്ടു രോഗികൾ പന്ത്രണ്ടു കഴഞ്ചു മരുന്നിനു അങ്ങാടിയിൽ ചെന്നാൽ ആയുർവ്വേദോക്തമായ മാനപരിഭാഷാഗണനപ്രകാരം അങ്ങാടിക്കാരൻ കൊടുക്കുമെന്നു വിചാരിക്കാൻ യാതൊരു യുക്തിയും വൈദ്യനുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതിനാൽ ആയുർവ്വേദോക്തമായ മാനനിയമം ഇവിടെ എടുത്തെഴുതുന്നത് അവിടെ ഉള്ള സന്ദേഹനിവൃത്തിക്കും സംസ്കൃതഭാഷാജ്ഞാനമില്ലാത്ത വൈദ്യന്മാരുടെ അറിവിനും ഉചിതമായിരിക്കുമെന്നു തന്നെ വിചാരിക്കുന്നു.

മാനപരിഭാഷ

നമാനേന വിനായുക്തിർദ്രവ്യാണാംജായതേക്വചിൽ
അതഃപ്രയോഗകാര്യാർത്ഥംമാനമത്രോച്യതേമയാ
ഷട്സർഷപൈര്യവഃസ്ത്വേകോ ഗുഞ്ജൈകാ തു യവൈസ്ത്രിഭിഃ
മാഷസ്തു പഞ്ചഭിഃ ഷഡ്ഭിസ്സ്യാന്മാസപൂർവ്വൈസ്തു
ദശഭിർദ്വാദശാഭിശ്ചാന്യൈർഭിഃ ഷഡധിയോമതഃ

ചരകസ്യതുമാഷസ്തുദശഗുഞ്ജാഭിരേവച
ചരകസ്യതുചാഭേ്നശ്രുതസ്യതുമാഷകഃ

ഔഷധദ്രവ്യങ്ങൾക്കു അളവുകൂടാതെ യാതൊരിടത്തും പ്രയോഗയുക്തി ഭവിക്കുന്നില്ല. അതുനിമിത്തം പ്രയോഗസൌകൎയ്യത്തിനായിട്ട് ഇവിടെ എന്നാൽ അളവു പറയപ്പെടുന്നു. ആറു കടുകുകൾകൊണ്ടതു ഒരു യവമാകുന്നു മൂന്നു യവങ്ങൾ കൊണ്ടതു (നാലു ധാന്യംകൊണ്ടതു) ഒരു ഗുഞ്ജ (കുന്നി) യാകുന്നു. അഞ്ചുകുന്നികൾ കൊണ്ടതു ഒരു മാഷമാകുന്നു. മാഷമെന്ന ഈ അളവിന് ആറുവിധത്തിൽ മതാന്തരങ്ങൾ ഉള്ളതായി പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മാഷമെന്നതു അഞ്ചു കുന്നികൾകൊണ്ടതെന്നും ആറു കുന്നികൾ കൊണ്ടതെന്നും ഏഴു കുന്നികൾ കൊണ്ടതെന്നും എട്ടു കുന്നികൾ കൊണ്ടതെന്നും പത്തുകുന്നികൾ കൊണ്ടതെന്നും പന്ത്രണ്ടുകുന്നികൾ കൊണ്ടതെന്നും ആണ് ആ ആറുവിധ മതാന്തരങ്ങൾ. പത്തു കുന്നികൾ കൊണ്ടതാണ് ഒരു മാഷം എന്നു ചരകൻ പറയുന്നു. സുശ്രുതമതാനുസാരികൾ അഞ്ചു കുന്നികൾ കൊണ്ടതാണ് ഒരു മാഷമെന്നു പറയുന്നു.

മാഷൈശ്ചതുർഭിഃശാണഃസ്യാദ്ധരണംതന്നിഗദ്യതേ
ടങ്കഃസഏവകഥിതസ്തദ്വയംകോലഉച്യതേ
ക്ഷുദ്രകോവടകശ്ചൈവദ്രംക്ഷണഃസനിഗദ്യതേ
കോലദ്വയഞ്ചകർഷഃസ്യാൽപ്രോക്തഃപാണിശ്ചമാണികാ
അക്ഷംപിചുഃപാണിതലംകിഞ്ചിൽപാണിശ്ചതിന്ദുകം
വിഡാലപദകഞ്ചൈവതഥാഷോഡശികാമതാ
കരമദ്ധ്യോഹംസപദംസുവർണ്ണംകവലഗ്രഹഃ
ഉദുംബരശ്ചപര്യായൈഃകർഷഏവനിഗദ്യതേ
സ്യാൽകർഷാഭ്യാമർദ്ധപലംശുക്തിരഷ്ടമികാതഥാ
ശുക്തിഭ്യാഞ്ചപലംജ്ഞേയംമുഷ്ടിരാമ്രംചതുർത്ഥികാ
പ്രകുഞ്ചഃഷോഡശീവില്വംപലമേവാത്രകീർത്ത്യതേ
പലാഭ്യാംപ്രസൃതിർജ്ഞേയഃപ്രസൃതഞ്ച
പ്രസൃതിഭ്യാമഞ്ജലിഃസ്യാൽകുഡവോർദ്ധശരാവക

അഷ്ടാമാനഞ്ച സംജ്ഞേയഃ കുഡവാഭ്യാഞ്ച മാണികാ
ശരാവോഷ്ടപലം തദ്വജ്ജ്ഞേയമത്ര വിചക്ഷണൈഃ
ശരാവാഭ്യാം ഭവേൽപ്രസ്ഥ ചതുഃപ്രസ്ഥൈസ്തഥാഢകം
ഭാജനം കംസപാത്രഞ്ച ചതുഃഷഷ്ടിപലഞ്ച തൽ

നാലുമുഷ്ടം കൊണ്ടത്തു ശാണമാകുന്നു. അതിനേത്തന്നെ ധരണം എന്നും ടങ്കം എന്നുംകൂടി പറയും ശാണമെന്നു പറയുന്ന ഈ മാത്ര അരത്തോലയാകുന്നു. ശാണം രണ്ടുകൂടിയതു കോലമാകുന്നു ഇതിനു ക്ഷുദ്രകം വടകം ദ്രംക്ഷണം എന്നു പൎയ്യായശബ്ദങ്ങളുണ്ട്. ഈ മാത്ര ഒരു തോലയാകുന്നു. ഒരു തോലയെന്നതു ഒരു രൂപാത്തൂക്കമാണ്. രണ്ടു കോലങ്ങൾ കൂടിയതു ഒരു കഷമാകുന്നു. പാണി മാണികാ അക്ഷം പിചു പാണിതലം കിഞ്ചിൽപാണി തിന്ദുകം വിഡാലപദകം ഷോഡശികാ കരമദ്ധ്യം ഹംസപദം സുവൎണ്ണം കവളഗ്രഹം ഉദുംബരം എന്നുള്ള ശബ്ദങ്ങൾ കഷത്തിന്റെ പൎയ്യായങ്ങളാകുന്നു. ഇതു രണ്ടുതോലാ അതായതു് രണ്ടു രൂപാത്തൂക്കമാകുന്നു. രണ്ടു കഷങ്ങൾ കൂടിയതു അൎദ്ധപല (അരപ്പലം) മാകുന്നു. ഇതിനു ശുക്തിഎന്നും അഷ്ടമികാ എന്നുംകൂടി പേരുകളുണ്ട്. രണ്ടു ശുക്തികൾ കൂടിയതു പലമാകുന്നു. മുഷ്ടി ആമ്രം ചതുൎത്ഥികാ പ്രകുഞ്ചം ഷോഡശി വില്വം എന്ന പൎയ്യായശബ്ദങ്ങൾ പലത്തിനുണ്ട്. ഇതു എട്ടു തോലാ അതായതു് എട്ടു രൂപാത്തൂക്കമാകുന്നു. രണ്ടു പലങ്ങൾ കൂടിയതു പ്രസൃതി (ഉരി) ആകുന്നു. ഇതിനെ പ്രസൃതമെന്നും പറയും. രണ്ടു പ്രസൃതികൾ കൂടിയതു അഞ്ജലി (നാഴി) യാകുന്നു. ഇതിനു കുഡവം അൎദ്ധശരാവകം അഷ്ടമാനം എന്ന പേരുകൾ പൎയ്യായങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. രണ്ടു കുഡവങ്ങൾകൊണ്ടത്തു ശരാവമാകുന്നു. ഇതിനെ മാണികാ എന്നും അഷ്ടപലമെന്നും കൂടി പറയും. രണ്ടു ശരാവങ്ങൾ കൊണ്ടത്തു പ്രസ്ഥമാകുന്നു. പ്രസ്ഥത്തെയാണ് ഇടങ്ങഴിയെന്നു പറയുന്നത്. നാലു പ്രസ്ഥങ്ങൾ കൊണ്ടത്തു ആഢകം (നാലിടങ്ങഴി) എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇതിനെ ഭാജനമെന്നും കംസപാത്രമെന്നും ചതുഃഷഷ്ടിപലമെന്നും

പറയും. ചതുഃഷഷ്ടി പലമെന്നാൽ അറുപത്തിനാലു പലമെന്നു അൎത്ഥമാകുന്നു.

ചതുൎഭിരാഢകൈൎദ്രോണഃകലസോനല്വണോൎമ്മണഃ
ഉന്മാനശ്ചഘടോരാശിൎദ്രോണപൎയ്യായസംജ്ഞിതഃ
ദ്രോണാഭ്യാംശൂൎപ്പകുംഭൌചചതുഃഷഷ്ടിശരാവകഃ
ശൂൎപ്പാഭ്യാഞ്ചഭവേദ്രോണീവാഹോഗോണീചസാസ്മൃതാ
ഗോണീചതുഷ്ടയംഖാരീകഥിതാസൂക്ഷ്മബുദ്ധിഭിഃ
ചതുഃസഹസ്രപലികാഷണ്ണവത്യധികാചസാ
പലാനാംദ്വിസഹസ്രഞ്ചഭാരഏകഃപ്രകീൎത്തിതഃ
തുലാപലശതംജ്ഞേയംസൎവ്വത്രൈവൈഷനിശ്ചയഃ

നാലു ആഢകം (നാലിടങ്ങഴി) കൊണ്ടു ദ്രോണമാ(പതിനാറിടങ്ങഴി)കുന്നു. ഇതിന്നു കലസം, നല്വണം, ഉന്മ്മണം, ഉന്മാനം, ഘടം, രാശി, എന്ന പൎയ്യായപദങ്ങളുണ്ട്. രണ്ടു ദ്രോണങ്ങൾ കൊണ്ടു ശൂൎപ്പമാ(മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി)കുന്നു. ഇതിന്നു കുംഭമെന്നും ചതുഷഷ്ടിശരാവകമെന്നും കൂടി പറയും. രണ്ടു ശൂൎപ്പങ്ങൾ കൊണ്ടു ദ്രോണി (അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി)യാകുന്നു. ഇതിന്നു വാഹോ, ഗോണീ എന്ന പൎയ്യായപദങ്ങളുണ്ട്. ഗോണി നാലുകൊണ്ടു ഖാരി (നൂററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി)യാകുന്നു. അതായതു നാലായിരത്തി തൊണ്ണൂററാറു പലമാകുന്നു. രണ്ടായിരം പലങ്ങൾ കൊണ്ടു ഒരു ഭാരമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. നൂറു പലങ്ങൾ കൊണ്ടു ഒരു തുലാമാകുന്നു. ഈ നിയമം ഹിന്തുക്കളുടെ ആയുൎവ്വേദത്തെ സംബന്ധിച്ചു എവിടേയും നടപ്പുള്ള മാനമാകുന്നു. സൌകൎയ്യത്തിനായി ഇതിന്റെ ഒരു പട്ടിക താഴെ ചേൎത്തിരിക്കുന്നു. ഈ ചേൎത്തിരിക്കുന്നതു പന്ത്രണ്ടു കുന്നി ഒരു മാഷമായി ഗണിച്ചിട്ടുള്ള തോതനുസരിച്ചുള്ളതാകുന്നു.

6 സൎഷപങ്ങൾ (കടുക്	1 യവം
3 യവങ്ങൾ (4 ധാന്യങ്ങൾ)	1 ഗുഞ്ജാ: രക്തി (കുന്നി)
12 രക്തികൾ	1 മാഷം
4 മാഷങ്ങൾ	1 ശാണം

2 ശാണങ്ങൾ	1 കോലം 1 തോലാ 1
2 കോലങ്ങൾ	1 കർഷം (രൂപാത്തൂക്കം)
2 കർഷങ്ങൾ	1 ശുക്തി
2 ശുക്തികൾ	1 പലം (8 തോലാ)
2 പലങ്ങൾ	1 പ്രസൃതി (ഉരി) (16 രൂപാത്തൂക്കം)
2 പ്രസൃതികൾ	1 കുഡവം (നാഴി)
2 കുഡവങ്ങൾ	1 ശരാവം
2 ശരാവങ്ങൾ	1 പ്രസ്ഥം (16 പലം 128 രൂപാത്തൂക്കം)
4 പ്രസ്ഥങ്ങൾ	1 ആഢകം (നാലിടങ്ങഴി)
4 ആഢകങ്ങൾ	1 ദ്രോണം (16 ഇടങ്ങഴി)
2 ദ്രോണങ്ങൾ	1 കുംഭം (32 ഇടങ്ങഴി)
2 കുംഭങ്ങൾ	1 ഗോണി (64 ഇടങ്ങഴി)
4 ഗോണികൾ	1 ഖാരി
100 പലങ്ങൾ	1 തുലാം
2000 പലങ്ങൾ	1 ഭാരം

ഗുഞ്ജാദിമാനമാരഭ്യയാവൽസ്യാൽകുഡവസ്ഥിതിഃ
ദ്രവാർദ്രശുഷ്കദ്രവ്യാണാംതാവന്മാനംസമംമതം
പ്രസ്ഥാദിമാനമാരഭ്യദ്വിഗുണംതദ്ദ്രവാർദ്രയോഃ
മാനസ്തഥാതുലായസ്തുദ്വിഗുണംനക്വചിൽസ്മൃതം

അന്യച്ച

കുഡവേമാണികായാഞ്ചതുലാമാനേതഥൈവച
പലോല്ലേഖാഗതേമാനേനദ്വൈഗുണ്യമിഹേഷ്യതേ

അന്യച്ച

കുഡവേപിക്വചിദ്ദ്വിത്വംയഥാദന്തിഘൃതേസ്മൃതം
സർപ്പിഃഖണ്ഡജലക്ഷൌദ്രതൈലക്ഷീരാസവാദിഷു
അഷ്ടൌപലാനികുഡവോനാരികേളേതഥൈവച
ശുഷ്കദ്രവ്യസ്യയാമാത്രാസാർദ്രസ്യദ്വിഗുണാമതാ
ശുഷ്കസ്യഗുരുതീക്ഷ്ണത്വാത്തസ്യാർദ്ധംപ്രയോജയേൽ

ഗുഞ്ജതുടങ്ങി കുഡവം വരെയുള്ള ദ്രവദ്രവ്യങ്ങളുടെയും ആർദ്രദ്രവ്യങ്ങളുടെയും ശുഷ്കദ്രവ്യങ്ങളുടെയും മാത്ര സമമാക

നു. അരയതു നാല പലത്തിനങ്ങളിൽ ഉള്ള ദ്രവ്യത്തിനും ആർദ്രത്തിനും ശുഷ്കത്തിനും ഒന്നുപോലെയാകുന്നു. പ്രസ്ഥം തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള അളവു ദ്രവങ്ങൾക്കും ആർദ്രവങ്ങൾക്കും ഇരട്ടിയാകുന്നു. അതായതു ഒരു പ്രസ്ഥം ദേവതാരം എടുക്കണമെന്നു പറയുന്നിടത്തു ഒരുപ്രസ്ഥമെടുത്താൽമതി. എന്നാൽഒരുപ്രസ്ഥം തൈലമെന്നു പറയുന്നിടത്തു ഒരു പ്രസ്ഥമെടുത്താൽ മതിയാകുന്നതല്ല. അവിടെ രണ്ടുപ്രസ്ഥം എടുക്കണം. അങ്ങിനെ ചെയ്യേണ്ടതു തൈലം ദ്രവവസ്തുവാകയാലും അതിന്മണ്ണം തന്നെ പച്ചയായി കൂട്ടേണ്ടതു എന്നർത്ഥമുള്ള ആർദ്രദ്രവ്യങ്ങളും പ്രസ്ഥത്തിനുമേൽ ഇരട്ടിയായിത്തന്നെ യോജിപ്പിക്കണം. ഒരു തുലാത്തിനുമേൽ ദ്രവാർദ്രദ്രവ്യങ്ങളും ഇരട്ടിക്കേണ്ടതില്ല. കുഡവം എന്നു പറയുന്നിടത്തും ഇരട്ടിക്കേണമെന്നു ചിലടത്തു വൈകല്പികമായി വിധിക്കുന്നുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിനു ദന്തീഘൃതം മതിയാകുന്നതാണ്. നെയ് പഞ്ചസാര ജലം. തേൻ തൈലം ക്ഷീരം ആസവം തുടങ്ങിയ ഇവയിൽ കുഡവം എട്ടുപലമാണെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിന്മണ്ണം തന്നെയാണ് നാളികേരത്തിൻെറയും വിധി ഉണക്കിച്ചേർക്കേണ്ടതായ മരുന്നിനു യാതൊരു മാത്രയെ നിശ്ചയിക്കുന്നുവൊ അതു പച്ചയായി കൂട്ടുന്നതിൽ ഇരട്ടിക്കേണ്ടതാണ്. അതായതു ശുഷ്ക ദ്രവ്യത്തിനെക്കാൾ ഇരട്ടിയാണ്. ആർദ്രദ്രവ്യം ഉണങ്ങിയവസ്തു ഗുരുതാപം തീക്ഷ്ണതാപവുമുള്ളതുകൊണ്ടു പച്ചയായയവയിൽനിന്നും പകുതി മാത്രയിൽ ഉണങ്ങിയതിനെ എടുക്കേണ്ടതാണ്.

അസ്യാപവാദഃ

വാസാനിംബപടോലകേതകിബലാകൂശ്മാണ്ഡകേന്ദീവരീ
വർഷാഭ്രൂകുടജാശ്വഗന്ധസഹിതാസ്സ്യുഃപൂതിഗന്ധാമൃതാഃ
മാംസംനാഗബലാസഹാചരപുരോഹിംശപാദ്രകേനീത്യശോ
ഗ്രാഹ്യാസ്സൽക്ഷണമേവനദ്വിഗുണിതായേചേക്ഷുജാതാശ്ചയേ

ആടലോടകം വേപ്പ് പടോലം കേതകി കുറുന്തോട്ടി കൂഷ്മാണ്ഡം ശതാവരി തഴുതാമ കുടകപ്പാല അമുക്കിരം പൂതിഗന്ധം അമൃത് മാംസം ആനക്കുറുന്തോട്ടി കരിങ്കുറിഞ്ഞി ഗുഗ്ഗുലു കായം ഇഞ്ചി കരിമ്പിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നവ എന്നീ സാധനങ്ങളെല്ലാം തൽക്ഷണം എടുക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നാലും ഇരിക്കേണ്ടതില്ല. ഈ വിധി മുമ്പറഞ്ഞതിന്നു വ്യത്യസ്തമാകുന്നു.

യോഗരത്നപ്രകാശിക

സിദ്ധയോഗങ്ങൾ

കിരാതാദികഷായം

കിരാതാബ്ദാമൃതോദീച്യ ബൃഹതീദ്വയഗോക്ഷുരൈഃ
സസ്ഥിരാകലശീവിശ്വൈഃ ക്വാഥോ വാതജ്വരാപഹഃ

നിലവേപ്പു, മുത്തങ്ങ, ചിററമൃത്, ഇരുവേലി, ചെറുവഴുതിന, കണ്ടകാരി, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ഓരില, മൂവില, ചുക്ക് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം വാതജ്വരത്തെ ശമിപ്പിക്കും. വൃദ്ധവൈദ്യവ്യവഹാരം അനുസരിച്ച മേൽപറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെല്ലാം കൂട്ടി അരപ്പലം എടുത്തു പതിനാറിരട്ടി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ചു കുടിപ്പിക്കണമെന്നും ചുക്കിന്റെ സ്ഥാനത്തിൽ ചിലർ കൂവളം എന്നു പാഠഭേദം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും മഹാനായ ശ്രീകണ്ഠദത്തൻ പറയുന്നു.

പിപ്പല്യാദികഷായം

പിപ്പലീശാരിവാദ്രാക്ഷാ ശതപുഷ്പാഹരേണുഭിഃ
കൃതഃ കഷായഃ സഗുഡോ ഹന്ത്യാശു പവനജ്വരം

തിപ്പലി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ശതകുപ്പ അരേണുകം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശർക്കര ചേർത്തു കുടിക്കണം. മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം കിട്ടാതെ വരുമ്പോൾ കുമിഴിന്റെ പഴുത്തകായ് ചേർക്കണമെന്നു ശ്രീകണ്ഠമതമുണ്ട്. ശർക്കര അനുപാനമായി ചേർക്കേണ്ടതായി വരുമ്പോൾ കഷായദ്രവ്യത്തിന്റെ നാലിലൊന്നു മാത്രയിൽ ആയിരിക്കണം. അതായതു മൂന്നു കഴഞ്ചു മാത്രയായിരിക്കണം. ഈ കഷായപാകക്രമത്തെ ഡല്ലണൻ ഇങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. "പിപ്പല്യാദിദ്രവ്യപലമുദകേ ഷോഡശഭിഃ പലൈഃ ക്വാഥ്യം ചതുർഭാഗാവശിഷ്ടം പലചതുഷ്ടയം ഗൃഹീത്വാ ഗുഡകർഷസംയുക്തം പായയേൽ" പിപ്പലി തുടങ്ങിയ ഒരു പലം മരുന്നു പതിനാറു പലം (ഇടങ്ങഴി) വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കി അ

തായതു നാലുപലമാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു മൂന്നു കഴഞ്ചു ശൎക്കര അനുപാനം ചേൎത്തു കുടിപ്പിക്കണം.

“ക്ഷോദാൽഷോഡശഗുണം ജലംക്വാഥ്യപലമ്മിതം
ചതുർഭാഗാവശേഷന്തു പേയമേവംസുഖാൎത്ഥിനാ”

കഷായദ്രവ്യത്തിൽനിന്നു പതിനാറിരട്ടി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലിലൊന്നാക്കി സുഖത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ കുടിക്കണമെന്നും കഷായദ്രവ്യം ഒരു പലമായിരിക്കണമെന്നും ഉള്ള പ്രമാണം ഡല്ഹണന്റെ യുക്തിയെ സ്ഥാപിക്കയും ചെയ്യുന്നു. “ഉത്തമസ്യപലംമാത്രാ ത്രിഭിരക്ഷൈശ്ചമധ്യമേ ജഘന്യസ്യപലാൎദ്ധംച സ്നേഹക്വാഥൌഷധേഷുച” എന്നതുകൊണ്ടു കഷായദ്രവ്യം ഒരു പലം എടുക്കുന്നതു് ഉത്തമമായ മാത്രയും മൂന്നുകൎഷം അതായതു് ഒൻപതുകഴഞ്ചു മധ്യമമായ മാത്രയും അൎദ്ധപലം അതായതു് ആറു കഴഞ്ചു് അധമമായ മാത്രയും, എന്നെന്നുള്ള ആചാൎയ്യമതം കാലം ദേശം വയസ്സു് ഔഷധവീൎയ്യം രോഗശക്തി ഇവയെ ആശ്രയിച്ചു ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണെന്നു സിദ്ധമാകുന്നു.

ഗുഡൂച്യാദി കഷായം

ഗുഡൂചീസാരിവാദ്രാക്ഷാ ശതപുഷ്പാപുനൎന്നവാ
സഗുഡോഽയംകഷായഃ സ്യാദ്വാതജ്വരവിനാശനഃ

ചിററമൃതു നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ചതകുപ്പ തഴുതാമ ഇവകൊണ്ടു കഷായമുണ്ടാക്കി ശൎക്കര അനുപാനമാക്കി കുടിപ്പിക്കുക. വാതജ്വരം ശമിക്കും.

ഗുഡൂചീ സ്വരസം

ഗുഡൂച്യാഃസ്വരസോഗ്രാഹ്യഃ ശതാവൎയ്യാശ്ചതത്സമഃ
ഗുഡപ്രഗാഢഃശമയേത്സദ്യോഽനിലകൃതംജ്വരം

ചിററമൃതു കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞു രസമെടുത്തു അതിനു തുല്യമായി ശതാവരിയുടെ സ്വരസം ചേൎത്തു് അതിൽ ശൎക്കര കലക്കി കുടിപ്പിക്കുക. വാതജ്വരം ഉടൻ ശമിക്കും. സ്വരസം പക്വകഷായങ്ങളിൽ ഇതതാം കൂടിയതാകകൊണ്ടു രോഗിയുടെ ആമാശയബലത്തെ പരീക്ഷിച്ചശേഷം കുടിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ദ്രാക്ഷാദിക്വാഥം

ദ്രാക്ഷാഗുഡൂചീകാശ്മൎയ്യത്രായമാണാഃസസാരിവാഃ
നിഷ്ക്വാഥ്യസഗുഡംക്വാഥം പിബേദ്വാതജ്വരാപഹം

മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ചിററമൃത കമിഴിൻകായ് ബ്രഹ്മി നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശർക്കര അനുപാനമായി കുടിപ്പിക്കുക. വാതജ്വരം ശമിക്കും. "മൂലംഗ്രാഹ്യംകേവലാദ്രവ്യശബ്ദാൽ" എന്നുള്ള പ്രമാണം അനുസരിച്ച് യാതൊരു ഔഷധത്തിന്റെ ഇന്നഭാഗം എന്നു വ്യക്തമായി പറയുന്നില്ലയോ അവിടെ വേരെടുക്കേണമെന്നുള്ള യുക്തിയാണുണ്ടാകുന്നത്. എന്നാൽ അശ്വിനീദേവകളാൽ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആദിസംഹിതയുടെ അനുവ്യാഖ്യാനത്തിൽ കമിഴിന്റെ ഇന്നഭാഗം എന്നു വ്യക്തമായി പറയാത്ത സ്ഥലത്തിൽ "കൂം ഫലസ്യഫലംഗ്രാഹ്യം" എന്നു കമിഴിന്റെ കായ് ചേർക്കണമെന്നു വിധിച്ചിരിക്കുന്നു ഇൗ വിധിയെ ആശ്രയിച്ചാണ് കമിഴിന്റെ കായ് ചേർക്കണമെന്ന് എഴുതിയത്.

ലോധ്രാദികഷായം

ലോധ്രോൽപലാമൃതാപദ്മസാരിവാണാംസശർക്കരഃ
കഷായഃ പിത്തജ്വരം ഹന്യാദഥവാ പപ്പടോത്ഭവഃ

പാച്ചോററിത്തൊലി ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് ചിററമൃത പത്മകം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം പഞ്ചസാര ചേർത്തു കുടിപ്പിച്ചാൽ പിത്തജ്വരം ശമിക്കും. അതിനുമണ്ണുംതന്നെ പപ്പടകപ്പുല്ല് കഷായമാക്കി പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിയിട്ടു കുടിപ്പിച്ചാലും പിത്തജ്വരം ശമിക്കും.

ദ്രാക്ഷാദികഷായം

ദ്രാക്ഷാപപ്പടകപ്രിയംഗുനിംബവാസാകടുരോഹിണീനാം
ജലം പിബേൽ ശർക്കരയാവഗാഢം തൃഷ്ണാസ്രപിത്തജ്വരദാഹയുക്തഃ

കൊടിത്തൂവ്വേർ, പപ്പടകപ്പുല്ല്, ഞാഴൽപൂ കിരിയാത്ത ആടലോടകത്തിൻവേർ കടുകരോഹിണി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ വെള്ളത്ത പഞ്ചസാര ചേർത്തു കുടിപ്പിക്കണം. പഞ്ചസാര ചേർക്കുന്നതു മധുരം പുറപ്പെടത്തക്കവണ്ണം വേണമെന്ന് "അവഗാഢമിത്യഭിധാനാൽ പ്രക്ഷേപമാനാധിക്യാ ശർക്കരാസമ്യക്ക് മാധുര്യാത്ഥം ദേയേൽ" എന്ന വചനംകൊണ്ട് അവഗാഢത്തിനു ചക്രൻ എന്ന ആചാര്യൻ അർത്ഥകല്പനയെ ചെയ്യുന്നു. വെള്ളദ്ദാഹം ചുട്ടനീററൽ രക്തസംബന്ധം ഇവയോടുകൂടിയ പിത്തജ്വരം ശമിക്കും.

പപ്പടകാദികഷായം

പപ്പടാമൃതധാത്രീണാം കഷായഃ പിത്തജ്വരം ജയേൽ
ദ്രാക്ഷാരാജാദനാശ്ചാപി കാശ്മര്യ്യസ്യ ഫലം പുനഃ

പർപ്പടകപ്പുല്ല്, ചിററമൃത്, നെല്ലിക്ക ഇവയോ മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം കൊന്നത്തൊലി ഇവയോ ഇവയോടു കുമിഴിൻകായ് ചേർത്തോ കഷായമുണ്ടാക്കി കുടിപ്പിക്കുക. പിത്തജ്വരം ശമിക്കും. അമൃതാ എന്നുള്ള ശബ്ദത്തെ ഛന്ദസ്സിനെ അനുകരിക്കാൻ വേണ്ടി ഹ്രസ്വമാക്കിയിരിക്കുന്നു. കൊന്നയെപ്പററി പറയുമ്പോൾ "സ്വർണ്ണാഖ്യ" എന്നു ശ്രീകണ്ഠദത്തൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. അതിനു സ്വർണ്ണനിറത്തിൽ പൂവുള്ള കൊന്നയെന്നർത്ഥം പ്രകാശിക്കുന്നു. അതിനാൽ പൊൻകൊന്നയെടുക്കണം. കൊന്നയെ ചരകൻ ഫലവർഗ്ഗത്തിലും സുശ്രുതൻ പത്രവർഗ്ഗത്തിലും ചേർത്തിരിക്കുന്നു. ശരീരത്തിനുള്ളിലുണ്ടാകുന്ന വ്യാധികളിൽ ഫലവും കുഷ്ഠാദികളായ ബാഹ്യരോഗങ്ങളിൽ പത്രവും ചേർക്കണമെന്നും വ്യാഖ്യാനകാരന്മാർ പറയുന്നു.

പദ്മകാദ്യുപക്രമം

പദ്മകംമധുകംദ്രാക്ഷാം പുണ്ഡരീകമഥോൽപലം
യവാൻഭൃഷ്ടാനുശീരാണി സമംഗാംകാശ്മരീഫലം
നിദധ്യാദപ്സുചാലോഡ്യനിശാപര്യുഷിതംതതഃ
ക്ഷൗദ്രേണയുക്തംപിബതോ ജ്വരദാഹൗപ്രശാമ്യതഃ
ജിഹ്വാതാലുഗളക്ലോമ ശോഷേമൂർദ്ധ്നിചദാപയേൽ.
കേസരംമാതുലുംഗസ്യ മധുസൈന്ധവസംയുതം
ശർക്കരാദാഡിമാഭ്യാംചദ്രാക്ഷാഖർജ്ജൂരയോസ്തഥാ
വൈരസ്യേധാരയേൽകല്ക്കംഗണ്ഡൂഷംചയഥാഹിതം

ഇതു സുശ്രുതന്റെ യോഗമാകുന്നു. പത്മകം ഇരട്ടിമധുരം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം താമരക്കിഴങ്ങ് ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് പൊരിച്ചയവം രാമച്ചം പടർച്ചുണ്ട കുമിഴിൻകായ് ഇവയെല്ലാം വെള്ളത്തിലിട്ടു രാത്രിയിൽ വച്ചിരുന്നു മത്തുകൊണ്ടുടച്ചു ശീതകഷായമാക്കി തേൻചേർത്തു കുടിപ്പിക്കുക. ജ്വരവും ചുട്ടുനീററലും ശമിക്കും. കുമിഴിൻകായെന്നു പറയുന്നിടത്തു കായയ്ക്കുള്ളുള്ള മജ്ജയെ എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഇതു ശീതകഷായവിധിയാകുന്നു. ഇതിനെപ്പററി 'ആപോത്ഥിതംനിശായുഷ്ടംതോയസ്ഥം ശീതമുച്യതേ' എന്നു ചരകമഹർഷിയും ശീതോരാത്രൗവ്യവസ്ഥിതഃ എന്നു വാഗ്ഭടനും ശീതകഷായത്തെ വിവരിക്കുന്നു. ശീതകഷായശബ്ദത്തിനു 'സലിലാലിഷവണൈഃശീതസ്സർതചാചശീതഃ' എന്നുള്ള വ്യുൽപത്തിയും ഇതിന്റെ കർമ്മസ്വഭാവത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നുണ്ട് അതിനാൽ

കഷായദ്രവ്യം ജലത്തിലിട്ടു അഗ്നിപാകം കൂടാതെ എല്ലാ രാത്രികളിലും തുറന്നുവെച്ചു മഞ്ഞുകൊള്ളിച്ചുവെക്കണം. ഈ അഭിപ്രായത്തെ 'കഫഘ്നംവിനാകപാഥവൽ സകലരാത്രിസ്ഥാപനോഷ്യുതഃശീതഃ' എന്നുള്ള സംസ്കാരക്രമം ബലമായി അനുസരിക്കുന്നുമുണ്ട്. ഇനി ഇതിന്റെ കണക്കുകൂടി ഇവിടെ പറയുന്നതു അവശ്യാവശ്യമാണല്ലോ. ശീതകഷായത്തിനു കഷായദ്രവ്യം ഒരു പലവും അതിൽ ചേക്കേണ്ട ജലം തുടങ്ങിയ ദ്രവ്യം ആറുപലവുമാണ്. ഇങ്ങിനെയുള്ള മതസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നാലും ഇവിടെ ഒരു വ്യത്യാസം ശ്രീഡല്ലണൻ പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ഔഷധദ്രവ്യങ്ങൾ മുൻപറഞ്ഞവിധം ഒരു പലം ചതച്ചു ആറു പലം ജലത്തിലിട്ടു അഗ്നിപാകംകൊണ്ടു നല്ലപോലെ തിളപ്പിച്ചുശേഷം രാത്രിയിൽ വച്ചിരുന്നു മഞ്ഞുകൊള്ളിച്ചു കുടിപ്പിക്കണമെന്നതാണു അതു. തേൻ ചേക്കണമെന്നുള്ള അനുപാനവിധിപ്രകാരം വാതരോഗത്തിൽ മുക്കാൽ കഴഞ്ചും പിത്തരോഗത്തിൽ ഒന്നര കഴഞ്ചും കഫരോഗത്തിൽ മൂന്നു കഴഞ്ചും ചേക്കണം. ഇതു 'കഷായേക്ഷിപേൽ സിതാമംശൈശ്ചതുൎത്ഥാഷ്ടമഷോഡശൈഃ, വാതപിത്തകഫാതങ്കേവിപരീതംമധുസ്മൃതം,' എന്നുള്ള ശാൎങ്ഗധരമതത്തെ അനുസരിച്ചുള്ളതാകുന്നു ഈ യോഗം. ശീതകഷായമാകകൊണ്ടു പിത്തശമനപ്രധാനവും അതിനു അനുപാനമായ തേൻ ഒന്നരക്കഴഞ്ചും ആകുന്നു എന്നറിയണം. ഇതു ജ്വരസംയുക്തമായ ദാഹത്തെ ശമിപ്പിക്കും. ജ്വരംകൂടാതെ ചുട്ടുനീററൽ മാത്രമുണ്ടായിരുന്നാലും ശമിക്കും. പിത്തജ്വരാവസ്ഥയിൽ തലയിൽ ലേപനംചെയ്വാൻ അതായതു തളമിടുവാനുള്ളതിനെപ്പറയുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ ശീതകഷായം ജിഹ്വാതാല്വാദിശോഷം അതായതു നാവു അണ്ണാക്കു ഇവയുടെ വറൾച്ചയിൽ സേവിപ്പിക്കണം. താഴെപ്പറയുന്ന മരുന്നുകൾകൊണ്ടു തലയിൽ തളമിടുകയും ചെയ്യണം. മാതളനാരങ്ങയുടെ അല്ലിയും തേനും ഇന്തുപ്പും ചേൎത്തു അരച്ചു വായ്ക്കകത്തിടുക. മുഖവൈരസ്യ (വാകയ്പുമുതലായ വിരസത)വും മാറും. അതിന്നുമണ്ണം പഞ്ചസാരയും താളിമാതളത്തിൻപഴവും മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും ഈന്തപ്പഴവും ചേൎന്നുള്ള കബളവും വായിൽ കൊള്ളുക. ഹിതമായിട്ടുള്ള ഗണ്ഡൂഷവും ചെയ്ക. ഇവിടെ ഹിതമനുസരിച്ചു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു മുഖവൈരസ്യം പി

ത്രലിംഗമാണോ എന്നു പരിശോധിച്ചു ചെയ്യണമെന്നർത്ഥം. പിത്താധികദോഷംകൊണ്ടുള്ള വികാരമായാൽ "കട്വമ്ലമാസ്യം വിരസം ചപൂതിപിത്തേന വിദ്യാല്ലവണം ച വക്ത്രം" എന്നുള്ള തന്ത്രാന്തരവിധിയനുസരിച്ചു എരിച്ചോ പുളിച്ചോ ഉള്ള രസം തോന്നുക വായ്ക്കു കൂടെ ഏറിയിരിക്കുക, രുചിയില്ലായ്ക നാററമുണ്ടാകുക, ഉപ്പുരസം തോന്നുക, ഇങ്ങനെയുള്ള ലക്ഷണങ്ങളുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണെന്നറിയണം. ഗണ്ഡൂഷം ഈ ദോഷങ്ങളുടേയും ജ്വരത്തിന്റെയും ശമനത്തിനു സമർത്ഥമായതായിരിക്കണം.

കുഷ്ഠാദികഷായം.

കുഷ്ഠമിന്ദ്രയവം മൂർവാ പടോലം ചാപി സാധിതം
പിബേന്മരിചസംയുക്തം സക്ഷൌദ്രം ശ്ലൈഷ്മികേ ജ്വരേ

കൊട്ടം കുടകപ്പാലയരി പെരുംകുരുമ്പ പടവലത്തില ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം മുളകുപൊടിയും തേനും ചേർത്തു കുടിപ്പിക്കുക. കഫജ്വരം ശമിക്കും. "പടോലാദേരേഭേദം തഥ" എന്ന പ്രമാണത്തെ അനുസരിച്ചു പല വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരും പടവലത്തിന്റെ ഇലക്കൂട്ടങ്ങളെന്നു പറയുന്നു. "പടോലപത്രം പിത്തഘ്നം, തച്ഛ്ലീകഫനാശനം ഫലംത്രിദോഷശമനം മൂലംത്വത്യവിരേചനം" എന്നുള്ള മതത്തെ അനുസരിക്കുമ്പോൾ പിത്താധിക്യത്തിൽ അതിന്റെ ഇലയും കഫാധിക്യത്തിൽ തണ്ടും ത്രിദോഷകോപത്തിൽ അതിന്റെ ഫലവും വിരേചനത്തിങ്കൽ വേരും സ്വീകരിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. ഈ കഷായം തണുത്തശേഷം തേൻ അനുപാനമായി ചേർക്കണം. ചൂടുള്ളപ്പോൾ തേൻ യോജിപ്പിക്കുന്നതു നിഷിദ്ധമാകുന്നു. തേൻ ദേഹത്തിൽ ഏററവും പഴകിയിരിക്കുന്ന കഫത്തെക്കൂടി ഇളക്കി കളയുന്ന ഔഷധമാണെന്നു "നകഫോമധുനാസാദ്ധ്യം ചിരം ദേഹേഷുതിഷ്ഠതി" എന്നുള്ള പ്രമാണം പറയുന്നു. മുളകുപൊടി ചേർക്കാൻ പറഞ്ഞതിൽ അല്പംകൂടി പറയാനുണ്ട്. മുളക തീക്ഷ്ണവീര്യമുള്ള ഔഷധമാകകൊണ്ടു അനുപാനങ്ങളിൽ മൂന്നുമാഷത്തൂക്കം ചേർക്കണം. തേൻമൂലം വീര്യശമമുള്ളതു കൊണ്ടു അഞ്ചോ ആറോ മാഷപ്രമാണം ആകാം. "സക്ഷൌദ്രം ശ്ലൈഷ്മികേ ജ്വരേ" എന്നുള്ളതിനു "സമധും ശ്ലൈഷ്മികേ ജ്വരേ" എന്ന പാഠാന്തരം കാണുന്നതെന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവയോഗ്യമാകുന്നു. തേൻ മുതലായ അനുപാനദ്രവ്യ

അളെപ്പററി ശാർങ്ങ്ഗധരന്റെ മതം മുമ്പുകൊടുത്തിട്ടുള്ളതു കാണുക.

ത്രിഫലാദികഷായം.

ത്രിഫലാപടോലവാസാഛിന്നരുഹാതിക്തരോഹിണീഷഡ്ഗ്രന്ഥാ
മധുനാശ്ലേഷ്മസമുത്ഥേദശമൂലീവാസകാഭ്യാംവാകഷായഃ

ത്രിഫലത്തോടുകൂടി പടവലത്തില ആടലോടകം ചിററമൃതു കടുകരോഹിണി വയമ്പ് ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേൻ ചേർത്തു അതോ ദശമൂലങ്ങളും അവയോട് ആടലോടകവും ചേർത്തു തേൻ അനുപാനമായി അതോ കുടിപ്പിച്ചാൽ കഫജ്വരം ശമിക്കും.

ത്രിഫലാദികഷായം.

ത്രിഫലാശാല്മലീരാസ്നാരാജവൃക്ഷാടരൂഷകൈഃ
ശൃതമംബുഹരേത്തൂർണ്ണംവാതപിത്തോദ്ഭവംജ്വരം

ത്രിഫലത്തോടുകൂടി മുള്ളിലവിൻവേർ ചിററരത്ത കൊന്നയുടെ ഫലം ആടലോടകം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം വാതപിത്തജ്വരത്തെ വേഗം ശമിപ്പിക്കും.

കിരാതാദികഷായം.

കിരാതതിക്താമൃതാംദ്രാക്ഷാമാമലകീംശഠീം
നിഷ്ക്വാഥ്യപിത്താനിലജേതൽക്വാഥംസഗുഡംപിബേൽ

നിലവേപ്പു ചിററമൃതു മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം നെല്ലിക്ക കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ്. ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശർക്കരചേർത്തു കുടിച്ചാൽ പിത്തവാതജ്വരം ശമിക്കും.

ശർക്കരാദിപാനം.

സശർക്കരമക്ഷമാത്രംകടുകാമുഷ്ണവാരിണാ
പിത്വജ്വരംജലേജ്ജന്തുഃകഫപിത്തസമുത്ഭവം

പഞ്ചസാരയും കടുകരോഹിണിയും സമമായെടുത്ത് അതായതു മൂന്നുകഴഞ്ചു പഞ്ചസാരയും മൂന്നുകഴഞ്ചു കടുകരോഹിണിയുടെ പൊടിയും ചേർത്തു ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കുടിക്കുക. കഫപിത്തജ്വരവും ക്രിമിപീഡയും ശമിക്കും. ഇതു വിരേചനത്തിനായിട്ടു പ്രയോഗിക്കപ്പെടേണ്ട യോഗമാണ്. ഇതിൽ മുമ്പറഞ്ഞ ഔഷധമാത്രയെപ്പററി ഭിന്നമതം കാണുന്നുണ്ട്. വൈദ്യപ്രസാരകത്തിൽ രണ്ടും സമമായിരിക്കണമെന്നു മാത്രമേ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളു. ഇത്രതന്നെ വേണമെന്നു ക്ലിപ്തിയില്ല. ഇവ

യോഗത്തെപ്പററി പറയുന്നിടത്തു പന്ത്രണ്ടു മാഷത്തൂക്കം കടുകരോഹിണിയോടു നാലുമാഷത്തൂക്കം പഞ്ചസാരചേൎത്തു ഇങ്ങനെ രണ്ടുംകൂടി യോഗപ്രയുക്തമായ കഷ്മാക്കി പ്രയോഗിക്കണമെന്നു ചക്രൻ എന്ന മഹാൻ പറയുന്നു.

വായിൽക്കൊള്ളുവാൻ.

മാതുലുംഗഫലകേസരോധൃതഃസിന്ധുജന്മമരിചാന്വിതോമുഖേ
ഹന്തിവാതകഫരോഗമാസ്യഗംശോഷമാശുജഡതാമരോചകം

മാതളങ്ങായുടെ അല്ലിയും ഇന്തുപ്പും മുളകുപൊടിയും ചേൎത്തു വായിൽ കൊള്ളുക. വാതകഫജ്വരം സംബന്ധിച്ച വായ്പുണ്ണായിട്ടുള്ള വരൾച്ച, രസങ്ങളൊന്നുമറിയാൻ മേലായ്ക, രുചികേടു ഇവ വേഗം ശമിക്കും.

ആൎദ്രകാദികബളം.

ആൎദ്രകസ്വരസോപേതംസൈന്ധവംകടുകത്രയം
ആകണ്ഠംധാരയേദാസ്യേനിഷ്ഠീവേച്ചപുനഃപുനഃ
തേനാസ്യഹൃദ്ഗതശ്ലേഷ്മാമന്യാപാൎശ്വശിരോഗളാൽ
ലീനോപ്യാകൃഷ്യതേശുഷ്കോലാഘവംചാസ്യജായതേ
പൎവ്വഭേദോജ്വരോമൂൎഛാനിദ്രാകാസഗളാമയഃ
മുഖാക്ഷിഗൗരവംജാഡ്യമുൽക്ലേശശ്ചോപശാമ്യതി
സകൃദ്വിത്രിചതുഃകൃത്വാദൃഷ്ട്വാദോഷബലാബലം
ഏതദ്ധിപരമംപ്രാഹുൎഭേഷജംസാന്നിപാതിനാം.

ഇഞ്ചി ചതച്ചുപിഴിഞ്ഞു രസമെടുത്തു അതിനോടുകൂടി ഇന്തുപ്പും ചുക്കും മുളകും തിപ്പലിയും പൊടിച്ചു ചേൎത്തു എല്ലാംകൂടി ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കലക്കി ആകണ്ഠം കവിൾക്കൊള്ളുക. പിന്നീടു തുപ്പിക്കളഞ്ഞു വീണ്ടും കവിൾക്കൊള്ളുക. ഇതു വാതാദിദോഷങ്ങളുടെ ബലാബലങ്ങളെ പരിശോധിച്ചു ഒന്നു, രണ്ടു, മൂന്നു, നാലു പ്രാവശ്യം ചെയ്യിക്കണം. മന്യ, പാൎശ്വം, ശിരസ്സ്, കണ്ഠം എന്നീ അവയവങ്ങളിൽ പററി ഉണങ്ങിയിരിക്കുന്ന കഫം ദ്രവിച്ചുപൊയ്പോകും. മുഖത്തിനു ലഘുത്വമുണ്ടാകും. സന്ധികൾ പിളൎന്നുപോകുന്നതുപോലെ തോന്നുക ജ്വരം മോഹാലസ്യം ഉറക്കം ചുമ കണ്ഠത്തിലെ ഉപദ്രവങ്ങൾ വായ്ക്കും കണ്ണിനും ഉള്ള ഘനം ഇതരസങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാൻ മേലായ്ക ഉമ്മിലേ നലവ് ഇവ ശമിക്കും. ഈ പ്രയോഗം സന്നിപാതരോഗങ്ങൾക്കു ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു.

അഷ്ടാദശാംഗം

ദ്രാക്ഷാമൃതാഗ[illegible]ഗീമുസ്തകാരക്തചന്ദനം
നാഗരംകടുകാപ[illegible]ബാംസമൃണാലകം
ഉശീരംപർപ്പടകംധന്യാംവാളകംകണ്ടകാരികാ
പുഷ്കരംപിചുമന്ദംചാഷ്ടാദശാംഗമിദംശുഭം
ജീർണ്ണജ്വരാരുചിശ്വാസകാസശ്വയഥുനാശനം.

മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം അമൃതു കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കർക്കടകശൃംഗി മുത്തങ്ങ ചെഞ്ചന്ദനം ചുക്ക കടുകരോഹിണി പാടക്കിഴങ്ങ കിരിയാത്ത ചെകൊടിത്തൂവ്വ രാമച്ചം പർപ്പടകം കൊത്തമ്പാലരി ഇരുവേലി കണ്ടകാരി കൊട്ടം വേപ്പ് ഇവ പതിനെട്ടു ഔഷധങ്ങൾക്കം കൂടി അഷ്ടാദശാംഗം എന്ന പേരാകുന്നു. ഇതു ജീർണ്ണജ്വരം അരുചി ശ്വാസം ചുമ വീക്കം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കം. ശുഭപ്രദമായതാകുന്നു.

കട്ഫലാദ്യവലേഹികം

കട്ഫലംപൌഷ്കരംശൃംഗീമുസ്തകംകടുകംശഠി
സമാംശാന്യേകശോവാപിശ്ലക്ഷ്ണചൂർണ്ണാനികാരയേൽ
ആർദ്രകസ്വരസക്ഷൌദ്രംലിഹ്യാൽകഫവിനാശനം
ശൂലാനിലാരുചിച്ഛർദ്ദികാസശ്വാസക്ഷയാപഹം.

കുമിഴിൻകായ കൊട്ടം കർക്കടകശൃംഗി മുത്തങ്ങ കടുകരോഹിണി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് ഇവയെല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായി ഒന്നായി കൂട്ടി അങ്ങിനെയോ ഓരോന്നും പ്രത്യേകമായി അങ്ങിനെയോ നേർമ്മയായി പൊടിച്ചു ഇഞ്ചിരസവും തേനും ചേർത്തു നക്കുക. കഫം ശമിക്കം വേദന വായു അരുചി ഛർദ്ദി ചുമ ശ്വാസം ക്ഷയം ഇവ ശമിക്കം.

മുസ്താദ്യഷ്ടാദശാംഗം

മുസ്താപർപ്പടകോശീരദേവദാരുമഹൌഷധം
ത്രിഫലാധന്വയാസശ്യാമനീലീകമ്പില്ലകംത്രിവൃൽ
കിരാതതിക്തകംപാഠാബലാകടുകരോഹിണീ
മധുകംപിപ്പലീമൂലംമുസ്താദ്യോഗണഉച്യതേ
അഷ്ടാദശാംഗമുദിതമേതദ്വാസന്നിപാതനൽ
പിത്തോത്തരേസന്നിപാതേഹിതംചോക്തംമനീഷിഭിഃ
മന്യാസ്തംഭഉരോഘാതഉരഃപാർശ്വശിരോഗ്രഹേ

മുത്തങ്ങ പപ്പടപ്പുല്ലു രാമച്ചം ദേവതാരം ചുക്ക ത്രിഫ

ലത്തൊട്ടുകൾ കൊടിത്തൂവ്വ ഞമരി കമ്പിപ്പാലവേർ ത്രികോല്പ ക്കൊന്ന കിരിയാത്ത പാടക്കിഴങ്ങ് കുറുന്തോട്ടിവേർ കടുകരോഹിണി ഇരട്ടിമധുരം തിപ്പലിമൂലം ഇവ മുസ്താദിഗണം എന്നോ അഷ്ടദശാംഗഗണമെന്നോ പറയപ്പെടുന്നു സന്നിപാതത്തെ ശമിപ്പിക്കും പിത്താധിക്യമായ സന്നിപാതശമനത്തിങ്കൽ ഇതു ഹിതമാകുന്നു എന്നു പണ്ഡിതന്മാരാൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മന്യാസ്തംഭം ഉരോഘാതം ഇവയും നെഞ്ചുവിലാപ്പുറങ്ങൾ തല ഈ അവയവങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന പിടിത്തങ്ങളും ശമിക്കും.

ബൃഹത്യാദിഗണം

ബൃഹത്യൌ പൌഷ്കരം ഭാർഗ്ഗീ ശഠീ ശൃംഗീ ദുരാലഭാ
വത്സകസ്യ ച ബീജാനി പടോലം കടുരോഹിണീ
ബൃഹത്യാദിർഗ്ഗണഃ പ്രോക്തഃ സന്നിപാതജ്വരാപഹഃ
കാസാദിഷു ച സർവ്വേഷു ഹിതഃ സോപദ്രവേഷു ച.

ഈ യോഗം ചരകത്തിൽ ഉള്ളതാകുന്നു. അതിൽ ശഠ്യാദികഴിഞ്ഞു ബൃഹത്യാദി പഠിക്കപ്പെടുന്നു ഇവിടെ ബൃഹത്യാദി കഴിഞ്ഞു ശഠ്യാദി ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വാതകഫാധിക്യത്തിൽ ശഠ്യാദിയും പിത്തകഫാധിക്യത്താൽ ബൃഹത്യാദിയും ഹിതങ്ങളാകുന്നു. ചെറുവഴുതിന കണ്ടകാരി പുഷ്കരമൂലം (പുഷ്കരമൂലം കിട്ടാതെ വരുമ്പോൾ കൊട്ടം ചേർക്കണം) ചെറുതേക്ക കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് കർക്കടകശൃംഗി കൊടിത്തൂവ്വ കുടകപ്പാലയരി പടവലത്തില കടുകരോഹിണി ഇവ ബൃഹത്യാദിഗണമാകുന്നു. പിത്തകഫോൽബണമായ സന്നിപാതജ്വരം ചുമ ഇടങ്ങിയ ഉപദ്രവവ്യാധികളോടുകൂടിയിരുന്നാലും ശമിക്കും.

ശഠ്യാദിഗണം (ചരകത്തിൽനിന്നും)

ശഠീപുഷ്കരമൂലം ച വ്യാഘ്രീ ശൃംഗീ ദുരാലഭാ
ഗുഡൂചീ നാഗരം പാഠാ കിരാതം കടുരോഹിണീ
ഏഷ ശഠ്യാദികോ വർഗ്ഗഃ സന്നിപാതജ്വരാപഹഃ
കാസഹൃദ്ഗ്രഹപാർശ്വാർത്തിശ്വാസതന്ദ്രാസു ശസ്യതേ.

കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് പുഷ്കരമൂലം കണ്ടകാരി കർക്കടകശൃംഗി കൊടിത്തൂവ്വ ചിററമൃത് ചുക്ക പാടക്കിഴങ്ങ് കിരിയാത്ത കടുകരോഹിണി ഇതു ശഠ്യാദിവർഗ്ഗമാകുന്നു. വാതകഫോൽബണമായ സന്നിപാതജ്വരം ശമിക്കും. ചുമ ഹൃദയത്തിനുള്ള പിടിത്തം പാർശ്വഭാഗങ്ങളിൽ വേദന ശ്വാസം തന്ദ്രി ഇവയും ശമിക്കും ഇതു ശ്വാസരോഗത്തിൽ വളരെ നല്ലതാകുന്നു.

ബൃഹത്ത്യാദിഗണം

ശഠീപുഷ്കരമൂലഞ്ചഗുഡൂചീവിശ്വഭേഷജം
തിക്തകന്ത്രായമാണഞ്ചദുരാലഭാചപിപ്പലീ
വ്യാഘ്രീപർപ്പടകോശീരമുസ്താഭയാകടുരോഹിണീ
ദേവദാരുചഭാർങ്ഗീചസമഭാഗാനികാരയേൽ
ബൃഹത്യാദികോവർഗ്ഗഃസന്നിപാതജ്വരാപഹഃ
കാസംശ്വാസംശിവാനിദ്രാംരാത്രൌജാഗരണംതഥാ
മുഖശോഷംചതൃഷ്ണാംചദാഹംചശമയത്യപി.

കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു പുഷ്കരമൂലം ചിററമൃതു ചുക്കു കിരിയാത്ത ബ്രഹ്മി കൊടിത്തൂവ്വ തിപ്പലി കണ്ടകാരി പർപ്പടകപ്പുല്ല ചിററമൃതു കടുക്കത്തോടു കടുകരോഹിണി ദേവതാരം ചെറുതേക്കു ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുക്കുക ഇതു ബൃഹത്യാദി. വർഗ്ഗമാകുന്ന സന്നിപാതജ്വരം ശമിക്കും. ചുമ ശ്വാസം പകലുറക്കം രാത്രിയിൽ ഉറക്കമില്ലായ്ക വായ വരൾച്ച വെള്ളംദാഹം ചുട്ടുനീററൽ ഇവയും ശമിക്കും.

സന്നിപാതജ്വരിയുടെ അപായലക്ഷണം.

സ്രുതസ്വേദോലലാടസ്യഃശ്ലഥസന്ധിബന്ധനഃ
മുഹുരുത്ഥാപ്യമാനസ്തുസ്ഥൂലോപിനജീവതി
തസ്യസ്വരോതിബഹുലഃപിച്ഛിലോയാതിസർവ്വതഃ
രോഹിണഃശീതഗാത്രസ്യതദാമരണമാദിശേൽ.

നെററി മുതലായ അവയവങ്ങളിൽ വിയർത്തൊഴുകുക സന്ധിബന്ധങ്ങൾ അയഞ്ഞുപോകുക എഴുന്നേററാൽ ഉടൻ മോഹിച്ചുവീഴുക ഇങ്ങിനെയുള്ളവർ സ്ഥൂലശരീരനായിരുന്നാലും ജീവിക്കുകയില്ല. യാതൊരുവന്ന് ഏററവും വളരെ വിയർപ്പുണ്ടാകുക എപ്പോഴും വഴുവഴുപ്പായിരിക്കുക ദേഹം തണുത്തിരിക്കുക ഇങ്ങിനെയുള്ള രോഗിയും ഉടൻ മരിക്കുന്നതാണ്.

സന്നിപാതജ്വരത്തിന്റെ മോചനവിധങ്ങൾ

പിത്തകഫാനിലവൃദ്ധ്യാദശദിവസദ്വാദശാഹസപ്താഹാൽ
ഹന്തിവിമുഞ്ചതിപുരുഷംത്രിദോഷജോധാതുമലപാകാൽ

പിത്തവൃദ്ധിയിൽ പത്താം ദിവസവും കഫവൃദ്ധിയിൽ പന്ത്രണ്ടാം ദിവസവും വാതവൃദ്ധിയിൽ ഏഴാം ദിവസവും മലപാകം വരികയാണെങ്കിൽ ജ്വരം വിടുകയും ധാതുപാകം വരികയാണെങ്കിൽ രോഗി മരിക്കുകയും ചെയ്യും. വായുരോഗവാഹിയാകകൊണ്ടു പിത്തവൃദ്ധിയെ പിത്താനിലവൃദ്ധിയെന്നും കഫവൃദ്ധിയെ കഫാനിലവൃദ്ധിയെന്നും അറിയണം. പത്തു പ

ന്നുണ്ട് ഏഴ് എന്നുള്ള ഈ വ്യവസ്ഥ എങ്ങനെയുണ്ടായി എന്നു വിചാരിക്കുന്നവർ പിത്തകഫാനിലദോഷങ്ങൾക്കുള്ള മധ്യ മന്ദ ശീഘ്രങ്ങളെന്ന ശക്തിവിശേഷങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതാണെന്നറിയണം. പിത്തത്തിനു മദ്ധ്യവും കഫത്തിനു മന്ദവും വാതത്തിനു ശീഘ്രവും ആയിട്ടാണ് ശക്തിയുള്ളത്. വാതാദിദോഷങ്ങൾക്കുള്ള പാകത്തെ മലപാകമെന്നും രസരക്താദികളായ സപ്തധാതുക്കൾക്കുള്ള പാകത്തെ ധാതുപാകമെന്നും വ്യവഹരിക്കുന്നു. ഈ കാലനിയമം വ്യാധിയുടെ സ്വഭാവം അനുസരിച്ചുണ്ടാകുന്നത്. ഉദാഹരണത്തിന് അഗ്നിരോഹിണി എന്ന രോഗമുള്ളവൻ അന്യവികാരങ്ങളില്ലെങ്കിൽ ഏഴാം ദിവസം മരിക്കുമെന്നുള്ളതിനെ നോക്കുക. “സപ്തമീദ്വിഗുണായാതു നവമ്യേകാദശീതഥാ ഏഷാത്രിദോഷമര്യാദാമോക്ഷായചവധായച” എന്നുള്ള കണക്കു പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ മുൻപറഞ്ഞതിനു വിപരീതമായി തോന്നാവുന്നതാണെങ്കിലും വാസ്തവം അങ്ങനെയല്ല ഇവിടെ ദ്വിഗുണശബ്ദമുള്ളിടത്തൊക്കെയും രാത്രിയെക്കൂടി കൂട്ടിക്കൊള്ളണം. ആദ്യം പറഞ്ഞ ദശമദിനത്തോടു നവമിയും ഏകാദശിയും മുമ്പും പിമ്പും സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ദിവസങ്ങളാണ് അതിലേ “വ്യത്യാ” എന്നുള്ള പദംകൊണ്ട് അതിലെ എല്ലാ സംഖ്യാപദങ്ങളിലും ആവൃത്തിയുണ്ടെന്നറിയണം. ഈ ന്യായം അനുസരിച്ച് ഏകാദശി മുതലായ പദങ്ങളിൽ ഏകം എന്നുകൂടി ആവർത്തിക്കണം അതിന്നും (നവമ്യേകയാ സഹിതാദശമ്യേകാദശ്യേകസഹിതാദ്വാദശീ) നവമിയോടൊന്നുകൂടിയാൽ ദശമിയെന്നും ഏകാദശിയോടൊന്നുകൂടിയാൽ ദ്വാദശിയെന്നും ഉള്ള ദിവസങ്ങൾ കിട്ടുകയും ചെയ്യും. അപ്പോൾ പ്രമാണങ്ങൾക്കു വിരോധമുണ്ടാകുകയില്ല. ഈ അഭിപ്രായത്തെ “സപ്തമേദിവസേപ്രാപ്തേദശമേദ്വാദശേപിവാ പുനർഗ്ഘോരതരോഭൂത്വാ പ്രശമംയാതിഹന്തിവാ” എന്നുള്ള സുശ്രുതവചനം സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഷൾപലകംഘൃതം.

പഞ്ചകോലൈഃസസിന്ധൂത്ഥൈഃപലികൈഃപയസാസമം
സർപ്പിഃപ്രസ്ഥംശൃതംപ്ലീഹവിഷമജ്വരഗുല്മനുൽ

പഞ്ചകോലങ്ങൾ അഞ്ചും ഇന്തുപ്പും കൂടി പ്രത്യേകം ഒരു പലംവീതം അങ്ങനെ ആകെ ആറു പലം. ഇവയരച്ചു കൽക്കി ഇടങ്ങഴി പശുവിൻനെയ്യും നെയ്യു സമം പാലും ചേർത്തു കാ

ച്ചി സേവിക്കുക. പ്ലീഹ വിഷമജ്വരം ഗുല്മൻ ഇവ ശമിക്കും. ഈ യോഗസ്ഥാനത്തെപ്പററി അല്പം പറയാനുണ്ട്. സ്നേഹസമമായി പാൽ ചേർക്കണമെന്നു പറയുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ സ്നേഹത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടി ജലം കൂടി ചേർക്കണമെന്നു മതാന്തരം കാണുന്നു. "സാക്ഷാദ്വൈഃപഞ്ചകോലൈസ്തു പലികൈസ്ത്രിഗുണോദകേ സമക്ഷീരം ഘൃതപ്രസ്ഥം" എന്നു പ്രസ്തുതയോഗംതന്നെ സ്നേഹത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടി ജലവും സ്നേഹസമം പാലും ചേർക്കണമെന്ന് അഭിപ്രായവ്യത്യാസത്തോടുകൂടി പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. "ക്ഷീരദധ്യാരനാളൈസ്തു പാകോയത്രേരിതഃ ക്വചിൽ ചതുർഗ്ഗുണം ജലം തത്രവീര്യാധാനാർത്ഥമാവപേൽ" എന്ന വിധിയനുസരിച്ചു പാൽ തൈർ കാടി ഇവയോടുകൂടിയുള്ള പാകം യാതൊരു ദിക്കിൽ പറയപ്പെടുന്നു. അവിടെ സ്നേഹത്തിന്റെ നാലുമടങ്ങു ജലം ഔഷധവീര്യം പചിച്ചു കിട്ടുന്നതിനായിട്ടു യോജിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ചക്രൻ എന്ന പ്രസിദ്ധപണ്ഡിതൻ "യത്രദ്രവാന്തരാനുക്തൌ ക്ഷീരമേവ ചതുർഗ്ഗുണം ദ്രവാന്തരേണയോഗേഹി ക്ഷീരം സ്നേഹസമം ഭവേൽ" എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതായതു യാതൊരു ദിക്കിൽ കല്കദ്രവ്യം പചിച്ചു രസാഹരണം ചെയ്യുന്നതിലേക്കു ദ്രവാന്തരം പറയപ്പെടുന്നില്ലയോ അവിടെ പാൽ സ്നേഹത്തിൽനിന്നും നാലുമടങ്ങു യോജിപ്പിക്കണം. യാതൊരു യോഗത്തിൽ കല്കം പചിക്കുന്നതിനായിട്ടു ദ്രവാന്തരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ അവിടെ പാൽ സ്നേഹത്തോടു സമമായി യോജിപ്പിക്കണം. എന്നാൽ ഈ യുക്തികളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും അത്രതന്നെ സ്വീകാര്യങ്ങളായിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സുശ്രുതത്തിൽ ഉദരചികിത്സയിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഈ ഷട്പലകംഘൃതയോഗത്തിൽ നെയ്യുസമം പാൽ ചേർക്കണമെന്നു പഠിക്കുന്നു. അതിനെ അനുസരിച്ചു ജജ്ജടൻ, കാർത്തികൻ, ഭോജൻ മുതലായവർ നെയ്യുസമം പാൽ യോജിപ്പിക്കണമെന്നും ജലം ചേർക്കരുതെന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അതിന്മണ്ണംതന്നെ ചരകത്തിൽ ഗുല്മചികിത്സയിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഈ യോഗത്തിൽ ഘൃതപ്രസ്ഥത്തോടു ക്ഷീരപ്രസ്ഥം ചേർത്തു സാധിക്കണമെന്നും പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു അതിനാൽ ദ്രവാന്തരങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത യോഗങ്ങളിൽ സ്നേഹത്തോടു നാലുമടങ്ങു ജലം യോജിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം പ്രായേണ സ്വീകാര്യമാണെന്നും പ്രസ്തുതയോഗത്തിന്

ന്നത് ആവശ്യമില്ലെന്നും ഉള്ള അഭിപ്രായം പ്രമാണാന്തരോധേന പ്രസ്താവിച്ചതാണ്.

പാനീയകല്യാണകഘൃതം.

വിശാലാത്രിഫലാകൌന്തീദേവദാരുവ്വേലവാലുകം
സ്ഥിരാനന്താഹരിദ്രേദ്വേ സാരിബേദ്വേപ്രിയംഗുകാ
നീലോല്പലൈലാമഞ്ജിഷ്ഠാ ദന്തീദാഡിമകേസരം
വിഡംഗംപൃശ്നിപർണ്ണീച കുഷ്ഠചന്ദനപത്മകൈഃ
താലീസപത്രംബൃഹതീ മാലത്യാഃകുസുമംനവം
അഷ്ടാവിംശതിഭിഃകല്ക്കൈ രേതൈരക്ഷസമന്വിതൈഃ
ചതുർഗ്ഗുണംജലംദത്വാ ഘൃതപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
അപസ്മാരേജ്വരേകാസേ ശോഷേമന്ദാനലേക്ഷയേ
വാതരക്തേപ്രതിശ്യായേ തൃതീയകചതുർത്ഥകേ
ഛർദ്ദ്യർശോമൂത്രകൃച്ഛ്രേച വിസർപ്പോപദ്രവേഷുച
കണ്ഡൂപാണ്ഡ്വാമയോന്മാദ വിഷമേഹഗദേഷുച
ഭൂതോപഹതചിത്താനാം ഗദ്ഗദാനാമരേതസാം
ശസ്തംസ്ത്രീണാംചവന്ധ്യാനാം മായുർവ്വർണ്ണബലപ്രദം
അലക്ഷ്മീപാപരക്ഷോഘ്നം സർവ്വഗ്രഹനിവാരണം
കല്യാണകമിദംസർപ്പിഃശ്രേഷ്ഠംപുംസവനേഷുച

കാട്ടുവെള്ളരി ത്രിഫലത്തോട്കൾ അരേണുകം ദേവതാരം ഏലാവാലുകം മൂവില തകരം മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി നറുനീണ്ടി രണ്ടും ഞാവൽപൂവ് കറുത്ത ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് ഏലത്തരി മഞ്ചട്ടി നാഗദന്തിവേർ താളിമാതളത്തിന്റെ അല്ലി വിഴാലരി ഓരില കൊട്ടം ചന്ദനം പത്മകം താലീശപത്രി ചെറുവഴുതിന പിച്ചകമൊട്ട് ഇവയെല്ലാം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം ത്രിഫലത്തോട്കൾ മൂന്ന് ഒന്നായി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഓരോന്നും മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതമെന്നു ഗ്രഹിക്കണം. ഇവയെല്ലാം അരച്ചുകലക്കി ഒരിടങ്ങഴി നെയ്യും നെയ്യിൽനിന്നു നാലുമടങ്ങു ജലവും ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. അപസ്മാരം ജ്വരം കാസം ശോഷം അഗ്നിമാന്ദ്യം ക്ഷയം വാതരക്തം പീനസം മൂന്നാംമുറപ്പനി നാലാംമുറപ്പനി ഛർദ്ദി അർശസ്സ് മൂത്രകൃച്ഛ്രം വിസർപ്പം ചൊറി പാണ്ഡു ഉന്മാദം വിഷം മേഹം സർപ്പവിഷം ഭൂതാവേശാദികൊണ്ടുള്ള ബുദ്ധിനാശം തൊണ്ടയിടറിയുള്ള സംഭാഷണം ശുക്ലക്ഷയം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും എന്നു മാത്രമല്ല ഇവയ്ക്കു പ്രസിദ്ധമായ ശമനൌഷധമാകുന്നു. സ്ത്രീകൾ

ക്കും വിശേഷിച്ചു മലടികൾക്കും ആയുസ്സ്, നിറം, ബലം ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും. അലക്ഷ്മി പാപം രാക്ഷസപീഡ ഭൂതാദിഗ്രഹപീഡ ഇവയേയും നശിപ്പിക്കും. കല്യാണകം എന്ന ഈ നെയ്യ് പുത്രോല്പാദനത്തിനായി ചെയ്യുന്ന പുംസവനക്രിയകളിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ ഫലത്തെ ചെയ്യുന്നതാണ്. ഇവിടെ ത്രിഫലാശബ്ദം കൊണ്ടു മുന്തിരി കശ്മീർ പരൂഷകം ഇവയുടെ ഫലങ്ങളെ എടുക്കണമെന്നും അഭിപ്രായവ്യത്യാസം പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടായി കാണുന്നുണ്ട്. "പഥ്യാവിഭീതകധാത്രിഭിസ്ത്രിഫലാ ഫലതിസ്മൃതാ ഹ്രസ്വാകാശ്മര്യമൃദ്വീകപരൂഷകഫലൈർഭവൽ" എന്നുള്ള പരിഭാഷാഗണനയാണ് ഈ സന്ദേഹത്തിന്നു ഇടംകൊടുത്തിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നാൽ കടുക്കയും താന്നിക്കയും നെല്ലിക്കയും കൂടിയ ത്രിഫല പ്രധാനമായുള്ളതുകൊണ്ട് അവയെ തന്നെയാണു ത്രിഫലാശബ്ദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കുവാനുള്ളത്.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

ജ്വരാതിസാരചികിത്സ

ജ്വരത്തിന്റെ ഉപദ്രവവ്യാധിയായ അതിസാരമാകകൊണ്ടു ജ്വരാതിസാരം ജ്വരചികിത്സാനന്തരം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ജ്വരാതിസാരത്തിലെ ജ്വരത്തിന്നും അതിസാരത്തിന്നും പരസ്പരം സംബന്ധമുള്ളതുകൊണ്ടു മാധവാചാര്യൻ ജ്വരാതിസാരനിദാനത്തെ ജ്വരത്തിൽനിന്നും അന്യമായി ഗണിച്ചിട്ടില്ല. വൃന്ദൻ മുതലായ വൈദ്യപണ്ഡിതന്മാർ രണ്ടും രണ്ടായി ഗണിച്ചു ചികിത്സയെ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ജ്വരാതിസാരയോരുക്തം ഭേഷജം യൽപൃഥക്പൃഥക്
നതന്മിളിതയോഃകാര്യ്യ മന്യോന്യംവർദ്ധയേദ്യതഃ

ജ്വരത്തിന്നും അതിസാരത്തിന്നും പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഔഷധങ്ങൾ പരസ്പരം യോജിപ്പിക്കാൻ പാടില്ലാത്തവിധം ഭിന്നങ്ങളാണ്. ഈ ഭേദത്തിന്നു കാരണം അവ പരസ്പരം ദോഷങ്ങളെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ്. അതായതു ജ്വരത്തിന്നു മലത്തെ ക്രമമായി പുറത്തുകളയുന്ന ചികിത്സ അതിസാരത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. അതിന്നണ്ണം മലത്തെ തടയുന്ന സ്തംഭനക്രിയ ജ്വര

ത്തെ വൎദ്ധിപ്പിക്കും. അതിനാൽ ജ്വരാതിസാരത്തിനു ആഹാരം ഉപചാരം മുതലായവ ഔഷധസേവനത്തെക്കാളും പ്രധാനങ്ങളാകുന്നു. ആഹാരം, ഔഷധം ഇവ പ്രയോഗിക്കുന്നതുതന്നെ രോഗത്തിന്റെ ആമപക്വഭേദനങ്ങളെ അനുസരിച്ചു വേണ്ടതാണ്. ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കൽ ആദ്യം ലംഘനം (ഉപവാസം) ചെയ്യിക്കേണ്ടതാണ്. ഇത് ജ്വരത്തിനും അതിസാരത്തിനും കാരണമായ ആമത്തെ പചിപ്പിക്കുവാൻ സമൎത്ഥമായതുകൊണ്ടു പരസ്പരം ദോഷഹേതുകമായിത്തീരുന്നില്ല. ഉൽപലഷട്കം കൊണ്ടു സാധിച്ച മലർക്കഞ്ഞി തുടങ്ങിയ ഉപചാരങ്ങളെല്ലാം ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കൽ സവിശേഷം പ്രയോജനപ്പെടുന്നവയാണ്.

ഉൽപലഷട്കം.

പൃശ്നിപൎണ്ണീബലാബില്വനാഗരോൽപലധാന്യകൈഃ
ജ്വരാതിസാരീ പേയാം വാ പിബേൽസാമ്ലാം ശൃതാം നരഃ

മൂവില കുറുന്തോട്ടി കൂവളം ചുക്ക് ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് കൊത്തമ്പാലരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായജലത്തിൽ മലർക്കഞ്ഞിയുണ്ടാക്കി താളിമാതളത്തിൻ രസം ചേൎത്തു പുളിപ്പിച്ചും അല്ലാതെയും സേവിപ്പിക്കാം.

നാഗരാദികഷായം.

നാഗരാതിവിഷാമുസ്തഭൂനിംബാമൃതവത്സകൈഃ
സൎവ്വജ്വരഹരഃ ക്വാഥഃ സൎവ്വാതീസാരനാശനഃ

ചുക്ക അതിവിടയം മുത്തങ്ങ നിലവേപ്പു അമൃതു കടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം എല്ലാ ജ്വരങ്ങളെയും എല്ലാ അതിസാരങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കും.

പാഠാദികഷായം.

പാഠേന്ദ്രയവഭൂനിംബമുസ്താപൎപ്പടകാമൃതാഃ
ജയന്ത്യാമമതീസാരം ജ്വരം ച സമഹൌഷധാഃ

പാടക്കിഴങ്ങു കടകപ്പാലയരി കിരിയാത്തു (നിലവേപ്പു) മുത്തങ്ങ പൎപ്പടകപ്പുല്ല് അമൃതു ചുക്കു ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ആമത്തോടുകൂടിയ അതിസാരത്തെയും ജ്വരത്തെയും നശിപ്പിക്കും.

ഹ്രീബേരാദികഷായം.

ഹ്രീബേരാതിവിഷാമുസ്തബില്വനാഗരധാന്യകം
പിബേൽപിച്ഛവിബന്ധഘ്നം ശൂലദോഷാമപാചനം
സരക്തം ഹന്ത്യതീസാരം സജ്വരം വാഥ വിജ്വരം

ഇരുവേലി അതിവിടയം മുത്തങ്ങ കൂവളത്തിൻവേർ ചുക്ക കൊത്തമ്പാലരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം നിബന്ധത്തെ നശിപ്പിക്കുകയും ആമത്തെ പചിപ്പിക്കുകയും വേദനയെ നശിപ്പിക്കുകയും മലത്തിനുള്ള വഴവഴുപ്പിനെ മാററുകയും ചെയ്യും. രക്തത്തോടുകൂടിയ അതിസാരം ജ്വരത്തോടുകൂടിയൊ കൂടാതെയൊ ഇരുന്നാലും ശമിക്കും ഇതു വാതകഫാധികമായ ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കലാണു പ്രയോഗിക്കപ്പെടേണ്ടത്.

ബൃഹദ് ഗുഡൂച്യാദി ശീതകഷായം.

ഗുഡൂച്യതിവിഷാധാന്യ ശുണ്ഠീവില്വാബ്ദവാലകൈഃ
പാഠാഭൂനിംബകുടജൈ ശ്ചന്ദനോശീരപത്മകൈഃ
കഷായഃശീതലഃപേയോ ജ്വരാതീസാരശാന്തയേ
ഹൃല്ലാസാരോചകച്ഛർദ്ദിഃ പിപാസാദിവിനാശനഃ

ചിററമൃത് അതിവിടയം കൊത്തമ്പാലരി ചുക്ക കൂവളം മുത്തങ്ങ ഇരുവേലി പാടക്കിഴങ്ങു കിരിയാത്ത കുടകപ്പാലയരി ചന്ദനം രാമച്ചം പതുമുകം ഇവകൊണ്ടുള്ള ശീതകഷായം സേവിച്ചാൽ ജ്വരാതിസാരം ഹൃല്ലാസം രുചികേടു ഛർദ്ദി വെള്ളദ്ദാഹം ചുട്ടുനീററൽ ഇവ ശമിക്കും. ഇതു പിത്തകഫാത്മകമായ ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കൽ പ്രയോഗിക്കണം.

കലിംഗാദിക്വാഥം

കലിംഗാതിവിഷാശുണ്ഠീകിരാതാംബുയവാസകം
ജ്വരാതീസാരസന്താപംനാശയേദവികല്പതഃ

കുടകപ്പാലയരി അതിവിടയം ചുക്ക കിരിയാത്ത ഇരുവേലി കൊടിത്തൂവ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ജ്വരാതിസാരത്തെയും ചുട്ടുനീററലിനെയും ശമിപ്പിക്കുമെന്നുള്ളതിനു രണ്ടു പക്ഷമില്ലാത്തതാണ്. ഇതു പിത്താധികമായ ജ്വരാതിസാരത്തിൽ പ്രയോഗിക്കണം.

ക്വാഥദ്വയം (യോഗദ്വയം)

വത്സകസ്യഫലംദാരുരോഹിണീഗജപിപ്പലീ
ശ്വദംഷ്ട്രാപിപ്പലീധാന്യംവില്വംപാഠായവാനികാ
ദ്വാവപ്യേതൌസിദ്ധൌയോഗൌശ്ലോകാർദ്ധേനാഭിഭാഷിതൌ
ജ്വരാതിസാരശമനൌവിശേഷാദ്ദാഹനാശനൌ

കടകപ്പാലയരി ദേവതാരം കടുരോഹിണി അത്തിതിപ്പലി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായവും നായ്ക്കുരണ തിപ്പലി കൊത്തമ്പാലരി ക്രുവളം പാടക്കിഴങ്ങ് കുറാശാണി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായവും ശ്ലോകാർദ്ധങ്ങൾകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു സിദ്ധയോഗങ്ങളാകുന്നു. ഇവരണ്ടും ജ്വരാതിസാരം ചുട്ടുനീററൽ ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

പഞ്ചമൂല്യാദികപാഠം.

പഞ്ചമൂലീബലാബില്വഗുഡൂചീമുസ്തനാഗരൈഃ
പാഠാഭൂനിംബഹ്രീബേരകുടജത്വക്ഫലൈഃ ശൃതം
ഹന്തിസർവ്വാനതീസാരാഞ്ജ്വരദോഷംവമിംതഥാ
സശൂലോപദ്രവംശ്വാസംകാസംഹന്യാൽസുദുസ്തരം

പഞ്ചമൂലങ്ങൾ കുറുന്തോട്ടിവേർ ക്രുവളത്തിൻവേർ ചിററമൃതു മുത്തങ്ങ ചുക്ക പാടക്കിഴങ്ങ് കിരിയാത്ത ഇരുവേലി കടകപ്പാലവേരിന്മേൽത്തൊലി കടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം എല്ലാ അതിസാരങ്ങളെയും ജ്വരങ്ങളെയും ഛർദ്ദിയേയും ശമിപ്പിക്കും. വേദന ശ്വാസം ചുമ ഇവയാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങളോടുകൂടിയതും രക്ഷപ്പെടാൻ പ്രയാസമുള്ളതുമായ ജ്വരാതിസാരം ശമിക്കും. പഞ്ചമൂലങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു പിത്താധിക്യത്തിൽ ചെറുപഞ്ചമൂലങ്ങളെയും വാതകഫാധിക്യത്തിൽ മഹാപഞ്ചമൂലങ്ങളെയും എടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. "പഞ്ചമൂലീതിസാമാന്യാദ്യോജ്യാ പിത്തേകനീയസിമഹതീപഞ്ചമൂലീതു വാതശ്ലേഷ്മാധികേഹിതാ" എന്നുള്ള പ്രമാണമാണ് മുമ്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തിന് അടിസ്ഥാനമായുള്ളത്. അതനുസരിച്ചു ഓരില മൂവില ചെറുവഴുതിന കണ്ടകാരി ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവയാകുന്ന ചെറുപഞ്ചമൂലം പിത്താധികമായ ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കലും കുമ്പിൾ ക്രുവളം പാതിരി പലകപ്പയ്യാന മുഞ്ഞ ഇവയാകുന്ന മഹാപഞ്ചമൂലം വാതകഫാധികമായ ജ്വരാതിസാരത്തിങ്കലും പഞ്ചമൂലീ ശബ്ദത്തിന് അർത്ഥയോജനയായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

തണ്ഡുലോദകപാനം.

ഉൽപലംദാഡിമത്വക്ച പത്മകേസരമേവച
പിബേത്തണ്ഡുലതോയേന ജ്വരാതീസാരനാശനം

ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് താളിമാതളത്തിൻകായുടെ ഓട്ട താമരയല്ലി ഇവ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചോ അരച്ചോ അരിക്കാടിയിൽ

കുടിക്കുക. ജ്വരാതിസാരം ശമിക്കും. തണ്ഡുലതോയം എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഏതുവിധമായ അരികഴുകിയതും നന്നല്ല. "ജലമഷ്ടഗുണം ദത്വാ പലം കണ്ഡിതതണ്ഡുലാൽ ഭാവയിത്വാ തതോ ദേയം തണ്ഡുലോദകകർമ്മണി" എന്നുള്ള ആചാര്യവാക്യം അനുസരിച്ച് ഒരു പലം ഞെരായി മുറിഞ്ഞ അരിയെടുത്തു അതിൽ എട്ടു പലം വെള്ളമൊഴിച്ചു കഴുകി തെളിച്ചെടുത്തു അതിനെ തണ്ഡുലോദകവിധിയിൽ യോജിപ്പിക്കണം.

ഉശീരാദിക്വാഥം.

ഉശീരം വാലകം മുസ്തം ധാന്യകം വില്വമേവ ച:
സമംഗാ ധാതകീ ലോധ്രം വിശ്വാ പാചനദീപനം
ഹന്ത്യരോചകപിച്ഛാമം വിബന്ധം സാതിവേദനം
സശോണിതമതിസാരം സജ്വരം വാഥവിജ്വരം

രാമച്ചം ഇരുവേലി മുത്തങ്ങ കൊത്തമ്പാലരി കൂവളത്തിൻ വേർ പടർച്ചുണ്ട താതിരിപ്പൂവു പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ചുക്കു ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം പചനത്തെയും ദീപനത്തെയും ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ് അരുചികേടു വഴുവഴുപ്പു മലബന്ധം അതിവേദന രക്തത്തോടുകൂടി മലം പോകുക ഇവ ജ്വരത്തോടുകൂടിയോ കൂടാതെയോ ഇരുന്നാലും ശമിക്കും.

വിഡംഗാദിക്വാഥം.

വിഡംഗാതിവിഷാമുസ്തം ദാരുപാഠാകലിംഗകം
മരിചേന സമായുക്തം ശോഫാതീസാരനാശനം

വിഴാലരി അതിവിടയം മുത്തങ്ങ ദേവതാരം പാടക്കിഴങ്ങ് കുടകപ്പാലയരി മുളകു ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം കുടിപ്പിക്കുക. വീക്കത്തോടുകൂടിയ അതിസാരം ശമിക്കും.

ഗുഡൂച്യാദിക്വാഥം.

ഗുഡൂചീചിത്രവില്വാംബുരക്തചന്ദനവാലകൈഃ
കലിംഗൈകസമായുക്തൈർജ്വരാതീസാരശോഫനുൽ

ചിറ്റമൃതു കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു കൂവളത്തിൻവേർ മുത്തങ്ങ രക്തചന്ദനം ഇരുവേലി കുടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ജ്വരാതിസാരത്തെയും വീക്കത്തെയും ശമിപ്പിക്കും.

കിരാതാദിക്വാഥം.

കിരാതാബ്ദാമൃതാനിംബചന്ദനോദീച്യവത്സകൈഃ
ശോഫാതീസാരശമനം വിശേഷാജ്ജ്വരനാശനം

കിരിയാത്ത മുത്തങ്ങ അമൃത്ത് വേപ്പിൻതൊലി ചന്ദനം മുളക് കടുകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ശോഷം അതിസാരം ഇവയെയും വിശേഷിച്ചു ജ്വരത്തെയും ശമിപ്പിക്കും. ചിലർ വേപ്പിന്റെ സ്ഥാനത്തിൽ ചുക്കിനെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. "ശോഷാതിസാര"മെന്നുള്ളതിനു "ശോഫാതിസാര"മെന്ന പാഠം ചിലർ സ്വീകരിക്കുന്നു.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

അതിസാരചികിത്സ.

ജ്വരത്തിന്റെ ഉപദ്രവവ്യാധിയായ ജ്വരാതിസാരത്തിനുള്ള ചികിത്സയെ കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അതിസാരത്തിനുള്ള ഘടകങ്ങളിൽ ആമപക്വാവസ്ഥാഭേദങ്ങളും പ്രധാനങ്ങളാണ്. ആയവസ്ഥയുടെ യോഗസാധർമ്മ്യം അവലംബിച്ച് അതിസാരത്തെ പ്രത്യേകം തിരിച്ചു വൈദ്യപണ്ഡിതന്മാർ സ്വതന്ത്രമായ ചികിത്സാരംഭത്തെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇളക്കമായുള്ള ദ്രവത്തിന്റെ അതിസരണമാണ് അതിസാരം എന്ന പദംകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇത് അന്വർത്ഥമാകുന്നു. "അതിരതി ക്രമേണാധസ്താത്സരതിർഗ്ഗതി കർമ്മണി മലാദ്യത്യർത്ഥഗമനം മതീസാരഃ സ്മൃതോബുധൈഃ" എന്നുള്ള ആചാര്യവാക്യം ഇതിന് അനുകൂലമാകുന്നു. മലാദിയുടെ ഗതി അതിരു കവിഞ്ഞതായി തീരുന്നതിനാലാണ് ആയർത്ഥമുള്ള അതിശബ്ദം സരശബ്ദത്തോട് അനുബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. രോഗി ബലമുള്ളവനായിരുന്നാൽ ആമാതിസാരത്തിങ്കൽ ആദ്യമായി ചെയ്യേണ്ടതു ലംഘനകർമ്മമാണ്. ദോഷം പചിച്ചു കഴിഞ്ഞശേഷമേ പചനകാര്യക്ഷമമായ ശമനൌഷധം പ്രയോഗിക്കുവാൻ പാടുള്ളു. അപ്പോഴും പാകപ്രാരംഭേണ ദോഷം ശമനത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യും. ലംഘനം ചെയ്യിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ പിപാസ (വെള്ളദാഹം) ഏല്പ്പെടുന്നതായാൽ ദോഷപാകത്തിനായിട്ടുള്ള ഷഡംഗവിധിയെ അനുസരിച്ചു താഴെ പറയുന്ന നാലു യോഗങ്ങളെ യോജിപ്പിക്കാം.

ഷഡംഗപാനീയങ്ങൾ.

ധാന്യോദീച്യശൃതം തോയം തൃഷ്ണാദാഹാതിസാരിണേ

ഹ്രീബേരശൃംഗവേരാഭ്യാം മുസ്തപർപ്പടകേന വാ
മുസ്തോദീച്യശൃതം തോയം ദേയം ചാതിപിപാസവേ

കൊത്തമ്പാലരി ഇരുവേലി ഇവകൊണ്ടും, ഇരുവേലി ചുക്ക് ഇവകൊണ്ടും മുത്തങ്ങ പർപ്പടകപ്പുല്ല് ഇവകൊണ്ടും മുത്തങ്ങ ഇരുവേലി ഇവകൊണ്ടും ഉള്ള പാനീയം അതിസാരരോഗികളുടെ വെള്ളദാഹം ചുട്ടുനീററൽ ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. വെള്ളദാഹം അതിക്രമിച്ചിരുന്നാലും ശമിക്കും.

നാഗരാദിശൃതം.

നാഗരാതിവിഷാമുസ്തൈഃ ശൃതം വാ ധാന്യനാഗരൈഃ
തൃഷ്ണാശൂലാദിസംഘ്നം രോചനം ദീപനം പരം

ചുക്ക് അതിവിടയം മുത്തങ്ങ ഇവകൊണ്ടോ കൊത്തമ്പാലരി ചുക്ക ഇവകൊണ്ടോ ഉള്ള പാനീയം വെള്ളദാഹം വേദന അതിസാരം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. രുചിയേയും ദീപനത്തെയും ഏററവും വർദ്ധിപ്പിക്കയും ചെയ്യും. ചുക്കിന് ഉഷ്ണതീക്ഷ്ണതകളുള്ളതുകൊണ്ടു തൃഷ്ണയെ ശമിപ്പിക്കാൻ എങ്ങനെ കഴിയുമെന്ന് ഒരു സംശയം ചിലർക്കുണ്ടാകാം. എന്നാൽ പാകത്തിങ്കൽ മധുരമായിത്തീരുന്ന അതിന് ആവഴിക്ക തൃഷ്ണാപ്രശമനത്തിൽ സാമർത്ഥ്യം ഉണ്ടാകുന്നതാണെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

പേയാദികളിൽ ഉപയോഗിക്കേണ്ട ദ്രവ്യങ്ങൾ.

ശാലിപർണ്ണീപൃശ്നിപർണ്ണീബൃഹതീകണ്ടകാരികാ
ബലാശ്വദംഷ്ട്രാവില്വാനിപാഠാനാഗരധാന്യകം
ഏതദാഹാരസംയോഗേഹിതംസർവാതിസാരിണാം

ഓരില മൂവില ചെറുവഴുതിന കണ്ടകാരി കുറുന്തോട്ടി നായ്ക്കുരണ കൂവളം പാടക്കിഴങ്ങ ചുക്ക കൊത്തമ്പാലരി ഇവ എല്ലാ അതിസാരങ്ങളിലും പേയാദികളിൽ ചേർക്കാവുന്ന ഔഷധങ്ങളാകുന്നു. കൂവളം എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് അതിസാരങ്ങളിൽ കായ്കത്തുള്ള മജ്ജയാണ് ചേർക്കേണ്ടതെന്നു തോന്നുന്നു. അതിസാരങ്ങളിൽ സ്തംഭനകരമായും ദീപനപാചനങ്ങളെയുണ്ടാക്കുന്നവയായും ഉള്ള ഔഷധങ്ങളാണല്ലോ യോജിപ്പിക്കേണ്ടത്. ഛർദ്ദിയിൽ വേർ പ്രശസ്തമാകുന്നു. വിശേഷിച്ചും വാതകഫഛർദ്ദികളിൽ കൂവളത്തിൻവേർ ശമനോപായമാകുന്നു. പ്രസ്തുതയോഗം വാതകഫാധികമായ അതിസാരത്തിങ്കൽ പ്രയോഗിക്കണം. ഈ യോഗത്തെപ്പററി ചരകത്തിൽ "വാതശ്ലേ

ഷ്ഠാമോഷ്ഘ്നോഷഗണോ ദീപനപാചനഃ ഗ്രാഹീബല്യോരോചനശ്ശുതസ്സാ ഷ്ഠസ്താതിസാരിണാം" എന്നു പറഞ്ഞു കാണുന്നു. ഈ യോഗം വാതശ്ലേഷ്മഹരവും ദീപനപാചനകരവും ആകുന്നതുകൂടാതെ മലത്തെ ഗ്രഹിക്കയും ബലം രുചി ഇവയെയുണ്ടാക്കയും ചെയ്യുന്നതിൽ പ്രശസ്തവുമാകുന്നു. ഇതിന്റെ സംസ്കാരത്തെപ്പററി അഭിപ്രായഭേദങ്ങളുണ്ട്. ശാലിപർണ്ണി തുടങ്ങിയ എല്ലാ ദ്രവ്യങ്ങളും കൂടി നാലുപലം എടുത്തു നാഴിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു കുറുക്കി പകുതിയാക്കി അതിൽനിന്നും ജലമെടുത്തു പേയാദികരം സാധിക്കണമെന്നു ശാസ്ത്രനിഷ്കർഷ കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ വ്യഞ്ജകവൈചിത്ര്യം ഇങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ ഔഷധങ്ങളുടെ ആധിക്യം നിമിത്തം അരുചിയുണ്ടാകാൻ ഇടയുണ്ടെന്നും അതിന്റെ നിവൃത്തിക്കായി ഒരു പലം ഔഷധദ്രവ്യം നാഴിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ വചിച്ചു പകുതിയാക്കി പേയാദികളിൽ യോജിപ്പിക്കണമെന്നും ആകുന്നു. തന്ത്രാന്തരത്തിൽ ലങ്കാദികളെ സാധിക്കുന്നതിനുള്ള ദ്രവപ്രമാണത്തെപ്പററി പറയുന്നതിങ്ങിനെയാണ്. "ഭക്തംപഞ്ചഗുണേതോയേ യവാഗൂം ഷഡ്ഗുണേപചേൽ" ചതുർദ്ദശഗുണേപേയാം വിലേപീം ചചതുർഗ്ഗുണേ" ചോറാക്കുമ്പോൾ ജലം അഞ്ചിരട്ടിയെടുക്കണം. യവാഗുവിന് ആറുഗുണം ജലം യോജിപ്പിക്കണം. പേയാ എന്നു കഞ്ഞിക്കു പതിനാലു മടങ്ങു വെള്ളം കൂട്ടണമതാണ്. വിലേപിക്കു നാലിരട്ടി വെള്ളം ചേർക്കണം.

പഞ്ചമൂല്യാദി.

പഞ്ചമൂലീബലാബില്വധാന്യകോൽപലവിലപജൈഃ
വാതാതിസാരിണേദേയാസ്തക്രേണാന്യതമേനവാ

പഞ്ചമൂലങ്ങൾ കുറുന്തോട്ടിവേർ ചുക്ക് കൊത്തമ്പാലരി ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ് ഇളയ കൂവളക്കായ ഇവ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചോ പച്ചയായിത്തന്നെ അരച്ചോ മോരിൽ കുടിക്കുക. വാതാതിസാരം ശമിക്കും. 'അന്യതമേനവാ' എന്നുള്ള വൈകല്പികപാഠംകൊണ്ടു മോരിലോ ചൂടുവെള്ളത്തിലോ കാടിയിലോ കുടിക്കാമെന്നുകൂടി സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. പഞ്ചമൂലങ്ങൾ എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞതിനാൽ മുകളിലെപോലെ ചെറു പഞ്ചമൂലങ്ങളെയോ വലിയ പഞ്ചമൂലങ്ങളെയോ യോജിപ്പിക്കുമെന്നുള്ളതാകുന്നു.

കിരാതതിക്തകാദി.

കിരാതതിക്തകംമുസ്തംവത്സകംസാരസാഞ്ജനം
പിബേൽപിത്താതിസാരഘ്നംസക്ഷൌദ്രംവേദനാപഹം

കിരിയാത്ത മുത്തങ്ങ കടകപ്പാലയരി രസാഞ്ജനം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേൻ ചേൎത്ത കുടിക്കുക പിത്താതിസാരം ശമിക്കും.

കടജാതികപാഠം.

കുടജാതിവിഷാമുസ്തംഹരിദ്രാപർണ്ണിനീദ്വയം
സക്ഷൌദ്രശർക്കരംശസ്തം പിത്തശ്ലേഷ്മാതിസാരിണാം

കടകപ്പാലയരി അതിവിടയം മുത്തങ്ങ മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ഓരില മൂവില ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേനും പഞ്ചസാരയും ചേൎത്ത കുടിക്കുക. ഇതു പിത്തകഫാധികമായ അതിസാരത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിൽ പ്രശസ്തമായതാകുന്നു.

പ്രിയംഗ്വാദികപാഠം.

പ്രിയംഗ്വഞ്ജനമുസ്താഖ്യം പായയേത്തുയഥാബലം
തൃഷ്ണാതീസാരഛർദ്ദിഘ്നം സക്ഷൌദ്രംതണ്ഡുലാംബുനാ

ഞാഴൽപ്പൂവ് രസാഞ്ജനം മുത്തങ്ങ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തേൻ ചേൎത്ത അരിക്കാടിയിൽ കുടിപ്പിക്കുക. വെള്ള ദാഹത്തോടും ഛർദ്ദിയോടുംകൂടിയ അതിസാരം ശമിക്കും.

പടോലാദികപാഠം.

പടോലയവധാന്യാകകഷായഃപേയഃസുശീതലഃ
ശർക്കരാമധുസംയുക്തഛർദ്ദ്യതീസാരനാശനഃ

പടവലത്തില യവം കൊത്തമ്പാലരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം തണുപ്പിച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും ചേൎത്ത കുടിപ്പിക്കുക. ഛർദ്ദിയും അതിസാരവും ശമിക്കും.

വത്സകാദികപാഠം.

സവത്സകഃസാതിവിഷഃസബില്വഃ
സോദീച്യമുസ്തശ്ചകൃതഃകഷായഃ
സാമേസശൂലേസഹശോണിതേച
ചിരപ്രവൃത്തേപിഹിതോതിസാരേ.

കടകപ്പാലയരി അതിവിടയും കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ ഇരുവേലി മുത്തങ്ങ ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം, ആമത്തോടും വേദനയോടും രക്തത്തോടും കൂടിയ അതിസാരം പഴകിയതായാ

ലും അതിനെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. വത്സകം എന്നുള്ളതു കൊണ്ട് ഇവിടെ കുടകപ്പാലയുടെ അരിയാണ് കൂട്ടുന്നതിനു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. കാരണം അതിനു ലഘുത്വവും പചനത്വവുമുണ്ട്. ഇവിടെ ആമത്തെ പചിപ്പിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യവുമുണ്ട്. തൊലി ആമമില്ലാതെയും അഗ്നിക്കു ദീപനവും ഉള്ള അവസ്ഥയിൽ മാത്രമേ പ്രയോഗിച്ചുകൂടു. ഈ യോഗത്തെ തന്നെ സുശ്രുതൻ ഇങ്ങിനെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. "വില്വശക്രയവാംഭോദബാലകാതിവിഷാകൃതഃ കഷായോഹന്ത്യതീസാരംസാമംപിത്തസമുത്ഭവം" കൂവളത്തിൻകായുടെ മജ്ജ കുടകപ്പാലയരി മുത്തങ്ങ ഇരുവേലി അതിവിടയം ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം പിത്തോത്ബണമായും സാമമായുമുള്ള അതിസാരത്തെ ശമിപ്പിക്കും. ഇവിടെ 'ശക്രയവം, എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു കുടകപ്പാലയുടെ അരി എന്നുതന്നെ വ്യക്തമായിട്ടുണ്ട്. രക്തത്തിനുള്ള ചികിത്സകളെല്ലാം പിത്തത്തിനും പററുന്നതാകയാൽ പിത്തശമനം കാര്യമായി ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു.

കുടജലേഹം.

ശതംകുടജമൂലസ്യക്ഷുണ്ണംതോയാർമ്മണേപചേൽ
കഷായേപാദശേഷേസ്മിംല്ലിഹേപൂതേപുനഃപചേൽ.
സൌവർച്ചലയവക്ഷാരവിഡസൈന്ധവപിപ്പലീഃ
ധാതകീന്ദ്രയവാജാജീചൂർണ്ണംദത്വാപലദ്വയം.
ലിഹ്യാദ്ബദരമാത്രന്തുശീതംക്ഷൌദ്രേണസംപ്ലുതം
പക്വാപക്വമതീസാരംനാനാവർണ്ണംസവേദനം.
ദുർവ്വാരംഗ്രഹണീരോഗംജയേച്ചൈവപ്രവാഹികാം

ആറുപലം കുടകപ്പാലവേരിന്മേൽ തൊലി കൊണ്ടുവന്നു ചതച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു കുറുക്കി നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ച് അരിച്ചു മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി തീയെരിച്ചു കുറുക്കി ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ തുവർച്ചിലക്ഷാരം ചവർക്കാരം വിളയുപ്പ് ഇന്തുപ്പു തിപ്പലി താതിരിപ്പൂ കുടകപ്പാലയരി ജീരകം ഇവയെല്ലാംകൂടി രണ്ടുപലം പൊടി വിതറിയിളക്കി യോജിപ്പിച്ചു ആറിയശേഷം തേനും ചേർത്തു എട്ടു മാഷകപ്രമാണം വീതം സേവിക്കുക. പക്വാതിസാരം അപക്വാതിസാരം പലനിറത്തിലും വേദനയോടുകൂടിയും ഉള്ള അതിസാരം പ്രബലമായ അതിസാരം ഗ്രഹണി പ്രവാഹിക ഇവയെ നശിപ്പിക്കും.

53 33745.

കുടജചൂൎണ്ണം

ഇന്ദ്രജമേഘമദാകുസുമം ശ്രീ ലോധ്രമഹൌഷധമോചരസാനാം
ചൂൎണ്ണമിദം ഗുഡതക്രനിപീതം ഹന്ത്യചിരാദതിസാരമുദാരം

കുടകപ്പാലയരി, മുത്തങ്ങ, താതിരിപ്പൂവ്, പാച്ചോററിത്തൊലി, ചുക്ക്, ഇലവിൻപശ ഇവ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച ശൎക്കരചേൎത്തു മോരിൽകുടിക്കുക. വൎദ്ധിച്ചതായ അതിസാരം വേഗം ശമിക്കും.

കപിത്ഥാഷ്ടകചൂൎണ്ണം

അഷ്ടൌഭാഗാഃ കപിത്ഥസ്യ ഷഡ്ഭാഗാഃ ശൎക്കരാമതാ
ദാഡിമം തിന്തിഡീകം ച ശ്രീഫലം ധാതകീ തഥാ
അജമോദാ ച പിപ്പല്യഃ പ്രത്യേകം സ്യുസ്ത്രിഭാഗികാഃ
മരിചം ജീരകം ധാന്യം ഗ്രന്ഥികം വാലകം തഥാ
സൌവൎച്ചലം യവാനീ ച ചാതുൎജ്ജാതസചിത്രകം
നാഗരം ചൈകഭാഗാസ്സ്യുഃ പ്രത്യേകം സൂക്ഷ്മചൂൎണ്ണിതാഃ
കപിത്ഥാഷ്ടകസംജ്ഞം സ്യാച്ചൂൎണ്ണമേതജ്ജലാമയാൻ
നിഹന്തി ഗ്രഹണീരോഗാനതീസാരം വ്യപോഹതി.

വിളാർമരത്തിൽ പഴുത്തകായയുടെ മജ്ജ എട്ടുഭാഗം, പഞ്ചസാര ആറുഭാഗം, താളിമാതളത്തിൻകായയുടെ തോടു, മരപ്പുളിയുടെ പഴുത്ത കായ, (ഇതു ജംബീരഫലംപോലിരിക്കും) ഇളയ കൂവളക്കായ, താതിരിപ്പൂവ്, അയമോദകം, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, തിപ്പലിമൂലം ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുഭാഗം വീതം മുളക്, ജീരകം, കൊത്തമ്പാലരി, കാട്ടുതിപ്പലിവേർ, ഇരുവേലി, തുവച്ചിലയുപ്പ്, കുരാശാണി, ഏലത്തരി, ഇലവംഗം, പച്ചില, നാഗപ്പൂവ്, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുഭാഗംവീതം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയാക്കി സേവിപ്പിക്കുക. എല്ലാ അതിസാരങ്ങളും ഗ്രഹണിരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

വിശ്വാദിവടി

വിശ്വജീരകസിന്ധൂത്ഥഹിംഗുജാതിഫലാനി ച
സമാംസ്ഥി ശംഖഖണ്ഡം ച ഭഗ്നാമ്ലേന പ്രപേഷയേൽ
ഈഷദംഗാരകൈൎഭ്രഷ്ടാം വടികാം കേഷ്സമ്മിതാം
പക്വാപക്വമതീസാരം സശൂലം ഗ്രഹണീഗദം
ചിരോത്ഥമചിരോത്ഥം ച നാശയേന്നാത്ര സംശയഃ

ചുക്ക്, ജീരകം, ഇന്തുപ്പു, കായം, ജാതിക്കായ, മറഞ്ഞ ഞ്ഞിപ്പൂരിപ്പു, ശംഖിൻെറ കഷണം ഇവ സമഭാഗങ്ങളെടുത്തു പുളിച്ച തൈർ ചേത്തരച്ചു തീയിൽവച്ചു കുറുക്കി ഉരുട്ടിയെടുക്കാവുന്ന പാകത്തിലാകുമ്പോറം മൂന്നു കഴിഞ്ച്യു അളവുള്ള ഗുളികകളായി ഉരുട്ടിയെടുത്തു സൂക്ഷിക്കുക. ഇതിനെ സേവിച്ചാൽ പക്വമായും അപക്വമായും ഉള്ള അതിസാരവും വേദനയോടുകൂടിയ ഗ്രഹണിരോഗവും ശമിക്കും. പഴക്കമുള്ളതായാലും പുതുതായുണ്ടായതായാലും ശമിക്കും സംശയമില്ല.

ജാതീഫലാദിവടി

ജാതീഫലംചഖർജ്ജൂരമഹിഫേനംതഥൈവച
സമഭാഗാനിസർവ്വാണിനാഗവല്ലീരസേനച
ബല്ലമാത്രാംവടീകാര്യാംഭയോതക്രാന്നപാനതഃ
അതിസാരംജയേൽഘോരംവൈശ്വാനരഇവാഹുതിം.

ജാതിക്ക, ഈന്തപ്പഴം, കറുപ്പ് ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു വെററിലച്ചാററിൽ അരച്ചു രണ്ടു കുന്നിപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി സേവിപ്പിക്കുക. മീതെ മോരു കുടിപ്പിക്കുക. അഗ്നി ഹോമദ്രവ്യത്തെ എന്നപോലെ ഈ ഗുളിക ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്ന അതിസാരത്തെ ജയിക്കും.

ഷഡംഗഘൃതം

വത്സകസ്യചബീജാനിദാർവ്യാശ്ചത്വചഉത്തമാഃ
പിപ്പലീശൃംഗവേരംചലാക്ഷാചകടുകരോഹിണി
ഷഡ്ഭിരേതൈർഘൃതംസിദ്ധംപേയാമണ്ഡാവചാരിതം
അതീസാരംജയേച്ഛീഘ്രം ത്രിദോഷമപിദാരുണം.

കുടകപ്പാലയരി, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, തിപ്പലി, ചുക്ക്, കോലരക്ക്, കടുകരോഹിണി ഇവ ആറ് ഔഷധങ്ങളും അരച്ചു കലക്കി പശുവിൻനെയ്യ് കാച്ചി സേവിപ്പിയ്ക്കുക ജലം നെയ്യിൽനിന്നും നാലിരട്ടി യോജിപ്പിക്കണം. ത്രിദോഷകോപങ്ങൾ നിമിത്തം ഉണ്ടായതും ഭയങ്കരമായതുമായ അതിസാരമായിരുന്നാലും വേഗം ശമിക്കും.

ക്ഷീരവിധി

യഥാമൃതംയഥാക്ഷീരമതീസാരേഷുപൂജിതം
ചിരോത്ഥിതേഷുതൽപേയമപാംഭാഗൈസ്ത്രിഭിഃശ്രൃതം

അമൃതം എങ്ങിനെ പൂജിതമായിരിക്കുന്നോ അതിൻവണ്ണം അതിസാരങ്ങളിൽ പാൽ പൂജിതമായിരിക്കുന്നു. ചിരോത്ഥിതം

എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു നിരാമാവസ്ഥയിൽ അതായതു പക്വാതിസാരത്തിൽ മാത്രമെ പാലുപയോഗിക്കുവാൻ പാടുള്ളു എന്നറിയണം. 'അപാംഭാഗൈസ്ത്രിഭിഃ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മൂന്നിരട്ടിയോ നാലിരട്ടിയോ വെള്ളം പാൽ കാച്ചുന്നതിൽ യോജിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. പഴകിയും രക്തപിത്തങ്ങളുടെ ആധിക്യത്തോടുകൂടിയുമിരിക്കുന്ന അതിസാരങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.

പ്രവാഹികയുടെ ചികിത്സ

ബാലബില്വംഗുഡംതൈലംപിപ്പലീവിശ്വഭേഷജം
ലിഹ്യാദ്വാതേപ്രതിഹതേസശൂലേസപ്രവാഹികേ
ധാതകീബദരീപത്ര കപിത്ഥരസമാക്ഷികം
സലോധ്രമേകതോദധ്നാ പിബേന്നിഷ്ഠാഹികാർത്തിതഃ
പയസാപിപ്പലീകല്കഃപീതോവാമരിചോത്ഭവഃ
ത്ര്യഹാന്നിഷ്ഠാഹികാംഹന്യാച്ചിരകാലസമുത്ഥിതാം

ഇളയ കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ, ശർക്കര, എണ്ണ, തിപ്പലി, ചുക്ക് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിച്ചേർത്തു ലേഹപ്രായമാക്കി നക്കുക. വാതാധികമായും വേദനയോടുകൂടിയുമിരിക്കുന്ന പ്രവാഹിക ശമിക്കും. താതിരിപ്പൂവ്, ലന്തയില, വിളാർമരത്തിൻകായുടെ മജ്ജ, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ഇവയെല്ലാംകൂടി അരച്ചോ പൊടിച്ചോ തേനും പശുവിൻതൈരും ചേർത്തു കുടിക്കുക പ്രവാഹിക ശമിക്കും. തിപ്പലിയോ മുളകോ അരച്ചു പശുവിൻപാലിൽ കുടിക്കുക. വളരെ പഴകിയ പ്രവാഹികയായിരുന്നാലും മൂന്നുദിവസംകൊണ്ടു ശമിക്കും.

ബില്വപേശ്യാദി

ബില്വപേശീംഗുഡംലോധ്രംതൈലംമരിചയോജിതം
ലിഹ്യാൽപ്രവാഹികാംഹന്തി ക്ഷിപ്രംസുഖമവാപ്നുയാൽ

ഇളയ കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ ശർക്കര, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, എണ്ണ, മുളക് ഇവയെല്ലാംകൂടി നക്കുന്ന പാകത്തിലാക്കി നക്കുക. പ്രവാഹികയെ നശിപ്പിച്ചു വേഗം സുഖമുണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

ലക്ഷണവിശേഷം

ദധ്നാസസാരണസമാക്ഷികേണ ഭുഞ്ജീതനിശ്ചാരകപീഡിതസ്തു
സുതപ്തകുപ്യക്വഥിതേനവാപി ക്ഷീരേണശീതേനമധുപ്ലുതേന.

പ്രവാഹികകൊണ്ടു പീഡിതനായിരിക്കുന്നവൻ പാട

യോടുകൂടിയ തൈരും തേനുംകൂടി യോജിച്ചു ഭക്ഷിക്കുകയോ സ്വർണ്ണത്തകിടോ വെള്ളിയോ മററു ലോഹങ്ങളോ ഇട്ടു കാച്ചിച്ചിയതായ പാൽ തണുപ്പിച്ചു തേൻ ചേർത്തു കുടിക്കുകയോ ചെയ്യണം. നിശ്ചാരകഃ എന്ന പദത്തിനു പ്രവാഹിക എന്ന അർത്ഥമാണ്. "നിർവ്വാഹദേൽ സഫേനം ച നിഷ്പുരീഷമുഹുർമ്മുഹുഃ പ്രവാഹികേതിസാഖ്യാതാ കൈശ്ചിന്നിശ്ചാരകസ്മൃതഃ" എന്നുള്ള പരാശരവചനംകൊണ്ടു പതയോടുകൂടിയും പുരീഷത്തോടുകൂടാതെയും വീണ്ടും വീണ്ടും ഇളമൊഴ്ത്തുടെ യാതൊന്നു പുറപ്പെടുന്നോ അതു പ്രവാഹികയാകുന്നു എന്നും ചിലർ ഇതിനെ നിശ്ചാരകമെന്നു പറയുന്നു എന്നുമുള്ള അർത്ഥം സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

പ്രലേപാദി.

ഗുദദാഹപ്രപാകേവാ പടോലമധുകാംബുനാ
സേകാദികംപ്രശംസന്തി ഛാഗേനപയസാഥവാ

ഗുദത്തിനു ചുട്ടുനീററലോ പഴുപ്പോ ഉണ്ടായാൽ പടോലരസത്തിൽ തേൻ ചേർത്തു പുരട്ടുകയോ ആട്ടിൻപാൽ പുരട്ടുകയോ ചെയ്യണം.

ഗുദഭ്രംശത്തിൻ ചാംഗേരീഘൃതം

ചാംഗേരീകോലദധ്യമ്ലനാഗരക്ഷാരസംയുതം
ഘൃതമുൽകഥിതംപേയംഗുദഭ്രംശരുജാപഹം.

പുളിയാരലിൻെറ സ്വരസം നെയ്യു സമം. ലന്തക്കുരുവിൻകഷായവും പുളിച്ച തൈരുംകൂടി നെയ്യുടെ മൂന്നിരട്ടി ചുക്കും ചവക്കാരവും കല്ക്കം. ഈ നെയ്യു കാച്ചി സേവിച്ചാൽ ഗുദഭ്രംശവും അതുകൊണ്ടുള്ള വേദനയും ശമിക്കും.

വർജ്ജ്യങ്ങൾ.

സ്നാനാഭ്യംഗാവഗാഹംച ഗുരുസ്നിഗ്ദ്ധാദിഭോജനം
വ്യായാമമഗ്നിസന്താപ മതീസാരീവിവർജ്ജയേൽ.

എണ്ണ തേച്ചോ തേക്കാതെയോ ഉള്ള കുളി വെള്ളത്തിൽ മുഴുകുക ഗുരുത്വമുള്ളതും എണ്ണമയമുള്ളതും ആദിയായ ഭക്ഷണം, വ്യായാമം, തീകൊള്ളുക ഇവയെ അതിസാരരോഗി വർജ്ജിച്ചിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

അസാദ്ധ്യലക്ഷണം.

ശോഫംശൂലംജ്വരംതൃഷ്ണം ശ്വാസംകാസമരോചകം
ഛർദ്ദിംമൂർഛാംചഹിക്കാംച ദൃഷ്ട്വാതിസാരിണംത്യജേൽ

വീക്കം, വേദന, ജ്വരം, വെള്ളംദാഹം, ശ്വാസവികാരം, മൂഛ, രുചിയില്ലായ്മ, ഛർദ്ദി, മോഹാലസ്യം, ഇക്കിൾ എന്നീ ഉപദ്രവങ്ങൾ അതിസാരരോഗികൾക്കുണ്ടായാൽ അസാദ്ധ്യമാണെന്നറിയേണ്ടതാകുന്നു.

നാലാം അദ്ധ്യായം

ഗ്രഹണ്യധികാരം.

ഉദരമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി ദ്രവരൂപമായ സരണ സാധർമ്മ്യമുള്ളതുകൊണ്ടു അതിസാരത്തിനും ഗ്രഹണിക്കും പരസ്പരസംബന്ധമുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു അതിസാരത്തിന്റെശേഷം ഗ്രഹണീരോഗചികിത്സ പറയപ്പെടുന്നു.

ഗ്രഹണീമാശ്രിതംദോഷ മജീർണ്ണവദുപാചരേൽ
അതീസാരോക്തവിധിനാ തസ്യാമംചവിപാചയേൽ.

ജഠരത്തിലെ അഗ്നിസ്ഥാനമായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹണി എന്ന അവയവത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ദോഷത്തെ അജീർണ്ണത്തെ എന്നപോലെ ചികിത്സിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിസാരരോഗത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വിധിയനുസരിച്ചു ഗ്രഹണിയുടെ ആമാവസ്ഥയിൽ പചിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ഈ രോഗസ്വരൂപത്തെപ്പററിയുള്ള "സാദസ്ഥാബഹുശോഭുക്ത മാമമേവവിമുഞ്ചതി പക്വംവാസരുജംപൂതി മുഹുർബദ്ധംമുഹുർദ്രവം ഗ്രഹണീരോഗമാഹുസ്തമായുർവ്വേദവിദോജനാഃ" എന്ന പരിഭാഷാവചനം വ്യവസ്ഥകൂടാതെ തൊണ്ടയിൽക്കൂടി തള്ളിച്ചെല്ലുന്ന ആഹാരദ്രവ്യങ്ങൾ ദഹിച്ചു ഭേദിക്കാതെ അങ്ങിനെതന്നെ പുറത്തേക്കു തള്ളിവിടുന്നു. പചിച്ചതായാൽ വേദനയോടും ദുർഗ്ഗന്ധത്തോടും വീണ്ടും വീണ്ടും നിയമമില്ലാതെ അയഞ്ഞും മുറുകിയും പുറത്തേക്കു വിടുന്നു. ഈ രോഗത്തെയാണ് ആയുർവ്വേദജ്ഞന്മാർ ഗ്രഹണീരോഗമെന്നു പറയുന്നത് എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ വിശദമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

പാചനോപായം.

കപിത്ഥബില്വചാംഗേരീ തക്രദാഡിമസാധിതാ
യവാഗൂഃപാചയത്യാമം ശകൃത്സംവർത്തയത്യപി.

വിളാർമരത്തിൻ പഴുത്ത കായുടെ മജ്ജ, ഇളയ കൂവള

കായുടെ മജ്ജ, പുളിയാരൽ, താളിമാതളം ഇവയെല്ലാംകൂടി രണ്ടുപലം മോരിൽ അരച്ചുകലക്കി യവാഗു ഉണ്ടാക്കി കുടിപ്പിക്കുക. ഇതുകൊണ്ടു ആമം പചിച്ചുകിട്ടും. മലം ഉറക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതു വാതകഫാധിക്യത്തിൽ പ്രയോഗിക്കണം.

തക്രഗുണം.

ഗ്രഹണീദോഷിണാം തക്രം ദീപനംഗ്രാഹിലാഘവാൽ
പഥ്യംമധുരപാകിത്വാന്നചപിത്തപ്രകോപണം
കഷായോഷ്ണവികാഷിത്വാദ്രൂക്ഷത്വാച്ചകഫേഹിതം
വാതേസ്വാദ്വമ്ലസാന്ദ്രത്വാത്സദ്യസ്കമവിദാഹിതൽ.

തക്രം (മോര്) ലഘുവായതുകൊണ്ടു ഗ്രഹണീരോഗികൾക്കു ഹിതമായതാകുന്നു. ഇതു ദീപനമുണ്ടാക്കുകയും മലത്തെ പിടിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതു പാകത്തിങ്കൽ മധുരമായതുകൊണ്ടു പിത്തത്തെ കോപിപ്പിക്കുകയില്ല. ചവർപ്പുരസവും ഉഷ്ണവീര്യവും രൂക്ഷസ്വഭാവവും സ്രോതോബന്ധത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതുംകൊണ്ടു കഫത്തിങ്കൽ ഹിതമാകുന്നു. പാകത്തിങ്കൽ മധുരവും പുളിരസവും കൊഴുപ്പുള്ളതുംകൊണ്ടു വാതത്തിങ്കൽ ഹിതമാകുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ മോരുകൾക്കും ഈ ഗുണം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. കടഞ്ഞു വെണ്ണനീക്കിയ ഉടൻ അതു വിദാഹിയായിത്തീരുന്നില്ല. കുറെ കഴിഞ്ഞാൽ അതു വിദാഹിയായിത്തീരുന്നു. അതിനു മേലെഴുതിയ ഗുണങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതല്ല.

ചിത്രകഗുഡികാ.

ചിത്രകംപിപ്പലീമൂലം ദ്വൌക്ഷാരൌലവണാനിച
വ്യോഷംഹിംഗ്വജമോദാംച ചവ്യംചൈകത്രചൂർണ്ണയേൽ
ഗുഡികാമാതുലുംഗസ്യ ദാഡിമസ്യരസേനവാ
കൃതാവിപാചയത്യാമം ദീപയത്യാശുചാനലം.

കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, തിപ്പലിമൂലം, ചവക്കാരം, തുവച്ചിലക്കാരം, തുവച്ചിലയുപ്പ്, ഇന്തുപ്പ്, വിളയുപ്പ്, ഉവരുപ്പ്, കടലുപ്പ്, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, കായം, കുറാശാണി, ആനത്തിപ്പലിവേർ ഇവയെല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു മാതളനാരകരസത്തിലൊ താളിമാതളരസത്തിലൊ അരച്ചു ഗുളികയാക്കുക. ഇത് ആമത്തെ പചിപ്പിക്കുകയും ജഠരാഗ്നിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

നാഗരാദിചൂർണ്ണം.

നാഗരാതിവിഷാമുസ്തം ധാതകീരസാഞ്ജനം
വത്സകത്വക്ഫലംബില്വംപാഠാംകടുകരോഹിണീം

പിബേത് സമാംശം ചൂർണ്ണം ക്ഷൌദ്രതണ്ഡുലാംബുനാ
പൈത്തികഗ്രഹണീദോഷേ രക്തം യച്ചോപവേശ്യതേ
അർശാംസ്യഥ ഗുദേ ശൂലം ജയേച്ചൈവ പ്രവാഹികാം
നാഗരാദ്യമിദം ചൂർണ്ണം കൃഷ്ണാത്രേയേണ പൂജിതം

ചുക്ക്, അതിവിടയം, മുത്തങ്ങ, താതിരിപ്പൂവ്, രസാഞ്ജനം, കടകപ്പാലവേർ, കടകപ്പാലയരി, ഇളയ കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ, പാടക്കിഴങ്ങ്, കടുകരോഹിണി ഇവയെല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു അരിക്കാടിയിൽ തേൻ ചേർത്തു സേവിക്കുക. പിത്താധികമായ ഗ്രഹണീരോഗം, രക്തംപോക്ക്, അർശസ്സുകൾ, ഗുദത്തിലെ വേദന, പ്രവാഹിക ഇവയെ ജയിക്കും. ഈ നാഗരാദ്യം ചൂർണ്ണം കൃഷ്ണാത്രേയനാൽ പൂജിതമാകുന്നു.

ഭൂനിംബാദ്യം ചൂർണ്ണം.

ഭൂനിംബകടുകാവ്യോഷമുസ്തകേന്ദ്രയവാൻസമാൻ
ദ്വൌ ചിത്രകാദ്വത്സകത്വഗ്ഭാഗാൻ ഷോഡശ ചൂർണ്ണയേൽ
ഗുഡശീതാംബുനാ പീതം ഗ്രഹണീദോഷഗുല്മനുൽ
കാമലാജ്വരപാണ്ഡുത്വമേഹാരുച്യതിസാരജിൽ

കിരിയാത്ത, കടുകരോഹിണി, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, മുത്തങ്ങ, കടകപ്പാലയരി ഇവ സമഭാഗങ്ങൾ. കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ആദ്യഭാഗത്തെ അപേക്ഷിച്ചു രണ്ടുഭാഗം. കടകപ്പാലവേരിന്മേൽ തൊലി പതിനാറുഭാഗം. ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു തണുത്ത വെള്ളത്തിൽ പഴയ ശർക്കര ചേർത്തു കുടിപ്പിക്കുക. ഗ്രഹണിരോഗത്തെയും, ഗുല്മം, കാമല, ജ്വരം, പാണ്ഡുരോഗം, മേഹം, അരുചി, അതിസാരം ഇവയേയും നശിപ്പിക്കും. 'ഗുഡയോഗാദ് ഗുഡാംബു സ്യാദ് ഗുഡചൂർണ്ണമനാചിതം' എന്നുള്ള ചക്രവചനംകൊണ്ടു ഗുഡാംബുവിനായിട്ടുള്ള ഗുഡയോഗം അതായതു വെള്ളത്തിൽ ശർക്കര ചേർക്കുന്നതു ശർക്കരയുടെ നിറം രസം ഇവ പുറപ്പെടത്തക്കവണ്ണമായിരിക്കണം. ചൂർണ്ണിതാൻ പ്രപിബേച്ഛീതൈസ്തോയൈർഗുഡമിശ്രിതൈഃ'' എന്നുള്ള വിധിവചനം മേൽപറഞ്ഞ പൊടി ശർക്കര കലക്കിയ തണുത്ത വെള്ളത്തിൽ ചേർത്തു കുടിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ മാത്രമെ പ്രകാശനം ചെയ്യുന്നുള്ളു. വർണ്ണരസങ്ങൾ പുറപ്പെടത്തക്കവണ്ണം ശർക്കര ചേർക്കണമെന്നു പറയുന്നില്ല. വൈദ്യപ്രസാരകത്തിൽ ഗുഡം സർവ്വസമമായിരിക്കണമെന്നു മാത്രമേ പറയുന്നുള്ളു.

ചാംഗേരീഘൃതം.

നാഗരംപിപ്പലീമൂലഃചിത്രകോഹസ്തിപിപ്പലീ
ശ്വദംഷ്ട്രാപിപ്പലീധാന്യംവില്വംപാഠായവാനികാ
ചാംഗേരീസ്വരസേസപ്പിഃ കല്കൈരേഭിർവിപാചിതം
ചതുർഗ്ഗുണേനദധ്നാചതദ്ഘൃതംകഫവാതനുൽ
അർശാംസിഗ്രഹണീദോഷംമൂത്രകൃച്ഛ്രംപ്രവാഹികാം
ഗുദഭ്രംശാർത്തിമാനാഹംഘൃതമേതദ്വ്യപോഹതി

ചുക്ക് തിപ്പലിമൂലം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ അത്തിതിപ്പലി നായ്ക്കുരണ തിപ്പലി കൊത്തമ്പാലരി കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ പാടക്കിഴങ്ങ കുറാശാണി ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്ത് അരച്ചു കലക്കി നെയ്യും നെയ്യിൽ നാലുമടങ്ങ പുളിയാരിലയുടെ സ്വരസവും നാലുമടങ്ങ തൈരും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. കഫവാതാധികങ്ങളായ അൎശസ്സുകളും, ഗ്രഹണിയും മൂത്രകൃച്ഛ്രവും പ്രവാഹികയും ഗുദഭ്രംശവും വേദനയും വയറടച്ചുവീൎക്കുന്നതും ശമിക്കും.

മരിചാദ്യം ഘൃതം.

മരിചംപിപ്പലീമൂലംനാഗരംപിപ്പലീഫലം
ഭല്ലാതകംയവാനീചവിഡംഗംഹസ്തിപിപ്പലീ
ഹിംഗുസൌവൎച്ചലംചൈവവിഡസൈന്ധവചവ്യകം
സാമുദ്രംസയവക്ഷാരംചിത്രകോവചയാസഹ
ഏതൈരക്ഷഫലൈൎഭാഗൈൎഘൃതപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
ദശമൂലീരസേസിദ്ധംപയസാദ്വിഗുണേനച
മന്ദാഗ്നീനാംഘൃതംശ്രേഷ്ഠംഗ്രഹണീദോഷനാശനം
വിഷ്ടംഭമാമദൌർബ്ബല്യപ്ലീഹാനമപകൎഷതി
കാസംശ്വാസംക്ഷയംചാപിദുൎന്നാമസഭഗന്ദരം
കഫജാൻഹന്തിരോഗാംശ്ചവാതജാൻകൃമിസംഭവാൻ
താൻസൎവ്വാൻനാശയത്യാശുശുഷ്കംദാവാനലോയഥാ.

മുളക്, തിപ്പലിമൂലം, ചുക്ക്, തിപ്പലി, ചേൎക്കുരു, കുറാശാണി, വിഴാലരി, അത്തിതിപ്പലി, കായം, തുവൎച്ചിലയുപ്പ്, വിളയുപ്പ്, ഇന്തുപ്പ്, ഉവരുപ്പ്, കടലുപ്പ്, ചവൎക്കാരം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ് ഇവ പ്രത്യേകം അരപ്പലം വീതം. ഇടങ്ങഴി നെയ്യും രണ്ടിടങ്ങഴി ദശമൂലീരസവും രണ്ടിടങ്ങഴി പാലും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. അഗ്നിമാന്ദ്യം ഉള്ളവൎക്ക് ഈ നെയ്യ് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു. ഗ്രഹണീരോഗം ശമിക്കും. വിഷ്ടംഭം, ദഹിക്കായ്ക, ബലമില്ലായ്മ, പ്ലീഹ ഇ

വയെയും ചുമ, ശ്വാസരോഗം, ക്ഷയം, അർശസ്സ്, ഗുന്മം ഇവയെയും നശിപ്പിക്കും. കഫങ്ങളായും വാതങ്ങളായും കൃമിസംഭവങ്ങളായുമുള്ള എല്ലാ രോഗങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കും. അഗ്നി ഉണങ്ങിയ മരത്തെ എന്നപോലെ മേൽപറഞ്ഞ എല്ലാ രോഗങ്ങളെയും ഈ ഘൃതം ശമിപ്പിക്കും.

കല്യാണകാവലേഹം.

പാഠാധാന്യയവാന്യജാജിഹവുഷാചവ്യാഗ്നിസിന്ധൂദ്ഭവൈഃ
സംശ്രേയസ്യജമോദകീടരിപുഭിഃകൃഷ്ണാജടാസംയുതൈഃ
സവ്യോഷൈഃസഫലത്രികൈഃസത്രുടിഭിസ്ത്വക്പത്രകാരൌഷധൈ
രിത്യക്ഷപ്രമിതൈഃസതൈലകഡവൈഃസാഷ്ടത്രിവൃന്മുഷ്ടിഭിഃ
ഏതൈരാമലകൈരസസ്യതുലയാസാർദ്ധംതുലാർദ്ധംഗുഡാൽ
പക്തവ്യംഭിഷജാവലേഹവരയംപ്രാഗ്ഭോജനാദ്ഭക്ഷിതഃ
യേകേചിദ്ഗ്രഹണീഗദാഃസഗുല്മജാഃകാസാഃസശോഷാമയാ
സശ്വാസശ്വയഥുസ്വരോദരരുജഃകല്യാണകസ്താഞ്ജയേൽ.

പാടക്കിഴങ്ങ്, കൊത്തമ്പാലരി, കുറാശാണി, ജീരകം, അടയ്ക്കാമണിയൻ, അത്തിത്തിപ്പലിവേർ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, ഇന്തുപ്പ്, കൊടിത്തൂവ്വവേർ, അയമോദകം, വിഴാലരി, തിപ്പലിവേർ, ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, കടുക്കാത്തോട്, നെല്ലിക്കാത്തോട്, താന്നിക്കാത്തോട്, ചിററേലം, ഇലവങ്ങം, പച്ചില ഇവ മുന്നു കഴഞ്ചുവീതം എണ്ണ രണ്ടിടങ്ങഴി ത്രികോല്പക്കൊന്ന ഒരു പലം നെല്ലിക്കയുടെ രസം നൂറു പലം (ആറേകാൽ ഇടങ്ങഴി) ശക്കര അമ്പതുപലം ഇവയെല്ലാം പചിച്ച് ലേഹമാക്കി സേവിക്കുക. രാവിലത്തെ ഭക്ഷണാരംഭത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുക. ഗ്രഹണിരോഗങ്ങളും ഗുന്മങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളും ചുമകളെല്ലാം ക്ഷയത്തെ വരുത്തുന്ന രോഗങ്ങളും ശ്വാസവികാരങ്ങളും വീക്കങ്ങളും ഒച്ചയടപ്പ് ഉദരരോഗങ്ങളും ഇവ ശമിക്കും.

അഗ്നിമുഖഘൃതം.

ഭല്ലാതകംപലശതംജലദ്രോണവിപാചയേൽ
ചതുർത്ഥാംശശേഷംതുകഷായമവതാരയേൽ
തൃവൃഷണംപിപ്പലീമൂലംചിത്രകാഹസ്തിപിപ്പലീ
ഹിംഗുചവ്യാജമോദംചപഞ്ചൈവലവണാനിച
ദ്വൌക്ഷാരൌഹവുഷാംചാത്രഭല്ലാതകപലാന്വിതാൻ
മസ്തുകാഞ്ജികശുക്താനാംപ്രസ്ഥാൽപ്രസ്ഥംപ്രദാപയേൽ
ആർദ്രകസ്വരസംപ്രസ്ഥംതത്സർപ്പിഃസാധുസാധയേൽ

ഏതദഗ്നിഘൃതംനാമമന്ദാഗ്നീനാംപ്രശസ്യതേ
അർശാംസിവാതരോഗംചപ്ലീഹോദരാമയാൻ
ഗ്രന്ഥ്യർബ്ബുദാപചീകാസകഫമേദോനിലാനി ച
നാശയേദ്ഗ്രഹണീദോഷംശ്വയഥുംസഭഗന്ദരം
യേചവസ്തിഗതാരോഗായേചകുക്ഷിസമാശ്രിതാഃ
സർവ്വാംസ്താന്നാശയത്യാശുസൂര്യസ്തമഇവോദിതഃ

ശുദ്ധിചെയ്ത ചെക്കിത്തൂവപലം പതിനാറടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടു പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു അതിനു ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, തിപ്പലിമൂലം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, അത്തിത്തിപ്പലി, കായം, അത്തിത്തിപ്പലിവേർ, അയമോദകം, തുവച്ചിലയുപ്പ്, ഇന്തുപ്പ്, വിളയുപ്പ്, ഉവരുപ്പ്, കടലുപ്പ്, പവക്ഷാരം, തുവച്ചിലക്കാരം, അടക്കാമണിയൻവേർ ഇവ പ്രത്യേകം അരപ്പലംവീതം പൊടിച്ചിട്ടു തൈർവെള്ളം, കാടി, ചുക്കപ്പുളി, ഇഞ്ചിരസം ഇവ പ്രത്യേകം ഇടങ്ങഴിവീതം ചേർത്തു വേണ്ടവിധം സാധിക്കുക. ഈ അഗ്നിമുഖഘൃതം മന്ദാഗ്നികൾക്കു വളരെ പ്രശസ്തമായതാകുന്നു. അർശസ്സുകൾ വാതരോഗം പ്ലീഹോദരം നാളിവ്രണം ഗ്രന്ഥി അർബ്ബുദം അപചി കാസകഫം മേദോവൃദ്ധി വായുവികാരം ഗ്രഹണീദോഷം വീക്കം ഭഗന്ദരം വസ്തിഗതങ്ങളായ രോഗങ്ങൾ ഉദരത്തെ അതായതു ആമപക്വാശയങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു രോഗങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം നശിപ്പിക്കും. സൂര്യൻ അന്ധകാരത്തെ എന്നവണ്ണം മേൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങളെ ഈ ഔഷധം നശിപ്പിച്ചു കളയുന്നതാണ്.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

അർശോധികാരം.

അതിസാരം ഗ്രഹണി അർശസ്സ് എന്നീ രോഗങ്ങൾ മൂന്നും പരസ്പരം സംബന്ധമുള്ളതുകൊണ്ടു ഗ്രഹണിക്കുശേഷം അർശസ്സ് ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. "അരിവച്ഛൃണാതീത്യർശഃ" എന്നു വ്യുല്പത്തി ചെയ്യാവുന്നതുകൊണ്ടു ശത്രുവിനെപ്പോലെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത് അർശസ്സായിത്തീരുന്നു. ഇവ മൂന്നും പരസ്പരസംബന്ധമുള്ളതാണെന്നും ഈ രോഗങ്ങളിൽ ആദ്യമായി ചെയ്യേണ്ടത് അഗ്നിസംരക്ഷണമാണെന്നും താഴെക്കുറിക്കുന്ന പ്രമാണംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്.

"ത്രയോവികാരാഃപ്രായേണയേപരസ്പരഹേതവഃ
അർശാംസിചാതിസാരശ്ചഗ്രഹണീരോഗഏവച
തേഷാമഗ്നിബലേഹീനേവൃദ്ധിർവൃദ്ധേപരിക്ഷയഃ
അഗ്നിമൂലംബലംപുംസാംബലമൂലംഹിജീവിതം
തസ്മാദഗ്നിംസമാരക്ഷേദേഷുത്രിഷുവിശേഷതഃ"

അർശസ്സ അതിസാരം ഗ്രഹണി എന്ന മൂന്ന രോഗവികാരങ്ങൾ പ്രായേണ പരസ്പരസഹായസംബന്ധമുള്ളവയാകുന്നു. അഗ്നിബലം കുറയുമ്പോൾ ഈ രോഗങ്ങൾക്ക വർദ്ധനയും അഗ്നി വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ ഇവയ്ക്കു ക്ഷയവും ഉണ്ടാകുന്നു. പ്രാണികൾക്ക ജഠരാഗ്നി നിമിത്തമാണ് ആരോഗ്യമുണ്ടാകുന്നതു ജീവിതത്തിന്ന ചുവടായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നതു ആരോഗ്യമാണ്. അതു നിമിത്തം ഈ രോഗങ്ങളിൽ വിശേഷിച്ചും സദാ ചെയ്യേണ്ടതു ജഠരാഗ്നിസംരക്ഷണമാണ്.

ദുർന്നാമ്നാംസാധനോപായശ്ചതുർദ്ധാപരികീർത്തിതഃ
ഭേഷജക്ഷാരശസ്ത്രാഗ്നിസാദ്ധ്യത്വാദാദ്യമുച്യതേ

അർശസ്സിൽ ശമനോപായമായി നാലു ക്രിയകളാണുള്ളത്. ഔഷധം, ക്ഷാരകർമ്മം, ശസ്ത്രം, അഗ്നി എന്നീ കർമ്മങ്ങളാണ് മേല്പറഞ്ഞ നാലുപായങ്ങൾ. ഇവയിൽ ആദ്യമായി ചെയ്യേണ്ടത് ഔഷധപ്രയോഗമാണ്.

യദ്വായോരാനുലോമ്യായയദഗ്നിബലവൃദ്ധയേ
അന്നപാനൌഷധംസർവ്വംതത്സേവ്യംനിത്യമർശസൈഃ

ജഠരാഗ്നിബലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നവയും വായുവിന്ന അനുകൂലമായിട്ടുള്ളവയും ആയ എല്ലാവിധ അന്നപാനങ്ങളും ഔഷധങ്ങളും അർശസ്സിൽ സേവിക്കുവാൻ യോഗ്യങ്ങളാകുന്നു.

സഗുഡാംപിപ്പലീയുക്താമഭയാംഘൃതഭർജ്ജിതാം
ത്രിവൃദ്ദന്തീയുതാംവാപിഭക്ഷയേദാനുലോമികീം

നെയ്യിൽ വറുത്ത കടുക്കത്തോടും തിപ്പലിയും കൂടി പൊടിച്ചു ശർക്കരചേർത്തു കുഴച്ചു സേവിക്കുക. വായുവിന്റെ ഗതി അനുകൂലമാകുന്നതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ത്രികോല്പക്കൊന്നയും നാഗദന്തിയും മേൽപ്രകാരം സേവിച്ചാലും വായു അനുകൂലമാകും.

തിലാരുഷ്കരയോഗം.

തിലാരുഷ്കരസംയോഗംഭക്ഷയേദഗ്നിവർദ്ധനം
കുഷ്ഠരോഗഹരംശ്രേഷ്ഠമർശസാംനാശനംപരം

എള്ള്, ചെക്കര ഇവ രണ്ടും കൂട്ടിച്ചേൎത്തു സേവിക്കുക. ജഠരാഗ്നി വൎദ്ധിക്കും. കുഷ്ഠരോഗശമനത്തിൽ ഇതു് ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. അൎശസ്സുകളെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിനു ഏററവും ശക്തിയുള്ളതാകുന്നു.

തിലഭല്ലാതകം.

തിലഭല്ലാതകം പഥ്യാഗുഡഃശ്ചേതിസമാംശകം
ഹന്ത്യാമശ്വാസകാസഘ്നംപ്ലീഹപാണ്ഡുജ്വരാപഹം

എള്ള്, ചേക്കുരു, കടുക്ക, ശൎക്കര ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു് സേവിക്കുക. അൎശസ്സ്, ശ്വാസം, ചുമ, പ്ലീഹരോഗം, പാണ്ഡുരോഗം, ജ്വരം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

ദന്ത്യരിഷ്ടം

ത്രിഫലാദശമൂലാഗ്നിദന്തികംഭാനാംപലംപലം
വാരിദ്രോണേശൃതംപാദശേഷേഗുഡതുലായുതഃ
ആജ്യഭാണ്ഡസ്ഥിതോമാസംദന്ത്യരിഷ്ടോനിഷേവിതഃ
ശൂലജകൃമ്യുദാവൎത്തഗ്രഹണീപാണ്ഡുരോഗഹാ
അരിഷ്ടാദേഷ്ടസന്ധാനംധാതകീലിപ്തഭാജനേ

ത്രിഫലത്തോടുകൂടി, കമ്പിറ, കൂവളം, ചിത്തിരി, പലകപ്പയ്യാനി, മുഞ്ഞ, (ഇവയുടെ വേരുകൾ) ഓരിലവേർ, മൂവിലവേർ, ചെറുവഴുതിനവേർ, കണ്ടകാരിവേർ, ഞെരിഞ്ഞിൽ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ്, വിഴാലരി ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു് നാലൊന്നാക്കി ഒരു തുലാം ശൎക്കരയും ചേൎത്തു് നെയ്യ് പുരട്ടി പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി ഒരു മാസം വെച്ചിരുന്ന ശേഷം സേവിക്കുക. ഇതു് സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന കൃമി, ഉദാവൎത്തം, ഗ്രഹണി, പാണ്ഡുരോഗം ഇവ ശമിക്കും. അരിഷ്ടാദികൾ താതിരിപ്പു അരച്ചുതേച്ച പാത്രത്തിൽ ആക്കിവെക്കണം. ആദിശബ്ദംകൊണ്ടു ചൂൎണ്ണാദികളിലും താതിരിപ്പു അരച്ചുതേച്ച പാത്രമാണെടുക്കേണ്ടതെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഒരു മാസം വച്ചിരുന്നുപയോഗിക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം ചരകസമ്മതമായതല്ല. അൎദ്ധമാസം എന്നാണു് ചരകത്തിൽ പറയുന്നതു്. താതിരിപ്പു അരച്ചുതേച്ച പാത്രത്തിൽ വെക്കണമെന്നു് ബൃന്ദൻ പറയുന്നു. അരിഷ്ടാദി സന്ധാനത്തിൽ താതിരിപ്പൂവും പാച്ചോററിത്തൊലിയും അരച്ചുതേച്ചു പാത്രം സ്വീകരിക്കണമെന്നു ചക്രദത്തൻ പറയുന്നു.

അഭയാരിഷ്ടം.

ഹരീതകീനാംപ്രസ്ഥാർദ്ധംപ്രസ്ഥമാമലകസ്യച
കപിത്ഥാനാംദശപലംതതോർദ്ധേനേന്ദ്രവാരുണീ
വിഡംഗംപിപ്പലീലോധ്രമരിചംസൈലവാലുകം
ദ്വിപലാംശാജലസ്യൈതച്ചതുർദ്രോണേവിപാചയേൽ
ദ്രോണശേഷരസേതസ്മിൻപൂതേശീതേപ്രദാപയേൽ
ഗുഡസ്യദ്വിശതംതിഷ്ഠേന്മാസാർദ്ധംഘൃതഭാജനേ
പക്ഷാദൂർദ്ധ്വംഭവത്യേവംതതോമാത്രാംയഥാബലം
അസ്യാഭ്യാസാദരിഷ്ടസ്യഗുദജായാന്തിസംക്ഷയം
ഗ്രഹണീപാണ്ഡുഹൃദ്രോഗപ്ലീഹഗുല്മോദരാപഹഃ
അഷ്ഠാശോഫാരുചിഹരോബലവർണ്ണാഗ്നിവർദ്ധനഃ
സിദ്ധോയമഭയാരിഷ്ടഃകാമിലാശ്വിത്രനാശനഃ
ക്രിമിഗ്രന്ഥ്യർബ്ബുദവ്യംഗരാജയക്ഷ്മജ്വരാപഹഃ
പാനപാനമരിഷ്ടാദേഃകഥ്യതേപാനസംജ്ഞകഃ
ഭേഷജതാൽഫലംകേചിൽപ്രഥമംമണ്ഡലക്ഷണം.

കടുക്കത്തോട് ഇരുനാഴി, നെല്ലിക്കത്തോട് ഇടങ്ങഴി, വ്ളാമ്മരത്തിൻകായയുടെ മജ്ജ പത്തുപലം കാട്ടുവെള്ളരി അഞ്ചുപലം, വിഴാലരി, തിപ്പലി, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, മുളക്, ഏലവാലുകം ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടുപലം വീതം; എല്ലാം കൂട്ടി അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കി അതായതു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചശേഷം അതിൽ രണ്ടുതുലാം ശക്കര ചേത്തു നെയ് പുരട്ടി പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു ശീലമണ്ണുചെയ്തു പതിനഞ്ചു ദിവസം വച്ചിരുന്നശേഷം അതിൽനിന്നും എടുത്തു ദീപനിസ്ഥിതിയെ അനുസരിച്ചുള്ള മാത്രയിൽ സേവിയ്ക്കുക. ഇതിൻറ പരിശീലനംകൊണ്ടു ഗുദാംകുരം തീരെ നശിച്ചുപോകും. ഗ്രഹണി പാണ്ഡു ഹൃദ്രോഗം പ്ലീഹ ഗുല്മം ഉദരം എട്ടുവിധമുള്ള വീക്കങ്ങൾ അരുചിക്കേട് ഇവ ശമിക്കും. ആരോഗ്യവും നിറവും ജഠരാഗ്നിയും വർദ്ധിക്കും. സിദ്ധമായിരിക്കുന്ന ഈ അഭയാരിഷ്ടം കാമിലയേയും ശ്വിത്രത്തേയും ക്രമി ഗ്രന്ഥി അർബ്ബുദം വ്യംഗം രാജയക്ഷ്മാവ് ജ്വരം ഇവയേയും ശമിപ്പിക്കും. അരിഷ്ടാദികളെ സേവിപ്പിക്കേണ്ടതായി വരുമ്പോൾ കഷായവിധിയനുസരിച്ച് ഒരു പലം ഒരു നേരം സേവിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. എന്നാൽ ചിലേടത്ത് ഒരു പലം സേവിപ്പിച്ചാൽ മണ്ഡലക്ഷണമുണ്ടാകും. അതു

കൊണ്ടാണ് അഗ്നിബലത്തെ പരീക്ഷിച്ചു സേവിപ്പിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞത്.

പ്രാണദംമോദകം.

ത്രിഫലംശൃംഗവേരസ്യചത്ഥ്രംമരിചസ്യച
പിപ്പല്യാഃകുഡവാർദ്ധംചചവ്യായാഃപലമേവച
താലീസപത്രസ്യപലംപലാർദ്ധംകേസരസ്യച
ദ്വിപലേപിപ്പലീമൂലാദർദ്ധകർഷംചപത്രകാൽ
സൂക്ഷ്മൈലംകർഷമേകന്തുകർഷംചത്വങ്മൃണാളയോഃ
ഗുഡാൽപലാനിത്രിംശച്ചചൂർണ്ണമേകത്രകാരയേൽ
അക്ഷപ്രമാണാഗ്ഗുഡികാഃപ്രാണദാഇതിവിശ്രുതാഃ
പൂർവ്വംഭക്ഷ്യാസ്തുപശ്ചാച്ചഭോജനസ്യയഥാബലം
മദ്യംമാംസരസംയൂഷംക്ഷീരംതോയംപിബേദനു
ഹന്ത്യർശാംസിസർവ്വാണിസഹജാന്യസ്രജാനിച
വാതപിത്തകഫോത്ഥാനിസന്നിപാതോത്ഭവാനിച
പാനാത്യയേമൂത്രകൃച്ഛ്രേവാതരോഗേഗളഗ്രഹേ,
വിഷമജ്വരേചമന്ദേഗ്നൌപാണ്ഡുരോഗേതഥൈവച
കൃമിഹൃദ്രോഗിണാംചൈവഗുൽമശൂലാർത്തിനാംതഥാ
ശ്വാസകാസപരീതാനാമേതാഃസ്യുരമൃതോപമാഃ
ശുണ്ഠ്യാസ്ഥാനേമയാദേയാവിഡ്ഗ്രഹേപിത്തവായുജേ
പ്രാണദായംസിതാംദത്വാചൂർണ്ണമാനാച്ചതുർഗ്ഗുണാം
അമ്ലപിത്താഗ്നിമാന്ദ്യാദൌപ്രയോജ്യേയംഗുളജാന്തരേ
അനുപാനംപ്രയോക്തവ്യംവ്യാധൌതസ്മിൻദ്രവപലം
പലദ്വയംചാനിലജേപിത്തജേതുപലത്രയം.

ചുക്കു മൂന്നുപലം, മുളകു നാലുപലം, തിപ്പലി ഉരി, (രണ്ടുപലം) അത്തിത്തിപ്പലിവേർ ഒരുപലം, താലീസപത്രി ഒരുപലം, നാഗപ്പൂവ് അരപ്പലം, തിപ്പലിമൂലം രണ്ടുപലം, പച്ചില ഒന്നരക്കഴഞ്ചു, ചിററേലത്തരി മൂന്നു കഴഞ്ച് ഇലവങ്ങത്തൊലിയും, രാമച്ചവും കൂടി മൂന്നു കഴഞ്ച് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു മുപ്പതുപലം ശർക്കരയും ചേർത്തു മൂന്നു കഴഞ്ച് മാത്രയിൽ ഗുളികയാക്കുക. ഇതു ലോകപ്രസിദ്ധമായ പ്രാണദം എന്ന ഗുഡികയാകുന്നു. വാതപിത്തകഫാദികളുടെ ആശ്രയത്തേയും ബലത്തെയും അറിഞ്ഞു സേവിപ്പിക്കണം. ഇതിനെ സേവിച്ചു ശേഷം മദ്യാദികളെ അനുപാനം ചെയ്യണം അനുപാനദ്രവ(മീതെ കുടിക്കുക)ങ്ങളെ ദോഷാപേക്ഷയനുസരിച്ചു കുടിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വാതകഫാധിക്യത്തിൽ മദ്യവും വാതാ

ധിക്യത്തിൽ മാംസരസവും കഫാധിക്യത്തിൽ മുദ്ഗയൂഷവും പിത്താധിക്യത്തിലും വാതപിത്താധിക്യത്തിലും പാലും വാതകഫാധിക്യത്തിൽ ചൂടുവെള്ളവും കുടിപ്പിക്കണം. ഈ വിധി അനുപാനത്തിലും സാധാരണപാനത്തിലും അനുഷ്ഠേയമാകുന്നു. സഹജമായോ രക്തത്തോടു കൂടിയോ വാതപിത്തകഫോത്ഥമായോ സന്നിപാതോത്ഭവമായോ ഉള്ള സമസ്തഅർശസ്സുകളും ശമിക്കും. പാനാത്യയംമൂത്രകൃച്ഛ്റം വാതരോഗം ഗളഗ്രഹം വിഷമജ്വരം അഗ്നിമാന്ദ്യം പാണ്ഡുരോഗം കൃമി ഹൃദ്രോഗം ഗുല്മം ശൂലം നിമിത്തമുള്ള ആർത്തി ശ്വാസകാസം ഇവയ്ക്കു ഈ ഔഷധം അമൃതിനു തുല്യമായതാകുന്നു. അപാനന്റെ പിത്തസംസൎഗ്ഗമോ മലബന്ധമൊ ഉണ്ടെന്നു കണ്ടാൽ ചുക്കിന്റെ സ്ഥാനത്തു കടുക്കാത്തോടു ചേൎക്കണം. പൊടികൾ എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ നാലുമടങ്ങു പഞ്ചസാര ചേൎക്കണം. അമ്ലപിത്തം അഗ്നിമാന്ദ്യം ഇവയുടെ ആദിയിലും ഗുദവലികളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള രോഗങ്ങളിലും ഇതു പ്രയോഗിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമാകുന്നു. കഫാധികമായ ഗുദരോഗത്തിൽ അനുപാനം ഒരുപലം ദ്രവവും വാതാധികമായാൽ രണ്ടു പലവും പിത്താധികമായാൽ മൂന്നു പലവും ആകുന്നു.

കാങ്കായനമോദകം.

പഥ്യാ പഞ്ചപലാന്യേക മജാജ്യാമരിചസ്യച
പിപ്പലീപിപ്പലീമൂലം ചവ്യചിത്രകനാഗരാഃ
പലാഭിവൃദ്ധ്യാഃക്രമശോ യവക്ഷാരപലദ്വയം
ഭല്ലാതകപലാന്യഷ്ടൌ കന്ദസ്തദ്വിഗുണോമതഃ
ദ്വിഗുണേനഗുഡേനൈഷാം വടകാനക്ഷസംമിതാൻ
കൃത്വൈകംഭക്ഷയേൽപ്രാതസ്തക്രംതോയമവാപിബേൽ
മന്ദാഗ്നിംദീപയത്യേഷ ഗ്രഹണീപാണ്ഡുരോഗനുൽ
കാങ്കായനേനശിഷ്യേഭ്യഃ ശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നിഭിർവിനാ
ഭിഷഗ്ജിതമിദംപ്രോക്തം ശ്രേഷ്ഠമർശോവികാരിണാം

കടുക്കാത്തോടു് അഞ്ചു പലം, ഒരുപലം അയമോദകം, മുളക് രണ്ടു പലം, തിപ്പലി മൂന്നു പലം, തിപ്പലിമൂലം നാലുപലം, അത്തിത്തിപ്പലിവേർ അഞ്ചു പലം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു ആറു പലം, ചുക്കു് ഏഴുപലം, ചവക്കാരം രണ്ടുപലം, ചേൎക്കുരു എട്ടു പലം, കാട്ടുചേന പതിനാറു പലം, ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു് എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി ശൎക്കര ചേൎത്തു മൂന്നു കഴഞ്ചു മാത്രയിൽ ഗുളികകളാക്കുക. ഒരു ഗുളികവീതം

രാവിലെ സേവിക്കുക. മോരോ വെള്ളമോ മീതെ കുടിക്കുക ഇതിനാൽ അഗ്നി പ്രബലമായി ഭവിക്കും. ഗ്രഹണി പാണ്ഡുരോഗം ഇവയും നശിക്കും. ശസ്ത്രം ക്ഷാരം അഗ്നി എന്നീകർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ടവയായ അർശോവികാരങ്ങളെ അവയുടെ സഹായം കൂടാതെ ഈ ഔഷധം നശിപ്പിച്ചുകളയുന്നതാണ്.

ബൃഹൽസൂരണമോദകം

ഷോഡശസൂരണഭാഗാ വഹ്നേരഷ്ടൌമഹൌഷധസ്യാപി
അർദ്ധേനഭാഗയുക്തിർമരിചസ്യതതോപിചാർദ്ധേന
ത്രിഫലാകണാസമൂലാതാലീസാരുഷ്കരകൃമിഘ്നാനാം
ഭാഗാമഹൌഷധസമാദഹനാംശാതാലമൂലീച
ഭാഗാസൂരണതുല്യാദ്വൌവൃദ്ധദാരകസ്യാപി
ഭൃംഗൈലേമരിചാംശേസർവാണ്യേകത്രകാരയേൽചൂർണ്ണം
ദ്വിഗുണേനഗുഡേനയുതഃ ഭക്ഷ്യോയംമോദകഃപ്രകാമഘ്നഃ
ഗുരുവൃഷ്യഭോജ്യരഹിതൈരിതരേഷു പഥ്യംകരോതി
ഭസ്മകമനേനജനിതംപൂർവമഗസ്ത്യസ്യയോഗരാജേന
ഭീമസ്യമാരുതേരപിമഹാശനൌയേനതേജാതേ
അഗ്നിബലമത്രഹേതുർന്നകേവലംസൂരണോമഹാവീര്യഃ
പ്രഭവതിശസ്ത്രക്ഷാരാഗ്നിഭിർവിനാപ്യർശസാമേഷഃ
ശ്വയഥുശ്ലീപദജിദയംഹരതിഗ്രഹണീംകഫാനിലജാം
നാശയതിവലീപലിതംമേധാംകുരുതേവൃഷതാംച
ഹിക്കാംശ്വാസംകാസംസരാജയക്ഷ്മപ്രമേഹം.ശ്വ
പ്ലീഹാനംചതഥോഗ്രംഹന്യാത്തുരസായനംപുംസാം.

കാട്ടുചേനപതിനാറുഭാഗം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് എട്ടുഭാഗം, ചുക്കു നാലുഭാഗം, മുളകു രണ്ടുഭാഗം, ത്രിഫലത്തോടുകൾ തിപ്പലി, തിപ്പലിമൂലം, താലീസപത്രി, ചേർക്കുരു, വിഴാലരി, ഇവ പ്രത്യേകം നാലുഭാഗം വീതം. നിലപ്പന എട്ടുഭാഗം, വൃദ്ധദാരകം (മുറിക്കുന്നിയെന്നു ഭാഷാനിഘണ്ടുവിൽ അർത്ഥം പറഞ്ഞുകാണുന്നു) പതിനാറുഭാഗം, ഇലവങ്ങം ഏലത്തരി ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടുഭാഗംവീതം എല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച് എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി ശർക്കര ചേർത്തു സൂക്ഷിച്ചു സേവിക്കുക. ഇതു അഗ്നിബലത്തെ അത്യുഗ്രമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഭീമനെപ്പോലെയോ ഹനുമാനെപ്പോലെയോ അത്യന്തം ഗുരുദ്രവ്യഭക്ഷണം ചെയ്താൽപോലും അതു ഈ ഔഷധംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ജഠരാഗ്നി ദീപ്തിക്കു മതിയാകുന്നതല്ല. ശസ്ത്രം ക്ഷാരം

അഗ്നി ഇവകൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ടവയായ അൎശോവികാരങ്ങളെ അവയുടെ സഹായംകൂടാതെ ഔഷധം നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. വീക്കം പെരുക്കാൽ ഗ്രഹണി വാതകഫാധികങ്ങളായ വികാരങ്ങൾ ജര നര ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. ശുക്ലത്തെയും ബുദ്ധിയേയും വൎദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇക്കിൾ ശ്വാസവികാരം ചുമ രാജയക്ഷ്മാവു പ്രമേഹം പ്ലീഹരോഗം മുതലായ ഉഗ്രരോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും. ആയുസ്സിനെ നിലനിറുത്തുകയും ചെയ്യും.

ഭല്ലാതകഗുഡം

ഭല്ലാതകസഹസ്രേദ്വേജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
പാദശേഷേരസേതസ്മിൻപചേൽഗുഡതുലാംഭിഷക്
ഭല്ലാതകസഹസ്രാൎദ്ധംഛിത്വാതത്രൈവദാപയേൽ
സിദ്ധേസ്മിംസ്ത്രിഫലാവ്യോഷയവാനീമുസ്തസൈന്ധവൈഃ
കൎഷാംശൈശ്ചൂൎണ്ണിതൈൎദദ്യാതചേലാപത്രകേസരം
ഖാദേദഗ്നിബലാപേക്ഷീപ്രാതരുത്ഥായമാനവഃ
കുഷ്ഠാൎശഃകാമലാമേഹഗ്രഹണീഗുല്മപാണ്ഡുതാഃ
ഹന്യാൽപ്ലീഹോദരംകാസംകൃമിരോഗഗദാന്തരാൻ
ഭല്ലാതകഗുഡോഹ്യേഷശ്രേഷ്ഠശ്ചാൎശോവികാരിണാം

രണ്ടായിരം ചേൎക്കുരു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു അരിച്ചെടുത്തു അതിൽ അഞ്ഞൂറു ചേൎക്കുരു രണ്ടായി പിളൎന്നിട്ടു ഒരു തുലാം ശൎക്കരയും ചേൎത്തു പചിക്കുക. പാകമാകുമ്പോൾ ത്രിഫലത്തോടുകൾ ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി കുറാശാണി മുത്തങ്ങ ഇന്തുപ്പു ഇലവങ്ങം ഏലത്തരി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം പൊടിച്ചിട്ടു ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു അഗ്നിബലം അനുസരിച്ചു സേവിക്കുക. രാവിലെ എഴുന്നേറ്റു സേവിക്കണം. കുഷ്ഠം അൎശസ്സു കാമല മേഹം ഗ്രഹണി ഗുല്മം പാണ്ഡുരോഗം പ്ലീഹോദരം ചുമ കൃമിരോഗം ഭഗന്ദരം ഇവ ശമിക്കും. അൎശോവികാരങ്ങൾക്കു ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു.

കുടജലേഹം.

കുടജത്വക്പലശതംജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
അഷ്ടഭാഗാവശേഷംതുകഷായമവതാരയേൽ
വസ്ത്രപൂതംപുനഃക്വാഥംപചേല്ലേഹത്വമാഗതം
ഭല്ലാതകംവിഡംഗാനിത്രികടുത്രിഫലാംതഥാ

രസാഞ്ജനംചിത്രകംചകടങ്കസ്യഫലാനിച
വചാമതിവിഷാംവിലംപ്രത്യേകംതുപലംപലം
ത്രിംശൽപലംനിഗ്ഗുഡസ്യചൂർണ്ണീകൃത്യനിധാപയേൽ
മധുനഃകുഡവംദദ്യാദ്ഘൃതസ്യകുഡവംതഥാ
ഏഷലേഹസ്തുശമയേദശോരക്തസമുത്ഭവം
വാതികംപൈത്തികംചൈവശ്ലൈഷ്മികംസാന്നിപാതികം
യേജദ്വന്ദ്വജാദോഷാംസ്താൻസർവ്വാൻനാശയത്യപി
അമ്ലപിത്തമതീസാരംപാണ്ഡുരോഗമരോചകം
ഗ്രഹണീമാർദ്ദവംകാർശ്യംശ്വയഥുംകാമലാമപി
അനുപാനംഘൃതംമദ്യാന്മധുതക്രംജലംപയഃ
രോഗാനീകവധാർത്ഥായകേതുഞ്ജോലേഹഉച്യതേ.

കുടകപ്പാലവേരിന്മേൽതൊലി ഒരു തുലാം ചതച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു എട്ടിലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു വസ്ത്രത്തിൽ അരിച്ചു മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി മുപ്പതു പലം ശർക്കര കലക്കി ഇരുനാഴി നെയ്യു ചേർത്തു അടുപ്പത്തുവച്ചു മൃദുവായി തീയെരിച്ചു കുറുക്കി ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ ചേക്കുരു ശുദ്ധിചെയ്തതു വിഴാലരി ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോട്ടുകളും രസാഞ്ജനം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു കുടകപ്പാലയരി വയമ്പു അതിവിടയം ഇളയ കൂവളക്കായയുടെ മജ്ജ ഇവ പ്രത്യേകം ഓരോ പലം വീതം പൊടിച്ചിട്ടു ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ച് ആറിയശേഷം ഇരുനാഴി തേനും ചേർത്തു വച്ചിരുന്നു സേവിക്കുക. ഈ ലേഹം രക്താർശസ്സിനെ നശിപ്പിക്കും. വാതാധികമായും പിത്താധികമായും കഫാധികമായും സന്നിപാതമായും ഉള്ളതെന്നു മാത്രമല്ല അർശോവികാരങ്ങളായി എത്ര വ്യാധികളുണ്ടോ അവയെ എല്ലാം നശിപ്പിക്കും. അമ്ലപിത്തം അതിസാരം പാണ്ഡുരോഗം രുചികേടു ഗ്രഹണി ദേഹം വറൾച്ച വീക്കം കാമല ഇവയേയും ശമിപ്പിക്കും. അനുപാനമായി നെയ്യു തേൻ മോര് വെള്ളം പാൽ ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും രോഗത്തിന്റെയും ശരീരത്തിന്റേയും കാലത്തിന്റെയും സ്ഥിതിയനുസരിച്ചു കുടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഇത് ഉത്തമമായ ലേഹമാകുന്നു.

ആറാം അദ്ധ്യായം

അജീർണ്ണാധികാരം

അഗ്നിമുഖം ചൂർണ്ണം

ഹിംഗുഭാഗോ ഭവേദേകോ വചാ ച ദ്വിഗുണാ ഭവേൽ
പിപ്പലീ ത്രിഗുണാ ദേയാ ശൃംഗവേരം ചതുർഗ്ഗുണം
യവാനികാ പഞ്ചഗുണാ ഷഡ്ഗുണാ ച ഹരീതകീ
ചിത്രകം സപ്തഗുണിതം കുഷ്ഠം ചാഷ്ടഗുണം ഭവേൽ
ഏതദ്വാതഹരം ചൂർണ്ണം പീതമാത്രം പ്രസന്നയാ
പിബേദ്ദധ്നാ മസ്തുനാ വാ സുരയാ കോഷ്ണവാരിണാ
ഉദാവർത്തമജീർണ്ണം ച പ്ലീഹാനമുദരം തഥാ.
അംഗാനി യസ്യ ശീര്യന്തേ വിഷം വാ യേന ഭക്ഷിതം
അർശോഘ്നം ദീപനം ചൈവ ശൂലഘ്നം ഗുല്മനാശനം
കാസം ശ്വാസം നിഹന്ത്യാശു തഥൈവ ക്ഷയനാശനം
ചൂർണ്ണമഗ്നിമുഖം നാമ ന ക്വചിൽ പ്രതിഹന്യതേ

കായം ഒരു ഭാഗം വയമ്പു രണ്ടുഭാഗം തിപ്പലി മൂന്നുഭാഗം ചുക്ക് നാലുഗ്ഗുണം കുറാശാണി അഞ്ചുഭാഗം കടുക്കാത്തോട ആറുഭാഗം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു ഏഴുഭാഗം കൊട്ടം എട്ടുഭാഗം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു കഞ്ഞിത്തെളിയിലോ തൈരിലോ തൈർവെള്ളത്തിലോ കള്ളിലോ ചൂടുവെള്ളത്തിലൊ ദോഷബലം അനുസരിച്ചു സേവിക്കുക. ഉദാവർത്തം അജീർണ്ണം പ്ലീഹരോഗം മഹോദരം ഇവ ശമിക്കും. ദീപനശക്തിയുണ്ടാകുകയും അർശസ്സിനെ നശിപ്പിക്കുകയും ശൂലയെയും ഗുല്മനെയും ഇല്ലാതാക്കുകയും ചെയ്യും ചുമ ശ്വാസവികാരക്ഷയം ഇവയെയും കളയും. ഇതുകൊണ്ടു അഗ്നിക്കു ജാരണശക്തിയുണ്ടാകും. പിന്നൊരിക്കലും നശിക്കയില്ല.

ബൃഹദഗ്നിമുഖം ചൂർണ്ണം

ദ്വൌ ക്ഷാരൌ ചിത്രകം പാഠാ കരഞ്ജം ലവണാനി ച
സൂക്ഷ്മൈലാപത്രകം ഭാർഗ്ഗീ കൃമിഘ്നം ഹിംഗു പുഷ്കരം
ശടീ ദാർവ്വീ ത്രിവൃന്മുസ്തം വചാ ചേന്ദ്രയവാസ്തഥാ
ധാത്രീ ജീരകവൃക്ഷാമ്ലം ശ്രേയസീ ചോപകുഞ്ചികാ
അമ്ലവേതസമമ്ലീകാ ശോധിമം സകടുത്രികാ
ഭല്ലാതകം ജമോദം ച യവാനീ സുരദാരു ച

അഭയാതിവിഷാശ്യാമാഹറുക്ഷാരഗന്ധംസമം
തിലമുഷ്കകശിഗ്രൂണാംകോകിലാക്ഷപലാശയോഃ.
ക്ഷാരാണിലോഹകിട്ടംചതപ്തംഗോമൂത്രസേചിതം
സമഭാഗാനിസർവാണിസൂക്ഷ്മചൂർണ്ണാനികാരയേൽ
മാതുലുംഗരസേനൈവഭാവയേച്ചദിനത്രയം
ദിനത്രയംതുശുക്തേനആർദ്രകസ്വരസേന ച
അത്യഗ്നികാരകംചൂർണ്ണംപ്രദീപ്താഗ്നിസമപ്രഭം
ഉപയുക്തംവിധാനേനനാശയത്യചിരാൽഗദാൻ
അജീർണ്ണകമഥോഗ്രല്മാൻപ്ലീഹാനംഗുദജാനിച
ഉദരാണ്യന്ത്രവൃദ്ധിംചഅഷ്ഠീലാംവാതശോണിതം
പ്രണത്യൽബണാൻരോഗാൻനഷ്ടമഗ്നിംപ്രദീപയേൽ
സമസ്തവ്യഞ്ജനോപേതംഭക്തംദത്വാതുഭാജനേ
ഭാപയേദസ്യചൂർണ്ണസ്യവിഡാലപദമാത്രകം
ഗോമോഹമാത്രാത്തത്സർവംദ്രവീഭവതിസോഷ്മകം

തുവച്ചിലക്ഷാരം ചവക്കാരം കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു ഇന്തുപ്പ് തുവച്ചിലയുപ്പ് വിളയുപ്പ് ഉവരുപ്പ്. കടലുപ്പ് ചിറ്റേലത്തരി പച്ചില ചെറുതേക്ക വിഴാലരി കായം പുഷ്കരമൂലം (പകരം കൊട്ടം) കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞത്തൊലി തികോൽപ്പക്കൊന്ന മുത്തങ്ങ വയമ്പു കുടകപ്പാലയരി നെല്ലിക്ക ജീരകം മരപ്പുളി അത്തിത്തിപ്പലി ചെറിയ ജീരകം ഞെരിഞ്ഞമ്പുളി പുളിയാരൽ താളിമാതളത്തിന്റെ ഓട്ട ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ചേക്കുരു അയമോദകം കുറാശാനി ദേവതാരം കടുക്കത്തോട്ട അതിവിടയം വൃക്ഷാമ്ലകം അടയ്ക്കാമണിയൻ കൊന്നയരി എള്ളിൻക്ഷാരം മുഷ്കകക്ഷാരം മുരിങ്ങയരിക്ഷാരം വയൽച്ചുള്ളിക്ഷാരം പ്ലാശിൻതൊലിയുടെ ക്ഷാരം ഗോമൂത്രത്തിൽ പഴപ്പിച്ചു മുക്കി ശുദ്ധിയാക്കിയ പുരാണകിട്ടം (പുരാണകിട്ടം എണ്ണൂറു കൊല്ലത്തെ പഴക്കമെങ്കിലും ഉള്ളതാണ് വേണ്ടത്) ഇവയെല്ലാം പ്രത്യേകം സമഭാഗങ്ങളായി പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയെടുത്തു മാതളനാരങ്ങയുടെ സ്വരസത്തിൽ മൂന്നുദിവസവും ചുക്കപ്പുളിയിൽ മൂന്നുദിവസവും ഇഞ്ചിസ്വരസത്തിൽ മൂന്നുദിവസവും ഭാവനചെയ്തുണക്കി സൂക്ഷിച്ചുപയോഗിക്കുക. ജഠരാഗ്നിയെ ഏറ്റവും നന്നാക്കും. സാക്ഷാൽ അഗ്നിക്കു തുല്യമായ ശക്തിയെ ജഠരാഗ്നിക്കുണ്ടാക്കും. ഇതിനെ വേണ്ടവിധത്തിൽ സേവിച്ചാൽ സമസ്തരോഗങ്ങളും എത്രയും വേഗം ശമിക്കും. അജീർണ്ണം ഗുല്മം പ്ലീഹാരോഗം ഗുദത്തിലുണ്ടാകുന്ന രോ

ഗങ്ങളും മഹോദരങ്ങളും അന്ത്രവൃദ്ധി അഷ്ഠീല വാതരക്തം ഈ വക രോഗങ്ങളും ഭയങ്കരമായി വർദ്ധിച്ചാലും ശമിപ്പിക്കയും നശിച്ചുപോയ ജഠരാഗ്നിയെ ദീപിപ്പിക്കയും ചെയ്യും. ഈ ഔഷധം സേവിക്കുമ്പോൾ എല്ലാക്കറികളും ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല. ഒരു നേരം മൂന്നുകഴഞ്ചുമാത്രയിൽ എടുത്ത് അതിൽ പശുവിന്റെ മുലപിടിച്ചു കറന്നുവീഴ്ത്തി ദ്രവമാക്കി ഉടൻ സേവിക്കുക. ഭാവന ചെയ്യുന്നതിലേക്കു പറഞ്ഞ ചുണ്ടപ്പുളി കിട്ടാതെ വരുമ്പോൾ കാടി ഉപയോഗിക്കാം.

അഗ്നിഘൃതം.

തിപ്പലീപിപ്പലീമൂലംചിത്രകംഹസ്തിപിപ്പലീ
ഹിംഗുചവ്യംജമോദംചപഞ്ചൈവലവണാനിച
ദ്വേക്ഷാരേഹപുഷാംചൈവദദ്യാദർദ്ധപലോന്മിതാൻ
ദധികാഞ്ജികശുക്താനിഘൃതമാത്രാസമാനിച
ആർദ്രകസ്വരസപ്രസ്ഥംഘൃതപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
ഏതദഗ്നിഘൃതംനാമമന്ദാഗ്നീനാംപ്രശസ്യതേ
അർശസാംനാശനംശ്രേഷ്ഠംതഥാഗുല്മോദരാപഹം
ഗ്രന്ഥ്യർബ്ബുദാപചീകാസകഫമേദോനിലാനപി
നാശയേദ്ഗ്രഹണീദോഷംശ്വയഥുംസഭഗന്ദരം
യേചവസ്തിഗതാരോഗായേചകുക്ഷിസമാശ്രിതാഃ
സർവ്വാംസ്താന്നാശയത്യാശുസൂര്യസ്തമഇവോദിതഃ

തിപ്പലി തിപ്പലിമൂലം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് അത്തിത്തിപ്പലി കായം അത്തിത്തിപ്പലിവേർ അയമോദകം തുവർച്ചിലയുപ്പ് ഇന്തുപ്പ് വിളയുപ്പ് ഉവരുപ്പ് കടലുപ്പ് തുവർച്ചിലക്കാരം ചവക്കാരം അടയ്ക്കാമണിയൻ ഇവ പ്രത്യേകം അരപ്പലം വീതം അരച്ചുകലക്കി ഇടങ്ങഴി നെയ്യ് മോര് തൈര് കാടി ചുണ്ടപ്പുളി ഇഞ്ചിരസം ഇവ പ്രത്യേകം നെയ്യിനു സമം വീതവും ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. അഗ്നിഘൃതം എന്നു ചൊല്ലുന്ന ഈ ഔഷധം അഗ്നിമാന്ദ്യം ഉള്ളവർക്കു ഏറ്റവും ഹിതമാകുന്നു. അർശസ്സുകളെ നശിപ്പിക്കുന്നതിൽ ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. അതിന്നും തന്നെ ഗുല്മം ഉദരം ഗ്രന്ഥി (മുഴ) അർബ്ബുദം അപചി ചുമ കഫം മേദസ്സ് വാതവികാരങ്ങൾ ഗ്രഹണി വീക്കം ഭഗന്ദരം വസ്തിയേയും വയറിനെയും ആശ്രയിച്ച രോഗങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

ചിത്രകഘൃതം.

വഹ്നേർമ്മൂലസ്യകഷായേപലശതദ്വയേ
അഷ്ടഭാഗാവശേഷേതുകഷായസ്സിദ്ധമൗഷധം

പചേച്ഛുദ്ധതുലാംശകാംയാവന്മാപാകലക്ഷണം
അന്ത്യേഭ്യസ്ഥത്രമധുനഃസുശീതകകുഡവദ്വയം
പ്രക്ഷിപേത്രിസുഗന്ധസ്യത്രികടോശ്ചപലദ്വയം
പ്രത്യേകംസ്യാദ്യവക്ഷാരാല്പ(ച്ഛു)കഥിതസ്മിൻരസായനേ
ഉത്തമംകഥിതംപുംസാമശ്വിഭ്യാമഗ്നിവൃദ്ധയേ
ജീൎയ്യത്യപിചകാഷ്ഠാനികാസശ്വാസക്ഷയക്രമീൻ
ഗുല്മോദരാൎശശ്ശൂലാനിസാന്ത്രവൃദ്ധീനിഹന്തിച
യോഗശതൈരപ്യജിതാംസ്ത്രിപ്രഹാജ്ജയതിപീനസാൻ
പാഠാന്തരേചാത്രപ്രവിശതിധാത്രീരസപലശതം.

നൂറുപലം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. കുമിഴ് കൂവളം പാതിരി പലകപ്പയ്യാന മുഞ്ഞ ഇവയുടെ മൂലകാഷ്ഠം ഓരിലവേർ മൂവിലവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽവേർ ഇവ പത്തും കൂടി നൂറുപലമെടുത്ത് പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കുക. ഇങ്ങനെ ശേഷിപ്പിച്ച കഷായശേഷം രണ്ടുംകൂടി യോജിപ്പിച്ച് നൂറുപലം അമൃതിന്റെ സ്വരസവും നൂറുപലം ശൎക്കരയും നാലിടങ്ങഴി കടുക്കാപ്പൊടിയും ചേൎത്തു കുറുക്കി ലേഹമാക്കുക. ലേഹമായശേഷം വച്ചിരുന്ന് അടുത്തദിവസം ആറിയശേഷം പതിനാറുപലം തേൻ ചേൎക്കുക. അതോടുകൂടി ഏലം ഇലവങ്ങം പച്ചില ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടു പലംവീതം പൊടിച്ചു പൊടിയും അരപ്പലം ചവക്കാരവും വിതറി ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ചു വച്ചിരുന്നു സേവിക്കുക. ജഠരാഗ്നി വൎദ്ധനത്തിനായി അശ്വനീദേവകളാൽ നിൎമ്മിച്ചതാകുന്ന ഈ യോഗം. ഇതു വിറകിനെപ്പോലും ദഹിപ്പിച്ചു കളയുന്നതാണ്. ചുമ ശ്വാസവികാരം ക്ഷയം കൃമി ഗുല്മൻ ഉദരം അൎശസ്സ് ശൂലങ്ങൾ ആന്ത്രവൃദ്ധി പീനസങ്ങൾ ഇവയെ മൂന്നു ദിവസം കൊണ്ടു നിശ്ശേഷം ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഈ യോഗത്തിൽ നൂറുപലം ധാത്രീരസം ചേൎക്കണമെന്നു പാഠാന്തരം കാണുന്നുണ്ട്.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം.

പാണ്ഡുരോഗാധികാരം

മണ്ഡൂരവടകം.

ത്ര്യൂഷണംത്രിഫലാമുസ്തംവിഡംഗംചവ്യചിത്രകൌ
ദാവ്വിത്വങ്മാക്ഷികോധാതുഗ്രന്ഥികംദേവദാരുച
ഏഷാംദ്വിപലികാൻഭാഗാംശ്ചൂണ്ണംകൃത്വാപൃഥക്പൃഥക്
മണ്ഡൂരംദ്വിഗുണംചൂണ്ണാൽശുദ്ധമഞ്ജനസന്നിഭം
മൂത്രേചാഷ്ടഗുണേപക്ത്വാതസ്മിംസ്തുപ്രക്ഷിപേത്തതഃ
ഉദുംബരസമാൻകൃത്വാവടകാംസ്താന്യഥാഗ്നിച
ഉപയുഞ്ജീതതക്രേണസാത്മ്യംജീണ്ണേചഭോജയേൽ
മണ്ഡൂരവടകാഹ്യേതേപ്രാണദാഃപാണ്ഡുരോഗിണാം
കുഷ്ഠാന്യജരകംശോഫമൂരുസ്തംഭകഫാമയാൻ
അശ്ശാംസികാമലാംമേഹംപ്ലീഹാനംനാശയന്തിച

ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി കടുക്കാത്തോട് താന്നിക്കാത്തോട് നെല്ലിക്കാത്തോട് മുത്തങ്ങ വിഴാലരി അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് മരമഞ്ഞത്തൊലി മാക്ഷീരക്കല്ല് ശുദ്ധിചെയ്തത് കാട്ടുതിപ്പലിവേർ ദേവതാരം ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടു പലംവീതം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചെടുക്കുക. ഈ പൊടികൾ എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി പുരാണകിട്ടം. പുരാണകിട്ടത്തെ തീയിൽ ഇട്ടു പഴുപ്പിച്ചു ഗോമൂത്രത്തിലിടുക. ഇങ്ങനെ ഏഴു പ്രാവശ്യം ചെയ്യുക. ഇതുകൊണ്ടു പുരാണകിട്ടം ശുദ്ധമാകും. ഇങ്ങനെ ശുദ്ധിചെയ്തു പുരാണകിട്ടം പൊടിച്ചുവെക്കണം. പുരാണകിട്ടം എൺപതോളം വഷം പഴക്കമുള്ളതും നല്ല കൃഷ്ണവണ്ണമുള്ളതും ഏററവും നേർമ്മയുള്ളതുമായിരിക്കണം. ചുക്കു മുതലായ ഔഷധങ്ങളുടെയും പുരാണകിട്ടത്തിന്റെയും പൊടികൾ എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ എട്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രം എടുത്തു പചിച്ചു കുറുകിവരുമ്പോൾ പൊടികൾ എല്ലാം വിതറി ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ച് അത്തിക്കായുടെ അളവിൽ ഗുളികകളാക്കുക. മോരിൽ സേവിക്കുക ദഹിച്ചശേഷം ഊണു കഴിക്കുക. ദീപനസ്ഥിതിയറിഞ്ഞു യഥാവിധം മാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്കാം. ഇത് പാണ്ഡുരോഗികൾക്കു പ്രാണദായകമായ ഒരു സിദ്ധൌഷധമാകുന്നു. കുഷ്ഠം അജീണ്ണം വീക്കം ഊരുസ്തംഭം കഫരോ

ങ്ങളും അർശ്ശസ്സുകളും കാമല മേഹം പ്ലീഹാരോഗം ഇവയേയും നശിപ്പിക്കും. എട്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രം എടുക്കണമെന്നുള്ളതിനെപ്പററി പല അഭിപ്രായങ്ങളും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. 'നിർവാപ്യബഹുഗോമൂത്രേ മണ്ഡൂരം ഗ്രാഹ്യമിഷ്യതേഗ്രാഹയന്ത്യഷ്ടഗുണിതം ഗോമൂത്രംസർവചൂർണ്ണിതഃ' എന്നാണ് ചക്രൻ പറയുന്നത്. അതായതു വളരെ പ്രയോഗ്യം ഗോമൂത്രത്തിൽ തപ്തമാക്കി മുക്കിയെടുത്ത പുരാണകിട്ടം എടുക്കണമെന്നും സമസ്തചൂർണ്ണങ്ങളുടേയും അളവിൽനിന്ന് എട്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രം പചിച്ചു വാങ്ങാറാകുമ്പോൾ പൊടികൾ ഇട്ടു ഇളക്കി യോജിപ്പിക്കണമെന്നും ഒരഭിപ്രായം മുൻപറഞ്ഞതിനെ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ചില ആചാര്യന്മാർ അഷ്ടഗുണം എന്നു പറഞ്ഞതു് പുരാണകിട്ടത്തിന്റെ മാത്രയെ അപേക്ഷിച്ചു മാത്രമാണെന്നാണ്. 'പ്രായോനപാകശ്ചൂർണ്ണാനാംഭ്രക്ഷിചൂർണ്ണസ്യതേനഹി ആസന്നപാകേപ്രക്ഷേപഃസ്വല്പസ്യപാകമാഗതേ' എന്ന മതം അനുസരിച്ചു പൊടി വളരെയുണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ മിക്കവാറും പാകം ശരിയാകുന്നതല്ല. പാകം അടുക്കുമ്പോൾ പൊടികൾ ഇട്ടു ഇളക്കണം. അപ്പോൾ അല്പപാകം അവയ്ക്കു കിട്ടുന്നതാണ്. അന്തിക്കായുടെ അളവെന്നു പറഞ്ഞതു കർഷമാനം എന്നു പറയപ്പെടുന്ന മൂന്നു കഴഞ്ചുമാത്രയാകുന്നു.

പുനർന്നവാമണ്ഡൂരം.

പുനർന്നവാത്രിവൃൽശുണ്ഠീപിപ്പലീമരിചാനിച
വിഡംഗംദേവകാഷ്ഠംചചിത്രകംപുഷ്കരാഹ്വയം
ഹരിദ്രേദ്വേചത്രിഫലാദന്തീചചവികാതഥാ
കുടജത്വക്ഫലഃതിക്താപിപ്പലീമൂലമുസ്തകം
ഏതാനിസമഭാഗാനിമണ്ഡൂരംദ്വിഗുണംതതഃ
മൂത്രേചാഷ്ടഗുണേപക്ത്വാധാരയേൽസ്നിഗ്ദ്ധഭാജനേ
പാണ്ഡുശോഫോദരാനാഹശൂലാർശഃകൃമിഗുൽമനൽ.

തഴുതാമവേര് ത്രികോല്പക്കൊന്ന ചുക്ക് തിപ്പലി മുളക് വിഴാലരി ദേവതാരം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് പുഷ്കരമൂലം മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ത്രിഫലത്തോടുകൾ നാഗദന്തിയരി അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കുടകപ്പാലയരി കിരിയാത്ത് തിപ്പലിമൂലം മുത്തങ്ങ. ഇവ പ്രത്യേകം സമഭാഗങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം കൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി ഭാഗം പുരാണകിട്ടം. എല്ലാത്തിന്റെയും എട്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രത്തിൽ പചിച്ച് പാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി നെയ് പുരട്ടി.

പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി സൂക്ഷിക്കുക. പാണ്ഡുരോഗം വീക്കം മഹോദരം വയറടച്ചു വീക്കുക വേദന അൎശസ്സ് ക്രിമി ഗുൽമം ഇവയെ നശിപ്പിക്കും.

മണ്ഡൂരവജ്രവടകം.

പഞ്ചകോലംസമരിചംദേവദാരുഫലത്രികം
വിഡംഗമുസ്തയുക്താശ്ചഭാഗാസ്ത്രിപലസമ്മിതാഃ
യാവന്ത്യേതാനിചൂൎണ്ണാനിമണ്ഡൂരംദ്വിഗുണംതതഃ
പക്ത്വാഷ്ടഗുണിതേമൂത്രേഘനീഭൂതേതദുദ്ധരേൽ
തതോക്ഷമാത്രാൻവടകാൻപിബേത്തക്രേണതക്രഭുക്
പാണ്ഡുരോഗംജയത്യേഷമന്ദാഗ്നിത്വമരോചകം
അൎശംസിഗ്രഹണീദോഷമൂരുസ്തംഭംഹലീമകം
ക്രിമിപ്ലീഹാനമുദരംഗളരോഗംചനാശയേൽ
മണ്ഡൂരവജ്രനാമായംരോഗാനീകപ്രണാശനഃ

തിപ്പലി തിപ്പലിമൂലം അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ചുക്ക് മുളക് ദേവതാരം ത്രിഫലത്തോടുകൾ വിഴാലരി മുത്തങ്ങ ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുപലംവീതം ഇവയെല്ലാം കൂടിയതിന്റെ ഇരട്ടി പുരാണകിട്ടം (ഇതിനെ ഗോമൂത്രത്തിൽ ഏഴുപ്രാവശ്യം കാച്ചിമുക്കി ശുദ്ധിചെയ്തു വെക്കണം) ഇവയെല്ലാററിന്റെയും എട്ടിരട്ടി ഗോമൂത്രം ചേൎത്തു കുറുക്കി ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി മൂന്നുകഴഞ്ചുമാത്രയുള്ള ഗുളികകളാക്കി സൂക്ഷിക്കുക. ഈ ഗുളികയെ മോരിൽ കലക്കി സേവിക്കുക. രാത്രിയിൽ മാത്രം ഉണ്ണുക. ഇതു പാണ്ഡുരോഗത്തെ ജയിക്കുകയും അഗ്നിയെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുകയും അരുചികേടിനെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. അൎശസ്സുകൾ ഗ്രഹണീരോഗം ഊരുസ്തംഭം ഹലീമകം ക്രിമിരോഗം പ്ലീഹാരോഗം മഹോദരം കണ്ഠത്തിലുണ്ടാകുന്ന വീക്കങ്ങൾ ഇവയെയും നശിപ്പിക്കും. ഇതു മണ്ഡൂരവജ്രം എന്നു പേരുള്ള പ്രശസ്തമായ ഗുളികയാകുന്നു.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

രക്തപിത്താധികാരം.

പാണ്ഡുരോഗം എന്നപോലെ രക്തപിത്തങ്ങൾ പിത്തരക്തങ്ങൾ ഇവയും പിത്തപ്രസക്തരോഗങ്ങളാകയാൽ പാ

ണ്ഡുരോഗത്തിന്റ ശേഷം രക്തപിത്തത്തിന്നുള്ള ചികിത്സയെ പറയുന്നു.

ചന്ദനാദിചൂൎണ്ണം.

ചന്ദനംനളദംലോദ്ധ്രമുശീരംപത്മകേസരം
നാഗപുഷ്പംചവില്വംചഭദ്രമുസ്തംസശൎക്കരം
ഹ്രീബേരംചൈവപാഠാചകുടജോൽപലമേവച
ശൃംഗവേരംസാതിവിഷാധാതകീസരസാഞ്ജനം
ആമ്രാസ്ഥിജംബൂസാരാസ്ഥിതഥാമോചരസോപിച
നീലോൽപലംസമംഗാചസൂക്ഷ്മൈലാദാഡിമത്വചഃ
ചതുൎവിംശതിരേതാനിസമഭാഗാനികാരയേൽ
തണ്ഡുലോദകസംയുക്തംമധുനാസഹയോജയേൽ
യോഗംലോഹിതപിത്താനാമൎശസാംജ്വരിണാംതഥാ
മൂൎഛാമദോഷസൃഷ്ടാനാംതൃഷ്ണാൎത്താനാംപ്രദാപയേൽ
അതിസാരംതഥാഛൎദ്ദിംസ്ത്രീണാംചാപിരജോഗ്രഹം
പ്രച്യുതാനാഞ്ചഗൎഭാണാംസ്ഥാപനംപരമിഷ്യതേ
അശ്വിനോഃസമ്മതോയോഗോരക്തപിത്തനിബൎഹണഃ.

ചെഞ്ചന്ദനം നളമ്പുല്ല് പാച്ചോററിത്തൊലി രാമച്ചം താമരയല്ലി നാഗപ്പൂവ് ഇളയ കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ കഴിമുത്തങ്ങ പഞ്ചസാര ഇരുവേലി പാടക്കിഴങ്ങ് കടകപ്പാലവേരിന്മേൽതൊലി ആമ്പൽപ്പൂവിന്റെ അല്ലി ചുക്ക് അതിവിടയം താമരപ്പൂവ് രസാഞ്ജനം മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പ് ഞാവൽക്കുരുവിൻപരിപ്പ് ഇലവിൻപശ നീലത്താമരയല്ലി മുക്കററി ചിററേലം താളിമാതളത്തിൻകായുടെ തോട്. ഇവയെ പ്രത്യേകം സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു അരികാടിയും തേനും ചേൎത്തു സേവിക്കുക. ഈ യോഗം രക്തപിത്തം അൎശസ്സ് ജ്വരം മൂൎഛ ആമദോഷത്തോടുകൂടിയ അതിസാരം വെള്ളദ്ദാഹം കൊണ്ടുള്ള പാരവശ്യം പക്വാതിസാരം ഛൎദ്ദി സ്ത്രീകൾക്കുള്ള രക്തംതടവ് ഗൎഭനാശം ഇവയെല്ലാററിനും പ്രസിദ്ധമായ ശമനൌഷധമാകുന്നു.

ഏലാദിഗുഡികാ.

ഏലാപത്രത്വചോൎദ്ധാക്ഷാഃപിപ്പല്യൎദ്ധപലംതഥാ
സിതാമധുകഖൎജ്ജൂരമൃദ്വീകാശ്ചപലോന്മിതാഃ
സഞ്ചൂൎണ്ണ്യമധുസംയുക്താഗുഡികാഃസംപ്രകല്പയേൽ
അക്ഷമാത്രാംതതശ്ചൈകാംഭക്ഷയേത്താംദിനേദിനേ

കാസംശ്വാസംജ്വരംഹിക്കാംഛർദ്ദിംമൂർഛാംമദംഭ്രമം
രക്തനിഷ്ഠീവനംതൃഷ്ണാംപാർശ്വശൂലമരോചകം
ശോഷംപ്ലീഹാഢ്യവാതാംശ്ചസ്വരഭേദംക്ഷതക്ഷയം
ഗുഡികാതല്പ്ണിഹൃഷ്യാരക്തപിത്തംചനാശയേൽ

ഏലത്തരി പച്ചില ഇലവങ്ങത്തോലി ഇവ പ്രത്യേകം ഒന്നരക്കഴഞ്ചുവീതം. തിപ്പലി അരപ്പലം. പഞ്ചസാര ഏരട്ടിമധുരം ഈത്തപ്പഴം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ഇവ ഒരുപലംവീതം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച് തേൻചേൎത്തു മൂന്നു കഴഞ്ചെളവുള്ള ഗുളികകളാക്കുക നിത്യവും സേവിക്കുക. ചുമ ശ്വാസം ജ്വരം ഇക്കിൾ ഛർദ്ദി മൂർഛാ മദം ഭ്രമം രക്താതുപ്പുക വെള്ളദ്ദാഹം പാൎശ്വശൂല അരുചി ദേഹം വരൾച്ച പ്ലീഹാരോഗം ആഢ്യവാതം സ്വരഭേതം ക്ഷതം ക്ഷയം ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. ഇത് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ പോഷിപ്പിക്കുകയും ശുക്ലത്തെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുകയും രക്തപിത്തത്തെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

PUBLIC

ദൂർവാദ്യംഘൃതം.

ദൂർവാസോൽപലകിഞ്ജല്ക്കമഞ്ജിഷ്ഠാസൈലവാലുകം
സിതാസിതമുശീരംചമുസ്തചന്ദനപത്മകൈഃ
വിപചേൽകാഷികൈരേതൈഃസപ്പിരാജംസുഖാഗ്നിനാ
തണ്ഡുലാംബുതഥാക്ഷീരംതേഭ്യോചവചതുർഗ്ഗുണം
തൽപാനംവമതോരക്തംനാവനംനാസികാഗതേ
കർണ്ണാഭ്യാംയസ്യഗഃച്ഛതിതസ്യകർണ്ണൌപ്രപൂരയേൽ
ചക്ഷുഃസ്രാവിണിരക്തേചപൂരയേത്തേനചക്ഷുഷീ
മേഢ്രപായുപ്രവൃത്തേചവസ്തികർമ്മസുതദ്ധിതം
രോമകൂപപ്രവൃത്തേചതദഭ്യംഗേപ്രയോജയേൽ

കറുക ആമ്പൽപൂവിന്റെ അല്ലി മഞ്ചട്ടി ഏലാവാലുകം വെളുത്തതും കറുത്തതുമായ രാമച്ചങ്ങൾ മുത്തങ്ങ ചന്ദനം പതുമകം ഇവയെല്ലാം പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം കല്ക്കമാക്കി ഇടങ്ങഴി ആട്ടിൻനെയ്യ് നെയ്യിൽ നിന്ന് പ്രത്യേകം നാലു മടങ്ങ് അരിക്കാടിയും [illegible]ൻ പാലും ചേർത്ത് മൃദുവായ അഗ്നിയിൽ പചിച്ചു സേവിക്കുക. ഈ ഘൃതം രക്തം ഛർദ്ദിയിൽ സേവിക്കുകയും രക്തം മൂക്കിൽക്കൂടി വരുമ്പോൾ നസ്യം ചെയ്കയും ചെവികളിൽകൂടി രക്തം പുറപ്പെടുമ്പോൾ ചെവികളിൽ നിറയ്ക്കുകയും കണ്ണുകളിൽ രക്തം പുറപ്പെടുമ്പോൾ കണ്ണുകളിൽനിറയ്ക്കുകയും മൂത്രദ്വാരത്തിലോ ഗുദത്തിലോകൂടി പുറപ്പെടുമ്പോൾ വസ്തി ചെയ്കയും രോമകൂപങ്ങളിൽ കൂടി വരുമ്പോൾ അഭ്യംഗം ചെയ്കയും ചെയ്യണം. ഇത് മേൽപറഞ്ഞ രക്തപിത്ത വികാരങ്ങളിലൊക്കയും ശമനകരങ്ങളാകുന്നു.

ഖണ്ഡഖാദ്യലേഹം.

ശതാവരീഛിന്നരുഹാവൃഷോമുണ്ഡീതികാബലാ
താലമൂലീചഗായത്രീത്രിഫലായാസ്ത്വചസ്തഥാ
ഭാൎങ്ഗീപുഷ്കരമൂലംചപൃഥക്പഞ്ചപലാനിച
ജലദ്രോണേവിപക്തവ്യമഷ്ടഭാഗവശേഷിതം
ദിവ്യൗഷധിഹതസ്യാപിമാക്ഷികേണഹതസ്യച
പലഷോഡശകംദേയരജസോയസഃസുചൂൎണ്ണിതം
ഖണ്ഡതുല്യംഘൃതംദേയംപലഷോഡശകംബുധൈഃ
പചേത്താമ്രമയേപാത്രേഗാഢേമൃദ്വഗ്നിനാതതഃ
പ്രസ്ഥാൎദ്ധംമധുനോദേയംശുഭാശ്മജതുകംതഥാ
ശൃംഗീവിഡംഗംകൃഷ്ണാചശുണ്ഠ്യജാജീപലംപലം
ത്രിഫലാധാന്യകംപത്രംദ്വിക്ഷംമരിചകേസരം
ചൂൎണ്ണംദത്വാസമഥിതംസ്നിഗ്ദ്ധേഭാണ്ഡേനിധാപയേൽ
യഥാകാലംപ്രയുഞ്ജീതവിഡാലപദകംതത
ഗവ്യക്ഷീരാനുപാനംചസേവ്യംമാംസരസംപയഃ
ഗുരുവൃഷ്യാന്നപാനാനിസ്നിഗ്ദ്ധമാംസാനിബൃംഹണം
രക്തപിത്തംക്ഷയംകാസംപക്തിശൂലംവിശേഷതഃ
വാതരക്തംപ്രമേഹംചശീതപിത്തംവമിംക്ലമം
ശ്വയഥുംപാണ്ഡുരോഗംചകുഷ്ഠംപ്ലീഹോദരംതഥാ
ആനാഹംമൂത്രസംസ്രാവമമ്ലപിത്തംനിഹന്തിച
ചക്ഷുഷ്യംബൃംഹണംവൃഷ്യംമാംഗല്യംപ്രീതിവൎദ്ധനം
ആരോഗ്യപുത്രദംശ്രേഷ്ഠംകായാഗ്നിബലവൎദ്ധനം
ശ്രീകരംലാഘവകരംഖണ്ഡഖാദ്യംപ്രകീൎത്തിതം
ഛാഗംപാരാവതംമാംസംതിത്തിരിഃക്രകരഃശശഃ
കുലിംഗാഃകൃഷ്ണസാരാശ്ചതേഷാംമാംസാനിയോജയേ
നാരികേളപയഃപാനംസുനിഷണ്ണകവാസ്തുകം
ശുഷ്കമൂലകജീവാഖ്യംപടോലംബൃഹതീഫലം
ഫലംവാൎത്താകപക്വാമ്രംഖൎജ്ജൂരംസ്വാദ്ദ്രാധിമം
മകാരപൂൎവ്വകംത്യക്തമാംസംചാനൂപസംഭവം
വൎജ്ജനീയംവിശേഷേണഖണ്ഡഖാദ്യംപ്രകുൎവ്വതാ

ശതാവരി ചിററമൃത് ആടലോടകം ത്രാവണി കുറുന്തോട്ടിവേർ നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് കരിങ്ങാലിക്കാതൽ ത്രിഫലത്തോടു കൂടം ചെറുതേക്ക് പുഷ്കരമൂലം ഇവ പ്രത്യേകം അഞ്ചുപലംവീതം ഇവയെ പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ വെച്ചു എട്ടിലൊന്ന് ശേഷിപ്പിക്കണം (ദ്രോണം ഇടങ്ങഴിയെന്നൊ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള എങ്കിലും അതിനെ ഇരട്ടിച്ച് ൩൨ ഇടങ്ങഴിയാക്കണം അ

തിന്റെ എട്ടിലൊന്നു ശേഷിപ്പിക്കണം) മനസ്സിലകൊണ്ടും
സ്വർണ്ണനിറത്തിലുള്ള മാക്കിരക്കല്ലുകൊണ്ടും സ്ഫുടം ചെയ്തെ
ടുത്തിട്ടുള്ള ഉരുക്കിൻ ഭസ്മം പന്ത്രണ്ടുപലം കല്ക്കണ്ടം പതിനാ
റുപലം പശുവിൻ നെയ്യ് പതിനാറുപലം എല്ലാം കൂടി ചെ
മ്പുപാത്രത്തിലാക്കി പചിച്ച് ശർക്കരപ്പാവാകുമ്പോൾ വാങ്ങി
അതിൽ ശുദ്ധിചെയ്ത കൽമദം ഇലവങ്ങത്തൊലി കക്കടകശൃം
ഗി വിഴാലരി തിപ്പലി ചുക്ക് ജീരകം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പ
ലം വീതം ത്രിഫലത്തോടുകൾ കൊത്തമ്പാലരി പച്ചില മുളക്
താമരയല്ലി ഇവ ആറുകഴഞ്ചുവീതം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിയിളക്കി
ഒരു പലം തേനും ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ച് നെയ് പുരട്ടി പഴകി
യ പാത്രത്തിലാക്കി സൂക്ഷിയ്ക്കുക. ഒരു നേരം മൂന്നു കഴഞ്ചു
വീതം സേവിക്കുക പശുവിൻ പാലും മാംസരസവും മിതെ ക
ടിക്കുക. ഇതുപോലുള്ളതും ശുക്ലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതുമായ
അന്നപാനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുക. ദേഹപോഷണത്തെച്ചെ
യ്യുന്നസ്നിഗ്ദ്ധസാധനങ്ങളും മാംസങ്ങളും ഉപയോഗിക്കുക രക്ത
പിത്തം ക്ഷയം ചുമ പക്തിശൂലം വാതരക്തം പ്രമേഹം ശീ
തപിത്തം ഛർദ്ദി ക്ലമം വീക്കം പാണ്ഡുരോഗം കുഷ്ഠം പ്ലീഹോ
ദരം ആനാഹം മൂത്രസ്രാവം അമ്ലപിത്തം ഇവയെ നശിപ്പി
ക്കും കണ്ണിനുനല്ലതാകുന്നു. ദേഹത്തെ തടിപ്പിക്കും ശുക്ലത്തെ
വർദ്ധിപ്പിക്കും. മംഗലകരമാകുന്നു. സന്തോഷത്തെയുണ്ടാക്കും.
ആരോഗ്യമുള്ള സന്താനങ്ങളെ ഉല്പാദിക്കത്തക്ക ദേഹബലമു
ണ്ടാക്കും കായാഗ്നിബലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കും ശ്രീകരമാകുന്നു. ദേ
ഹലാഘവത്തെ ചെയ്യും. ഇതു പ്രസിദ്ധമുള്ള വൈദ്യകാര്യമാ
കുന്നു. ആട്ടിൻ മാംസം മാടപ്രാവിന്റെ മാംസം തിത്തിരിപ്പു
ള്ളിൻമാംസം ഇരുവാൽചാത്തന്റെ മാംസം മുയൽമാംസം ക
രികിലിന്റെ മാംസം കൃഷ്ണമൃഗത്തിന്റെ മാംസം ഇവ യഥാ
ലാഭം ഭക്ഷണത്തിൽ യോജിപ്പിക്കണം. തേങ്ങാവെള്ളം നീ
രാരൽ വസ്ത്രച്ചീര ഉണങ്ങിയ മുന്തിരിക്കിഴങ്ങ് ജീവാഖ്യം പടവ
ലം വഴുതിനയുടെകായ തക്കാരിവഴുതിന ... കായ പഴത്തൊ
ങ്ങ ഈന്തപ്പഴം മധുരം താളിമാതളം കടുക് കരിവേപ്പ് കമ്പ
ളം ലന്തക്കുരുട്ടുപാൽ കടുകപ്പുല ... കരിമ്പ് തേററമ്പ
രൽ നീർമ്മുതാളം കാടി ... ധാന്യങ്ങൾ വർജ്ജിക്കണം അ
തിന്മണ്ണം അന്ത പക്ഷികളിലുള്ള ജന്തുക്കളുടെ മാംസവും ഉപേ
ക്ഷിക്കണം.

പത്താം അദ്ധ്യായം

രാജയക്ഷ്മാധികാരം

ച്യവനപ്രാശം

വില്വാഗ്നിമന്ഥശ്യോനാകകാശ്മര്യഃപാടലീബലാ
പർണ്ണ്യശ്ചതസ്രഃപിപ്പല്യഃശ്വദംഷ്ട്രാബൃഹതീദ്വയം
ശൃംഗീതാമലകീദ്രാക്ഷാജീവന്തീപുഷ്കരാഗുരു
അഭയാചാമൃതാഋദ്ധിർജ്ജീവകർഷഭകൌശടീ
മുസ്താപുനർന്നവാമേദാസൂക്ഷ്മൈലോല്പലചന്ദനം
വിദാരീവൃഷമൂലാനികാകോലീകാകനാസികാ
ഏഷാംപലോന്മിതാൻഭാഗാഞ്ഛതാന്യാമലകസ്യച
പഞ്ചദദ്യാത്തദൈകദ്ധ്യംജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
ജ്ഞാത്വാഗതരസംദ്രവ്യംരസംഗൃഹ്ണീതഗാലിതം
തച്ചാമലകമുദ്ധൃത്യനിഷ്കുലംതൈലസർപ്പിഷോഃ
പലദ്വാദശകേഭൃഷ്ട്വാദത്വാചാർദ്ധതുലാംഭിഷക്
മത്സ്യണ്ഡികായാഃപൂതായാലേഹവൽസാധുസാധയേൽ
ഷട്പലംമധുനശ്ചാത്രസിദ്ധശീതേപ്രദാപയേൽ
ചതുഷ്പലംതുഗാക്ഷീര്യ്യാഃപിപ്പല്യാദ്വിപലംതഥാ
പലമേകംനിദദ്ധ്യാച്ചത്വഗേലാപത്രകേസരാൽ
ഇത്യയംച്യവനപ്രാശഃപരമുക്തോരസായനേ
കാസശ്വാസഹരശ്ചൈവവിശേഷേണോപദിശ്യതേ
ക്ഷീണക്ഷതാനാംവൃദ്ധാനാംബാലാനാംചാംഗവർദ്ധനഃ
സ്വരക്ഷയമുരോരോഗംഹൃദ്രോഗംവാതശോണിതം
പിപാസാംമൂത്രശുക്രസ്ഥാൻദോഷാംശ്ചൈവാപകർഷതി
അസ്യമാത്രാംപ്രയുഞ്ജീതയോപരുന്ധ്യാന്നഭോജനം
ച്യവനോസ്യപ്രയോഗാച്ചസുവൃദ്ധോഭൂൽപുനർയുവാ
മേധാംസ്മൃതിംകാന്തിമനാമയത്വമായുഃപ്രകർഷംബലമിന്ദ്രിയാണാം
സ്ത്രീഷുപ്രഹർഷംപരമഗ്നിദീപ്തിംവർണ്ണപ്രസാദംപവനാനുലോമ്യം
രസായനസ്യാസ്യനരഃപ്രയോഗാല്ലഭേതജീർണ്ണോപികുടീപ്രവേശാൽ
ജരാകൃതംരൂപമപാസ്യസർവ്വംബിഭർത്തിരൂപംനവയൌവനാനാം
കേചിദിച്ഛന്തിമത്സ്യണ്ഡ്യാഃസ്ഥാനേനൂസിതശർക്കരാം
ഉക്തകല്പസമഃപാകോട്ടക്ഷയഃത്ര്യാഃപ്രശസ്യതേ

കൂവളത്തിൻവേർ മുഞ്ഞവേർ പലകപ്പയ്യാനിവേർ കമിഴിൻവേർ പാതിരിവേർ കുറുംതൊട്ടിവേർ ഓരിലവേർ മൂവി

വേർ കാട്ടുഴുന്നിവേർ കാട്ടുപയററിൻവേർ തിപ്പലി തിപ്പലിമൂലം അത്തിത്തിപ്പലി നായ്ക്കുരണ ചെറുപുഴതിനവേർ കണ്ടകാരി കർക്കടകശൃംഗി മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം കിഴകാനെല്ലി അടപതിയൻ കിഴങ്ങ് പുഷ്കരമൂലം അകിൽ കട്ടക്കത്തോട് ജീവകം ഇടവകം കച്ചൂരികിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങ തഴുതാമവേർ മേദ ചിററേലം ആമ്പലിന്റെഅല്ലി ചന്ദനം പാൽമുതുക്ക് ആടലോടകത്തിൻ വേർ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി കാകത്തുണ്ടി ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലംവീതം നെല്ലിക്ക അഞ്ഞൂറ് ഇവയെല്ലാം കൂടി മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ച് നാലൊന്നാക്കി അരിച്ചെടുത്ത് അഞ്ഞൂറു നെല്ലിക്കകളെ പ്രത്യേകം എടുത്ത് അവയുടെ കുരുവും നാരും കളഞ്ഞ് എണ്ണയും നെയ്യും കൂടി പന്ത്രണ്ടുപലം (നെയ്യും എണ്ണയും ആറാറു പലങ്ങളായിരിക്കണം ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇവിടെ വിരുദ്ധശങ്കനീയമല്ല ഇവ രണ്ടും മാത്രമായുപയോഗിക്കുമ്പോൾമാത്രം തുല്യമാത്രയിൽ ചേർക്കുന്നതു വിരുദ്ധമാകുന്നു) ചേർത്തു വറട്ടി തേനിന്റെ നിറമാകുമ്പോൾ അരത്തുലാം പഞ്ചസാര ചേർത്തു കുറുക്കി ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി ആറിയശേഷം ആറുപലം തേനും നാലുപലം കൂവനൂറും രണ്ടുപലം തിപ്പലിപ്പൊടിയും ഇലവങ്ഗത്തൊലി ഏലത്തരി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ഇവയെല്ലാം കൂടി ഒരുപലവുംചേർത്ത് യോജിപ്പിച്ച് സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരുന്നു സേവിക്കുക. ഇതു ച്യവനനാൽ പറയപ്പെട്ട ശ്രേഷ്ഠമായ രസായനമാകുന്നു. കാസശ്വാസഹരത്തിനായി വിശേഷാൽ പറയപ്പെട്ടതാകുന്നു. ക്ഷീണന്മാർക്കും ക്ഷതം പററിയവർക്കും വൃദ്ധന്മാർക്കുംബാലന്മാർക്കുംദേഹപോഷണകരമായതാകുന്നു. സ്വരക്ഷയം മാറ്വിൽ പററിയ രോഗം ഹൃദ്രോഗം വാതരക്തം വെള്ളട്ടാഹം മൂത്രാശയം ശുക്ലം ഇവയെ സംബന്ധിച്ച രോഗം ഇവയേയും നശിപ്പിക്കും ഒരു നേരത്തെ ഭക്ഷണത്തിനുപകരം വേണ്ടിവരുന്ന മാത്രയിൽ ഇതിനെ സേവിക്കുക. വൃദ്ധൻ സേവിച്ചാൽ യുവാവായിത്തീരും. ഓർമ്മയേയും ധാരണാശക്തിയേയും ശരീരശോഭയേയും രോഗമില്ലായ്മയേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു പുഷ്ടിയേയും സ്ത്രീകളിൽ രതിബലത്തെയും അഗ്നിക്ക് ഏററവും ദീപനശക്തിയെയും വായുവിന് അനുകൂലത്തെയും ഉണ്ടാക്കും കാററേല്ക്കുക വെയിൽകൊള്ളുക തീക്കൊള്ളുക ഇവയരുത്. ഇതുകൊണ്ടു പവിത്രമായശരീരം നവയൌവനമുള്ളതാക്കിച്ചെയ്യും മത്സ്യണ്ഡി എന്ന പഞ്ചസാര കിട്ടാതെവരുമ്പോൾ കല്ക്കണ്ടം

ചേർക്കാം. നെല്ലിക്ക പാകം ചെയ്യുമ്പോൾ മൃദുവായി തീയെരിക്കണം.

ഛാഗലാദ്യഘൃതം.

അജാമാംസംതുലാമാനംവാസനസ്യപലംശതം
അശ്വഗന്ധാപലശതംകടാഹേസമധിക്ഷിപേൽ
ജലദ്രോണേപൃഥക്പക്ത്വാചതുർഭാഗാവശേഷിതൈഃ
കഷായൈർവ്വിപചേദ്ഗവ്യംപ്രസ്ഥദ്വയമിതംഘൃതം
ഛാഗക്ഷീരംഘൃതസമംദ്രവ്യാൽകല്കാനിയാനിച
വക്ഷ്യാമ്യതഃപരംതാനിസർവ്വാണിശ്രുണുയത്നതഃ
അഷ്ടവർഗ്ഗഃപഞ്ചമൂലീചാതുർജ്ജാതഃശതാവരീ
ത്രികടുസ്ത്രിഫലായഷ്ടിവിദാരീശംഖമഖീവചാ
ശംഖപുഷ്പീസുധാമൂലീമുസലീചവികാതഥാ
കപികച്ഛുകബീജഞ്ചദ്രാക്ഷാഖദിരജീരകൈഃ
സൂക്ഷ്മൈലാമധുകാമാർങ്ങീപ്രത്യേകംശുക്തിമാനതഃ
സംഗൃഹ്യസാധയേൽസർപ്പിഃശനൈർമ്മൃദ്വഗ്നിനാഭിഷക്
രാജയക്ഷ്മണിദുസ്സാദ്ധ്യേസർവ്വകാസഗദേഷുച
സ്വരഭേദക്ഷയേശ്വാസേധാതുജേഗജ്വരേതഥാ
പ്രമേഹേമൂത്രകൃച്ഛ്രേചരക്തപിത്തേതഥാരോചകേ
ഛാഗലാദ്യഘൃതംശസ്തംസർവ്വരോഗവിനാശനം

ആട്ടിൻമാംസം ഒരു തുലാം ആടലോടകത്തിൻവേർ ഒരു തുലാം അമുക്കിരം ഒരു തുലാം ഇവയെ പ്രത്യേകം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ച് നാലൊന്നുവീതം ശേഷിപ്പിക്കുക. ശേഷിച്ച കഷായശേഷത്തിൽ രണ്ടിടങ്ങഴി പശുവിൻനെയ്യും നെയ്യുസമം ആട്ടിൻപാലും ചേർത്തു മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ജീവകം ഇടവകം ഋദ്ധി വൃദ്ധി കുമ്പിൾവേര് കുവളത്തിൻവേര് പാതിരിവേർ പലകപ്പയ്യാനിവേർ മുഞ്ഞവേർ ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി കടുക്കത്തോട് നെല്ലിക്കത്തോട് താന്നിക്കത്തോട് ഇരട്ടിമധുരം പാൽമുതുക്ക് ഇലവിൻപശ വയമ്പ് ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേർ സാലാമിസ്രി നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ് അത്തിത്തിപ്പലിവേർ നായ്ക്കുരണയരി അയമോദകം കരിഞ്ഞാലിക്കാതൽ ജീരകം ചിറ്റേലം ഉലുവാ ചെറുതേക്ക് ഇവ പ്രത്യേകം ആറു കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി മൃദുവായ അഗ്നികൊണ്ട് പചിച്ചു സേവിക്കുക. ദുസ്സാധ്യമായ രാജയക്ഷ്മരോഗം സമസ്ത ചുമകൾ സ്വരഭേദം ക്ഷയം ശ്വാസം ധാതുജരോഗം ജ്വരം പ്രമേഹം മൂത്രകൃച്ഛ്രം രക്തപിത്തം അരുചിക്കേട് ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. സമസ്തരോഗങ്ങളെയുംകളയും ഇതു പ്രശസ്തമായ ഛാഗലാദ്യമാകുന്നു.

പരാശരഘൃതം.

യഷ്ടിബലാഗുഡൂച്യല്പപഞ്ചമൂലീതുലാംപചേൽ
ശൂൎപ്പേപാമഷ്ടഭാഗസ്ഥേതത്രപാത്രംപചേൽഘൃതം
ധാത്രിവിദാരീക്ഷുരസത്രിപാത്രപയസസ്സമന്നേ
സപിഷ്ടൈൎജ്ജീവനീയൈശ്ചപാരാശരമിദംഘൃതം
സൈന്യംരാജയക്ഷ്മാണംമൂലമഭിശീലിതം

ഇരട്ടിമധുരം കുറുന്തോട്ടിവേർ ചിററമൃത്തു ഓരിലവേർ മൂവിലവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽവേർ ഇവയെല്ലാംകൂടി ഒരു തുലാം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് എട്ടിലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ചു നെയ്യും നെയ്യുസമം നെല്ലിക്കനീരും പാൽമുതുക്കിൻനീരും കരിമ്പിൻനീരും പതിനാറിടങ്ങഴി പാലും ചേൎത്തു ജീവനീയഗണം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിസേവിക്കുക ഇതിനെ ശീലിച്ചാൽ രാജയക്ഷ്മാവു എത്ര ബലത്തോടുകൂടി ബാധിച്ചിരുന്നാലും ശമിച്ചുപോകുന്നതാണ്.

ഛാഗലാദ്യഘൃതം.

ഛാഗമാംസതുലാംഗൃഹ്യസാധയേന്നല്വണേംഭസി
പാദശേഷേണതേനൈവസൎപ്പിഃപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
ഋദ്ധിവൃദ്ധിശ്ചമേദേദ്വേജീവകൎഷഭകൌതഥാ
കാകോളീക്ഷീരകാകോളീകല്കൈഃപൃഥക്പലോന്മിതൈഃ
സമ്യക്സിദ്ധംചവിജ്ഞായശീതേതസ്മിൻപ്രദാപയേൽ
ശൎക്കരായാപലാന്യഷ്ടൌമധുനഃകുഡവംക്ഷിപേൽ
പലംപലംപിബേൽപ്രാതൎയ്യക്ഷ്മാണംഹന്തിദുസ്തരം
ക്ഷതക്ഷയംചകാസാൻപാൎശ്വശൂലമരോചകം
സ്വരക്ഷയമുരോരോഗംശ്വാസംഹന്യാൽസുതാരുണം
ബല്യംമാംസകരംവൃഷ്യമഗ്നിസന്ദീപനംപരം

ആട്ടിൻമാംസം ഒരു തുലാം പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ചു ഒരിടങ്ങഴി പശുവിൻനെയ് ചേൎത്തു അതിൽ ഋദ്ധി വൃദ്ധി മേദ മഹാമേദ ജീവകം ഇടവകം കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു ആറിയശേഷം എട്ടുപലം പഞ്ചസാരയും നാഴി തേനും ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ച് അതിൽനിന്നും ഓരോ പലം വീതം എടുത്തു രാവിലെ സേവിക്കുക ജീവിക്കാൻ പ്രയാസപ്പെട്ട രാജയക്ഷ്മാവും ക്ഷതക്ഷയവും അ

ഞ്ചുവിധ കാസങ്ങളും പാർശ്വശൂലവും അരുചികേടും സ്വരക്ഷയവും നെഞ്ചിലെ വേദനയും ഭയങ്കരമായ ശ്വാസവികാരവും ശമിക്കും. ബലത്തെയും പുഷ്ടിയെയും ഉണ്ടാക്കും. ശുക്ലത്തെയും ജഠരാഗ്നിയെയും വർദ്ധിപ്പിക്കും.

മൃദ്വീകാരിഷ്ടം

മൃദ്വീകായാസ്തുലാർദ്ധാന്തുദ്വിദ്രോണേപാംവിപാചയേൽ
ചതുർത്ഥശേഷേതസ്മിംസ്തുപൂതേശീതേപ്രദാപയേൽ
ഗുഡസ്യദ്വിതുലാംതത്രതൽസവേല്ലതമാലകേ
വിഡംഗംഫലിനീകൃഷ്ണാത്വഗേലാപത്രകേസരം
മരിചംചരിഷൿചൂർണ്ണംസമ്യൿകൃത്വാവിചക്ഷണഃ
ക്ഷിപേച്ചപലികൈർഭാഗൈഃസ്ഥാപയേച്ചകിയദ്ദിനം
തതോയഥാബലംപീത്വാകാസശ്വാസഗളാമയാൻ
ഹന്തിയക്ഷ്മാണമത്യുഗ്രമുരഃസന്ധാനകാരകം
ചതുർത്ഥഭാഗംദ്രാക്ഷായാധാതകീമത്രകേചന
പ്രയച്ഛന്തിതതോവീര്യമേതസ്യോച്ചൈഃപ്രജായതേ

അൻപതുപലംമുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ചു് അരിച്ചെടുത്ത് ആറിയശേഷം അതിൽ രണ്ടു തുലാം ശർക്കരചേർത്തു എല്ലാംകൂടി നെയ്പുരട്ടി പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി വിഴാലരി ഞാഴൽപൂ തിപ്പലി ഇലവങ്ഗം ഏലത്തരി പച്ചില നാഗപ്പൂവു മുളക് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചിട്ടു കുറച്ചുദിവസം കഴിച്ചിട്ടിരുന്നശേഷം എടുത്ത് അഗ്നിബലത്തെ അനുസരിച്ചു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്കുക കാസശ്വാസം കണ്ഠരോഗങ്ങൾ ഏററവും ഉഗ്രമായ രാജയക്ഷ്മാവ് ഇവയെ തീരെ ഇല്ലാതാക്കും. ഹൃദയത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള മുറിവിനെ കൂട്ടിച്ചേർക്കും. ചിലർ മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴത്തിന്റെ നാലിലൊന്നു താതിരിപ്പൂവു കൂടെ കൂട്ടണമെന്നു പറയുന്നു. ഇതു് ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഔഷധമാകുന്നു.

പിപ്പല്യാദ്യരിഷ്ടം

പിപ്പലീലോധ്രമരിചപാഠാധാത്ര്യേലവാലുകൈഃ
ചവ്യചിത്രകജന്തുഘ്നക്രമുകോശിരചന്ദനൈഃ
മുസ്താപ്രിയംഗുലവലീഹരിദ്രാമിസിപല്ലവൈഃ
പത്രത്വക്കുഷ്ഠതഗരനാഗകേസരസംയുതൈഃ
ഭാഗൈഃസ്യാദ്വിപലികൈർദ്രാക്ഷാംഷാഷ്ഠിപലംക്ഷിപേൽ
പലാനിശതധാതക്യാഗുഡസ്യചശതത്രയം

തോയാമ്മണചേയേസിദ്ധംഭവത്യേതൽസുഖാവഹം
ഗ്രഹണീപാണ്ഡുരോഗാർശഃകാർശ്യഗുല്മോദരാപഹഃ
പിപ്പല്യാദിരരിഷ്ടോയംക്ഷയക്ഷയകരഃപരഃ

തിപ്പലി പാച്ചോററിത്തൊലി മുളക പാടക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്കാത്തോട് ഏലാവാലുകം അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ വിഴാലരി ഇളയപാക്കരാമച്ചം ചന്ദനം മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ തൊഴൽപൂ വെള്ളില മരമഞ്ഞളിൻെറ ഇല ചതകുപ്പ പച്ചില ഇലവങ്ങം കൊട്ടം തകരം നാഗപ്പൂവ് ഇവ പ്രത്യേകം അരപ്പലം വീതം അറുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം താതിരിപ്പൂവ് ഒരു തുലാം മൂന്നു തുലാം ശക്കര ഇവയെല്ലാംക്കൂടി മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു സാധിച്ച പിപ്പല്യാദ്യരിഷ്ടം ഗ്രഹണി പാണ്ഡുരോഗം അർശ്ശസ്സ ദേഹം വരൾച്ച ഗുല്മം ഉദരം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. ക്ഷയരോഗത്തിനു ഇതു ഏററവും ശമനകരമായ ഔഷധമാകുന്നു.

ചന്ദനാദ്യംതൈലം

ചന്ദനാംബുനഖംവാപ്യംയഷ്ടീശൈലേയപത്മകം
മഞ്ജിഷ്ഠാസരളംദാരുശഠ്യേലാപൂതികേസരം
പത്രംചൈലംമുരാമാംസികേങ്കോലംവനിതാംബുദം
ഹരിദ്രേസാരിവേതിക്താലവംഗാഗുരുകുങ്കുമം
ത്വഗ്രേണുനളികാചൈഭിസ്തൈലംമസ്തുചതുർഗ്ഗുണം
ലാക്ഷാരസസമംസിദ്ധംഗ്രഹഘ്നംബലവർദ്ധനം
അപസ്മാരജ്വരോന്മാദപാപാലക്ഷ്മീവിനാശനം
ആയുഷ്പുഷ്ടികരംചൈവവശീകരണമുത്തമം

ചന്ദനം ഇരുവേലി അസുരനാ[illegible]ം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം കല്മദം പത്മകം മഞ്ചട്ടി ചരളം ദേവതാരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി പൂതി താമരയല്ലി പച്ചില ചിററേലം മുരാമാഞ്ചി ജടാമാഞ്ചി തക്കോലം തൊഴൽപൂ മുത്തങ്ങ മഞ്ഞൾ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ ലതാകസ്തൂരികാ ഗ്രാമ്പൂവ് അകിൽ കുങ്കുമപ്പൂവ് ഇലവങ്ങത്തൊലി അരേണുകം നളംപുല്ല് ഇവയരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയിൽ നാലുമടങ്ങ തൈർവെള്ളവും സമം കോലരക്ക വെച്ചുററിയതും ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക ഇതു ഗ്രഹപീഡയെ കളയും ബലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കും അപസ്മാരം ജ്വരം ഉന്മാദം പാപം അലക്ഷ്മി ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. ആയുസ്സിനെ

യും പുഷ്ടിയെയും ഉണ്ടാക്കും. വശീകരണമാകുന്ന ഈ തൈലം ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം

കാസാധികാരം

രാസ്നാദിഘൃതം

ദ്രോണേപാംസാധയേദ്രാസ്നാംദശമൂലീംശതാവരീം
പൂതികാംമാനികാംശാംസ്ത്രീൻകുലത്ഥാൻബദരാൻയവാൻ
തുലാൎദ്ധംചാജമാംസസ്യതച്ഛേഷേണതേനച
ഘൃതാഢകംസമക്ഷീരംജീവനീയൈഃപലോന്മിതൈഃ
സിദ്ധംതദ്ദശഭിഃകല്ക്കൈസ്സ്യപാനാന്നവാസനൈഃ
സമീക്ഷ്യവാതരോഗേഷുയഥാവസ്ഥംപ്രയോജയേൽ
പഞ്ചകാസാൻക്ഷയംശ്വാസംപാൎശ്വശൂലമരോചകം
സൎവ്വാംഗൈകാംഗരോഗാംശ്ചസപ്ലീഹോൎദ്ധ്വാനിലംജയേൽ

ചിററരത്ത ദശമൂലങ്ങൾ ശതാവരികിഴങ്ങ പഴയ മുതിര ലന്തക്കുരു യവം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുപലം വീതം പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിക്കുക. അരത്തുലാം ആട്ടുമാംസം പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ ഇട്ട നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. ഇങ്ങനെ ശേഷിച്ച രണ്ടു ദ്രവങ്ങളും ഒന്നായി ചേൎത്തു നാലിടങ്ങഴി നെയ്യും നാലിടങ്ങഴി പശുവിൻപാലും ചേൎത്തു അതിൽ അടപതിയൻകിഴങ്ങ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി മേദ മഹാമേദ കാട്ടുപയററിൻവേർ കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ ജീവകം ഋഷഭകം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലംവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു നസ്യം ചെയ്യുകയും കുടിക്കയും അനുവാസനം ചെയ്കയും ചെയ്ക. ഇതു വാതകാസത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു, ദേശകാലശരീരസ്ഥിതികളെ പരിശോധിച്ചു വേണ്ടവിധത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുക. അഞ്ചുവിധം ചുമകളും ക്ഷയവും ശ്വാസരോഗവും പാൎശ്വങ്ങളിലെ വേദനയും അരുചിയും സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും ഒരംഗത്തിൽ മാത്രമായും ചെന്നിട്ടുള്ള രോഗവും പ്ലീഹാരോഗവും മേല്പെട്ടയ്ക്കുള്ള വായുവികാരവും ശമിക്കും.

കുമുദേശ്വരരസം. (രസാൎണ്ണവത്തിൽനിന്നു)

പാരദംശോധിതംഗന്ധംമൃതംചസമംമതം
തദൎദ്ധംരസഭസ്മാത്തദൎദ്ധംചമനഃശിലാ

സവ്വാൎദ്ധംശുദ്ധലോഹഞ്ചഖലമദ്ധ്യേവിനിക്ഷിപേൽ
പിഷ്ട്വാസപ്തദിവസാന്മേയാഃശതാവൎയ്യാരസേനച
തതഃശുഷ്കോഭവത്യേഷഃസമുദേശപരസംജ്ഞകഃ
സിതയാമരിചേനാഥശുണ്ഠ്യാചത്രിപ്രമാണതഃ
ഭക്ഷയേൽപ്രാതരുത്ഥായപൂജയിത്വേഷ്ടദേവതാം
യക്ഷ്മാണമുഗ്രംഹന്ത്യേവവാതപിത്തകഫാമയാൻ
ജരാമീനഖിലാന്രോഗാംസ്തഥാമൈത്ര്യാഞ്ജനാർദ്ദന
സതതാഭ്യാസയോഗേനവലീപലിതനാശനം

ശുദ്ധരസം ശുദ്ധഗന്ധകം ശുദ്ധിചെയ്ത അഭ്രകം ഇവ പ്രത്യേകം സമം ഇവ മൂന്നിൽ ഒന്നിന്റെ പകുതിഭാഗം ശുദ്ധിചെയ്ത ചായില്യം ചായില്യത്തിന്റെ പകുതി ശുദ്ധിചെയ്ത മനയോല എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ പകുതി ഭാഗം ലോഹഭസ്മം എല്ലാം ഒന്നായി ചേൎത്തു കുഴിയമ്മിയിലാക്കി ശതാവരിയുടെ സ്വരസത്തിൽ പതിനാലുദിവസം ഭാവനചെയ്യുക അതായതു അരയ്ക്കുക. അതിന്റെ ശേഷം അതിനെ പഞ്ചസാരയും മുളകുപൊടിയും ചേൎത്തു രണ്ടോ മൂന്നോ കുന്നിത്തൂക്കം മാത്രയിൽ ഇഷ്ടദേവതാപൂജനം കഴിച്ചു രാവിലെ സേവിക്കുക. ഇതു ഭയങ്കരമായ രാജയക്ഷ്മാവിനെ ശമിപ്പിക്കും. വാതാധികങ്ങളും പിത്താധികങ്ങളും കഫാധികങ്ങളും ഇതിന്റെ സേവനം കൊണ്ടു ശമിച്ചുപോകും. ഇതിനെ നിത്യമായി സേവിച്ചാൽ ജരയും നരയും നശിച്ചുപോകുന്നതാണ്.

വസിഷ്ഠരസായനം.

ദശമൂലബലാമൂൎവ്വാംഹരിദ്രേപിപ്പലീദ്വയം
പാഠാശ്വഗന്ധാപാമാൎഗ്ഗസ്വഗുഡൂച്യതിവിഷാമൃതാഃ
ബാലവില്വംത്രിവൃദ്ദന്തീമൂലംപത്രഞ്ചചിത്രകാൽ
പയസ്യാംകുടജംഹിംസ്രാംപുഷ്പംസാരഞ്ചബീജകാൽ
ബോംഭൂസ്ഥവിരഭല്ലാതവികംകതശാവരീഃ
പൂതീകരഞ്ജശമ്യാകചന്ദ്രലേഖാസഹാചരം
സൌരഞ്ജനകനിംബാതചാരിക്കുംഭപലാശകം
പത്ഥ്യാംസഹസ്രംസശതംയവാനാമാഢകദ്വയം
പചേദഷ്ടഗുണേതോയേയവസ്വേദവതാരയേൽ
പൂതേക്ഷിപേച്ചാഭയാസ്താശ്ചജീൎണ്ണഗുളാത്തുലാം
തൈലാജ്യധാത്രീരസതഃപ്രസ്ഥംപ്രസ്ഥംപുനസ്തതഃ
അധിശ്രയേൽമൃദാവഗ്നൌലേഹേപവതാൎയ്യച
ശീതേപ്രസ്ഥദ്വയംക്ഷൌദ്രാൽപിപ്പലീകുഡവംക്ഷിപേൽ

ചൂർണ്ണീകൃതാംത്രിജാതാച്ചത്രിപലംനിഖനേത്തതഃ
ധാന്യേപുരാണകുംഭസ്ഥംമാസംഖംഭേച്ചപൂർവ്വവൽ
രസായനംവസിഷ്ഠോക്തമേതൽപൂർവ്വഗുണാധികം
സ്വസ്ഥാനാംനിഷ്ടരീഹരംസർവ്വത്രുഷുചശസ്യതേ

ദശമൂലങ്ങൾ കുറുന്തോട്ടിവേർ പെരുംകുരമ്പവേർ വട്ടു മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി തിപ്പലിവേർ തിപ്പലി പാടക്കിഴങ്ങ് അമുക്കിരം കടലാടിവേർ നായ്ക്കുരണവേർ അതിവിടയം ചിററമൃത് ഇളയക്രവള്ളക്കായ് ത്രികോൽപ്പക്കൊന്ന നാഗദന്തിവേർ കൊടുവേലിയുടെ ഇല അടപതിയൻകിഴങ്ങ് കടകപ്പാലരി മാഞ്ചി ബിജകത്തിൻപൂവും കാതലും മുരളിൻവേർ ചേലേയും ചെക്കണ വള്ളുങ്കതവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ആവിൽത്തൊലി കൊന്നവേരിന്മേൽ തൊലി കാർകോലരി കരുംകുറുഞ്ഞിവേർ മുരിങ്ങവേരിന്മേൽത്തൊലി വേപ്പിൻതൊലി വയൽച്ചുള്ളിവേർ ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം കടുക്ക ആയിരത്തി ഒരുനൂറു യവം എട്ടിടങ്ങഴി അതായതു നൂററിരുപത്തെട്ടു പലം ഇവയെല്ലാംകൂടി എട്ടിരട്ടിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു യവം വെന്തു തുടങ്ങുമ്പോൾ വാങ്ങി അരിച്ചു കടുക്ക ആയിരത്തൊരുനൂറും ആ കഷായത്തിലിട്ടു് അതിൽ നൂറുപലം പഴയ ശർക്കരയും ഇടങ്ങഴി എണ്ണയും ഇടങ്ങഴി നെയ്യും ഇടങ്ങഴി പച്ചനെല്ലിക്കാനീരും ചേർത്തു മൃദുവായി തീയെരിച്ചു ചട്ടകത്തിൽ പൊതിയുന്ന പാകത്തിൽ വാങ്ങി ആറിയ ശേഷം രണ്ടിടങ്ങഴി തേനും നാഴി തിപ്പലിപ്പൊടിയും ഏലം ഇലവങ്ങം പച്ചില ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം പൊടിച്ചതും ചേർത്തു ഒരു പഴയ കടത്തിലാക്കി അടച്ചു ഭദ്രംചെയ്തു് ഒരു മാസം നെല്ലിൽ കുഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു രണ്ടു കടുക്കവീതം സേവിക്കുക. ഇതു് അഗസ്ത്യരസായനത്തെക്കാൾ ഗുണാധിക്യമുള്ളതാകുന്നു. ക്ഷയം കാസം ശ്വാസം മുതലായ സമസ്തരോഗങ്ങൾക്കും വിശിഷ്ടമായ ശമനൌഷധമാകുന്നു. ഇതിനെ സ്വസ്ഥന്മാർക്കും സേവിക്കാം ഇതിനെ സേവിക്കുമ്പോൾ കാലഭേദങ്ങളെ നോക്കേണ്ടതില്ല ഇതു പ്രസിദ്ധമായ വസിഷ്ഠരസായനമാകുന്നു.

മരിചാദ്യചൂർണ്ണം.

കർഷംകർഷാർദ്ധമാഷാപലംപലദ്വയംതഥാർദ്ധകർഷശ്ച ക്രമഃ
മരിചചവ്യപിപ്പലീനാംദാഡിമഗുഡയാംവല്ക്കുകനാം
സർവ്വേഷാമൈക്യരസാഭ്യാദയഃസാഃസർവ്വവൈദ്യപിനിർമ്മ്
അപിപൂയംഛാർദ്ദയതാംതേഷാമിദംമഹൌഷധംജ്ഞേയം

മുളക മൂന്നുകഴഞ്ചു തിപ്പലി ഒന്നരകഴഞ്ചു താളിമാതളത്തിൻകായുടെ അരി ഒരു പലം പഴയ ശക്കര രണ്ടുപലം ചവക്കാരം ഒന്നരക്കഴഞ്ചു എല്ലാം കൂട്ടിചേൎത്തു പൊടിയാക്കി ഒരു നേരം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം സേവിക്കുക. ഏതു ഔഷധസേവകൊണ്ടു സാദ്ധ്യങ്ങളല്ലാതിരിക്കുന്ന കാസരോഗങ്ങളും എല്ലാ വൈദ്യന്മാരും വിട്ടൊഴിഞ്ഞ കാസരോഗങ്ങളും പഴുപ്പുതന്നെ ഛർദ്ദിക്കുന്നതായിരുന്നാലും ഈ ഔഷധം അവയെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

വ്യാഘ്രീഹരീതകീ

സമൂലപുഷ്പഛദകണ്ടകാര്യ്യാസ്തുലാംജലദ്രോണപരിപ്ലുതഞ്ച
ഹരീതകീനാഞ്ചശതംനിദധ്യാദ്വിപചേത്സമ്യക്ചരണാവശേഷം
ഗുഡസ്യദത്വാശതമേവമഗ്നൌവിപക്വാദവതാര്യ്യതതഃസുശീതേ
കടുത്രികഞ്ചാപിപലപ്രമാണംപലാനിഷൾപുഷ്കരസമ്ഭൃതത്ര
ക്ഷിപ്പേച്ചതുർജ്ജാതപലംയഥാഗ്നിപ്രയുജ്യമാനോവിധിനാവലേഹഃ
വാതാത്മകംപിത്തകഫോദ്ഭവംചദ്വിദോഷകംസാന്നപിചത്രിദോഷം
ക്ഷയാദ്ഭവഞ്ചക്ഷതജഞ്ചഹന്യാൽതൽപീനസംശ്വാസമുരഃക്ഷതഞ്ച
യക്ഷ്മാണമേകാദശമുഗ്രരൂപംഭൃഗൂപദിഷ്ടംഹിരസായനംസ്യാൽ

കണ്ടകാരിയുടെവേരുംഇലയുംപൂവുംകൂടിസമൂലംഒരുതുലാം കടുക്ക നൂറു കടുക്കകൾ കിഴികെട്ടിയിട്ടു രണ്ടുംകൂടിമുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ച് അരിച്ചെടുത്തു കടുക്കകളുടെ കുരുകളഞ്ഞു ചേൎത്ത് അതിൽ ഒരു തുലാം പഴയ ശക്കര കലക്കി ലേഹമാക്കി ചുക്കു മുളക തിപ്പലി ഇവ രണ്ടുപലം വീതവും ഏലം ഇലവങ്ഗം പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ഇവ ഒരു പലം വീതവും പൊടിച്ചിട്ടിളക്കി യോജിപ്പിച്ച് ആറിയശേഷം ആറു പലം തേനും ചേൎത്തു വച്ചിരുന്ന് അഗ്നിബലം നോക്കി ലേഹവിധിപ്രകാരമുള്ള മാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്കുക, വാതകാസം പിത്തകാസം കഫകാസം ഈരണ്ടുദോഷങ്ങൾ കോപിച്ചുണ്ടാകീട്ടുള്ള കാസം സന്നിപാതജമായകാസം ക്ഷയം നിമിത്തമുള്ള കാസം ഉരക്ഷതംകൊണ്ടുള്ള കാസം പീനസം കൊണ്ടുള്ള കാസം പീനസം ഉരക്ഷതം ശ്വാസരോഗം ഭയങ്കരങ്ങളായ പതിനൊന്നുവിധം യക്ഷ്മാരോഗങ്ങൾ ഇവ ശമിക്കും. ഇതു ഭൃഗുവിനാൽ പറയപ്പെട്ട രസായനമാകുന്നു.

തലീശാദ്യമോദകം

താലീശപത്രംമരിചംനാഗരംപിപ്പലീശുഭാ
യഥോത്തരംഭാഗവൃദ്ധ്യാത്വഗേലേചാൎദ്ധഭാഗികേ

പിപ്പല്യഷ്ടഗുണാചാത്രപ്രദേയാസിതശർക്കരാ
കാസശ്വാസാരുചിഹരംതച്ചൂർണ്ണംദീപനംപരം
ഹൃൽപാണ്ഡുഗ്രഹണീരോഗപ്ലീഹശോഷജ്വരാപഹം
ഛർദ്ദ്യതീസാരശൂലഘ്നംമൂഢവാതാനുലോമനം
കല്പയേദ്ഗുഡികാഞ്ചൈതച്ചൂർണ്ണംപക്ത്വാസിതോപലാം
പൈത്തികേഗ്രാഹയന്ത്യേകേശുഭയാംവംശലോചനം
വിശേഷണംഹിപിപ്പല്യാസ്ത്വപൈത്തികാശ്ശുഭാ

താലീസപത്രി ഒരു തോലാ മുളകു രണ്ടു തോലാ ചുക്കു മൂന്നു തോലാ തിപ്പലി നാലു തോലാ കുവന്നൂറ് അഞ്ചു തോലാ ഇലവങ്ങത്തൊലി ഒന്നരക്കഴഞ്ച് ഏലത്തരി ഒന്നരക്കഴഞ്ച് തിപ്പലിയുടെ എട്ടിരട്ടി കല്ക്കണ്ടം എല്ലാംകൂടിപൊടിച്ചു പൊടിയാക്കി സേവിക്കുക ഇതു ഏററവും ദീപനമാകുന്നു. കാസശ്വാസം അരുചി ഹൃദ്രോഗം പാണ്ഡുരോഗം ഗ്രഹണി പ്ലീഹരോഗം വീക്കം ജ്വരം ഛർദ്ദി അതിസാരം ശൂലം ഇവയെ ഇല്ലാതാക്കും. മൂഢവാതത്തെ ക്രമപ്പെടുത്തും കല്ക്കണ്ടം പാവാക്കി പൊടിയിട്ടിളക്കി മോദകമാക്കിയും സേവിക്കാം പൊടിയെക്കാൾ മോദകം ലഘുവാകയാൽ ദീപനം കുറഞ്ഞിട്ടുള്ള അവസരത്തിൽ മോദകം ആകുന്നു അധികഹിതം "പിപ്പലീശുഭ" എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു "ശുഭപദം" പിത്താധികമല്ലായുള്ള കാസത്തിൽ പിപ്പലി വിശേഷണമാണെന്നു ചില ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു പിത്താധിക്യത്തിൽ ശുഭാവചനം കുവന്നൂറ് എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിൽ സ്വീകരിക്കണമെന്നു അവർ പറയുന്നു.

ചന്ദ്രപ്രഭാവടി.

ത്രികടുത്രിഫലാചവ്യധാന്യംജീരകസൈന്ധവം
പ്രത്യേകംതോലകംഗ്രാഹ്യംചാംഗേരീക്ഷീരേണഗോമൂത്രയേൽ
രസഗന്ധകലോഹാനാംപ്രത്യേകംകാർഷികംശുഭം
ടംകണസ്യപലംതാമ്രചന്ദ്യപലാർദ്ധകം
നവഗുംഗാപ്രമാണേനവടികാരേകാരയേൽഭിഷക്
പ്രാതഃകാലേശുചിർഭൂത്വാചിന്തയിത്വാമൃതേശ്വരീം
ഏലൈകകാംവടികാംഖാദേദ്രക്താൽപലരസപ്സുതാം
നീലോല്പലരസേനാപികുലത്ഥസ്യരസേനവാ
പിപ്പല്യാദിജലേനാവാപിശൃംഗവേരരസേനവാ
ഹന്തിപഞ്ചവിധംകാസംവാതപിത്തസമുൽഭവം
വാതശ്ലേഷ്മസമുൽഭവംദോഷംപിത്തശ്ലേഷ്മസമുൽഭവംതഥാ
വാതികംപൈത്തികഞ്ചൈവനാനാദോഷസമുൽഭവം

കതനിഷ്ഠീവനംഛാപിജ്വരംശ്വാസസമന്വിതം
തൃഷ്ണാംദാഹംഭ്രമംഹന്തിജഠരാഗ്നിപ്രദീപനീ
ബലവൎണ്ണകരീഹൃദ്യാപ്ലീഹഗുല്മോദരാപഹാ
ആനാഹക്രിമിഹൃൽപാണ്ഡുജീൎണ്ണജ്വരവിനാശിനീ
ഇമംചന്ദ്രാമൃതംനാമചന്ദ്രചൂഡേനനിൎമ്മിതം
വാസാഗുഡൂചീഭാൎഗ്ഗീചമുസ്തകംകണ്ടകാരികാ
ഏഷാംകഷായംപിബേദന്ത്യവടികാംവീൎയ്യധാരിണീ

ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോടുകൾ അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കൊത്തമ്പാലരി ജീരകം ഇന്തുപ്പ് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു തോലാവീതം രസഭസ്മം ഗന്ധകഭസ്മം ലോഹഭസ്മം ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം. ശുദ്ധമായ പൊൻകാരം ഒരു പലം മുളക അരപ്പലം ഇവയെല്ലാം ഒന്നായി ചേൎത്തു ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചു കുന്നിപ്രമാണം ഗുളികകളാക്കി സേവിക്കുക. രാവിലെ ശൌചാദികൾ കഴിച്ചു ഇഷ്ടദേവതയെ ആരാധിച്ചു ശേഷം കുരുന്നേരം ഒരു ഗുളികവീതം ചുമന്ന ആമ്പലിന്റെ അല്ലിയുടെ രസത്തിലോ നീലപ്പൂവുള്ള ആമ്പലിന്റെ അല്ലിയുടെ രസത്തിലോ മുതിരക്കഷായത്തിലോ തിപ്പലിപ്പൊടിയും തേനും ചേൎത്തു അതിലോ ഇഞ്ചിരസത്തിലോ സേവിക്കുക. അഞ്ചുവിധമുള്ള ചുമകളും വാതപിത്താധികമായ ചുമയും വാതകഫാധികമായ ചുമയും പിത്തകഫാധികമായ ചുമയും വാതാധികമായ ചുമയും പിത്താധികമായ ചുമയും പല ദോഷങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടായ ചുമയും കഫം തുപ്പുന്നതും ശ്വാസരോഗത്തോടുകൂടിയ ജ്വരം വെള്ളദാഹവും ചുട്ടുനീററലും തലതിരിച്ചിലും ശമിക്കും. ജഠരാഗ്നി വൎദ്ധിക്കും. ബലത്തെയും നിറത്തെയും തെളിയിക്കും. പ്ലീഹ ഗുല്മം മഹോദരം ഇവയും ശമിക്കും. ആനാഹം ക്രിമി പാണ്ഡുരോഗം ജീൎണ്ണജ്വരം ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. ഇതു ചന്ദ്രചൂഡനാൽ (ശിവനാൽ) പറയപ്പെട്ട ചന്ദ്രാമൃതരസമാകുന്നു. ആടലോടകത്തിൻവേർ ചിററമൃതു ചെറുതേക്കു മുത്തങ്ങാ കണ്ടകാരി ഇവകൊണ്ടുള്ള കഷായം ഗുളിക സേവിച്ചതിന്റെ മീതെ കുടിക്കുക. വീൎയ്യത്തെ നിലനിറുത്തും.

ചന്ദനാദ്യം തൈലം.

ചന്ദനാഗുരുതാലീശമഞ്ജിഷ്ഠാനതപത്മകം
മുസ്തകഞ്ചശടീലാക്ഷാഹരിദ്രാരക്തചന്ദനം
ഏഷാംപ്രതിപലൈശ്ചൂൎണ്ണൈസ്തൈലമഢംപചേദ്ഭിഷക്

മഞ്ജീവാസാകണ്ടകാരീവാട്യാലകഗ്ഗുഡൂചികാഃ
ഏഷാം ശതപലേക്വാഥേ സമ്ഭാഗേജടീകൃതേ
പക്വംപാദൈതലംപ്രശംതവ്യംരാജയക്ഷ്മവിനാശനം
കാസഘ്നംശ്വാസദോഷഘ്നംനീലവണ്ണാഗ്നിവദ്ധനം
ആമേതകല്ക്കംപ്രശംതവ്യംഗന്ധദ്രവ്യംതതഃപരം
തൈലമൃത്വായ്യുദാതവ്യംശൈലേകംകുങ്കുമംനഖം
ഗന്ധചന്ദനകർപ്പൂരമേലാജീജംലവംഗകം

ചന്ദനം അകിൽ താലീശപത്രി മഞ്ചട്ടി നഖം പത്മകം മുത്തങ്ങാ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കോലരക്ക വരട്ടുമഞ്ഞൾ ചെഞ്ചന്ദനം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചു കല്ക്കമാക്കുക. ചെറുതേക്കു ആടലോടകത്തിൻവേർ കണ്ടകാരി കറുന്തോട്ടി വേർ ചിററമൃതു ഇവയെല്ലാംകൂടി നൂറുപലമെടുത്തു അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു കുറുക്കി പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി നാലിടങ്ങഴി എണ്ണയും മേലെഴുതിയ കല്ക്കവും ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക. അഞ്ജനക്കല്ലു കുങ്കുമപ്പൂവു് അസുരനഖം ഗന്ധചന്ദനം കർപ്പൂരം ഏലത്തരി കരയാമ്പൂവു് ഇവ പൊടിച്ചു അരിക്കുന്ന പാത്രത്തിലിട്ടു അരിക്കണം. ഈ തൈലം തേച്ചാൽ രാജയക്ഷ്മാവു ശമിക്കും. എല്ലാത്തരം ചുമകളും വിഷദോഷവും ശമിക്കും. ബലം നിറം ജഠരാഗ്നി ഇവയെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. പാപം അലക്ഷ്മി ഗ്രഹദോഷം ഇവയും ശമിക്കും.

വാസാ ചന്ദനാദിതൈലം.

ചന്ദനംരേണുകാപൂതിഹ്രതഗന്ധപ്രസാരിണീ.
ത്രിസുഗന്ധിക.ണാമൂലംനാഗകേസരമേവച
മേദേചചത്രികട്ഫലംരാസ്നാമധുകശൈലജം
ശഠീകുഷ്ഠംദേവദാരുവാനിതാചവിഭീതകം
ഏതേഷാംപലികൈർഭാഗൈഃപചേത്തൈലാഢകംഭിഷക്
വാസായാശ്ചപലശതംജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
ലാക്ഷാരസാഢകംചൈവതത്രൈവദധിമസ്തുകം
ചന്ദനാച്ചമൃതാമഞ്ജിഷ്ഠമൂലംനിദിഗ്ദ്ധികാ
ഏതേഷാംവിംശതിപലംജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
പാദശേഷസ്ഥിതേക്വാഥേതൈലംതേനൈവസാധയേൽ
കാസാൻജ്വരാൻരക്തപിത്തംപാണ്ഡുരോഗംഹലീമകം
കാമലാംശ്ചക്ഷതക്ഷീണംരാജയക്ഷ്മാണമേവച
ശ്വാസാൻപഞ്ചവിധാൻഹന്തിബലവണ്ണാഗ്നിപുഷ്ടികൃൽ
തൈലംവാസാചന്ദനാദികൃഷ്ണാത്രേയേണഭാഷിതം

ആടലോടകത്തിൻവേർ പലം നൂറ് മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. കോലരക്ക പതിനാറുപലമെടുത്തു മുപ്പത്തുരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. തൈർവെള്ളം ആറരയിടങ്ങഴി ചന്ദനം അമൃതു ചെറുതേക്ക ദശമൂലങ്ങൾ കണ്ടകാരി ഇവയെല്ലാം കൂടി ഇരുപത്തുപലം ഇരുപത്തഞ്ചിടങ്ങഴി (വിനോദിനിടീകാപ്രകാരം ദ്രോണാജലം പോരാ) വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു ആറേകാലിടങ്ങഴിയാക്കുക. ശേഷിച്ച കഷായങ്ങൾ ഒന്നായി കൂട്ടി എട്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും ചേൎത്തു ചന്ദനം അരേണുകം പൂതി അമുക്കുരം പ്രസാരിണി ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില തിപ്പലിമൂലം നാഗപ്പൂവ് മേദ മഹാമേദ ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ചിററരത്ത ഇരട്ടിമധുരം കല്മദം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് കൊട്ടം ദേവതാരം ഞാഴൽപ്പൂ താന്നിക്കാത്തോട് ഇവയെല്ലാം പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം അരച്ചു കലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുക. ചുമകൾ ജ്വരങ്ങൾ രക്തപിത്തം പാണ്ഡുരോഗം ഹലീമകം കാമല ക്ഷതംകൊണ്ടുള്ള ക്ഷീണത രാജയക്ഷ്മാവ് അഞ്ചുവിധമുള്ള ശ്വാസരോഗങ്ങൾ ഇവയെ നശിപ്പിക്കും. ബലം കാന്തി ശരീരപുഷ്ടി ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും. ഇതു കൃഷ്ണാത്രേയനാൽ പറയപ്പെട്ട വാസാചന്ദനാദി തൈലമാകുന്നു.

വാസാരിഷ്ടം.

വാസാസ്വരസമാദായമൃതസഞ്ജീവനീസമം
സംമിശ്ര്യമിഷഗന്യോന്യംവാസരേത്തമതാമകേ
മൂൎമ്മാണ്ഡകാചമണ്ഡവനിതച്ഛ്യതന്മുഖംദ്ധം
സപ്താഹംസ്ഥാപയേൽതസ്മാൽപൂതികുസ്ഥാത്തുവാസസാ
വാസാരിഷ്ടമിദംനാമസേവ്യഞ്ചമാഷമാത്രകം
ഏതൽസേവീസ്വപഥ്യാശീഭവേദ്രുദേവമതിമാൻ
കാസംശ്വാസംരക്തപിത്തംകണ്ഠരോഗമുരഃക്ഷതം
അന്യാംശ്ച വിവിധാൻരോഗാൻജയേദാശുനസംശയഃ
ഉരക്ഷതക്ഷയക്ഷീണിരക്തപിത്തശ്വാസസചകാസേഹിതാവിദ്ധ്യ
ദേയചാംഗദരാവൈദ്യവിമൂഢചേതഃസ്വപ്നവജോധായയഥാധികാരം
ഭേഷംദിതാൻപഞ്ചസൂതാനമീഷുധീമാൻപ്രയുഞ്ജീതചഃസ്വരഞ്ച
വീക്ഷ്യാംഗദദ്രവ്യഗതാനദോഷാൻദോഷാൻഗദദോഷബലാബലംവാ.

ആടലോടകം കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത രസത്തോടു സമം

കിണികിണിപ്പാല സമൂലം കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്തതുംകൂടി കൂട്ടിച്ചേൎത്ത മൺപാത്രത്തിലാക്കി വായടച്ചു ശീലമൺ ചെയ്യണം. ഇങ്ങിനെ ചെയ്യേണ്ടതു ശുഭദിവസത്തിലായിരിക്കണം. പിന്നീടു അതിനെ ഏഴുദിവസം കഴിച്ചുവയ്ക്കണം. അതിന്റെ ശേഷം എടുത്തു വസ്ത്രത്തിൽകൂടി അരിച്ചെടുത്തു കുപ്പിയിലാക്കി സേവിക്കുക. ഇതു ഒരു മാസത്തോളം സേവിക്കണം. രോഗത്തിന്റെയും കാലദേശങ്ങളുടെയും സ്ഥിതിയനുസരിച്ചുള്ള പഥ്യങ്ങളും സ്വീകരിച്ചിരിക്കണം. ഇതിനെ സേവിച്ചാൽ കാസം ശ്വാസം രക്തപിത്തം കണ്ഠരോഗം ഉരക്ഷതം മുതലായവയും മററു പലപ്രകാരത്തിലുള്ള രോഗങ്ങളും വേഗത്തിൽ ശമിക്കുന്നതാണ്. ഇതു തൎക്കമില്ലാത്ത വാസ്തവമാണ്.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

സ്വരഭേദാധികാരഃ

ചവ്യാദിചൂൎണ്ണം.

ചവ്യാമ്ലവേതസകടുത്രികതിന്തിഡീക
താലീശജീരകതുഗാദഹനൈഃസമാംശൈഃ
ചൂൎണ്ണംഗുഡൈൎദ്വിഗുണിതംത്രിസുഗന്ധിയുക്തം
വൈസ്വൎയ്യപീനസകഫാരുചിഷുപ്രശസ്തഃ

അത്തിത്തിപ്പലിവേർ ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളി ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി മരപ്പുളി താലീശപത്രി ജീരകം കൂവനൂറ് കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ഏലം ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ പ്രത്യേകം സമാംശങ്ങളായെടുത്തു പൊടിയാക്കി പൊടിയെല്ലാംകൂടിയിടത്തോളം ശൎക്കരയും ചേൎത്തു സേവിക്കുക. ചിലർ തിന്തിഡീകത്തിനു മഹാൎദ്രകമെന്നു അൎത്ഥകല്പന ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ത്രിസുഗന്ധികൾ മററുള്ള മരുന്നുകൾ ഓരോന്നിന്റെ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ചതുൎത്ഥാംശം വേണമെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. ചിലർ പ്രത്യേകം സമാംശമായി എടുക്കണമെന്നു പറയുന്നു. ഈ ചൂൎണ്ണം ഒച്ചയടപ്പ് പീനസം കഫദോഷം അരുചി ഇവയെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിൽ പ്രശസ്തമായതാകുന്നു.

സാരസ്വതഘൃതം

സമൂലംപത്രമാദായബ്രാഹ്മീംപ്രക്ഷാള്യവാരിണാ
ഉലൂഖലേക്ഷോദയിത്വാരസംവസ്ത്രേണഗാലയേൽ

രസേചതുർഗ്ഗുണേതസ്മിൻഘൃതപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
ഔഷധാനിഉപേഷ്യാണിതാനീമാനപ്രദാപയേൽ
ഹരിദ്രാമാലതീകുഷ്ഠംത്രിവൃതാസഹരീതകി
ഏതേഷാംപലികാൻഭാഗാൻശേഷാണികാർഷികാണി ച
പിപ്പല്യോഥവിഡംഗാനീസൈന്ധവംശർക്കരാവചാ
സർവ്വമേതൽസമാലോഡ്യശനൈർമ്മൃദ്വഗ്നിനാപചേൽ
ഏതൽപ്രാശിതമാത്രേണവാഗ്വിശുദ്ധിഃപ്രജായതേ
സപ്തരാത്രപ്രയോഗേണകിന്നരൈഃസഹഗീയതേ
അർദ്ധമാസപ്രയോഗേണസോമരാജിവപുർഭവേൽ
മാസമാത്രപ്രയോഗേണശ്രുതമാത്രന്തുധാരയേൽ
ഹന്ത്യഷ്ടാദശകുഷ്ഠാനിഅർശാംസിവിവിധാനിച
പഞ്ചഗുല്മാൻപ്രമേഹാംശ്ചകാസംപഞ്ചവിധംതഥാ
വന്ധ്യാനാമപിനാരീണാംനരാണാമല്പരേതസാം
ഘൃതംസാരസ്വതംനാമബലവർണ്ണാഗ്നിവർദ്ധനം

ബ്രഹ്മി സമൂലം പറിച്ച് വെള്ളത്തിൽ കഴുകിയെടുത്തു ഉരലിലിട്ടിടിച്ചുപിഴിഞ്ഞു തുണിയിൽ അരിച്ചു രസമെടുക്കുക. ഇങ്ങനെ എട്ടിടങ്ങഴി രസമെടുത്തു രണ്ടിടങ്ങഴി നെയ്യും ചേർത്തു വരട്ടുമഞ്ഞൾ പിച്ചകമൊട്ട് കോട്ടം ത്രികോല്പക്കൊന്ന കടുക്കാത്തോട് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുപലം വീതം തിപ്പലി വിഴാലരി ഇന്തുപ്പ് പഞ്ചസാര വയമ്പ് ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചുരച്ചു കലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. മൃദുവായ അഗ്നികൊണ്ടാണ് പചിക്കേണ്ടത്. അതിനെ സേവിച്ചാൽ വാക്കിനു വഴിയാംവണ്ണം ശുദ്ധിയുണ്ടാകും. ഏഴുദിവസം സേവിച്ചാൽ ഗന്ധർവ്വന്മാരോടുകൂടി പാടുന്നതിനു തക്കവിധം സ്വരത്തിനു ഗുണമുണ്ടാകും, അരമാസം സേവിച്ചാൽ സോമരാജിയെപ്പോലെ ദേഹകാന്തിയുണ്ടാകും, ഒരുമാസം സേവിച്ചാൽ കേൾക്കുന്ന മാത്രയിൽ കാര്യംധരിക്കുന്നതിനും പിന്നീടു മറന്നുപോകാതെ ഓർമ്മയിൽ നിലനിറുത്തുവാനും കഴിയും. പതിനെട്ടുവിധം കുഷ്ഠരോഗങ്ങളും പല വിധരൂപങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന അർശോവികാരങ്ങളും അഞ്ചുവിധ ഗുൽമങ്ങളും പ്രമേഹങ്ങളും അഞ്ചുവിധമുള്ള കാസങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കും മലടികളായ സ്ത്രീകൾക്കും അല്പരേതസ്സുകളായ പുരുഷന്മാർക്കും ഇതു ഹിതമാകുന്നു. സാരസ്വതം എന്ന ഇതു ഘൃതം ദേഹബലം നിറം ജഠരാഗ്നി ഇവയെ വർദ്ധിപ്പിക്കും.

കിന്നരകണ്ഠോരസഃ.

രസംഗന്ധകമഭ്രഞ്ചമാക്ഷികംലോഹമേവച
കർഷപ്രമാണംസംഗൃഹ്യവൈക്രാന്തംരസപാദികം
രവൈക്രാന്താർദ്ധംതഥാഹേമരൌപ്യംഹേമചതുർഗ്ഗുണം
വാസായാംശ്വേതഥാമാർഗ്ഗ്യാംബ്ലേഹതേരാർദ്രകസ്യച
സ്വരസേനസ്വരസത്ര്യാമാവയിത്വാപൃഥക്പൃഥക്
രക്തികാത്രയമിതാഃകാര്യ്യാശ്ഛായാപ്രശോഷിതാഃ
സ്വരഭേദാനശേഷാംശ്ചകാസാൻശ്വാസാംശ്ചദാരുണാൻ
നിഖിലാൻകഫജാൻവ്യാധീൻവാതശ്ലേഷ്മസമുദ്ഭവാൻ
ഹന്യാൻകിന്നരകണ്ഠോസ്യാരസോയംരുദ്രനിർമ്മിതഃ
കിന്നരസ്യേവകണ്ഠസ്യസ്വരസ്യപ്രാശനാദ്ഭവേൻ

രസം ഗന്ധകം അഭ്രകം സ്വർണ്ണനിറമുള്ള മാക്കീരക്കല്ല് ലോഹം ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം. ഇവയെല്ലാം ശുദ്ധിചെയ്തു ജരിപ്പിച്ചവയായിരിക്കണമെന്നു പ്രത്യേകം ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്. വൈക്രാന്തം (പൊടിവൈരം) മുക്കാൽകഴഞ്ചു അതായതു നാലുമാഷകപ്രമാണം. സ്വർണ്ണം രണ്ടു മാഷകപ്രമാണം. വെള്ളിഭസ്മം ഒന്നരകഴഞ്ച് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിച്ചേർത്തു ആടലോടകസ്വരസത്തിലും വെളുത്തെക്കിൻ കഷായത്തിലും കണ്ടകാരിയുടെ സ്വരസത്തിലും ഇഞ്ചിസ്വരസത്തിലും ബ്രഹ്മിയുടെ സ്വരസത്തിലും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഭാവനചെയ്തു രണ്ടു കുന്നി പ്രമാണം ഗുളികകളാക്കി നിഴലിലുണക്കി സൂക്ഷിക്കുക. ഒരു നേരം ഒരു ഗുളികവീതം സേവിച്ചാൽ സ്വരഭേദങ്ങളെല്ലാവും ചുമകളെല്ലാവും ശ്വാസരോഗങ്ങളെല്ലാവും ശമിക്കും കാസങ്ങളും ശ്വാസങ്ങളും ഭയങ്കരങ്ങളായിരുന്നാലും ശമിക്കുന്നതാണ്. കഫാധികങ്ങളായ എല്ലാവ്യാധികളും വാതകഫാധികങ്ങളായ രോഗങ്ങളും ശമിക്കും. രുദ്രദേവനാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ഈ രസയോഗഗുളിക കിന്നരന്മാരെപ്പോലുള്ള ശബ്ദസൌഭാഗ്യമുണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

―:o:―

പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായം

ഹിക്കാശ്വാസാധികാരം.

ശൃംഗ്യാദിചൂർണ്ണം.

ശൃംഗീകടുത്രയംഫലത്രയകണ്ടകാരീ
ഭാർഗ്ഗീസപുഷ്കരജടാലവണാനിപഞ്ച

ചൂൎണ്ണംപിബേച്ഛിശിരേണജലേനഹിക്കാ–
ശ്വാസോൎദ്ധ്വവാതകസനാരുചിപീനസേഷു

കൎക്കടകശൃംഗി ചുക്കു മുളക് തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോട കൾ കണ്ടകാരി ചെറുതേക്ക് പുഷ്കരമൂലം പഞ്ചലവണങ്ങൾ ഇവകൊണ്ടുള്ള പൊടി തണുത്തവെള്ളത്തിൽ കുടിക്കുക. ഇക്കി ളും ശ്വാസവും മേല്പെട്ടു ഗമിച്ചിരിക്കുന്ന വായുവികാരവും ചുമ യും അരുചിയും പീനസവും ശമിക്കും.

ഭാൎങ്ഗിഗുഡം.

ശതംസംഗൃഹ്യഭാൎങ്ഗ്യാസ്തുദശമൂല്യാസ്തഥാശതം
ശതംഹരീതകീനാഞ്ചപചേൽതോയേചതുൎഗ്ഗുണേ
പാദാവശേഷതസ്മിംസ്തുരസേവസ്ത്രപരിപ്ലുതേ
ആലോഡ്യചതുലാംപൂതംഗുഡസ്യതാഭയാംതതഃ
പുനഃപചേന്മൃദാവഗ്നൌയാവല്ലേഹത്വമാഗതം
ശീതേചമധുനശ്ചാത്രഷട് പലാനിപ്രദാപയേൽ
ത്രികടുത്രിസുഗന്ധിഞ്ചപലികാനിപൃഥക്പൃഥക്
കൎഷദ്വയംയവക്ഷാരംസംചൂൎണ്ണ്യപ്രക്ഷിപേൽതതഃ
ഭക്ഷയേദഭയാമേകാംലേഹസ്യാൎദ്ധപലംലിഹേൽ
ശ്വാസംസുദാരുണംഹന്തികാസംപഞ്ചവിധംതഥാ
സ്വരവൎണ്ണപ്രദോഹ്യേഷജഠരാഗ്നേശ്ചദീപനഃ
പലോല്ലേഖംഗതേമാനേനദ്വൈഗുണ്യമിഹേഷ്യതേ
ഹരീതകീശതസ്യാത്രപ്രസ്ഥംതോയാഢകംജലം

ചെറുതേക്ക് ആറുപലം ദശമൂലങ്ങൾ ആറുപലം കടുക്ക നൂറു എല്ലാംകൂടി നാഴിരട്ടി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാ ലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ചു തുണിയിൽ അരിച്ചെടുത്തു അതിൽ ഒരു തുലാം ശൎക്കരകലക്കി കഷായത്തിൽ കിടന്ന കടുക്കകളെ വീ ണ്ടും ചേൎത്തു അടുപ്പത്തുവച്ചു തീയെരിച്ചു ലേഹപാകമാകു മ്പോൾ ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുപലംവീതം. ചവക്കാരം അരക്ക ഴഞ്ച് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു വിതറിയിളക്കി ആറിയശേ ഷം ആറുപലം തേനുംചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു സേവിക്കുക. അ രപ്പലം ലേഹവും ഓരോ കടുക്കയും ഒരുനേരം സേവിക്കണം. ഭയങ്കരമായ ശ്വാസരോഗവും അഞ്ചുവിധം ചുമകളും ശമിക്കും. ശബ്ദവും നിറവും തെളിയും. ജഠരാഗ്നിക്കു ദീപനമുണ്ടാകും. പലോല്ലേഖമായ അളവിൽ ഇരട്ടിക്കേണ്ടു ആവശ്യമില്ല.

ശൃംഗീഗുഡഘൃതം.

കണ്ടകാരീദ്വയംവാസാമൃതാംപഞ്ചപലംപൃഥക്
ശതാവര്യാഃപഞ്ചദശഭാർഗ്യാംദശപലാനിച
ഗോക്ഷുരംപിപ്പലീമൂലംപൃഥക്പലസമന്വിതം
പാടലാത്രിപലഞ്ചൈവചതുർദ്ദ്രോണജലേപചേൽ
ചതുർഭാഗാവശിഷ്ടന്തുകഷായമവതാരയേൽ
പുരാതനഗുഡസ്യാത്രപലാനിദശദാപയേൽ
ഘൃതസ്യപഞ്ചതത്രൈവചതുർദ്ദശപലംപയഃ
സവ്വമേകീകൃതംപക്ത്വാചൂൎണ്ണമേഷാംവിനിക്ഷിപേൽ
ശൃംഗീദ്വിതോലകംജാതീഫലംപത്രംത്രിതോലകം
ചതുസ്തോലംലവംഗംചതുഗാക്ഷീരീപൃഥക്പൃഥക്
ഗുഡത്വഗേലചതഥാതോലകദ്വയമാനികേ
കുഷ്ഠംതോലചതുഷ്കഞ്ചശുണ്ഠ്യാസ്തോലകസപ്തകം
പിപ്പല്യാഃപലമേകഞ്ചതാലീശംതോലകത്രയം
ജാതീകോഷംതോലകൈകംശീതേചമധുനഃപലം
തതഖാദ്യേൽകർഷൈകമന്നപാനവിധിംത്യജൻ
കാഷ്ഠമഞ്ജരികാചൂൎണ്ണംമരിചംതച്ചതുൎഗ്ഗുണം
ഏകീകൃത്യവടീംയത്നാൽകൎഷ്മാന്മാഷാംമതാംഭിക്ഷൽ
താസാമേകാംചവ്യയിത്വാപിബേന്നജലംകിയൽ
ശൃംഗീഘൃതഗുഡംനാമസവ്വരോഗഹരംപരം
അപിവൈദ്യശതൈസ്ത്യക്തംശ്വാസംസന്തസുദാരുണം
കാസംപഞ്ചവിധംഹന്തിവിവിധോപദ്രവാന്വിതം
രക്തപിത്തംക്ഷയഞ്ചൈവസ്വരഭംഗമരോചകം
വിശേഷാച്ചിരകാലോത്ഥംശ്വാസംഹന്തിസുദുസ്തരം

ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരി ആടലോടകവേർ അമൃത് ഇവ പ്രത്യേകം അഞ്ചുപലംവീതം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് പതിനഞ്ചുപലം ചെറുതേക്ക് പത്തുപലം ഞെരിഞ്ഞിൽ തിപ്പലിമൂലം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുപലംവീതം പാതിരിവേർ മൂന്നപലം. എല്ലാംകൂടി നാലിരട്ടിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് പചിച്ച് നാലൊന്ന ശേഷിപ്പിച്ച് അരിച്ചെടുത്തു അതിൽ പഴയശർക്കര പത്തുപലം ചേൎക്കുക. അഞ്ചുപലം നെയ്യും പത്തുപലം പശുവിൻപാലുംചേൎത്തു കൎക്കടകശൃംഗി മൂന്നകഴഞ്ച് ജാതിക്കായ് പച്ചില ഇവ നാലരക്കഴഞ്ചുവീതം. ഗ്രാമ്പൂവ് ആറുകഴഞ്ച് ക്രുവന്തുറ് ആറുകഴഞ്ച് ഇലവങ്ങത്തൊലി മൂന്നകഴഞ്ച് ഏലത്തരി മൂന്നകഴഞ്ച് കൊട്ടം ആറുകഴഞ്ച് ചുക്ക് പത്തരക്കഴഞ്ച് തിപ്പലി ഒരുപലം താലീശപത്രി നാലരക്കഴഞ്ച് ജാതിപത്രിക ഒന്നരക്കഴഞ്ച് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു ശീ

ലപ്പൊടി ഇട്ടിളക്കി പാകമാക്കി ആറിയശേഷം ഒരുപലം തേനുംചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം സേവിക്കുക. കാഞ്ചുമാൎജ്ജാരികാചൂൎണ്ണവും അതിന്റെ നാലിരട്ടി മുളകുപൊടിയും കൂടിച്ചേൎത്തു മുമ്പറഞ്ഞതിനോടു കൂട്ടിയോജിപ്പിച്ചു മാഷപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി സേവിക്കുക. പച്ചവെള്ളം മീതേ കുടിക്കുക. ഈ ശൃംഗീഗുഡം സമസ്തരോഗങ്ങളേയും നശിപ്പിക്കും. ആറു വൈദ്യന്മാർ വിട്ടൊഴിച്ചതും ഭയങ്കരവുമായ ശ്വാസരോഗം ശമിക്കും. അഞ്ചുവിധമുള്ള ചുമകളും ശമിക്കും. പലവിധം ഉപദ്രവങ്ങളോടു കൂടിയ ചുമകളും ശമിക്കും. രക്തപിത്തംക്ഷയം സ്വരഭേദം അരുചി ഇവ ശമിക്കും. രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ പ്രയാസമുള്ളതും വളരെക്കാലം പഴക്കമുള്ളതുമായ ശ്വാസരോഗവും ശമിക്കും.

ശ്വാസാരിലൌഹം.

കൎഷദ്വയം ലൌഹചൂൎണ്ണംകൎഷാൎദ്ധമഭ്രമേവച
സിതാകൎഷദ്വയഞ്ചൈവമധുകൎഷദ്വയം തഥാ
ത്രിഫലാമധുകംദ്രാക്ഷാകണാകോലാസ്ഥിവംശജാ
താലീശപത്രംവൈഡംഗമേലാപുഷ്കരകേസരം
ഏതാനിസൂക്ഷ്മചൂൎണ്ണാനികൎഷാൎദ്ധാംശസമാംശകം
ലൌഹേ ചലൌഹദണ്ഡേനമൎദ്ദയേൽപ്രഹരദ്വയം
തതോമാത്രാംലിഹേൽക്ഷൌദ്രൈൎബ്ബുദ്ധ്വാദോഷബലാബലം
ഇദംശ്വാസാരിലൌഹഞ്ചമഹാശ്വാസംവിനാശയേൽ
കാസംപഞ്ചവിധഞ്ചൈവരക്തപിത്തംസുദാരുണം
ക്ഷയംപാണ്ഡ്വാമയഞ്ചൈവതഥൈവസാന്നിപാതികം
നിഹന്തിനാത്രസന്ദേഹോഭാസ്കരസ്തിമിരംയഥാ

ലോഹഭസ്മം ആറുകഴഞ്ച് അഭ്രഭസ്മം ഒന്നരക്കഴഞ്ച് പഞ്ചസാര ആറുകഴഞ്ച് തേൻ ആറുകഴഞ്ച് ത്രിഫലത്തോടുകൾ ഇരട്ടിമധുരം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം തിപ്പലി ലന്തക്കുരുവിൻകഴമ്പ് കൂവനൂറ് താലീശപത്രി വിഴാലരി ഏലത്തരി പുഷ്കരമൂലം താമരയല്ലി ഇവ പ്രത്യേകം ഒന്നരക്കഴഞ്ചുവീതം ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിച്ചേൎത്തു ഇരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള പാത്രത്തിലിട്ടു ഇരുമ്പു കഴവികൊണ്ടു രണ്ടുയാമം അരച്ചു യോജിപ്പിച്ചു രോഗിയുടെയും കാലദേശങ്ങളുടേയും ബലാബലങ്ങളെ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞു ഹിതമായ മാത്രയിൽ തേൻചേൎത്തു ചാലിച്ചു നക്കിക്കുക. 'ഈ ശ്വാസാ

രിലെഹം മഹാശ്വാസത്തെ നിശ്ചയമായി ജയിക്കും. അഞ്ചുവിധമുള്ള ചുമകളും ഭയങ്കരമായ രക്തപിത്തവും ഒരു ദോഷമൊ രണ്ടു ദോഷങ്ങളൊ മൂന്നു ദോഷങ്ങളും കൂടിയൊ കോപിച്ചുണ്ടായിട്ടുള്ള ശ്വാസകാസരക്തപിത്താദികളെയും നശിപ്പിക്കും. ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ യാതൊരു സന്ദേഹവും ഇല്ലാത്തതാണ്. ഇതു ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു യോഗമാകുന്നു. ഇരുട്ടിനെ സൂൎയ്യൻ എന്നപോലെ ശ്വാസകോശത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സമസ്തരോഗങ്ങളെയും കളയുന്നതാണ്.

ബൃഹച്ചന്ദനാദി തൈലം

ചന്ദനാംബുനഖംവാപ്യംയഷ്ടീശൈലേയപത്മകം
മഞ്ജിഷ്ഠാസരളംദാരുശട്യേലാപൂതികേസരം
പത്രംതൈലംമുരാമാംസീകംകോലംവനിതാംബുദം
ഹരിദ്രേശാരിബേതിക്താലവംഗാഗുരുകുങ്കുമം
ത്വഗ്രേണുനളികാശൈഷ്മിസ്തൈലംമസ്തുചതുൎഗ്ഗുണം
ലാക്ഷാരസസമംസിദ്ധംഗ്രാഹ്യംബലവൎണ്ണകൃൽ
രക്തപിത്തക്ഷതക്ഷീണശ്വാസകാസവിനാശനം
ആയുഃപുഷ്ടികരഞ്ചൈവവശീകരണമുത്തമം

ചന്ദനം ഇരുവേലി അസൃരനഖം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം കൽമദം പത്മകം മഞ്ചട്ടി ചരളം ദേവതാരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് ഏലത്തരി പൂതിവൃക്ഷത്തൊലി താമരവല്ലി പച്ചില ജടാമാഞ്ചി തക്കോലപ്പുട്ടിൽ ചൊഴൽപ്പൂ മുത്തങ്ങാ വരട്ടുമഞ്ഞൾ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് ലതാകച്ചൂരി ഗ്രാമ്പൂവ് അകിൽ കുങ്കുമപ്പൂവിന്റെ അല്ലി ഇലവങ്ങത്തൊലി അരേണുകം രാമച്ചം ഇവ കല്ക്കമാക്കി എണ്ണയും നാലിരട്ടി തൈർവെള്ളവും എണ്ണയ്ക്കു സമം കോലരക്ക വെച്ചൂററിയ കഷായശേഷവും ചേൎത്തു കാച്ചിത്തേയ്ക്കുക. ഗ്രഹണീവാ രക്തപിത്തം ക്ഷതക്ഷീണത ശ്വാസരോഗം കാസരോഗം ഇവയെ കളയും. ബലത്തെയും നിറത്തെയും ഉണ്ടാക്കും. ആയുസ്സിനെ വൎദ്ധിപ്പിക്കും. ഏററവും വശീകരമായതാകുന്നു.

കനകാസവം.

സംക്ഷുദ്യകനകംശാഖംമൂലപത്രഫലൈഃസഹ
തതശ്ചതുഃപലംഗ്രാഹ്യംവൃഷമൂലത്വചസ്തഥാ
മധുകംമാഗധീവ്യാഘ്രീകേശരംവിശ്വഭേഷജം
ഭാൎഗ്ഗീതാലീശപത്രഞ്ചസംചൂൎണ്ണ്യ പ്രക്ഷാംപലദ്വയം

സംഗൃഹ്യയാതകീപ്രസ്ഥം ദ്രാക്ഷായാഃ പലവിംശതിം
ജലദ്രോണദ്വയം ദത്വാ ശർക്കരായാസ്തുലാം തഥാ
ക്ഷൌദ്രസ്യാർദ്ധതുലാഞ്ചാപി സർവ്വം സംമിശ്ര്യ യത്നതഃ
ഭാണ്ഡേ നിക്ഷിപ്യ ചാവൃത്യ നിദധ്യാന്മാസമാത്രകം
നിഹന്തി നിഖിലാൻ ശ്വാസാൻ കാസം യക്ഷ്മാണമേവച
ക്ഷതക്ഷീണം ജരജീർണ്ണം രക്തപിത്തമുരക്ഷതം

നീലഉമ്മത്ത് ഇലയോടും പൂവോടും കായോടും ശാഖയോടുംകൂടി സമൂലം നാലുപലമെടുത്ത് അതിനോടുകൂടി ആടലോടകവേരിന്മേൽതൊലി സമമെടുത്തു വയ്ക്കുക. ഇരട്ടിമധുരം തിപ്പലി കണ്ടകാരി താമരവള്ളി ചുക്ക ചെറുതേക്ക താലീസപത്രി ഇവയെല്ലാംകൂടി രണ്ടുപലം പൊടിച്ചിടുകക. താതിരിപ്പൂവ് ഒരിടങ്ങഴി മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ഇരുപതു പലം ഇവയെല്ലാംകൂടി ചേർത്തു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളമൊഴിച്ചു ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും ചേർത്തു അരത്തുലാം തേനും ചേർത്ത് എല്ലാംകൂടി യോജിപ്പിച്ച് ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി വായടക്ക. ശീലമൺചെയ്ത് ഒരു മാസം കഴിച്ചുവെച്ചേക്കുക. പിന്നീടെടുത്തു സേവിക്കുക. സമസ്തശ്വാസരോഗങ്ങളെയും ചുമയെയും രാജയക്ഷ്മാവിനെയും ക്ഷതംകൊണ്ടുള്ള ക്ഷീണതയേയും ജീർണ്ണജ്വരത്തെയും രക്തപിത്തത്തെയും ഉരഃക്ഷതത്തെയും നശിപ്പിക്കും.

പതിന്നാലാം അദ്ധ്യായം

ഏരണ്ഡാദ്യം ... വല്ലഭകംഘൃതം.

മുഖ്യം ശതാഹ്വാഞ്ച ഹരീതകീനാം ശതം സയഷ്ട്യ ലവണസ്യ ചാപി പലദ്വയഞ്ച
പക്വം ഘൃതം വല്ലഭകം തു നാമ്നാ ഹൃല്ലാസശൂലോദരമാരുതഘ്നം

കടുക്ക അമ്പതു ഇന്തുപ്പ് വിളക്കാരം രണ്ടുപലം. ഇവകൊണ്ടു പചിച്ചിട്ടുള്ള നെയ്യ് വല്ലഭകമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇതു ഹൃല്ലാസം ശൂലം ഉദരം വായുപീഡ ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

ശ്വദംഷ്ട്രാദ്യംഘൃതം.

ശ്വദംഷ്ട്രോശീരമഞ്ജിഷ്ഠാബലാകാശ്മര്യ്യകതൃണം
ദർഭമൂലംപൃഥക്പർണ്ണീപലാശർഷഭകൌസ്ഥിരാ
പലികാംസലിലേയേൽതേഷാംരസേക്ഷീരേചതുർഗ്ഗുണേ
കല്ക്കൈഃസ്വഗുപ്താർഷഭകമേദാജീവന്തിജീവകൈഃ

ശതാവര്യുശിരമൃദ്വീകാശർക്കരാശ്രാവണീവിസം
പ്രസ്ഥഃസിദ്ധോഘൃതാദ്വാപി പിത്തഹൃദ്രോഗശൂലനുൽ
മൂത്രകൃച്ഛ്രപ്രമേഹാർശഃശ്വാസകാസക്ഷയാപഹം
ധനുഃസ്ത്രീമദ്യഭാരാധ്വഖിന്നാനാംബലമാംസദം

ഞെരിഞ്ഞിൽ രാമച്ചം മഞ്ചട്ടി കുറുന്തോട്ടിവേർ കുമിഴിൻവേർ ഗന്ധതൃണം ദർഭവേർ ഓരില പ്ലാശിന്റെ വേരിന്മേൽതൊലി ഇടവകം മൂവില ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം എട്ടുണം വെള്ളത്തിലിട്ടു കഷായമുണ്ടാക്കി നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ച് അതിൽ നായ്ക്കരണവേർ ഇടവകം മേദ അടപതിയൻകിഴങ്ങു ജീവകം ശതാവരികിഴങ്ങു ഇരട്ടി മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം പഞ്ചസാര ശ്രാവണി താമരവളയം ഇവ അരച്ചുകലക്കി ഇടങ്ങഴി നെയ്യും നെയ്യിൽ നാലുമടങ്ങു പശുവിൻപാലും ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്ക. പിത്താധികമായ ഹൃദ്രോഗവും ശൂലവും ശമിക്കും. മൂത്രകൃച്ഛ്രം പ്രമേഹം അർശസ്സ് ശ്വാസരോഗം ചുമ രാജയക്ഷ്മാവ് ഇവയും ശമിക്കും.

കകോളിചൂർണ്ണം.

കങ്കോളത്വഗ്വചാരാസ്നാബലാനാഗബലാഭയം
ശടീപുഷ്കരമൂലഞ്ചപിപ്പലീവിശ്വഭേഷജം
സർവ്വാണ്യേതാനിസഞ്ചൂർണ്ണ്യസർപ്പിഷാശാണമാത്രയാ
ഭക്ഷയേൽപ്രാതരുത്ഥായസർവ്വഹൃദ്രോഗശാന്തയേ

നീർമരുതിൻതൊലി വയമ്പ് ചിററരത്ത കുറുന്തോട്ടി ഉരകത്തിൻവേർ കടുക്കാത്തോട കച്ചൂരികിഴങ്ങു പുഷ്കരമൂലം തിപ്പലി ചുക്ക ഇവയെല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു നെയ്യ് ചേർത്തു മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം ഒരു നേരം സേവിക്കണം. ഉദയത്തിൽ എഴുന്നേററാൽ ഉടൻ സേവിക്കണം. ഇതിനാൽ എല്ലാ ഹൃദ്രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

ചിന്താമണിരസം.

പാരദംഗന്ധകംതാമ്രംലോഹം വംഗംശിലാജതു
സമംസമംഗൃഹീത്വാചസ്വർണ്ണംസൂതാംഘ്രിസമ്മിതം
സ്വർണ്ണസ്യദ്വിഗുണംവൈപ്യംസർവ്വമേകത്രമർദ്ദയേൽ
ചിത്രകന്യാക്വണാംപിഭൃംഗരാജാംഭസാതതഃ
പാർത്ഥസ്യഫകഷായേണസപ്തകൃത്വോപിഭാവയേൽ 5
തതോഗുഞ്ജാമിതാഃകാര്യ്യാഃവടീഛായാപ്രശോഷിതാഃ
ഏകൈകാംദാപയേദ്ഭാസംഗോധൂമകഷായവാരിണാ
ഹൃദ്രോഗാൻനിഖിലാൻഹന്തിവ്യാധീൻഹൃത്ഫുസ്സജാനപി

പ്രമേഹാൻവിംശതിംശ്വാസാൻകാസാനപിസുദുസ്തരാൻ
ബലപുഷ്ടികരോഹൃദ്യോരസായനമണിഃസ്മൃതഃ

രാജസിന്ദൂരം ഗന്ധകം അഭ്രകം ലോഹം വങ്കം ചെമ്പു ഇവ പ്രത്യേകം സമാംശങ്ങളായെടുത്ത് അതിനൊക്കക്കൂടി ഒന്നിന്റെ നാലിലൊന്നു സ്വർണ്ണഭസ്മവും സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ഇരട്ടി വെള്ളിഭസ്മവും ചേർത്തു എല്ലാംകൂടി യോജിപ്പിച്ചു കൊട്ടവേലിക്കഷായത്തിലും കൈകന്നീരസത്തിലും നീർമരുതിൻതൊലികൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിലും ഏഴുപ്രാവശ്യം വീതം ഭാവനചെയ്തു കുന്നിപ്രമാണം ഗുളികയാക്കി നിഴലിലുണക്കി സൂക്ഷിക്കുക. ഗോതമ്പുകൊണ്ടുള്ള കഷായരസത്തിൽ ഓരോ ഗുളികവീതം സേവിക്കുക. എല്ലാ ഹൃദ്രോഗങ്ങളും ശമിക്കും. ഫുപ്ഫുസം സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളെല്ലാവും ഇരുപതുതരം പ്രമേഹങ്ങളും ശ്വാസങ്ങളും രക്ഷപ്പെടാൻ പ്രയാസമുള്ള കാസങ്ങളും ശമിക്കും. ബലവും പുഷ്ടിയുമുണ്ടാകും. ഹൃദ്യമാകുന്നു.

പാർത്ഥാദ്യരിഷ്ടം.

പാർത്ഥത്വചസ്തുലാമേകാംമൃദ്വീകാർദ്ധതുലാംതഥാ
മാഗംമധൂകപുഷ്പസ്യപലവിംശതിസമ്മിതം
ചതുർദ്രോണേംഭസഃപക്ത്വാദ്രോണമേവാവശേഷയേൽ
ധാതക്യാവിംശതിപലംഗുഡസ്യചതുലാംക്ഷിപേൽ
മാസമാത്രംസ്ഥിതോഭാണ്ഡേഭവേൽപാർത്ഥാദ്യരിഷ്ടകഃ
ഹൃൽഫുപ്ഫുസഗദാൻസർവ്വാൻഹന്ത്യയംബലവീര്യകൃൽ

നീർമരുതിൻതൊലി ഒരു തുലാമെടുത്ത് അതിനോടുകൂടി അരത്തുലാം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും ഇരുപതുപലം ഇരിപ്പപ്പൂവും ചേർത്തു അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു കഷായം പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി അതിൽ ഇരുപതുപലം താതിരിപ്പൂവും ഒരു തുലാം ശർക്കരയും ചേർത്തു അടച്ച് ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു ശീലകൊണ്ടരിച്ചു ഉറന്ന അരിച്ചെടുത്തു സൂക്ഷിക്കാം. ഇതു ഹൃദയം ഫുപ്ഫുസം ഇവയെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന സമസ്തവികാരങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം

ക്രിമിരോഗം പാണ്ഡുരോഗാദിചികിത്സ.

പാരസീകയവാനികാ...
പൂതീക...

കാസംനാശയതി ജ്വരഞ്ച ജയതി പ്രൌഢാതിസാരം ജയേ-
ച്ഛർദ്ദിം മർദ്ദയതി ക്രിമീന്നുനിയതം കോഷ്ഠസ്ഥമൂലയേൽ

ഫാർസിയിൽനിന്നു വരുന്ന കുരാശാണി മുത്തങ്ങാകിഴങ്ങു തിപ്പലി കർക്കടകശൃംഗി വിഴാലരി അതിവിടയം ഇവയെല്ലാം സമഭാഗമായെടുത്തു പൊടിച്ചുചേർത്തു തേൻചേർത്തു ചാലിച്ചു നക്കിസേവിക്കുക. ചുമ ശമിക്കും. ജ്വരത്തെ ജയിക്കും വർദ്ധിച്ച അതിസാരത്തെ ഇല്ലാതാക്കും. ഛർദ്ദിയെ തടുക്കും കോഷ്ഠത്തിലുള്ള ക്രിമികളുടെ വംശച്ഛേദം വരുത്തും.

ക്രിമിശാർദ്ദൂലചൂർണ്ണം.

സോമവല്ലീവിഡംഗഞ്ചനിംബോകടുകീതഥാ
പര്ണ്ണീബീജംത്രിവൃന്മൂലംപിചുമർദ്ദോഹരീതകീ
ഏതാനിസമഭാഗാനിസൂക്ഷ്മചൂർണ്ണാനികാരയേൽ
മാഷമാത്രംപ്രഭാതവ്യംയഥാന്നപാനയോഗതഃ
ക്രിമീൻക്രിമിഗദാൻസർവ്വാൻമന്ദാഗ്നിത്വമരോചകം
ജ്വരഞ്ചനാശയേൽചൂർണ്ണംക്രിമിശാർദ്ദൂലനാമകം

സോമവല്ലി വിഴാലരി കിരിയാത്തു കടുരോഹിണി പ്ലാശിൻകുരു ത്രികോല്പക്കൊന്ന വേപ്പിൻതൊലി കടുക്കാത്തോട് ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി ഒരു മാസമാത്രം ഒരു നേരത്തേക്കു കണക്കാക്കി സേവിക്കുക. അന്നപാനം രോഗത്തിന്റെയും ദേശകാലങ്ങളുടേയും സ്ഥിതിയനുസരിച്ചു ചെയ്യുക ക്രിമികളും എല്ലാത്തരം ക്രിമിരോഗങ്ങളും അഗ്നിമാന്ദ്യം അരുചി ജ്വരം ഇവയും നശിക്കും.

ഹരിദ്രാഖണ്ഡം.

സ്വരസംപരിശുദ്ധസ്യപ്രസ്ഥമാമയയന്തതഃ
ക്ഷീരാംഭസിതാംമതാംഘൃതംകുഡവസമ്മിതം
പ്രസ്ഥാർദ്ധംരജനീചൂർണ്ണംഖണ്ഡപാകംസമാചരേൽ
യദാദർവീപ്രലേപഃസ്യാൽ [illegible] ചൂർണ്ണമക്ഷിപേൽ
ചിത്രകംത്രിഫലാമുസ്തംവിഡംഗംകൃഷ്ണജീരകം
യമാനീചയന്തീലോധ്രംനിർഗ്ഗുണ്ഡീഫലമേവച
പാഠാവിഡംഗകണ്വശാവികാചണവാസകം
പലാശബീജംവ്യോഷഞ്ചത്രിവൃദന്തീസരേണുകാ
അരിഷ്ടംദേവദാരുജീചവ്യത്രൈകണ്ടകീകം
ഇതോമാഷാർദ്ധകാംശേക്ഷൽ [illegible] പിബേന്നരഃ
ക്രിമീംശ്ചവിംശതിർവിധാൻനാശയേന്നാത്രസംശയഃ
ഉഷ്ണവ്രണാഞ്ചകുഷ്ഠാഞ്ചനാഡീവ്രണഭഗന്ദര
ശീതപിത്താംവിദ്രധിംചദദ്രൂംചർമ്മദലംതഥാ

അജീൎണ്ണംകാമലാംഗുല്മംശ്വയഥുഞ്ചവിനാശയേൽ
ബലപുഷ്ടികരംവൃഷ്യംവലീപലിതനാശനഃ
ഹരിദ്രാഖണ്ഡനാമായംസൎവ്വവ്യാധിനിസൂദനഃ
വ്രണിനാംഹിതകാമോഹിപ്രാഹനാഗാൎജ്ജുനോമുനി

വേപ്പിന്റെ ഇല കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞ് രസം ഒരിടങ്ങഴി അ ൽ പകുതി പഞ്ചസാരയും നാഴി നെയ്യും ഇരുന്നാഴി (എട്ടു ലം) മഞ്ഞൾപ്പൊടിയും ചേൎത്തു പാകംചെയ്യുക. ചട്ടക ിൽ പററിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു ത്രിഫല ാട്ടുകൾ മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു വിഴാലരിക്കാമ്പു കരുംജീരകം ക ശാണി അയമോദകം കടുക കുരുനൊച്ചി ജാതിക്കായ് പാ ിഴങ്ങു വിളയപ്പു നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു കരുത്തല്ലും വെള്ളത്ത ം ആടലോടകത്തിൻവേർ പ്ലാശിന്റെഅരി ചുക്കു മുളകു ിപ്പലി ത്രികോല്പക്കൊന്ന നാഗദന്തിയരി അമരിമൂലകം വേ പ്പിൻതൊലി സോമവല്ലി ഇവ പ്രത്യേകം അരുകഴഞ്ചുവീതം, പൊടിച്ചിട്ടിളക്കി യോജിപ്പിച്ച് എട്ടുമാഷകപ്രമാണം വീതം സവിക്കുക. തണുത്തവെള്ളം മീതെ കുടിക്കുക. ഇരുപതു വിധം ക്രിമിരോഗങ്ങളും നശിക്കും സംശയമില്ല. ദുഷിച്ച വ്ര ണങ്ങളും കുഷ്ഠവും നാഡിവ്രണവും ഭഗന്ദരവും ശീതപിത്തവും ിദ്രധിയും മേദവും ചൎമ്മദലവും അജീൎണ്ണവും കാമലയും ഗുല്മ ും വീക്കവും ശമിക്കും. ബലത്തേയും പുഷ്ടിയേയും ഉണ്ടാക്കും. ഭയേയും നരയേയും കളയും സമസ്തവ്യാധിഹരമായ ഹരിദ്രാ ഖണ്ഡമെന്ന പേരുള്ള ഈ ഔഷധം നാഗാൎജ്ജുനൻ എന്ന മു ിയാൽ പറയപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഇതു വ്രണങ്ങൾക്കു ഏററവും മനോപായമാകുന്നു.

പാരിഭദ്രാവലേഹം.

പലാശബീജംകപിപലഞ്ചയോജ്യംതഥേന്ദ്രബീജംക്രിമിശത്രുചൂൎണ്ണം
ലവംഗമേലാംഗജപിപ്പലീചത്വക്പത്രസൎജ്ജീമരിചാനിശുണ്ഠീം
ശൂരാകണോചിത്രകമുസ്തകേചവിഡംതഥാസൈന്ധവസൂക്ഷ്മചൂൎണ്ണം
രേണുതധാത്രീഫലശൈലജഞ്ചഹരീതകീചാക്ഷഫലംബലാഞ്ച
ലൌഹാഭ്രവംഗാനിസുചൂൎണ്ണിതാനിപ്രത്യേകമേഷാംപിചുഭാഗയോജ്യം
മന്ദാരപത്രസ്വരസസ്യപ്രസ്ഥംശരാവമേകംസുരഭീജലസ്യ
ഏകത്രസൎവ്വംപരിപാചയേച്ചപലത്രയംമാക്ഷികമേവദദ്യാൽ
അതോക്ഷമാത്രാംപ്രപിബേന്നരോവൈക്രിമീൻനിഹന്ത്യാൻക്രിമിശൂലമുഗ്രം
മന്ദാനലംഹന്തിതഥാവമിഞ്ചകാസംതഥാശ്വാസമരോചകഞ്ച

പ്ലാശിന്റെ അരിരണ്ടുപലം കടകപ്പാലയരി ക്രിമിശത്രു

ത്രാമ്പൂവ് ഏലത്തരി അത്തിത്തിപ്പലി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ചുക്ക് മുളക് പൊൻകാരം കുരുന്തോട്ടി തിപ്പലി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ് വിളയുപ്പ് ഇന്തുപ്പ് അരേണുകം നെല്ലിക്കാത്തൊണ്ട് കൽമദം കടുക്കാത്തൊണ്ട് താന്നിക്കാത്തൊണ്ട് ഇരുവേലി ലോഹഭസ്മം അഭ്രകഭസ്മം വംഗഭസ്മം ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം ഏത്തക്കിന്റെ ഇല വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞ് സ്വരസം ഒരിടങ്ങഴി ഗോമൂത്രം ഇരുനാഴി (വൃ പലം) എല്ലാം കൂടി പചിച്ചെടുത്ത് രണ്ടുപലം തേൻ ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ച് മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം ഒരു നേരം സേവിക്കുക. ഭയങ്കരമായ ക്രിമിരോഗം ശമിക്കും. അഗ്നിമാന്ദ്യം ഛർദ്ദി ചുമ ശ്വാസരോഗം അരുചികേട് ഇവയും ശമിക്കും.

അരോചകത്തിന്

യവാനീഷാഡവം.

യവാനീതിന്തിഡീകഞ്ചനാഗരഞ്ചാമ്ലവേതസം
ദാഡിമഞ്ചബദരഞ്ചാമ്ലംകാർഷികാന്ന്യുപകല്പയേൻ
ധാന്യസൌവർച്ചലാജാജീവരാംഗഞ്ചാർദ്ധകാർഷികം
പിപ്പലീനാംശതഞ്ചൈവദ്വേപലേമരിചസ്യ ച
ശർക്കരായാശ്ചചത്വാരിപലാന്ന്യേകത്രചൂർണ്ണയേൽ
ജിഹ്വാവിശോധനംഹൃദ്യംതച്ചൂർണ്ണംഭക്തരോചനം
ഹൃൽപീഡാപാർശ്വശൂലഘ്നംവിബന്ധാനാഹനാശനം
കാസശ്വാസഹരംഗ്രാഹിഗ്രഹണ്യർശോവികാരനുൽ

കുരാശാണി മരപ്പുളി ചുക്ക് ഞെരിഞ്ഞമ്പുളി താളിമാതളം ലന്തക്കുരു പുളിയാരിൽ ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം കൊത്തമ്പാലരി തുവർച്ചിലക്കാരം ജീരകം ഇലവങ്ങത്തൊലി ഇവ ഒന്നരക്കഴഞ്ചുവീതം തിപ്പലി എണ്ണം നൂറ്. മുളക് പലം രണ്ടു പഞ്ചസാര നാലുപലം എല്ലാംകൂടി പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി സേവിക്കുക. ഇതു നാവിന്റെ ദോഷത്തെ നീക്കി രുചിയെ ഉണ്ടാക്കും ഹൃദ്യമാകുന്ന ഹൃദയത്തിലും പാർശ്വങ്ങളിലുള്ള വേദന മലബന്ധം വയറടച്ചുവീർക്കൽ ചുമ ശ്വാസരോഗം ഇവയെ ഇല്ലാതാക്കും മലത്തെ പിടിപ്പിക്കും. ഗ്രഹണി അർശ്ശസ്സ് ഇവയുടെ വികാരങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

രസാലാ.

അർദ്ധാഢകംസുപിരപര്യുഷിതസ്യദധ്നഃഖണ്ഡസ്യഷോഡശപലാനിശശിപ്രഭസ്യ
സർപ്പിഃപലംമധുപലംമരിചംദ്വികർഷംശുണ്ഠ്യാഃപലാർദ്ധമപിചാർദ്ധപലംചതുർണ്ണാം

ഷ്ക്കോപലേ ലലനയാമൃദ്വഗ്നിനാ ഭൃഷ്ടം കർപ്പൂരചൂർണ്ണസുരഭീകൃതരസാലസംസ്ഥാ
ഷാവൃകോദരകൃതാ സുരസാ രസാലാ യാസ്വാദിതാ ഭഗവതാ മധുസൂദനേന
ദേഹശ്ചബൃംഹണീവൃഷ്യാ സ്വരശുദ്ധ ബലപ്രദാ ശചിപ്രദാ

കുറച്ചുദിവസം വച്ചിരുന്നു പുളിപ്പിച്ച തൈർ രണ്ടിടങ്ങ
നല്ല വെണ്മയുള്ള കല്ക്കണ്ടം പതിനാറു പലം, നെയ്യ് ഒരു
ലം. തേൻ ഒരു പലം. മുളക് ആറുകഴഞ്ച്, ചുക്ക് ആറു
ഴഞ്ച് ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിയിളക്കി മർദ്ദിച്ച കർപ്പൂരംകൊണ്ടു മ
ം പിടിപ്പിക്കപ്പെട്ട പാത്രത്തിലാക്കിവെച്ചു സേവിക്കുക. ഇ
മഹാഭാരതചരിത്രപ്രസിദ്ധനായ ഭീമസേനനാൽ ഉണ്ടാക്ക
പ്പെട്ടതും ഭഗവദ്ഗീതാരചയിതാവും ദൈവാംശജനുമായ ശ്രീ
ഷ്ണനാൽ ആസ്വദിക്കപ്പെട്ടതും ആയ രസാളയാകുന്നു. ഇതു
ഹത്തിനെ തടിപ്പിക്കയും ശുക്ലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കയും സ്വരശുദ്ധി
യെ ഉണ്ടാക്കുകയും ബലത്തെ ചെയ്കയും രുചിയെ ഉണ്ടാക്കു
യും ചെയ്യുന്ന ഒരു പാനീയവിശേഷമാകുന്നു.

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം.

അമ്ലപിത്തരോഗാധികാരം.

ബൃഹൽപിപ്പലീഖണ്ഡം.

പിപ്പല്യാഃകുഡവംചൂർണ്ണം ഘൃതസ്യകുഡവദ്വയം
പലാഷ്ടാദശികംഖണ്ഡാദ്ദധ്നഃ പ്രസ്ഥദ്വയംതഥാ
ശതാവര്യ്യാഃരസസ്യാപി ക്ഷീരസ്യാപി ചതുർഗ്ഗുണം
ക്ഷീരപ്രസ്ഥദ്വയേനാദ്യം ലേഹീഭൂതേതതഃക്ഷിപേൽ
ത്രിജാതകാഭയാംജാജീ ധാന്യകംമുസ്തകംശുഭാ
ധാത്രീഷകാർഷികംചൂർണ്ണം കർഷാദ്ധഞ്ചാപിജീരകം
കുഷ്ഠംനാഗരകംനാഗം സിതശർക്കരചൂർണ്ണിതം
ജാതീഫലംസമരിചം മധുനശ്ചപലത്രയം
ഉപയുജ്യോൽതതോധീമാൻ അമ്ലപിത്തനിവൃത്തയേ
ച്ഛർദ്ദ്യാസ്യാരോചകഛർദ്ദിശ്വാസകാസക്ഷയാപഹം
അഗ്നിസന്ദീപനംഹൃദ്യം പിപ്പലീഖണ്ഡസംജ്ഞിതം.

തിപ്പലിപ്പൊടി നാഴി (അതായതു നാലുപലം) പശു
വിൻനെയ്യ് രണ്ടുനാഴി. കല്ക്കണ്ടം പതിനാറുപലം. ശതാവരി
രസം ഏട്ടുപലം. പച്ചനെല്ലിക്കാരസം പതിനാറുപലം. പശു

വിൻപാൽ രണ്ടിടങ്ങഴി. എല്ലാം കൂട്ടിച്ചേത്തു പചിച്ചു ലേഹപാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി ആറിയശേഷം ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില കടുക്കാത്തോട് അയമോദകം കൊത്തമ്പാലരി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ് കൂവന്നൂറ് നെല്ലിക്കാത്തോട് ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം ജീരകം ഒന്നരക്കഴഞ്ച് കൊട്ടം ചുക്ക് നാഗപ്പൂവ് ഇവയും ഒന്നരക്കഴഞ്ചുവീതം. ജാതിക്കായ് മുളക് തേൻ ഇവ മൂന്നുപലം വീതം. ഇവയെല്ലാം പൊടിച്ചിളക്കി യോജിപ്പിച്ച്, അമ്ലപിത്തനിവൃത്തിക്കായി ഉപയോഗിക്കുക. നെഞ്ഞുകലിപ്പ് രുചികേട് ഛർദ്ദി ശ്വാസം കാസം ക്ഷയം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. അഗ്നിദീപനത്തെച്ചെയ്യും. ഹൃദ്യമാകുന്നു.

നാരായണഘൃതം.

ജലേദ്രോണേ കഷായ്യം പിപ്പലീപലഷോഡശ
പാദശേഷംഹരേൽകഷായം കഷായതുല്യംഘൃതംപചേൽ
രസപ്രസ്ഥംഗുഡൂച്യാശ്ച ധാത്ര്യാഃഷഷ്ടിപലംരസം
ദ്രാക്ഷാധാത്രീപടോലഞ്ച വിശ്വഞ്ചകടുകാവചാ
പലപ്രമാണംകല്കഞ്ച തത്രസർപ്പിഃസമുദ്ധരേൽ
അമ്ലപിത്തഹരംഘോരേൽ ദാഹതൃട്ടിനിവാരണം
അസാദ്ധ്യംസാധയൽസദ്യോ നാമ്നാനാരായണംഘൃതം

പതിനാറുപലം തിപ്പലി (ഇടങ്ങഴി) പത്തുമടങ്ങു വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ച് അതിനോടു സമമാത്രയിൽ പശുവിൻനെയ് ചേത്തു (അതായതു അഞ്ചുശരാവമിതം എന്നത്ഥം) ഇടങ്ങഴി ചിററമൃതിൻെറ രസവും അറുപതുപലം നെല്ലിക്കാരസവും ചേത്തു മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം നെല്ലിക്കാത്തോട് പടവലം ചുക്ക് കടുരോഹണി വയമ്പ് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. അമ്ലപിത്തം ശമിക്കും. ചുട്ടുനീററൽ ഛർദ്ദി ഇവയും ശമിക്കും. അമ്ലപിത്തവും ചുട്ടുനീററലും ഛർദ്ദിയും അസാദ്ധ്യമായിരുന്നാലും ഉടൻ ഈ ഔഷധസേവനംകൊണ്ടു ശമിച്ചുപോകുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

ശ്രീവില്വതൈലം.

ബാലവില്വംപലശതംജലദ്രോണവിപാചയേൽ
പാദാവശേഷേതസ്മിംസ്തുതൈലപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
ധാത്രീരസംതൽസമംചപിഷ്ട്വാ ചൈലാശ്ചഷോഡകം
കല്കീകൃത്യപചേദ്ധീമാൻധാത്രീംലാക്ഷാംശതാവരീം

മുസ്തകം ചന്ദനോശീച്യ സരളം ദേവദാരു ച
മഞ്ജിഷ്ഠാ ചന്ദനം കുഷ്ഠമേലാം തഗര പാദ്മകം
മാംസീ ശൈലേയകം പത്രം പ്രിയംഗും ശാരിവാ വചാം
ശതാവരീമശ്വഗന്ധാം ശതപുഷ്പാം പുനർന്നവാം
തൽസിദ്ധം സ്ഥാപയേൽകുംഭേ മാസമേകം സുരക്ഷിതേ
വിലാതൈലമിദം ശ്രേഷ്ഠമസൃപിത്തകുലാന്തകൃൽ
ശൂലമഷ്ടവിധം ഹന്തി സാധ്യം സാധ്യം ന സംശയഃ
സൂതികാരോഗശമനം ഗർഭദം ശുക്രവർദ്ധനം
ഹസ്തപാദശിരോദാഹം ദൌർബ്ബല്യം കൃശതാം തഥാ
ഗ്രഹണിഗുല്മഹിക്കാത്തിരക്തപിത്തജ്വരം ജയേൽ

ഇളയ ക്കുവളക്കായ് നൂറുപലം. മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെ
ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ഇടങ്ങ
ഴി എണ്ണയും എണ്ണയ്ക്കുസമം പച്ചനെല്ലിക്കയുടെ രസവും എ
ണ്ണയിൽ ഇരട്ടി ആട്ടിൻപാലും ചേർത്തു നെല്ലിക്കാത്തോട് കോ
ലരക്ക് കടുക്കാത്തോട് മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ് ചന്ദനം ഇരുവേലി
ശരളം ദേവതാരം മഞ്ചട്ടി ചന്ദനം കൊട്ടം ഏലത്തരി തകരം
ടാമാഞ്ചി കല്മദം പച്ചില ഞാഴൽപൂവ് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ്
വയമ്പ് ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് അമുക്കിരം ചതകുപ്പ തഴുതാമവേർ
ഇവയരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ച് ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി ഒരു മാ
സം വെച്ചിരുന്നുപയോഗിക്കുക. ഇതു വളരെ ശ്രേഷ്ഠമായ വി
ലാതൈലമാകുന്നു. അസൃപിത്തവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു ഈ തൈലം കാ
ലനാകുന്നു. എട്ടുവിധം ശൂലങ്ങളും ശമിക്കും. സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യ
ങ്ങളെക്കുറിച്ചു സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. പ്രസവിച്ചുകിടക്കുന്ന സ്ത്രീ
കൾക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള രോഗങ്ങളെല്ലാം ശമിക്കും. ഗർഭത്തെച്ചെയ്യുകയും
ശുക്രത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. കൈ കാൽ ശിരസ്സ് ഇ
വയിലുള്ള ചുട്ടുനീററൽ ദുർബ്ബലത ദേഹംവരൾച്ച ഗ്രഹണി ഗുല്
മം ഇക്കിൾ പാരവശ്യം രക്തപിത്തം ജ്വരം ഇവയെ ഇല്ലാ
താക്കും.

പതിനേഴാം അദ്ധ്യായം.

ഗുല്മാധികാരം.

ഹിംഗ്വാദിചൂർണ്ണം.

ഹിംഗുത്രികടുകം പാഠാം ഹപുഷാമഭയാം ശഠീം
അജമോദാജഗന്ധാ ചതിന്തിഡീകാമ്ല വേതസം

ദാഡിമം പൌഷ്കരം ധാന്യമജാജീം ചിത്രകം വചാം
ക്ഷാരൌ ലവണാനി പഞ്ച ച ചവ്യമൈകത്ര ചൂർണ്ണയേൽ
ചൂർണ്ണമേതൽ പ്രയോക്തവ്യമന്നപാനേഷ്വനത്യയം
ഘൃതമണ്ഡേന വാ പേയം മദ്യേനോഷ്ണോദകേന വാ
പാർശ്വഹൃദ്ബസ്തിശൂലേഷു ഗുല്മേ വാതകഫാത്മകേ
ആനാഹേ മൂത്രകൃച്ഛ്രേഷു ഗുദയോനിരുജാസു ച
ഗ്രഹണ്യർശോവികാരേഷു പ്ലീഹപാണ്ഡ്വാമയേഽരുചൌ
ഉരോവിബന്ധേ ഹിക്കായാം ശ്വാസകാസഗലഗ്രഹേ
ഭാവിതം മാതുലുംഗസ്യ ചൂർണ്ണമേതദ്രസേന വാ
ബഹുശോ ഗുടികാഃ കുര്യാൽ കാർഷികാസ്ത്വസ്ത്രോധികാഃ
ഹിംഗുപുഷ്കരമൂലാനി തുംബുരൂണി ഹരീതകീ
ശ്യാമാ വിഡം സൈന്ധവഞ്ച യവക്ഷാരം മഹൌഷധം
യവക്വാഥോദകേനൈതദ്ഘൃതഭൃഷ്ടം സ്സപായയേൽ
തേനാസ്യ ഭിദ്യതേ ഗുല്മഃ സശൂലഃ സപരിഗ്രഹഃ

കായം ചുക്ക മുളക തിപ്പലി അടയ്ക്കാമണിയൻവേർ കടുക്കത്തോട കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ അയമോദകം കുറാശാണി മരപ്പുളിഞെരിഞ്ഞമ്പുളി താളിമാതളമ്പഴത്തിൻെറതൊട പുഷ്കരമൂലം ജീരകം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ വയമ്പ ചവക്കാരം തുവച്ചിലക്കാരം ഇന്തുപ്പ തുവച്ചിലയുപ്പ് അത്തിത്തിപ്പലിവേർ ഇവയെല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായി കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയെടുത്ത യുക്തമായ അന്നപാനത്തോടുകൂടി സേവിപ്പിക്കുക. ഈ പൊടി സേവിച്ചിട്ട മീതെ മദ്യമോ ചൂടുവെള്ളമോ കുടിക്കാവുന്നതാണ്. പാർശ്വങ്ങൾ ഹൃദയം വസ്തി ഈ അവയവങ്ങളിലുള്ള വേദന വാതപ്രധാനമായോ കഫപ്രധാനമായോ ഉള്ള ഗുല്മം ആനാഹം മൂത്രകൃച്ഛ്രം ഇവയും ഗുദത്തിലും യോനിയിലുമുള്ള വേദനയും ഗ്രഹണിയും അർശോവികാരങ്ങളും ശമിക്കും. പ്ലീഹരോഗത്തിലും പാണ്ഡുരോഗത്തിലും അരുചിയിലും ഇതു പ്രശസ്തമായതാകുന്നു. നെഞ്ചിലുള്ള പിടുത്തം ഇക്കിൾ ചുമ ശ്വാസരോഗം കണ്ഠത്തിലുള്ള പിടുത്തം ഇവയും ശമിക്കും. ഈ പൊടി മാതളനാരങ്ങയുടെ അല്ലി പിഴിഞ്ഞ രസത്തിൽ ഭാവനചെയ്തും സേവിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ഗുളികയാക്കിയും സേവിക്കാം. ഒരു നേരത്തേക്ക മൂന്നുകഴഞ്ചു മിതമായ മാത്രയാകുന്നു.

കായം പുഷ്കരമൂലം തുമ്പൂണിയരി കടുക്കാത്തോട ത്രികോല്പക്കൊന്ന വിളയുപ്പ് ഇന്തുപ്പ് ചവക്കാരം ചുക്ക ഇവ സമമെടുത്തു നെയ്യിൽ വറുത്തുപൊടിച്ചു യവംകൊണ്ടുള്ള കഷാ

യത്തിൽ ചേൎത്തു കുടിക്കുക. ഈ ക്രിയകൊണ്ടു ഗുല്മം ഭേദി ക്കുകയും വേദനയും പിടുത്തവും ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

കാങ്കായനഗുളികാ.

ശഠീപുഷ്കരമൂലാനാം ദന്തീ ചിത്രകമാഢകീ ।
ശൃംഗവേരം വചാ ചൈവ പലികാനി സമാഹരേൽ
ത്രിവൃതായാഃ പലം ചൈവ കുൎയ്യാൽ ത്രീണി ച ഹിംഗുനഃ
യവക്ഷാരപലേ ദ്വേ തു ദ്വേ പലേ ചാമ്ലവേതസാൽ
യമാന്യജാജീമരിചധാന്യകാനാം തു കാൎഷികം
ഉപകുഞ്ച്യജമോദാഭ്യാം തഥാ ചാഷ്ടമികാമപി
മാതുലുംഗരസേനൈതാ ഗുളികാഃ കാരയേദ്ഭിഷക്
ആസാമേകാം പിബേദ്ദ്വേ വാ തിസ്രോ വാപി സുഖാംബുനാ
അമ്ലൈൎമ്മദ്യൈശ്ച യൂഷൈശ്ച ഘൃതേന പയസാഥവാ
ഏഷാ കാങ്കായനേനോക്താ ഗുളികാ ഗുല്മനാശിനീ
അൎശോഹൃദ്രോഗശമനീ ക്രിമീണാം ച വിനാശിനീ
ഗോമൂത്രയുക്താ ശമയേൽ കഫഗുല്മം ചിരോത്ഥിതം
ക്ഷീരേണ പിത്തഗുല്മം ച മദ്യൈരമ്ലൈശ്ച വാതികം
രക്തഗുല്മം ച നാരീണാമുഷ്ട്രീക്ഷീരേണ പായയേൽ.

കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് പുഷ്കരമൂലം നാഗദന്തിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് കാട്ടുപയറു ചുക്കു വയമ്പു ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം. ത്രികോല്പക്കൊന്ന ഒരുപലം കായം മൂന്നു പലം ചവക്ഷാരം രണ്ടുപലം. ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളി രണ്ടുപലം. കുറാശാണി യയമോദകം മുളകു കൊത്തമ്പാലരി ഇവ മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം ജീരകം കാട്ടുജീരകം ഇവ എല്ലാം കൂടിയതിന്റെ എട്ടിൽ ഒരു ഭാഗം. ഇവയെല്ലാം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു മാതളനാരകത്തിന്റെ പുളി പിഴിഞ്ഞ രസത്തിലരച്ചു ഗുളികയാക്കുക. ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ ഗുളികവീതം സേവിക്കുക. ചൂടുവെള്ളം കാടി മദ്യം മാംസരസം നെയ് പാൽ ഇവ യഥായോഗം അനുപാനം ചെയ്യുന്നു. ഇതു കാങ്കായനൻ എന്ന മുനിശ്രേഷ്ഠനാൽ പറയപ്പെട്ട ഗുല്മനാശിനിയായ ഗുളികയാകുന്നു. അൎശസ്സ് ഹൃദ്രോഗം ക്രിമിരോഗം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. ഗോമൂത്രത്തിൽ സേവിച്ചാൽ പഴകിയിരിക്കുന്ന കഫഗുല്മം ശമിക്കും. പശുവിൻപാൽ സേവിച്ചാൽ പിത്തഗുല്മവും മദ്യത്തിലോ കാടിയിലോ സേവിച്ചാൽ വാതഗുല്മവും ഒട്ടകത്തിൻ പാലിൽ സേവിച്ചാൽ രക്തഗുല്മവും ശമിക്കും.

രസായനാമൃതലൌഹം.

ത്രികടുത്രിഫലാമുസ്തംവിഡംഗംജീരകദ്വയം
യമാനിദ്വയഭൂനിംബംത്രിവൃദന്തീചനിഷ്കകം
സൎവ്വേഷാംകാൎഷികംഭാഗംസൈന്ധവംകാൎഷമഭ്രകം
ഖണ്ഡസ്യഷോഡശപലംപ്രസ്ഥഞ്ചത്രിഫലാജലം
ജംബീരാണാംരസംമദ്ധ്യാൽപലഷോഡശകംതഥാ
പാച്യംസൎവ്വംപ്രയത്നേനലൌഹംഭസ്മപലദ്വയം
സിദ്ധേപാകേപുനൎദ്ദേയംഘൃതംപലചതുഷ്ടയം
സൎവ്വരോഗേഷുസംയോജ്യംമഹാമൃതരസായനം
ഗുല്മംപഞ്ചവിധംഹന്തിയകൃൽപ്ലീഹോദരാണിച
കാമലാംപാണ്ഡുരോഗഞ്ചശോഫംജീൎണ്ണജ്വരംതഥാ
രോഗാൻസൎവ്വാൻനിഹന്ത്യാശുഭാസ്കരസ്തിമിരംയഥാ

ചുക്ക മുളക തിപ്പലി കടുക്കാത്തോട നെല്ലിക്കാത്തോട താന്നിക്കാത്തോട മുത്തങ്ങ വിഴാലരി ജീരകംരണ്ടും അയമോദകം കുറാശാണി കിരിയാത്ത ത്രികോല്പക്കൊന്ന നാഗദന്തിയരി നിഷ്കകം ഇവ മൂന്ന കഴഞ്ചുവീതം. ഇന്തുപ്പ മൂന്ന കഴഞ്ച അഭ്രകംഭസ്മം മൂന്ന കഴഞ്ച. കല്ക്കണ്ടം പതിനാറു പലം ത്രിഫലയുടെ കഷായശേഷം ഇടങ്ങഴി ജോനനാരങ്ങയുടെ രസം പതിനാറുപലം ഇവ പചിച്ച ലേഹമാക്കിയെടുത്തു നാലുപലം പശുവിൻനെയ്യും രണ്ടുപലം ലോഹഭസ്മവും ചേൎത്തു വച്ചിരുന്നു സേവിക്കുവാൻ യോഗ്യമായതാകുന്നു. അഞ്ചു വിധമുള്ള ഗുല്മങ്ങളും ശമിക്കും യകൃദുദരവും പ്ലീഹോദരവും കാമലയും പാണ്ഡുരോഗവും ശോഫവും ജീൎണ്ണജ്വരവും ശമിക്കും.

നാഗേശ്വരരസം.

ശുദ്ധസൂതസ്യഭാഗഗന്ധോനാഗവംഗൌമനഃശിലാ
നിശാലൌഹത്രിക്ഷാരംലൌഹംശുൽബംതഥാഭ്രകം
ഏതാനിസമഭാഗാനിസ്നുഹീക്ഷീരേണമൎദ്ദയേൽ
ചിത്രകംവാസകംത്രീകഷായേണൈകേനമൎദ്ദയേൽ
ദിനൈകന്തുപ്രയത്നേനരസോനാഗേശ്വരോമതഃ
ഗുല്മപ്ലീഹപാണ്ഡുരോഗംശോഫാധ്മാനഞ്ചവിനാശയേൽ
ക്ഷയംമഷോമേകന്തുപൂൎണ്ണബന്ധനഗുല്മവൽ

ശുദ്ധിചെയ്ത രസം ശുദ്ധിചെയ്ത ഗന്ധകം അതിന്മണ്ണമുള്ള നാഗവും വംഗവും. മനയോലയും മഞ്ഞളിന്റെ ഇല. ചവൎക്കാരം. തുവൎച്ചിലക്കാരം. പൊൻകാരം. ലോഹം. താമ്രം. അഭ്രകം. ഇവ എല്ലാം സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു കള്ളിപ്പാലിൽ അരച്ചുക

ാട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ് ആടലോടകത്തിൻവേർ നാഗദന്തിവേർ ഴയുടെ കഷായത്തിൽ ഒരു ദിവസമരയ്ക്കുക. ഇങ്ങനെ ഷ്ഫുട്ടത്ത രസം നാശേശ്വരമാകുന്നു. വെററിലയിൽ ഒരു ബപ്രമാണം (പന്ത്രണ്ട കന്നിക്കുരുക്കം ഒരു മാഷം) സേവിക്കു ഗുല്മം പ്ലീഹരോഗം പാംഡുരോഗം വീക്കം വയറടച്ചുവീ ം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

ഛർദ്ദി ശമിക്കുവാൻ രസേന്ദ്രം

അജാജീധന്യകൃഷ്ണാഭിഃസകൈരവഭ്രാഭിഃകടുത്രിഭൈഃ
എളീരസഃ ാലിഃതെസ്സുസൂതഃസര്വ്യാംവാന്തിപ്രശാന്തയേ

കറുത്ത ജീരകം കൊത്തമ്പാലരി തിപ്പലി ചുക്കു മുളകു സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു രസസിന്ദൂരം ചേർത്തു ചിക്കുക. എത്ര അസാദ്ധ്യമായ ഛർദ്ദിയും ശമിക്കും.

ശീതപിത്തഉദർദ്ദകോഠാധികാരം

ഹരിദ്രാഖണ്ഡം

ഹരിദ്രായാഃപലാന്യഷ്ടൌഷട്പലംഹവിഷസ്തഥാ
ക്ഷീരദ്രോണേനസംയുക്തംഖണ്ഡംസാർദ്ധപലംതഥാ
പാകമൻമൂർച്ഛചിഅത്രവെമ്ലാംജതനേഗ്രന്ധയേദ്ബുധ
ത്രികടുത്രിജാതകഞ്ചൈവക്രിമിഘ്നംത്രിവൃതാതഥാ
ത്രിഫലാകേസരംമുസ്തംലൌഹംപ്രതിപലംപലം
സംചൂർണ്ണ്യപ്രക്ഷിപേത്തത്രകർഷമേവന്തുഭക്ഷയേൽ
കണ്ഡൂവിസ്ഫോടദദ്രൂണാംനാശനംപരമൌഷധം
പ്രത്യുകാഞ്ചനാഭാസംദേഹോഭവതിനാന്യഥാ
ശീതപിത്തോദർദ്ദകോഠാൻസപ്താഹാദേവനാശയേൽ
ഹരിദ്രാനാമതഃഖണ്ഡഃകണ്ഡൂനാശനംപരമൌഷധം.

മഞ്ഞൾ എട്ടു പലം ആറുപലം പശുവിൻനെയ് നാലി ഴി പശുവിൻപാൽ ഒന്നരപ്പലം പഞ്ചസാര ഇവയെല്ലാം ചേർത്തു പചിച്ചു പാകമാകുമ്പോൾ ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില വിഴാലരി ത്രികോല്പ ന്ന ത്രിഫലത്തോട്ടുകൾ നാഗപ്പൂവ് മുത്തങ്ങ ഇരുമ്പിന്റെ ം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചിട്ടു യോജിപ്പി ഒരു നേരത്തേക്കു രണ്ടു ത്രപാത്തുക്കം വീതം സേവിക്കുക. ിച്ചിൽ പൊളങ്ങൾ ചിരങ്ങ് ഇവ ശമിക്കും. ഈ രോഗ ക്കു ഇതു ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഔഷധമാകുന്നു. ചുട്ടു ത്ത സ്വർണ്ണത്തിന്റെ നിറംപോലുള്ള നിറമുണ്ടാകുന്നതിനു

ഇതിനെക്കാൾ പരമമായ ഔഷധമില്ല. ശീതപിത്തം ഉദർദ്ദം കോഠം ഈ രോഗങ്ങൾ ഏഴു ദിവസം കൊണ്ടു ഈ ഔഷധം സേവിച്ചാൽ നശിച്ചുപോകുന്നതാണ്. ഹരിദ്രാഖണ്ഡം എന്നു പേരുള്ള ഈ ഔഷധം ചൊറിക്ക ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു.

ബൃഹദ്ധരിദ്രാഖണ്ഡം.

നിശാചൂർണ്ണസ്യ കുഡവം ത്രിവൃത് പലചതുഷ്ടയം
അഭയാഭസ്മസമാംശമയംസാരപ്രസ്ഥപലംചിതം
ദാർവീമുസ്തംയമാന്യൈന്ദ്രചിത്രകംകടുരോഹിണീ
അജാജീതിപ്പലീശുണ്ഠീശ്രീബാരംക്രിമിശത്രുകം
അമൃതാവാസകംകുഷ്ഠംത്രിഫലാചവ്യധാന്യകം
ഉത്ഥലോഹാമൃതാഭ്രഞ്ചപ്രത്യേകംകോലസമ്മിതം
പചേൻമൃദ്വഹ്നിനാവൈദ്യോമാജനേ:ഖണ്ഡമേനവ
കർഷാലാഞ്ചതതഃഖാദേല്ലീഢ്വാതോയംസമാചരേൽ
ശീതപിത്തോദർദ്ദകോഠബന്ധൂപാമാവിചർച്ചികാം
ജീർണ്ണജ്വരംകൃമിംപാണ്ഡുരോഗംശോഫംച വിനാശയേൽ

മഞ്ഞളിന്റെ പൊടി നാലുപലം ത്രികോല്പക്കൊന്ന നാലുപലം കടുക്കാത്തോടു നാലുപലം വജ്രസാര രണ്ടരയിടങ്ങഴി മരമഞ്ഞൾ മുത്തങ്ങ അയമോദകം കുറാശാണി കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു കടുരോഹിണി കറുത്ത ജീരകം തിപ്പലി ചുക്ക ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ക്രമിശത്രു ഞെരിഞ്ഞിൽ അമൃതു ആടലോടകത്തിൻവേർ കൊട്ടം ത്രിഫലത്തോടുകൾ അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കൊത്തമ്പാലരി ലോഹഭസ്മം അഭ്രകഭസ്മം ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു ത്രപ്പാത്തുക്കം വീതം. ഇവയെച്ചേർത്തു മൃദുവായ അഗ്നികൊണ്ടു പചിച്ചു എടുക്കുക. മുമ്പറഞ്ഞ ഹരിദ്രാഖണ്ഡവും ബൃഹദ്ധരിദ്രാഖണ്ഡവും പുതിയ മണ്പാത്രത്തിൽ പചിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സേവിക്കേണ്ടും മാത്ര ഒരു ത്രപ്പാത്തുക്കം വീതമാകുന്നു. ചൂടവെള്ളം മീതെ കുടിക്കുക. ശീതപിത്തം ഉദർദ്ദം കോഠം ചൊറി ചിരങ്ങു വിചർച്ചിക മുതലായ രോഗങ്ങൾക്കെല്ലാം ഇതു സിദ്ധൌഷധമാകുന്നു. ജീർണ്ണജ്വരം ക്രിമിരോഗം പാണ്ഡുരോഗം വീക്കം ഇവയ്ക്കും പരമമായ സിദ്ധൌഷധമാകുന്നു.

പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം.

മസൂരിരോമാന്ത്യധികാരം.

ഇന്ദുകലാവടികാ.

ശിലാജതുയസ്തീക്ഷ്ണസമമർദ്ദ്യ്രാക്ഷകവാരിണാ
ഗുഞ്ജാമാത്രാംവടീഃകൃത്വാകല്പ്യാച്ഛായാവിശോഷിതാഃ
മസൂരികായാംവിസ്ഫോടകജ്വരലോഹിതസംജ്ഞകേ
ഏകൈകാംഭക്ഷയേദാസാംസർവ്വവ്രണഗദേഷുച.

കല്മദം ഇരുമ്പുഭസ്മം സ്വർണ്ണഭസ്മം ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു ബർബ്ബരീരസത്തിൽ (ബർബ്ബരിക്ക ചെറുമുന്തിരിക്ക കാർവർണ്ണ ഉള്ളസ്ഥിയിൽ കരു വകഭേദം എന്ന അർത്ഥങ്ങൾ കാണുന്നു) അരച്ചു കുന്നിയളവിൽ ഗുളികകളാക്കി നിഴലിലുണക്കി സേവിക്കുക. മസൂരിരോഗം വിസ്ഫോടം ലോഹിതജ്വരം ഇവയിലും സമസ്തവ്രണരോഗങ്ങളിലും ഓരോ ഗുളികവീതം സേവിക്കുക.

ഉഷണാദിചൂർണ്ണം.

ഉഷണംപിപ്പലീമൂലംകുഷ്ഠംവാരണപിപ്പലീ
മുസ്തകംമധുകംമൂർവ്വാഭാർഗ്ഗീമാചരസംഞ്ജ്ഞകം
യവജാതിവിഷാവാസാഗോക്ഷുരബൃഹതീദ്വയം
സംചൂർണ്യസമഭാഗാനിമാഷമാത്രനയോജയേൽ
ഉഷണാദ്യമിദംചൂർണ്ണംവിസ്ഫോടലോഹിതജ്വരം
രോമാന്തികാംജ്വരംജീർണ്ണംഹന്യാച്ഛമസൂരികാം.

മുളകു തിപ്പലിമൂലം കൊട്ടം അത്തിത്തിപ്പലി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ഇരട്ടിമധുരം പെരുംകുരുമ്പു ചെറുതേക്ക ഇലവിൻപശ കൂവന്നൂറ് ചവക്കാരം അതിവിടയം ആടലോടകത്തിൻവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഇവ സമഭാഗങ്ങളായെടുത്തു പൊടിച്ചു മാഷത്തൂക്കം വീതം സേവിക്കുക. ഈ ചൂർണ്ണം വിസ്ഫോടം ലോഹിതജ്വരം രോമാന്തികജ്വരം ജീർണ്ണജ്വരം മസൂരിക ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും.

ഏലാദ്യരിഷ്ടം.

പഞ്ചാശൽപലമേലായാഃവാസായാഃപലവിംശതി
മഞ്ജിഷ്ഠാംകുടജംമത്തിംഗ്രന്ധചീംരജനീദ്വയം
രസ്നാമൂശീരംമധുകംശിരീഷംഖദിരംജ്ജുനൌ

ഭൂനിംബനിംബവാസീംബുകുഷ്ഠംമധുരികാതഥാ
ഗുഡൂചീ പാടലീ ലോധ്രം ത്രിഫല ദ്രോണാഹ്വകേ പചേൽ
ദ്രോണേ ശേഷേ കഷായേ ച പൂതേ ശീതേ വിനിക്ഷിപേൽ
ധാതക്യാഃ ഷോഡശപലം മാക്ഷികസ്യ തുലാത്രയം
ചാതുർജ്ജാതം ത്രികടുകം ചന്ദനം രക്തചന്ദനം
മാംസീം മുരാം മുസ്തകഞ്ച ശൈലേയം ശാരിവാദ്വയം
പലപ്രമാണം തന്മാത്രേ ക്ഷിപ്ത്വാ മാസം നിധാപയേൽ
ഏലാദ്യരിഷ്ടം ഹന്ത്യേഷ വിസർപ്പം ച മസൂരികാം
രോമാന്തികാം ശീതപിത്തം വിസ്ഫോടം വിഷമജ്വരം

[illegible] ഏലത്തരി അൻപത്തു പലം ആടലോടകത്തിൻവേർ [illegible] പലം മഞ്ചട്ടി കുടകപ്പാലയരി നാഗദന്തിയുടെ[illegible] [illegible] മരമഞ്ഞത്തൊലി ചിററരത്ത [illegible] ഇരട്ടിമധുരം [illegible] നെന്മേനിവാകത്തൊലി കരിങ്ങാലിക്കാതൽ നീർമരുതിൻതൊലി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് കൊട്ടം കാട്ടുവെണ്ണ ഇവ പ്രത്യേകം പത്തുപലം വീതം ഇവയെല്ലാംകൂട്ടിച്ചേർത്തു നാന്നൂറ്റിപ്പത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു കുറുക്കി പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിച്ച് ആറിയശേഷം അരിച്ചെടുത്ത് അതിൽ പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും മൂന്നു തുലാം തേനും ഏലം ഇലവങ്ങം പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ചുക്ക് മുളക് തിപ്പലി ചന്ദനം രക്തചന്ദനം ജടാമാഞ്ചി മുത്തങ്ങ കല്മദം നറുനീണ്ടി രണ്ടും ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം. പൊടിച്ചിട്ടു ഒരു മാസം കുഴിച്ചുവച്ചിരുന്ന് എടുത്തു അരിച്ചു സേവിക്കുക. ഈ ഏലാദ്യരിഷ്ടം വിസർപ്പങ്ങളേയും മസൂരികകളേയും രോമാന്തികരോഗങ്ങളേയും ശീതപിത്തത്തേയും വിസ്ഫോടത്തേയും, വിഷമജ്വരത്തേയും ശമിപ്പിക്കും.

—:0:—

[illegible] അദ്ധ്യായം

വാതാധികാരം.

സിദ്ധാർത്ഥകതൈലം.

ശതാവരീസ്ഥനിഷ്പീഡ്യ രസംപ്രസ്ഥചയം ഹരേൽ
തിലതൈലം പചേൽ പ്രസ്ഥം ക്ഷീരം ദത്വാ ചതുർഗ്ഗുണം
ശതപുഷ്പീ ദേവദാരുമാംസീശൈലേയകംബലാ
ചന്ദനം താഗരം കുഷ്ഠമേലാ ചാംശുമതീ തഥാ

രാസ്നാത്മഗുപ്താസിന്ധൂച്ചസമജ്ഞാശാരിവാഭയം
പൃശ്നിപർണ്ണീവചാചൈവരശാഗന്ധദ്വ്യഷ്ണസ്തകം
സിന്ധൂത്ഥംവംസമംഭ്യോൽവിശ്വഭേഷജമേവച
ഏളീമൈസ്തലംപചേദ്ധീമാൻമതാർദ്ദ്രകരസംസമം
കബ്ജാശ്ചവാമനായേചപംഗുപാരാശ്ചയേനരാഃ
മഹാവാതേനയേഭഗ്നാഅംഗസംകുചിതാശ്ചയേ
തേഷാംഹിതമിദംതൈലംസന്ധിവാതേഷശസ്യതേ
യേഷാംശുഷ്യതിചൈകാംഗംഗതിശ്ചൈഷാംജിഹ്മഗാ
ക്ഷീണേന്ദ്രിയാനഷ്ടശുക്രാജരയാജർജ്ജരീകൃതാഃ
അരോധാസശ്ചബധിരാസ്തേഷാമപിപരംഹിതം
മാസമേകംപിബേദസ്തുയൗവനസ്ഥഃപുനർഭവേൽ
സിദ്ധാർത്ഥകമിതിഖ്യാതംനരനാരീഹിതായവൈ

ചതകുപ്പ ദേവതാരം ജടാമാഞ്ചി കല്മദം കുറുന്തോട്ടിവേർ ചന്ദനം തകരം കൊട്ടം ഏലത്തരി മൂവില ചിററരത്തഅമുക്കിരം സമജ്ഞാ നറുനീണ്ടി രണ്ടും കാരില വയമ്പ് ആവണക്കിൻവേർ ഇന്തുപ്പു ചുക്ക് ഇവ സമം അതായത് എല്ലാംകൂടി എട്ടുപലം (ഒരു ശരാവപ്രമാണം) അരച്ചുകലക്കി രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും നാലിടങ്ങഴി ശതാവരീരസവും എട്ടിടങ്ങഴി പാലും രണ്ടിടങ്ങഴി ഇഞ്ചിരസവും ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കുക. കൂനൽ ശരീരം കുറുകുക (മുണ്ടന്റെ ഭാവം) കാലുകൾ സ്വാധീനമില്ലായ്ക മഹാവാതവികാരങ്ങൾ ഒടിയുക ദേഹം വളയുക സന്ധിഗതവാതപീഡകൾ ഒരംഗം ശോഷിക്കുക നടക്കുമ്പോൾ വിറച്ചു വീണുപോകാൻ തുടങ്ങുക ഇന്ദ്രിയക്ഷയം ശുക്രക്ഷയം ജരകൊണ്ടു ചുളിവു വരുക ബോധമില്ലായ്ക ചെവി കേൾക്കായ്ക ഈ വക രോഗങ്ങൾക്കു ശ്രേഷ്ഠമായ ശമനത്തെ ചെയ്യും. ഒരു മാസം മുടങ്ങാതെ സേവിച്ചാൽ യൌവനം വീണ്ടുമുണ്ടാകും. പുരുഷന്മാൎക്കും സ്ത്രീകൾക്കും ഇതു ശമനകരമായ ഔഷധമാകുന്നു. ഇവിടെ ഔഷധങ്ങൾക്കു ശ്ലോകത്തിൽ കാണുന്നതിനു വിപരീതമായു മാനം വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനു കാരണം വിനോദലാലസേനഗുപ്തന്റെ അഭിപ്രായത്തെ അനുസരിച്ചതാകുന്നു. 'ദ്വിഗുണംയോജയേദാൎദ്രംകുഡുംബാദിതഥാദ്രവം' എന്ന ആചാൎയ്യസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹം ഇതിൽ വിശേഷേണ അനുഷ്ഠിച്ചതായിരിക്കണം.

ഹിമസാഗരതൈലം.

ശതാവരീരസപ്രസ്ഥേവിദാര്യ്യാഃസ്വരസേതഥാ
കൂശ്മാണ്ഡകരസപ്രസ്ഥേധാത്ര്യാശ്ചസ്വരസേതഥാ

ശാൽമല്യാഃസ്വരസപ്രസ്ഥംതഥാഗോക്ഷുരകസ്യച
നാരികേളരസപ്രസ്ഥംതിലതൈലസ്യപ്രസ്ഥതഃ
കദല്യാഃസ്വരസപ്രസ്ഥംക്ഷീരപ്രസ്ഥചതുഷ്ടയം
അന്യൈരൌഷധസ്യകല്ക്കൈഃപ്രത്യേകംകർഷസമ്മിതം
ചന്ദനംതഗരംവാപിമഞ്ജിഷ്ഠാസരളാഗുരു
മാംസീമുരാചശൈലേയംയഷ്ടീദാരുനഖീശിവാ
പൂതികാഃപീതികാപത്രംകന്ദുരുന്നളികാതഥാ
വരീതലാമ്ബ്രംതഥാമുസ്തംത്വഗേലാപത്രകേസരം
ലവംഗംജാതികോഷഞ്ചതഥാമധുരികാശടീ
ചന്ദനംഗ്രന്ഥിപർണ്ണഞ്ചകർപ്പൂരംലാഭതഃക്ഷിപേത്
അസ്യതൈലസ്യസിദ്ധസ്യ ശൃണുവീര്യമതഃപരം
ഉച്ചൈഃപ്രപതതോവായോർഗ്ഗജതോവാജിനസ്തഥാ
ഉപ്ലുതോദ്ഘോഷിതാശ്വപാദ്ഗുദാംപോരസപ്പിണാം
ഏകാംഗശോഷിണാഞ്ചൈവ തഥാസർവ്വാംഗശോഷിണാം
ക്ഷതാനാംക്ഷീണശുക്രാണാമത്യന്തക്ഷയരോഗിണാം
ഹന്തമന്യാഹതാനാഞ്ചദുർബ്ബലാനാംതഥൈവച
ശോഷിണാംലംബജിഹ്വാനാംതഥാമിന്മിനഭാഷിണാം
അത്യന്തമാഹയുക്താനാംക്ഷീണാനാംവാതരോഗിണാം
ഏതത്തൈലവരംശ്രേഷ്ഠംവിഷ്ണുനാപരികീർത്തിതം
ഹീനഗർഭമാപ്യാർത്തംസർവ്വവാതവികാരജൽ
ർത്സ്യാൽപ്രവാരോഗ്യേപിത്തസമ്മിശ്രവാൻ
ശിരോമധ്യാന്തരേചശാഖാമാശ്രിത്യയേസ്ഥിതഃ
തേസർവ്വേപ്രശമംയാന്തിതൈലസ്യാസ്യപ്രസാദതഃ

ചന്ദനം തകരം കൊട്ടം മഞ്ചട്ടി ചരളം അകിൽ ജടാമാഞ്ചി ചിററീന്തൽ കല്മദം ഇരട്ടിമധുരം ദേവതാരം അസ്ഥനാഖം കടുക്ക ആവിത്തൊലി മത്തളിൻെറയില ചെഞ്ചല്യം ചെലിപ്പുർത്തി ശതാവരി പാച്ചോററിത്തൊലി മുത്തങ്ങ ഇലവങ്ങത്തൊലി ഏലത്തരി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് ഇലവങ്ങപ്പൂവ് ജാതിക്കാ കണ്ടിവെണ്ണ കച്ചൂർക്കിഴങ്ങ് ചെഞ്ചന്ദനം കാട്ടുതിപ്പലിയില കർപ്പൂരം ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചു രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയിൽ കലക്കി രണ്ടിടങ്ങഴി ശതാവരീരസവും രണ്ടിടങ്ങഴി പാൽ മുതക്കിൻകിഴങ്ങിൻെറ രസവും രണ്ടിടങ്ങഴി കുമ്പളങ്ങയുടെ രസവും രണ്ടിടങ്ങഴി നെല്ലിക്കയുടെ രസവും മുള്ളിലവിൻെറ വേരിൽ നിന്നെടുത്ത രസം രണ്ടിടങ്ങഴിയും രണ്ടിടങ്ങഴി ഞെരിഞ്ഞിലിൻെറ രസവും രണ്ടിടങ്ങഴി തേങ്ങാവെള്ളവും കദളിവാഴമാണത്തിൽ നിന്നെടുത്ത

രസം രണ്ടിടങ്ങഴിയും എട്ടിടങ്ങഴി പശുവിൻപാലും ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചുപയോഗിക്കുക വാതപീഡയുള്ള ആനകൾക്കും കുതിരകൾക്കും മനുഷ്യൎക്കും ഇതു ശ്രേഷ്ഠമായ ഫലത്തെച്ചെയ്യും. അതിന്മണ്ണം ഒട്ടകം മുതലായ മൃഗങ്ങൾക്കും വാതഹരമായ തൈലമാകുന്നു. ഏകാംഗശോഷി സൎവ്വാംഗശോഷി മുറിവു പെട്ടവർ ശുക്രക്ഷയമുള്ളവർ ഏററവും ക്ഷയരോഗത്താൽ പീഡിക്കപ്പെട്ടവർ ഹനുമന്യ ഇതുകൾ സ്തംഭിച്ചുപോയവർ ബലഹീനന്മാർ ചടപ്പുള്ളവർ സംസാരിക്കാൻ മേലാത്തവർ വിക്കന്മാർ ഏററവും ചുട്ടനീററലുള്ളവർ വാതരോഗംകൊണ്ടു ക്ഷീണന്മാരായവർ ഇങ്ങനെ വാതവികാരമുള്ളവൎക്കു ഈ തൈലം ഏററവും ഹിതമായതാകുന്നു. വാതാധികങ്ങളായോ പിത്താധികങ്ങളായോ ഉള്ള സമസ്തവ്യാധികൾക്കും ഇതു ശമനൌഷധമാകുന്നു. ശിരസ്സിനെയോ കരചരണാദികളെയോ ആശ്രയിച്ചു കോപിക്കുന്ന എല്ലാ വാതങ്ങളും ശമിക്കും. ഇതു വിഷ്ണുവിനാൽ പറയപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഇവിടെയും തൈലം ശതാവരി മുതലായ രസങ്ങൾ ഇവ ഇരട്ടിയായിട്ടാണ് കൂട്ടുവാൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. അതു ഔഷധത്തിന്റെ ഗുണസിദ്ധിയെ യഥാവിധം വൎദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ്. ഇവിടെയും മുമ്പറഞ്ഞ ആചാൎയ്യസമ്മതം പ്രവൎത്തിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു. വിനോദലാലസേനഗുപ്തൻ എന്ന മഹാന്റെ അഭിപ്രായത്തെയാണ് ഇവിടെയും സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇനിയും ചില യോഗങ്ങളിൽ ഇതിന്മണ്ണം പറഞ്ഞു കണ്ടാൽ അതുകൾക്കാസ്പദം ഇതാണെന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

വാട്യപ്പായാസുരേന്ദ്രതൈലം.

വാട്യാലകംപലശതം തൽസമംശേമൂലകം
ജലഷോഡശികേപക്ത്വാ പാദശേഷംസമുദ്ധരേൽ
ഏതൽകഷായേ പചേത്തൈലം ദ്വാത്രിംശൽപലമേവച
കല്ക്കാൎത്ഥംദീയതേതത്ര മഞ്ജിഷ്ഠാരക്തചന്ദനം
കുഷ്ഠമേലാദേവദാർവബ്ദശൈലജംസൈന്ധവംവചാ
കക്കോലംചവ്യകാഷ്ഠാഹ്വശീതാംഗപാദികം
ഋദ്ധിചമുദ്ഗപൎണ്ണീ ചമാഷപൎണ്ണീശതാവരീ
ശ്യാമാലതാനാഗഹിംഗ്വാശതപുഷ്പാപുനൎന്നവാ
ഏഷാംതോലദ്വയംഭാഗം ദത്വാതൈലംചതുഃപചയേൽ
ഏതത്തൈലവരംനാമ്നാ വാട്യപ്പായാസുരേന്ദ്രകം

സൎവ്വവാതവികാരേഷു ഹിതംപുംസാഞ്ചയോഷിതാം
ക്ഷീണശുക്രാൎത്തവാനാഞ്ചനാരീണാഞ്ചവിശേഷതഃ
രേതോവികാരംഹന്ത്യാശു വായുമാക്ഷേപസംഭവം
മൎമ്മവാതംശ്രമകൃതം ഗാത്രകമ്പാദികംതഥാ
ഹിക്കാംശ്വാസഞ്ചകാസഞ്ച വാതപിത്തസമുത്ഭവം
അപസ്മാരമഹോന്മാദേഹിതംലേപേചഭക്ഷണേ
ശ്രീമദ്ഗഹനനാഥേനരചിതം വിശ്വമംഗലം

കുറുന്തോട്ടിവേർ നൂറുപലം. കുമ്പിൾവേർ കൂവളത്തിൻവേർ പാതിരിവേർ പലകപ്പയ്യാനവേർ മുഞ്ഞവേർ കാരിലവേർ മൂവിലവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഞെരിഞ്ഞിലിൻവേർ ഇവ പ്രത്യേകം പത്തുപലം വീതം. പതിനാറിരട്ടി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ച് നാലൊന്നാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച് മുപ്പത്തിരണ്ടുപലം എണ്ണയും (രണ്ടിടങ്ങഴി) ചേൎത്തു മഞ്ചട്ടി രക്തചന്ദനം കൊട്ടം ഏലത്തരി ദേവതാരം കല്മദം ഇന്തുപ്പ് വയമ്പ് തക്കോലം പതിമുകം കൎക്കടകശൃംഗി തഗരം ചിററമൃത് കാട്ടുപയററിൻവേർ കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ത്രികോല്പക്കൊന്ന മനയോല ചതകുപ്പ തഴുതാമവേർ ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം. (രണ്ടുതോല) അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചുപയോഗിക്കുക. സമസ്തവാതവികാരങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാൎക്കും ഹിതമായതാകുന്നു. ശുക്രക്ഷയം ആൎത്തവക്ഷയം രേതോവികാരം ഇവയെ ശമിപ്പിക്കും. സ്ത്രീകൾക്ക് വിശേഷിച്ചും ഇതു ഗുണപ്രദമായതാകുന്നു. ആക്ഷേപവാതം മൎമ്മവാതം ക്ഷീണത്താൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വിറയൽ മുതലായ വാതവികാരങ്ങൾ ഇക്കിൾ ശ്വാസം ചുമ വാതപിത്തവികാരങ്ങൾ അപസ്മാരം വലിയ ഉന്മാദം ഈ വക രോഗങ്ങളിൽ തേയ്ക്കുവാനും സേവിപ്പാനും നല്ലതാകുന്നു.

നാരായണതൈലം.

ശതാവരീചാംശുമതീപൃശ്നിപൎണ്ണീശടീവചാ
ഏരണ്ഡസ്യചമൂലാനിബൃഹത്യോഃപൂതികസ്യച
ഗവധുകസ്യമൂലാനിതഥാസഹചരസ്യച
ഏഷാംദശപലാൻഭാഗാൻജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
പാദാവശേഷപൂതേച ഗൎഭഞ്ചൈനംനിയോജയേൽ
പുനൎന്നവാവചാദാരു ശതാഹ്വാചന്ദനംശുഭം
ശൈലേയംതഗരംകുഷ്ഠമേലാമാംസീസ്ഥിരാബലാ
അശ്വാഹ്വാസൈന്ധവംരാസ്നാം പലാശാംശ്ചയോജയേൽ

ഗവ്യംജപയസോഃപ്രസ്ഥൌ ദ്വൌ ദത്വാതത്രപ്രദാപയേൽ
ശതാവരീരസംപ്രസ്ഥം തൈലപ്രസ്ഥംവിപാചയേൽ
അസ്യതൈലസ്യപകസ്യ ശൃണുവീര്യമതഃപരം
അശ്വാനാംവാതഭഗ്നാനാം കുഞ്ജരാണാംനൃണാംതഥാ
തൈലമേതൽപ്രദാതവ്യം സർവ്വവാതനിവാരണം
ആയുഷ്മാംശ്ചനരഃപീത്വാ നിശ്ചയേനദൃഢോഭവേൽ
ഗർഭമശ്വതരീവിന്ദ്യാൽ കിംപുനർമ്മാനുഷീതഥാ
ഹൃച്ഛൂലംപാർശ്വശൂലഞ്ച തഥൈവാർദ്ധാവഭേദകം
അപചീംഗണ്ഡമാലഞ്ച വാതരക്തംഹനുഗ്രഹം
കാമലാംപാണ്ഡുരോഗഞ്ച അശ്മരീഞ്ചാപിനാശയേൽ
തൈലമേതൽഭഗവതാ വിഷ്ണുനാപരികീർത്തിതം
നാരായണമിതിഖ്യാതം വാതാന്തകരണംമതം

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് മൂവില ഓരില കച്ചൂരക്കിഴങ്ങ് വയമ്പ ആവണക്കിൻവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ആവിത്തൊലി വൻകുറുന്തോട്ടിവേർ കരുങ്കുറുഞ്ഞിവേർ ഇവ പ്രത്യേകം പത്തുപലംവീതം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ മേലെഴുതിയ മരുന്നുകൾ ചതച്ചിട്ട കുറുക്കി എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു കാച്ചേണ്ട പാത്രത്തിലാക്കി തഴുതാമവേർ വയമ്പ് ദേവതാരം ചതകുപ്പ ചെഞ്ചന്ദനം അകിൽ കല്മതം തകരം കൊട്ടം ഏലത്തരി ജടാമാഞ്ചി മൂവില കുറുന്തോട്ടിവേർ അമുക്കിരം ഇന്തുപ്പ അരത്ത ഇവ ആറു കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി നാലിടങ്ങഴി ആട്ടിൻപാലും നാലിടങ്ങഴി പശുവിൻപാലും രണ്ടിടങ്ങഴി ശതാവരീരസവും രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും ചേർത്തു കാച്ചിയരിക്കുക. സേവിക്കുന്നതിന്ന ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു വാതവികാരമുള്ള കുതിരകൾക്കും അതിന്നമ്മന്നമായ ആനകൾക്കും അതിന്നമ്മന്നമായ മനുഷ്യർക്കും ഹിതമായതാകുന്നു. ഈ തൈലം സേവിച്ചാൽ ബലവും പുഷ്ടിയുമുണ്ടാകും. മൂഢഗർഭത്തെക്കളഞ്ഞ് ഗർഭപ്രദമായ ഗുണത്തെ വിശേഷിച്ചുമുണ്ടാക്കും. ഹൃദയത്തിലെ വേദന പാർശ്വങ്ങളിലെ വേദന അർദ്ധാവഭേദകം എന്ന ശിരോവ്യാധി അപചി ഗണ്ഡമാല വാതരക്തവികാരം ഹനുസ്തംഭം കാമല പാണ്ഡുരോഗം അശ്മരി എന്ന മൂത്രരോഗം ഇവ ശമിക്കും. ഈ തൈലം ശ്രീവിഷ്ണുഭഗവാനാൽ പറയപ്പെട്ടതാകുന്നു. സമസ്തവാതവ്യാധികൾക്കും ഇതു ശമനകാരിയാകുന്നു.

മഹാബലാതൈലം.

ബലാമൂലകഷായസ്യ ദശമൂലീകൃതസ്യച
യവകോലകുലത്ഥാനാം കഷായസ്യപയസ്തഥാ
അഷ്ടാംവശേഷെരുത്ഭാഭാഗാ തൈലാദേകസ്തദേകതഃ
പചേദാരോപ്യമധുരം ഗണംസൈന്ധവസംയുതം
തഥാഗുരുസർജ്ജരസം സരലംദേവദാരുച
മഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനംകുഷ്ഠ മേലാംകാലാനുസാരകം
മാംസീശൈലേയകംപത്രം തഗരംശാരിവാംവചാം
ശതാവരീമശ്വഗന്ധാം ശതപുഷ്പാംപുനന്നവാം
തൽസാധുസിദ്ധംസൌവണ്ണേ രാജതേമൃണ്മയേപിച
പ്രക്ഷിപ്യകലശേസമ്യ ഗാത്മഗുപ്താംനിധാപയേൽ
ബലാതൈലമിദംനാമ്നാ സർവ്വവാതവികാരനുൽ
യഥാബലമതോമാത്രം സൂതികായൈപ്രദാപയേൽ
യാചഗർഭാത്ഥിനീനാരീ ക്ഷീണശുക്രശ്ചയഃപുമാൻ
ക്ഷീണധാതൌമർമ്മഹതേ ഭിഹതേമഥിതേഥവാ
ഭഗ്നശ്രമാഭിപന്നേഃ സർവ്വഥൈവാപയോജയേൽ
സർവ്വാനാക്ഷേപകാദീംശ്ച വാതവ്യാധീൻവ്യപോഹതി
ഹിക്കാംകാസമധീമന്ഥം ഗുല്മംശ്വാസംസദുസ്തരം
ഷണ്മാസാനുപയുജ്യൈതദന്ത്രവൃദ്ധിമപോഹതി
നഷ്ടധാതുശ്ചപുരുഷോ ഭവേച്ചസ്ഥിരയൌവനഃ
ഏതദ്ധിരാജ്ഞാംകത്തവ്യം രാജപത്ന്യാശ്ചയന്നതഃ
സുഖിനഃസുകുമാരാശ്ച ബലിനശ്ചൈവയേനരാഃ

കുറുന്തോട്ടിവേർ കഷായം പതിനാറിടങ്ങഴി. ദശമൂലകഷായം പതിനാറിടങ്ങഴി യവം ലന്തക്കുരു പഴമുതിര ഇവയുടെ കഷായം പതിനാറിടങ്ങഴി പാൽ പതിനാറിടങ്ങഴി. തിലതൈലം രണ്ടിടങ്ങഴി കല്ക്കദ്രവ്യം താഴെ പറയുന്നവയാകുന്നു. ജിവകം ഇടവകം മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഇരട്ടിമധുരം കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ കാട്ടുപയറിൻവേർ അടപതിയൻകിഴങ്ങ് (ഇതു മധുരഗണമാകുന്നു) ഇന്തുപ്പ് അകിൽ ചെഞ്ചല്യം ചരളം ദേവതാരം മഞ്ചട്ടി ചന്ദനം കൊട്ടം ഏലത്തരി ഉലുവ ജടാമാഞ്ചി കല്മദം പച്ചില തകരം നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് വയമ്പ് ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് അമുക്കിരം ചതകുപ്പ തഴുതാമവേർ ഇവയെല്ലാംകൂടി എട്ടുപലം. ഈ തൈലം ശരീരബലത്തെ നോക്കി യുക്തമായ മാത്രയിൽ പ്രസവിച്ച സ്ത്രീയെ സേവിപ്പിക്കുക. ഗർഭമുണ്ടാകണം എന്നു പ്രാത്ഥിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ ശുക്ര

ക്ഷയമുള്ള പുരുഷൻ ധാതുക്ഷയമുള്ളവൻ അടിയോ ചതവോ ഏററിട്ടുള്ളവൻ മുറിവു പെട്ടവൻ ക്ഷീണംകൊണ്ടു പരവശനായവൻ ഇവൎക്കെല്ലാം വളരെ ഹിതമായതാകുന്നു. എല്ലാ ആക്ഷേപകവാതങ്ങളും മററു വാതവികാരങ്ങളും ശമിക്കും. ഇക്കിൾ ചുമ അധിബന്ധം ഗുല്മം ശ്വാസം ഇവ എത്ര പ്രബലമായവയായിരുന്നാലും ശമിക്കും. ആറുമാസം ഉപയോഗിച്ചാൽ ആന്ത്രവൃദ്ധി ശമിക്കും. ധാതുക്ഷയമുള്ള പുരുഷൻ സേവിച്ചാൽ അവനു യൌവനം വീണ്ടും ഉണ്ടാകും. യൌവനത്തേയും കാന്തിയേയും ബലപുഷ്ടിയേയും സ്ഥിരമായി നിലനിൎത്തും. 'മധുരഗണം ജീവകൎഷഭകൌമേദേ കാകോള്യൌമധുകംതഥാ മാഷപൎണ്ണീമുദ്ഗപൎണ്ണീ ജീവന്തീമധുരോഗണഃ' എന്നു പ്രമാണം.

പുഷ്പരാജപ്രസാരണീതൈലം.

പ്രസാരണീപലശതം മൂലൈൎബ്ബലാശ്വഗന്ധജം
പഞ്ചാശൽപലമാനന്തു ജലദ്രോണേവിപാചയേൽ
പാദശേഷേഹരേൽക്വാഥം ക്വാഥാംശംതിലതൈലകം
തൈലാച്ചതുൎഗ്ഗുണംക്ഷീരം ഗവ്യംചമാഹിഷംതഥാ
പുണ്ഡരീകരസസ്തത്ര ശതാവൎയ്യാരസസ്തഥാ
തൈലസമഃപ്രദാതവ്യഃ പാചയേന്മൃദുവഹ്നിനാ
ശതപുഷ്പാകണാംചൈലാ കുഷ്ഠഞ്ചകണ്ടകാരികാ
ശൃങ്ഗീയഷ്ടീദേവദാരു ശാലപൎണ്ണീപുനൎന്നവാ
മഞ്ജിഷ്ഠാപത്രകംരാസ്നാ വചാപുഷ്കരമൂലകം
യമാനീഭൂതികംമാംസീ നിൎഗ്ഗുണ്ഡീചതഥാബലാ
വഹ്നിഗോക്ഷുരകഞ്ചൈവ മുണ്ഡാലംബുഷപുത്രികാ
പ്രതികൎഷമിതംയോജ്യം നവ്യമേകത്രപാചയേൽ
തൈലശേഷംസമുദ്ധൃത്യ പുഷ്പരാജപ്രസാരണീം
അഭ്യംഗേയോജയേൽപാനേ നസ്യകൎമ്മണിസൎവ്വദാ
മന്ദാനാംഖഞ്ജപംഗൂനാം ശിരോരോഗേഹനുഗ്രഹേ
സമസ്താൻവാതജാൻരോഗാൻ തൂൎണ്ണംനാശയതിധ്രുവം.

പ്രസാരണി (തലനീളിയെന്നു ഭാഷ). നൂറുപലം നറുക്കിച്ചതച്ച് മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു കുറുക്കി എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. അമുക്കിരം അമ്പതുപലം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു കുറുക്കി എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. അവയെ പിഴിഞ്ഞരിച്ച് തൈലപാത്രത്തിലാക്കി രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും പശുവിന്റെയോ എരുമയുടേയോ

എട്ടിടങ്ങഴിപാലും രണ്ടിടങ്ങഴി പുണ്ഡരികരസവും രണ്ടിടങ്ങഴി ശതാവരീരസവും ചേൎത്തു ചതകുപ്പ തിപ്പലി ഏലത്തരി കൊട്ടം കണ്ടകാരി ചുക്ക് ഇരട്ടിമധുരം ദേവതാരം മൂവില തഴുതാമവേർ മഞ്ചട്ടി പച്ചില ചിററരത്ത വയമ്പ പുഷ്കരമൂലം കുറാശാണി പൂതണക്ക് ജടാമാഞ്ചി കരുനൊച്ചി കുറുന്തോട്ടിവേർ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ഞെരിഞ്ഞിൽ താമരവളയം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ് ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചു വീതം അരച്ചുകലക്കി മൃദ്വഗ്നിയിൽ തീയെരിച്ചു കാച്ചിയരിക്കുക. ഇതു സേവിക്കുകയും തേയ്ക്കുകയും നസ്യം ചെയ്യുകയും ചെയ്യാം. മറിവുപെട്ടവർ മുടന്തുള്ളവൻ ഇവൎക്കു ഹിതമാകുന്നു. ശിരോരോഗം ഹനുഗ്രഹം മുതലായ സമസ്തവാതവികാരങ്ങളും ഉടൻ ശമിക്കും.

മഹാകുക്കുടമാംസതൈലം

മാഷസ്യാൎദ്ധതുലാംദേയംമൂലശമൂല്യാസ്തുലാൎദ്ധകം
ബലാമൂലഞ്ചതസ്യാൎദ്ധംകേതകീനാംതഥൈവച
ക്ഷമാംസപലത്രിംശൽപിണ്ഡികാപഞ്ചവിംശതിഃ
ജലദ്രോണചതുഷ്കേപക്ത്വാപാദശേഷേവതാരിതേ
തിലതൈലസ്യചപ്രസ്ഥംപയോദത്വാചതുൎഗ്ഗുണം
ജീവനീയാനിയാന്യഷ്ടൌമഞ്ജിഷ്ഠാംചവ്യകട്ഫലം
ചേവ്യാംഷംരസ്നാംകണാമൂലംമധുകംപുഷ്കരംതഥാ
മാഷാത്മഗുപ്തേഷസൈരണ്ഡാശതാഹ്വാലവണത്രയം
തൃഷ്ണാശ്വഗന്ധാഹ്യമൃതായമാനീന്ദ്രവരീശഠീ
നാഗരംമാഗധീമുസ്തംവൎഷാഭൂരജനീദ്വയം
ശതാവരീഫലത്ര്യൌചഏലൈതൈരക്ഷസമന്വിതൈഃ
പക്ഷാഘാതേഷുസവ്വേഷുഅൎദ്ദിതേചഹനുഗ്രഹേ
മന്ദശ്രുതൌചാശ്രുവണേതിമിരേചത്രിദോഷജേ
ഹസ്തകമ്പേശിരഃകമ്പേഗാത്രകമ്പേശിരോഗ്രഹേ
മസ്തംകലായഖഞ്ജേചഗൃധ്രസ്യാമവബാഹുകേ
ബാധിര്യേകൎണ്ണനാദേചസവ്വവാതവികാരജൽ
ഭഗ്നാപതാനകേചൈവമന്യാസ്തംഭേവിശേഷതഃ
ഹനുസ്തംഭേപ്രശസ്തംസ്യാൽസൂതികാതങ്കനാശനം
ത്ഥാച്യംമാംന പ്രമൈബ വിശുക്രാഗ്നിബലവൎദ്ധനം
ആനന്ദവൃദ്ധ്യന്ത്രവൃദ്ധിംചവാതരക്തംചനാശയേൽ

കഷായത്തിനുള്ള ഉഴുന്നു ഇടങ്ങഴി രണ്ടു, ശേമൂലങ്ങൾ അൻപതുപലം, കുറുന്തോട്ടിവേർ ഇരുപത്തഞ്ചുപലം, കൈതവേർ ഇരുപത്തഞ്ചുപലം, കുക്കുട(കോഴി)മാംസം മുപ്പതുപലം,

കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേർ ഇരുപത്തഞ്ചുപലം എല്ലാംകൂടി അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു തൈലപാത്രത്തിലാക്കി രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും എട്ടിടങ്ങഴി പശുവിൻപാലും ചേൎത്തു മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ജീവകം ഇടവകം ഋദ്ധി വൃദ്ധി മഞ്ചട്ടി കാട്ടുമുളകിൻവേർ കുമിഴിൻവേർ ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ചിററരത്ത തിപ്പലിമൂലം ഇരട്ടിമധുരം പുഷ്കരമൂലം ഉഴുന്നു നായ്ക്കുരണ ആവണക്കിൻവേർ ചതകുപ്പ വിളയുപ്പു ഇന്തുപ്പു തുവച്ചിലയുപ്പു തിപ്പലി അമുക്കിരം ചിററമൃതു കറാശാണി കടുകപ്പാലയരി ശതാവരിക്കിഴങ്ങു കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു ചുക്കു ചിറേറലം മുത്തങ്ങ തഴുതാമ മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ശതാവരിക്കിഴങ്ങു ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചുപയോഗിക്കുക. എല്ലാ പക്ഷവാതങ്ങൾ അർദ്ദിതവാതം ഹനുഗ്രഹം ചെവികേൾക്കാൻ മേലായ്ക തിമിരം കൈയുവിറയൽ തലവിറയൽ ദേഹം വിറയൽ ശിരോഗ്രഹം കലായഖഞ്ജം ഗൃധ്രസി അപബാഹുകം ചെവിയിൽ എപ്പോഴും ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു എന്നു തോന്നൽ സമസ്തവാതവികാരങ്ങളും ദണ്ഡാപതാനകം മന്യാസ്തംഭം ഹനുസ്തംഭം ഇവ ശമിക്കും പ്രസവിച്ച സ്ത്രീകൾക്കുണ്ടാകുന്ന പ്രസവപീഡകളെല്ലാം ശമിക്കും. തൊലിക്കു മിനുസമുണ്ടാകും. ശരീരത്തിൽ മാംസത്തെ വൎദ്ധിപ്പിക്കും. ശുക്ലം ജഠരാഗ്നിബലം ഇവയെ വൎദ്ധിപ്പിക്കും. അണ്ഡവൃദ്ധിയോ ആന്ത്രവൃദ്ധിയോ ഉണ്ടായാലും ശമിക്കും. വാതരക്തവികാരങ്ങളും ശമിക്കും.

നകുലതൈലം.

മധൂകംജീരകംരാസ്നാസൈന്ധവംശതപുഷ്പികാ
യമാനീമ... പംകുഷ്ഠംവിഡംഗംഗജപിപ്പലീ
സൌവച്ചലംചാജമോദബലാഷഡ്ഗ്രന്ഥികാതഥാ
ഗ്രന്ഥികംശൈലജംമാംസീകഷായേഷാംപൃഥക്പൃഥക്
വിനീയപാചയേത്തൈലംപ്രസ്ഥംദ്രവ്യസമുദ്ഭവം
പ്രസ്ഥേനകുലമാംസസ്യകഷായേചദശമൂലജേ
പ്രസ്ഥേചകാഞ്ജികസ്യാപിമസ്തുപ്രസ്ഥേതഥൈവച
സിദ്ധംതൈലമിദംഹന്തികമ്പവാതംസുദാരുണം
ഹസ്തകമ്പംശിരഃകമ്പംബാഹുകമ്പഞ്ചനാശയേൽ
ആമവാതംസന്ധിശൂലഞ്ചസർവ്വോപദ്രവസംയുതം
പാനാഭ്യഞ്ജനവസ്തീനാം... നസ്യേനസംശയഃ.

ആഢ്യവാതംകടിപൃഷ്ഠജാനുജംഘാശ്രിതം തഥാ
സന്ധിസ്ഥം വാതമാശേചവജയേന്നകുലസംജ്ഞകം
ഹരീതകാഷിതമിദംതൈലംഹിതചികീർഷയാ
വൈദ്യാനാംസാരഭ്രതാനാംശാതനാപിസമുദ്ധിതം
വാതവ്യാധിംനിഹന്ത്യാശുകമ്പവാതംവിശേഷതഃ
അശീതിംവാതജാൻരോഗാൻനാശയേദാശുദേഹിനാം

നകുല(കീരി)മാംസം പതിനാറുപലം. എടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക ദശമൂലങ്ങളെല്ലാംകൂടി പതിനാറുപലം എട്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. കാടി രണ്ടിടങ്ങഴി തൈർവെള്ളം രണ്ടിടങ്ങഴി ആവണക്കെണ്ണ രണ്ടിടങ്ങഴി എല്ലാംകൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു ഇരട്ടിമധുരം ജീരകം ചിററരത്ത ഇന്തുപ്പ ചതകുപ്പ കറാശാണി മുളക കൊട്ടം വിഴാലരി അത്തിത്തിപ്പലി തുവച്ചിലയുപ്പ അയമോദകം കറുന്തോട്ടിവേർ വയമ്പു കാട്ടുതിപ്പലിവേർ കൽമദം ജടാമാഞ്ചി ഇവ പ്രത്യേകം ആറു കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു രോഗസ്ഥിതിയനുസരിച്ചു കുടിക്കുകയും തേക്കുകയും വസ്തിവസ്ത്യകയും ചെയ്യു. ഭയങ്കരമായ കമ്പ(വിറയൽ) വാതം ശമിക്കും കൈവിറയൽ തലവിറയൽ വേദനയോടും മററുപദ്രവങ്ങളോടുംകൂടിയ ആമവാതം ആഢ്യവാതം അരക്കെട്ടു പൃഷ്ഠം മുട്ടുകൾ കണംകാൽ ഇവയെ ആശ്രയിച്ചു വാതവികാരങ്ങൾ സന്ധിയിൽ നില്ക്കുന്ന വാതം ഇവ സംശയംകൂടാതെ ശമിച്ചുപോകും. ഇതിനേക്കാൾ ഫലപ്രദമായ ഒരു ഔഷധമുണ്ടെന്നു പറയാനില്ല. സമസ്തവാതവ്യാധികൾക്കും കൈകണ്ട ഔഷധമാകുന്നു. വിശേഷിച്ചും വിറയലുള്ള വാതങ്ങളിൽ അതിപ്രശസ്തവുമാണ്. എൺപതുവിധം വാതവികാരങ്ങളും ഉടൻ ശമനത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്.

മാഷതൈലം.

മാഷാതസീയവകുരണ്ടകകണ്ടകാരീഗോകണ്ടടുണ്ടുകജടാകപികച്ഛുതോയൈ
കാർപ്പാസകാസ്ഥിശണബീജകുലത്ഥകോല കാഥേന വസ്തപിശിതസ്യരസേന- [ചാപി
ക്ഷീരപ്രസ്ഥസമംഗധികയാശതപുഷ്പയാചസൈന്ധവമൂലസപുനർന്നവയാസരണ്യാ
രാസ്നാചല്യമുതലതാകടുകൈവ്വിപക്വം മാഷാഖ്യമേതദപബാഹുകഹരംതൈലം
അർദ്ധാംഗശോഷപക്ഷതനകമാഢ്യവാത മാതംഗപക്ഷാംഗഭൂമികയാശിരപ്രകമ്പം
മന്യാഹനുസ്തംഭവിധി[illegible]

ഉഴന്നു അഗരി (ഇതിൽനിന്നു പട്ടുതുലെടുക്കുന്നുണ്ടു) യവധാന്യം കരുങ്കുറുഞ്ഞിവേർ കണ്ടകാരിച്ചുണ്ട ഞെരിഞ്ഞിൽ പലകപ്പയ്യാന ജടാമാഞ്ചി നായ്ക്കുരണ പരുത്തിക്കുരു ചണയരി പഴമുതിര ലന്തക്കുരു ഇവയിൽ ഉഴന്നുമുതൽ നായ്ക്കുരണവരെയുള്ള ഒൻപതു ദ്രവ്യങ്ങൾ പ്രത്യേകം എട്ടുപലം വീതം ചതച്ചു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടു എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. പരുത്തിക്കുരുമുതൽ നാലൌഷധങ്ങൾ പ്രത്യേകം പതിനാറുപലം വീതം തൂക്കിയെടുത്തു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. അറുപത്തിനാലുപലം (നാലിടങ്ങഴി) ആട്ടുമാംസം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കിയെടുക്കുക. എല്ലാം കൂട്ടിച്ചേർത്തു രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും ഒഴിച്ചു ചുക്കു തിപ്പലി ചതകുപ്പ ആവണക്കിൻവേർ തഴുതാമവേർ പ്രസാരണി ചിററരത്ത കുറുന്തോട്ടി ചിററമൃതു മുത്തങ്ങ ഇവയെല്ലാംകൂടി എട്ടുപലം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുകയും നസ്യംചെയ്കയും വസ്തിചെയ്കയും ചെയ്ക. അപബാഹുകം അർദ്ധാംഗശോഷം അപതാനകം ആഢ്യവാതം ആക്ഷേപകം കൈവിറയൽ തലവിറയൽ അരക്കെട്ടു പൃഷ്ഠം മട്ടു ഇവയിൽ വേദനയോടുകൂടിയ വാതവികാരങ്ങൾ ഇവ അതിശീഘ്രം ശമിക്കും.

സ്വല്പമാഷതൈലം.

മാഷപ്രസ്ഥം സമാദായ പ്രചേൽ സമ്യഗ്ജലാഢകേ
പാദശേഷേ തു തസ്മിംശ്ച ക്ഷീരം ദദ്യാച്ചതുർഗ്ഗുണം
പ്രസ്ഥമേതിലതൈലസ്യ കല്ക്കൈസ്ത്വാക്ഷസമ്മിതം
ജീവനീയാനി യാന്യത്ര ശതപുഷ്പാം സസൈന്ധവാം
രാസ്നാത്മഗുപ്താമധുകം ബലാവ്യാഘ്രീത്രികണ്ടകം
പക്ഷാഘാതേർദ്ദിതേ വാതേ കർണ്ണശൂലേ ച ദാരുണേ
മന്ദശ്രുതൌ ച ബാധിര്യേ തിമിരേ ച ത്രിദോഷജേ
ഹസ്തകമ്പേ ശിരഃകമ്പേ വിശ്വാച്യാമപബാഹുകേ
ശസ്തം കലായഖഞ്ജേ ച പാനാഭ്യഞ്ജനവസ്തിഷു
മാഷതൈലമിദം ശ്രേഷ്ഠം മൂർദ്ധജത്രുഗതാപഹം

ഇടങ്ങഴി (പതിനാറുപലം) ഉഴന്നു എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചെടുത്തു അതിൽ രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും എട്ടിടങ്ങഴി പശുവിൻപാലും ചേർത്തു മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ജീവകം ഇടവകം ഋദ്ധി വൃദ്ധി ചതകുപ്പ മുത്തങ്ങ ചിററരത്ത നായ്ക്കുരണ

ഇരട്ടിമധുരം കുറുന്തോട്ടി ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നുകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുകയും കുടിയ്ക്കുകയും വസ്തിവെയ്ക്കുകയും ചെയ്ക. പക്ഷാഘാതം അർദ്ദിതം ഭയങ്കരമായ കർണ്ണശൂലം ചെവിക്കു മന്ദത ചെവി കേൾക്കാൻമേലായ്ക, മൂന്നുദോഷങ്ങളുടെയും കോപങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള തിമിരങ്ങൾ കൈവിറയൽ തലവിറയൽ വിഷൂചിക അപബാഹുകം കലായഖഞ്ജം മുതലായ വാതവ്യാധികൾ ശമിക്കും. കലായഖഞ്ജം എന്നതു നടക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ വിറയ്ക്കുകയും കാലിന്നു മുടന്തുള്ളവൻ എന്നപോലെ നടക്കുകയും സന്ധിബന്ധങ്ങൾ അയഞ്ഞുപോകയും ചെയ്യുന്ന വാതവ്യാധിയാകുന്നു. കണ്ഠത്തിന്നു മേല്പെട്ടുള്ള എല്ലാ വാതവികാരങ്ങൾക്കും ഈ തൈലം ശ്രേഷ്ഠമായതാകുന്നു.

ബൃഹന്മാഷതൈലം.

മാഷകഷായേ ബലാകഷായേ രാസ്നായാം ദശമൂലജേ
യവകോലകുലത്ഥാനാം ഛാഗമാംസഭവേ പൃഥക്
പ്രസ്ഥം തൈലസ്യ ച പ്രസ്ഥം ക്ഷീരം ദത്വാ ചതുർഗ്ഗുണം
രാസ്നാത്മഗുപ്താസിന്ധൂത്ഥ ശതാഹൈരണ്ഡമുസ്തകൈഃ
ജീവനീയബലാവ്യോഷൈഃ പചേദക്ഷസമൈർഭിഷക്
ഹസ്തകമ്പേ ശിരഃകമ്പേ ബാഹുശോഷേ ചബാഹുകേ
ബാധിര്യേ കർണ്ണശൂലേ ച കർണ്ണനാദേ ച ദാരുണേ
വിശ്വാച്യാമർദ്ദിതേ കുബ്ജേ ഗൃധ്രസ്യാമപതാനകേ
വസ്ത്യഭ്യഞ്ജനപാനേഷു നാവനേ ച പ്രയോജയേൽ
മാഷതൈലമിദം ശ്രേഷ്ഠമൂർദ്ധ്വജത്രുഗദാപഹം
ചാംഗല്പസ്ഥാഃ ഷഡത്ര വിഭക്ത്യന്തേന ദർശിതാഃ

ഒരിടങ്ങഴി ഉഴുന്നു എട്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. കുറുന്തോട്ടിവേർ പതിനാറുപലം എട്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. ചിററരത്ത പതിനാറുപലം എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ചു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. ദശമൂലങ്ങൾ എല്ലാംകൂടി പതിനാറുപലം എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ചു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. യവധാന്യം ലന്തക്കുരു പഴമുതിര ഇവ മൂന്നുംകൂടി ഒരിടങ്ങഴി എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ചു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. ആട്ടുമാംസം പതിനാറുപലം എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ പചിച്ചു രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കുക. ഇങ്ങനെ ശേഷിപ്പിച്ച ആറു കഷായങ്ങളെ ഒന്നായിക്കൂട്ടി. രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും എട്ടിടങ്ങഴി പ്പാലും ചേർത്തു ചിററരത്ത

337 48.A

നാഴൂരണ ഇന്തുപ്പ ചതകുപ്പ ആവണക്കിൻവേർ മരത്തങ്ങ മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ജീവകം ഇടവകം ഋദ്ധി വൃദ്ധി കുറുന്തോട്ടിവേർ ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ഇവ പ്രത്യേകം മുന്നകഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു തേയ്ക്കുകയും കുടിക്കുകയും വസ്തിചെയ്യുകയും കവിൾക്കൊള്ളുകയും നസ്യംചെയ്യുകയും ചെയ്ക. കൈവിറയൽ തലവിറയൽ കൈമെലിയുക അപബാഹുകം ചെവികേൾക്കായ്ക ചെവിവേദന ചെവിയിൽ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു എന്നു തോന്നുക വിഷൂചിക അർദ്ദിതം കുബ്ജം ഗൃധ്രസി അപതാനകം ഈ വക രോഗങ്ങൾക്ക പ്രശസ്തശമനത്തെ ചെയ്യും. കണ്ഠത്തിനു മേല്പട്ടുണ്ടാകുന്ന സമസ്തവാതവികാരങ്ങൾക്കും നല്ലതാകുന്നു. തൈലം ഉൾപ്പടെ ഏഴു പ്രസ്ഥങ്ങൾകൊണ്ടു കാച്ചുന്നതാകയാൽ ഇതിനു 'സപ്തപ്രസ്ഥമാഷതൈല' മെന്നും പേരുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്ഥശബ്ദത്തിനു ഇടങ്ങഴി (പതിനാറുപലം അളവുള്ളതു) എന്നൎത്ഥം മലയാളത്തിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇവിടെ ദ്രവവസ്തുക്കളായ ജലം തൈലം പാൽ ഇവയെ ഇരട്ടിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ആചാൎയ്യസമ്മതത്തെ അനുസരിച്ചാകുന്നു.

മഹാമാഷതൈലം.

മാഷസ്യാൎദ്ധാഢകംദത്വാതുലാൎദ്ധംദശമൂലതഃ
പലാനിഛാഗമാംസസ്യത്രിംശദ്ദ്രോണേംഭസഃപചൽ
പൂതശീതേകഷായേച ചതുൎത്ഥാംശാവശേഷിതേ
പ്രസ്ഥംതിലതൈലസ്യ പയസാദത്വാചതുൎഗ്ഗുണം
ആത്മഗുപ്താരുകാശ്വശതാഹ്വാലവണത്രയം
ജീവനീയാനിമഞ്ജിഷ്ഠാ ചവ്യചിത്രകകട്ഫലം
സവ്യോഷംപിപ്പലീമൂലാ രാസ്നാമധുകസൈന്ധവം
ദേവദാരുമൃതാകുഷ്ഠം വാജിഗന്ധാവചാശഠീ
ഏതൈരക്ഷസമൈൎഭാഗൈഃസാധയേന്മൃദുനാഗ്നിനാ
പക്ഷാഘാതേൎദ്ദിതേവാതേബാധിൎയ്യേഹനുസംഗ്രഹേ
കൎണ്ണമന്യാശിരഃശൂലേ തിമിരേചത്രിദോഷജേ
പാണിപാദശിരോഗ്രീവാ ഭ്രമണേമന്ദചംക്രമേ
കലായഖഞ്ജേപാംഗുല്യേ ഗൃധ്രസ്യാമപബാഹുകേ
പാനേവസ്തൌതഥാഭ്യംഗേ നസ്യേകൎണ്ണാക്ഷിപൂരണേ
തൈലമേതൽപ്രശംസന്തി സൎവ്വവാതാമയാപഹം॥

രണ്ടിടങ്ങഴി ഉഴുന്നു തുണിയിൽ കെട്ടുക അതിനൊന്നും മുപ്പതുപലം ആട്ടിൻമാംസവും തുണിയിൽ കെട്ടുക ദശമൂലങ്ങളെ

ല്പാം കൂടി അരത്തുവാം നറുക്കിച്ചുതച്ചു അവയും മമ്പറഞ്ഞ രണ്ടു കിഴികളും കൂടി മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചെടുത്തു രണ്ടിടങ്ങഴി എണ്ണയും എട്ടിടങ്ങഴിപ്പാലും ചേർത്തു നാല്പു ണ്ണ ആവണക്കിൻവേർ ചതകുപ്പ ഇന്തുപ്പു തുവച്ചിലായുപ്പ് വിളയുപ്പ് മേദ മഹാമേദ ജീവകം ഇടവകം കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഋദ്ധി വൃദ്ധി മഞ്ചട്ടി കാട്ടുമുളകിൻവേർ കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങു പെരുംകിൻവേർ ചുക്ക മുളക തിപ്പലി തിപ്പലിമൂലം ചിററരത്ത ഇരട്ടിമധുരം ഇന്തുപ്പു ദേവതാരം ചിററമൃതു കൊട്ടം അമുക്കിരം വയമ്പു കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു ഇവ പ്രത്യേകം മൂന്നു കഴഞ്ചുവീതം അരച്ചുകലക്കി മുറുവായി തീയെരിച്ചു കാച്ചിയരിച്ചു കുടിക്കുകയും വസ്തിചെയ്കയും തേയ്ക്കുകയും നസ്യംചെയ്കയും ചെവിയിലും കണ്ണിലും നിറെക്കു (തർപ്പണക്രിയ) കയും ചെയ്ക. പക്ഷാഘാതം അർദ്ദിതം ബാധിര്യ ഹനുഗ്രഹം ചെവി പിൻകഴുത്തിലെ സിരശിരസ്സു ഇവയിലുള്ള വേദന തിമിരം കൈകാൽ ശിരസ്സു കഴുത്ത് ഈ അവയവങ്ങളുടെ വിറയലുകൾ വേഗം നടക്കാൻ മേലായ്ക; കലായഖഞ്ജം പംഗുത്വം ഗൃധ്രസി അപബാഹുകം മുതലായ സമസ്തവാതവികാരങ്ങൾക്കും പ്രശംസനീയമായ ശമനൌഷധമാകുന്നു.

ബൃഹച്ഛാഗലാദ്യംഘൃതം.

ഛാഗമാംസതുലാംഗൃഹ്യ ദശമൂല്യാഃപലശതം
അശ്വഗന്ധാപലശതം വാട്യാലകശതംതഥാ
ഘൃതാഢകംപചേത്തോയെ ശൂർഭാഗാവശേഷിതൈഃ
ക്ഷീരംസ്നേഹസമംദദ്യാൽ ശതാവൎയ്യാരസംതഥാ
താമ്രപാത്രേദൃഢെചൈവ ശനൈർമൃദ്വഗ്നിനാപചേൽ
അസ്യൈരൌഷധസ്യകല്ക്കസ്യപ്രത്യേകംശുക്തിസമ്മിതം
ജീവന്തീമധുകംദ്രാക്ഷാ കാദകാദളപ്രനീലമുൽപലം
മുസ്തംസചന്ദനംരാസ്നാ പർണ്ണിനീമേദശാരിബേ
മേദേമേചതഥാകാഷ്ഠാ ജീവകർഷഭകൌശടീ
ദേവീപ്രിയംഗുത്രിഫലാ സുരാംതാലീശപത്രകെ
ഏലാപത്രംവലീനാഗം ജാതികാസൂക്ഷ്മധാന്യകം
മഞ്ജിഷ്ഠാദാഡിമംദാരു രേണുകംതൈലവാലുകം
വിഡംഗംജീരകംരണ്ടു രോഷായി ചാവിനിക്ഷിപേൽ
വസ്ത്രപൂതേചശീതേച ചശർക്കരാപ്രസ്ഥസംയുതം
നിധാപയേൽസ്ഥിരേഭാണ്ഡ മാദ്ധ്യേ ഛാഗമാംസത്രേ
അസ്യൈരൌഷധസ്യസിദ്ധസ്യ ശൃണുവീര്യമതഃപരം

ദേവദേവംനമസ്കൃത്യ സംപൂജ്യഗണനായകം
പിബേൽപാണിതലംതസ്യ വ്യാധിംവീക്ഷ്യാന്നപാനതഃ
സർവ്വവാതവികാരേഷു അപസ്മാരേവിശേഷതഃ
പക്ഷാഘാതേതഥോന്മാദേ ആഢ്യമാരുതകേഷ്വപിഗ്രഹ
കണ്ഠരോഗേശിരോരോഗേ ബാധിര്യേചാപതന്ത്രകേ
ഊരുസ്തംഭേചഗൃധ്രസ്യാം തോദേപക്ഷാദിപാതചാരേ
പാർശ്വശൂലേചഹൃച്ഛൂലേ ബാഹ്വോരർദ്ദിതേതഥാ
വാതകണ്ടകഹൃദ്രോഗ മൂത്രകൃച്ഛ്രസപംഗുകേ
ക്രോഷ്ടുശീർഷേതഥാഖഞ്ജേ കുബ്ജേചാധ്മാനിതേഷുച
അപതാനേനരായാമേ രക്തപിത്തേതഥോർദ്ധ്വഗേ
ആനാഹേശോവികാരേഷു ചാതുർത്ഥകജ്വരേപിച
ഹനുഗ്രഹേതലാദേശോഷേ ക്ഷീണേചൈവാപബാഹുകേ
ഗന്ധാപതാനകേരോഗേ ദാഹേചാക്ഷേപകേതഥാ
ജീർണ്ണജ്വരേവിഷേകർഷേ ശോഫേസ്തംഭേദാത്യയേ
ആഢ്യവാതേഗ്നിമാന്ദ്യേച വാതരക്തഗതേഷുച
ഏകാംഗരോഗിണേചൈവ തഥാസർവ്വാംഗരോഗിണോ
ഹസ്തകമ്പേശിരഃകമ്പേ ജിഹ്വാസ്തംഭേജഡഭ്രമേ
ക്ഷീണേന്ദ്രിയേനഷ്ടശുക്രേ ശുക്രേനിസ്സരണേതഥാ
സ്ത്രീണാംവാതാസൃജാതേച പാർശ്വചാക്ഷിസ്പന്ദനേ
ഏതാംഗസ്പന്ദനേചൈവ സർവ്വാംഗസ്പന്ദനേതഥാ
നാഗാരിപതിതേവാതേ സ്ത്രീണാംപ്രാപ്തേഹേതുകേ
ആഭിചാരികദോഷേച ധനനാശസംഭവേ
യേവാതപ്രഭവാരോഗാ യേചപിത്താനുഗാവഃ
ശിരോമധ്യഗതായേച ജംഘാപാർശ്വാദിസംസ്ഥിതാഃ
മാതൃഗ്രഹാഭിഭൂതേഷു ശിശുഷ്വപിസ്തൃഷ്യതി
പ്രക്ഷീണബലമാംസശ്ച നവത്വംസമനക്ഷമഃ
ഘൃതേനാനേനസിദ്ധ്യന്തി വജ്രമുഷ്ടിരിവാസുരാൻ
നിഹന്തിസകലാൻരോഗാൻ ഘൃതംപരമദുർല്ലഭം

രസായനംവഹ്നിബലപ്രദഞ്ചവപുഃപ്രകർഷംവിദധാതിരൂപം ദത്താബലേന്ദ്രാന്നസമാനതേജാ ദീർഘായുഷംപുത്രശതംകരോതി സ്ത്രീണാംകതംഗസ്തുതിചാതിരേകം നയാതിതൃപ്തിംസരസാസമാംഗഃ അപുത്രിണീപുത്രശതംകരോതി ശതായുഷംകാമസമംബലിഷ്ഠം മഹദ്ഘൃതംനാമമുചരാഗലാദ്യ, വിനിർമ്മിതംവാതനിസൂദനഞ്ച ശിവംസ്തുതേരോഗയാപഹഞ്ച ചകാരഹാരീതമുനിർവിശിഷ്ടഃ സൃഗാലബഹിർണാംപാദേപൂമാംസംതത്രദാപയേത

മയൂരീജംബുകീചരംഗീവീൎയ്യഹീനസ്സപഞ്ച.വതഃ
ഭാഷിതംകാശിരാജേന ഛാഗഷ്യവനപുംസകഃ

നപുംസകമായ ആട്ടിന്റെ മാംസം ഒരു തുലാമെടുത്തു മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. ദശമൂലങ്ങളെല്ലാംകൂടി ഒരു തുലാം മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. അമുക്കിരം ഒരു തുലാം മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. കുറുന്തോട്ടിവേർ ഒരു തുലാം മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിക്കുക. ശേഷിച്ച ദ്രവങ്ങളെയെല്ലാം ഒന്നായിച്ചേൎത്തു അതിൽ എട്ടിടങ്ങഴി നെയ്യും എട്ടിടങ്ങഴി പാലും എട്ടിടങ്ങഴി ശതാവരീരസവും ചേൎത്തു ചെമ്പുപാത്രത്തിലാക്കി അടപതിയൻകിഴങ്ങു ഇരട്ടിമധുരം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം കാകോളി രണ്ടും കറുത്ത ആമ്പൽപ്പൂവിന്റെ അല്ലി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ചന്ദനം ചിററരത്ത കാട്ടുഴുന്നിൻവേർ കാട്ടുപയററിൻവേർ മേദ മഹാമേദ കൊട്ടം ജീവകം ഇടവകം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഞാഴൽപ്പൂ ത്രിഫലത്തോടുകൾ തകരം താലീശപത്രി പതുമുകം ഏലത്തരി പച്ചില ശതാവരിക്കിഴങ്ങു നാഗപ്പൂ പിച്ചകത്തിൻപൂ കൊത്തമ്പാലരി മഞ്ചട്ടി താളിമാതളത്തിൻകായുടെ ഓടു ദേവതാരം അരേണുകം ഏലാവാലുകം വിഴാലരി ജീരകം ഇവ പ്രത്യേകം നാലു ത്രപാത്തുക്കം വീതം. അരച്ചുകലക്കി യോജിപ്പിച്ചു മൂടുവായി തീയെരിച്ചു ശരിയായ പാകത്തിൽ അരിച്ചു സേവിക്കുക. അരിച്ചു ആറിയശേഷം നൂററിരുപതെട്ടു ത്രപാത്തുക്കം പഞ്ചസാര ചേൎത്താണു സേവിക്കേണ്ടതു്. ഇതിനെ വയ്ക്കേണ്ടതു നെയ്യ് പുരട്ടി പഴകിയ പാത്രത്തിലായിരിക്കണം. ഇഷ്ടദേവതയെ ആരാധിച്ചശേഷം രണ്ടു ത്രപാത്തുക്കംവീതം സേവിക്കുക. സേവിക്കേണ്ടതു രോഗാനുരൂപം അനുപാനദ്രവ്യത്തിൽ ചേൎത്തു വേണം. വാതവികാരങ്ങൾ സമസ്തവും വിശേഷിച്ചു അപസ്മാരവും പക്ഷാഘാതം ഉന്മാദം ആധ്മാനം കോഷ്ഠവായുവിന്റെ തളൎച്ച കണ്ണുരോഗം ശിരോരോഗം ചെവി കേൾക്കാൻ മേലായ്ക അപതന്ത്രകം ഭൂതോന്മാദം ഗൃധ്രസി മഹോദരം അക്ഷിപാതജം പാൎശ്വശൂലം ഹൃദയത്തിലെ വേദന ബാഹ്യായാമം അൎദ്ദിതവാതം വാതകണ്ടകം ഏഢ്രോഗം മൂത്രകൃച്ഛ്രം പംഗുത ക്രോഷ്ടുകശീൎഷം ഖഞ്ജവാതം കുബ്ജ

വാതം വഴിനടക്കുമ്പോൾ പാദങ്ങൾക്കുള്ള തളച്ച് അപതാനകം അന്തരായാമം രക്തപിത്തം മേല്പെട്ടുകയറിയ വായുപീഡ ആനാഹം അശ്മാവികാരങ്ങൾ ചാതുൎത്ഥകജ്വരം ഹനുഗ്രഹം ശോഷം ക്ഷീണത അപബാഹുകം ദണ്ഡാപതാനകം ഭഗ്നം ചുട്ടുനീററൽ ആക്ഷേപവാതം ജീൎണ്ണജ്വരം വിഷം കുഷ്ഠം പുംസ്ത്വത്തിനുള്ള സ്തംഭനം മദാത്യയം ആഢ്യവാതം അഗ്നിമാന്ദ്യം വാതരക്തം ഏകാംഗരോഗം സൎവ്വാംഗരോഗം കൈവിറയൽ തലവിറയൽ നാക്കു തളൎന്നുപോയതു മരവിപ്പ് തലതിരിച്ചിൽ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുള്ള തളച്ച് ശുക്ലനഷ്ടം ശുക്ലസ്രാവം സ്ത്രീകൾക്കുള്ള വാതാധികമായ രക്തംപോക്കു കണ്ണിലെ പടലമെന്ന വ്യാധി അക്ഷിസ്പന്ദനം ഒരവയവത്തിൽ മാത്രമുള്ള സ്പന്ദനം സൎവ്വാംഗത്തിലുമുള്ള സ്പന്ദനം ഊന മുതലായ മൂകങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന വാതവികാരങ്ങൾ സ്ത്രീകൾക്കു അപ്രാപ്തിഹേതുകമായ രോഗങ്ങൾ ആഭിചാരങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള രോഗങ്ങൾ ധനനാശത്തിലും വ്യസനത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങൾ വാതാധികങ്ങളായുണ്ടാകുന്ന സമസ്തരോഗങ്ങളും പിത്താധികങ്ങളായ സമസ്തരോഗങ്ങളും ശിരോമദ്ധ്യത്തെ പ്രാപിച്ച ദോഷകോപങ്ങൾ കണംകാൽ പാൎശ്വങ്ങൾ മുതലായ അവയവത്തിൽ നില്ക്കുന്ന വാതപിത്തവികാരങ്ങൾ ബാലന്മാരെ പീഡിപ്പിക്കുന്ന മാതൃഗ്രഹം മുതലായവയുടെ പീഡ കുട്ടികളുടെ ദേഹം വളൎച്ച ദേഹത്തിലെ മാംസങ്ങൾ ഉണങ്ങുക ബലഹാനി നടക്കാൻ സാമൎത്ഥ്യമില്ലായ്ക എന്നീ രോഗങ്ങളും ഈ നെയ് സേവനംകൊണ്ടു സവിശേഷം ശമിച്ചുപോകുന്നതാണ്. മേലെഴുതിയ സമസ്തരോഗങ്ങൾക്കും ശമനകാരിയായ ഈ ഘൃതം ഏററവും ദുല്ലഭമായ ഒരു യോഗമാകുന്നു. ആയുസ്സിനെ ദീൎഘിപ്പിക്കുന്നതിനു ഇതിനു കഴിയും. ജഠരാഗ്നിയും ശരീരബലവും വൎദ്ധിക്കും. ശരീരത്തിനു ഏററവും വിശിഷ്ടമായ രൂപസൌഭാഗ്യത്തെയുണ്ടാക്കും. ഇന്ദ്രനു തുല്യമായ ബലവും തേജസ്സുമുണ്ടാക്കും. ദീൎഘായുസ്സുള്ള നൂറു പുത്രന്മാരെ ജനിപ്പിക്കത്തക്ക ധാതുബലമുണ്ടാക്കും. നൂറു സ്ത്രീകളോടുകൂടി രമിച്ചാലും മതിയാകാത്ത ധാതുബലത്തെയുമുണ്ടാക്കും. ദേഹത്തെ മനോഹരമാക്കുക. നൂറുവയസ്സുള്ളവരായും കാമദേവനു സമാനമായ ശരീരശോഭയുള്ളവരായും ബലവാന്മാരായുമുള്ള നൂറു പുത്രന്മാരെ മലടികൾ പ്രസവിക്കും. ബ്രഹ്മാഗലം

എന്നു ഈ നെയ് വാതശമനത്തിങ്കൽ മഹത്തായതും ഹാരീതമുനിപ്രവരനാൽ നിർമ്മിതവും ആകുന്നു. മാംസപാകത്തിങ്കൽ കുറുക്കൻ മയിൽ ഇവയുടെ പുരുഷന്റെ മാംസമാണ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടത്. പെൺമയിൽ പെൺകുറുക്കൻ പെണ്ണാടു ഇവയുടെ മാംസങ്ങൾ വീർയ്യമില്ലാത്തവയാകുന്നു. ആട്ടിന്റെ മാംസം എടുക്കുമ്പോൾ നപുംസകമായ ആട്ടുമാംസമാണ് വേണ്ടത് എന്നിങ്ങനെ മാംസങ്ങളെപ്പററി കാശിരാജൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ യോഗത്തിൽ നപുംസകമായ ആട്ടുമാംസം എടുക്കേണ്ടതാണ്.

:0:

ഇരുപതാം അദ്ധ്യായം.

അരിഷ്ടാസവങ്ങൾ

ബലാരിഷ്ടം.

ബലാശ്വഗന്ധയോർഗ്ഗ്രാഹ്യം പൃഥക്പലശതം ശുഭം
ചതുർദ്രോണേ ജലേ പക്ത്വാ ദ്രോണമേവാവശേഷയേൽ
ശീതേ തസ്മിൻ രസേ പൂതേ ക്ഷിപേദ് ഗുഡതുലാത്രയം
ധാതകീം ഷോഡശപലാം പയസ്യാം ദ്വിപലാംശികാം
പഞ്ചാംഗുലപലദ്വന്ദ്വം തസ്മാദേലാം പ്രസാരിണീം
ദേവപുഷ്പമുശീരഞ്ച ശാരംഗേഷ്ടാഞ്ച പലാംശികാം
മാസം ഭാണ്ഡസ്ഥിതസ്ത്വേഷ ബലാരിഷ്ടോ മഹാഫലഃ
ഹന്ത്യുഗ്രാൻ വാതജാൻ രോഗാൻ ബലപുഷ്ട്യഗ്നിവർദ്ധനഃ

കുറുന്തോട്ടിവേർ അമുക്കിരം ഇവ പ്രത്യേകം നൂറുപലം വീതം എടുത്തു നൂററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി ആറിയശേഷം അരിച്ചെടുത്തു മൂന്നുതുലാം ശർക്കരകലക്കി പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും രണ്ടുപലം ക്ഷീരകാകോളിയും രണ്ടുപലം ആവണക്കിൻവേരും ചിററരത്ത ഏലത്തരി പ്രസാരിണി ഗ്രാമ്പൂവ് രാമച്ചം നായ്ക്കുരണ ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതവും ചേർത്തു വായടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചിട്ടിരുന്നു എടുത്തു അരിച്ചു പാത്രങ്ങളിലാക്കി വച്ചിരുന്നു സേവിക്കുക. ഈ ബലാരിഷ്ടം ഏററവും ഫലവത്തായതാകുന്നു. ഇതു ഉഗ്രങ്ങളായ വാതരോഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും, ബലം പുഷ്ടി ജഠരാഗ്നി ഇവയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

അശ്വഗന്ധാരിഷ്ടം.

തുലാർദ്ധം ചാശ്വഗന്ധായാ മുസല്യാഃ പലവിംശതിഃ
മഞ്ജിഷ്ഠായാ ഹരീതക്യാ രജന്യോർമ്മധുകസ്യ ച
രാസ്നാവിദാരീപാർത്ഥാനാം മുസ്തകത്രിവൃതോരപി
ഭാഗാൻ ദശപലാൻ ദദ്യാദനന്തായാശ്ച ശ്യാമയോസ്തഥാ
ചന്ദനദ്വിതയസ്യാപി വചായാശ്ചിത്രകസ്യ ച
ഭാഗാനഷ്ടപലാൻ ക്ഷുണ്ണാനഷ്ടദ്രോണേംഭസഃ പചേൽ
ദ്രോണശേഷേ കഷായേസ്മിൻ പൂതേ ശീതേ പ്രദാപയേൽ
ധാതക്യാഃ ഷോഡശപലം മാക്ഷികസ്യ തുലാത്രയം
വ്യോഷസ്യ ദ്വിപലം ദദ്യാൽ ത്രിജാതകചതുഃപലം
ചതുഃപലം പ്രിയംഗോശ്ച ദ്വിപലം നാഗകേസരം
മാസാദൂർദ്ധ്വം പിബേദേനം പലാർദ്ധപരിമാണതഃ
മൂർച്ഛാമപസ്മൃതിം ശോഷമുന്മാദമപി ദാരുണം
കാർശ്യമർശാംസി മന്ദത്വമഗ്നേർവാതഭവാൻ ഗദാൻ
അശ്വഗന്ധാദ്യരിഷ്ടോയം പീതോ ഹന്ത്യാദസംശയം

അമുക്കിരം പലം അമ്പതു നിലപ്പനക്കിഴങ്ങു ഇരുപതുപലം മഞ്ചട്ടി കടുക്കാത്തോടു മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇരട്ടിമധുരം ചിററരത്ത പാൽമുതക്ക നിർമരുതിൻതൊലി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ത്രികോല്പക്കൊന്ന ഇവ പ്രത്യേകം പത്തുപലം വീതം അനന്താമൂലം നാക്കോല്പക്കൊന്ന പീതചന്ദനം ചെഞ്ചന്ദനം വയമ്പു കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു ഇവ പ്രത്യേകം എട്ടുപലം വീതം ഇവയെല്ലാം ചതച്ചു നൂററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു അരിച്ചു ആറിയശേഷം മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും ഇരുനൂറുപലം തേനും രണ്ടുപലം ത്രികടുകം ഏലം ഇലവങ്ങം പച്ചില ഇവ നാലുപലം ഞാഴൽപൂവും രണ്ടുപലം നാഗപ്പൂവും ചേർത്തു അടച്ചു കുഴിച്ചുവെച്ചിരുന്നു ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞശേഷം എടുത്തു അരിച്ചു അരപ്പലം ഒരു നേരം സേവിക്കുക. മൂർച്ഛ ഓർമ്മയില്ലായ്ക ദേഹംവരൾച്ച ഉന്മാദം കാർശ്യം അർശസ്സുകൾ അഗ്നിമാന്ദ്യം വാതസംബന്ധമായ രോഗങ്ങൾ ഇവ ഭയങ്കരങ്ങളായാലും ഈ അശ്വഗന്ധാരിഷ്ടസേവയാൽ ശമിക്കുന്നതാണ്.

ദേവദാർവ്വരിഷ്ടം.

ദേവദാരുതുലാർദ്ധഞ്ച വാസായാഃ പലവിംശതിഃ
മഞ്ജിഷ്ഠേന്ദ്രയവാദന്തീതഗരം രജനീദ്വയം

രാസ്നാകൃമിഘ്നംമുസ്തഞ്ചശിരീഷംഖദിരാജ്ജുനൌ
ഭാഗാൻദശപലാൻദദ്യാദ്യവന്യാംവത്സകന്ത്വച
ചന്ദനന്ത്വഗ്ഗുഡൂച്യശ്ച രോഹിണ്യാശ്ചിത്രകന്ത്വച
ഭാഗാനഷ്ടപലാനേതാനഷ്ടദ്രോണേഷ്വപാംപചേൽ
ദ്രോണശേഷേകഷായേചപൂതേശീതപ്രദാപയേൽ
ധാതക്യാഃഷോഡശപലംമാക്ഷികന്തുലാത്രയം
വ്യോഷസ്യദ്വിപലംദദ്യാൽത്രിജാതകചതുഃപലം
ചതുഃപലംപ്രിയംഗോശ്ചദ്വിപലംനാഗകേസരം
സർവാണ്യേതാനിസഞ്ചൂർണ്ണ്യഘൃതഭാണ്ഡേനിധാപയേൽ
മാസാദൂർദ്ധ്വംപിബേദേനംപ്രമേഹംഹന്തിദുസ്തരം
വാതരോഗഗ്രഹണ്യർശോമൂത്രകൃച്ഛ്രാണിനാശയേൽ
ദേവദാർവ്വാദിചോരിഷ്ടോദദ്രുകുഷ്ഠവിനാശനഃ

ദേവതാരം അൻപതുപലം ആടലോടകത്തിൻവേർ ഇരുപതുപലം മഞ്ചട്ടി കടകപ്പാലയരി നാഗദന്തിയരി തകരം വറട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ചിററരത്ത വിഴാലരി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു വാകത്തൊലി കരിങ്ങാലിക്കാതൽ നീർമരുതിൻതൊലി ഇവ പ്രത്യേകം പത്തുപലം വീതം കറാശാണി കടകപ്പാലവേരുമ്മേൽതൊലി ചന്ദനം ചിററമൃതു കടുരോഹിണി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു ഇവ പ്രത്യേകം എട്ടുപലം വീതം ഇവയെല്ലാം ചതച്ചു നൂററിരുപത്തിഎട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു പചിച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി ആറിയശേഷം അരിച്ചെടുത്തു നെയ്‌ പുരണ്ടു പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ താതിരിപ്പൂവു പതിനാറുപലവും തേൻ മുന്നൂറുപലവും ത്രികടുക് രണ്ടുപലവും ത്രിജാതകം നാലുപലവും ഞാഴൽപൂ നാലുപലവും നാഗപ്പൂ രണ്ടുപലവും പൊടിച്ചിട്ടു ഒരു മാസം കുഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു സേവിക്കുക. യാതൊരു ചികിത്സകൊണ്ടും ശമിക്കാത്ത പ്രമേഹം ഇതിന്റെ സേവകൊണ്ടു നിശ്ശേഷം ശമിച്ചുപോകും. വാതരോഗം ഗ്രഹണി അർശസ്സുകൾ മൂത്രകൃച്ഛ്രങ്ങൾ ഇവയും ശമിക്കും. [illegible] കുഷ്ഠം ഇവയും ശമിച്ചുപോകും.

അശോകാരിഷ്ടം.

അശോകസ്യതുലാമേകംചതുർദ്രോണേജലേപചേൽ
പാദശേഷേരസേപൂതേശീതേപലശതദ്വയം
ദദ്യാദ്ഗുഡസ്യധാതക്യാഃപലഷോഡശികാംമതാം
അജാജീമുസ്തകംശുണ്ഠീദാർവ്വ്യുൽപലഫലത്രികം

ആമ്രാസ്ഥിജീരകം വാസാചന്ദനംച വിനിക്ഷിപേൽ
ചൂർണ്ണയിത്വാപലാംശേനതാനിഭാണ്ഡേനിധാപയേൽ
മാസാദൂർദ്ധ്വംപിബേദേതമസൃഗ്ദരരുജാംജയേൽ
ജ്വരഞ്ചരക്തപിത്താർശോമന്ദാഗ്നിത്വമരോചകം
മേഹശോഫാദിഹരഃസ്യാദശോകാരിഷ്ടസംജ്ഞിതഃ

ഒരു തുലാം അശോകത്തൊലികൊണ്ടുവന്നു ചതച്ചു നാററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമാക്കി വചിച്ചു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു ആറിയശേഷം അരിച്ചു മറെറാരുപാത്രത്തിലാക്കി ഇരുനൂറുപലം ശക്കരയും പതിനാറു പലം താതിരിപ്പൂവും കറുത്തജീരകം മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ചുക്കു മരമഞ്ഞത്തൊലി കറുത്ത ആമ്പൽപ്പൂവിന്റെ അല്ലി ത്രിഫലത്തോടുകൾ മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പു ജീരകം ആടലോടകത്തിൻവേർ ചന്ദനം. ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചിട്ടു യോജിപ്പിച്ചു പാത്രത്തിന്റെ വായടച്ചുകെട്ടി ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചിട്ടിരുന്നശേഷം എടുത്തു അതിൽനിന്നും വേണ്ടതെടുത്തു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. അസൃഗ്ദരരോഗം ശമിക്കും നിശ്ചയം. ജ്വരം രക്തപിത്തം അർശസ്സു അഗ്നിമാന്ദ്യം അരുചി മേഹം വീക്കം ഇവയെയും ഇല്ലാതാക്കും.

ലക്ഷ്മണാരിഷ്ടം.

ലക്ഷ്മണായാഃപലശതം ചതുർദ്രോണേജലേപചേൽ
പാദശേഷേകഷായേസ്മിൻക്ഷിപേദ് ഗുഡതുലാദ്വയം
ധാതകീംഷോഡശപലാംമുസ്തകംമധുകംബലാം
ഫലത്രയംനിശാദന്ത്യംജീരകംചന്ദനദ്വയം
അമൃതാമോചംയഷ്ടിനീഞ്ച വിലഞ്ചപലമാനതഃ
മാസംസംസ്ഥാപ്യഘടേസിദ്ധോലക്ഷ്മണാരിഷ്ടഃസ്ത്രീഗദാന്തകൃൽ

ലക്ഷ്മണയുടെ (മലയാളത്തിൽ തിരുതാളിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ പുത്രജനനി നാഗപത്രീ പുത്രദാ പുത്രകന്ദാ പുത്രഹരദാ നാഗിനീ നാഗാഹ്വാ നാഗപുത്രി തൂലിനീ മഞ്ജികാ അസ്രവിന്ദുഛദാ എന്നു പേരുകൾ കാണുന്നു) വേർ നൂറുപലമെടുത്തു നാനൂറിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചു മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ രണ്ടു തുലാം ശക്കരയും പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ഇരട്ടിമധുരം കുറുന്തോട്ടിവേർ ത്രിഫലത്തോടുകൾ വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ജീരകം ചന്ദ

നം രണ്ടും അയമോദകം കറാശാണി ഇരട്ടി കൂവളക്കായുടെ മജ്ജ ഇവയെല്ലാം പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതവും ചേർത്തു അടച്ചു ഭദ്രംചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. രക്തംപോക്കു തുടങ്ങിയ സ്ത്രീരോഗങ്ങളെല്ലാം ശമിക്കും.

ജീരകാദ്യരിഷ്ടം.

ജീരകസ്യതുലാദ്വന്ദ്വംചതുർദ്രോണേജലേപചേൽ
ദ്രോണശേഷേക്ഷിപേത്തത്രതുലാത്രയമിതംഗുഡം
ധാതകീംഷോഡശപലാംശുണ്ഠീഞ്ചദ്വിപലോന്മിതാം
ജാതീഫലംമുസ്തകഞ്ചചാതുർജ്ജാതംയമാനികാം
കക്കോലംദേവപുഷ്പഞ്ചപലമാനേനനിക്ഷിപേൽ
മാസംസംസ്ഥാപയേദ്ഭാണ്ഡേമൃത്തികാപരിനിർമ്മിതേ
തതഃകല്യേസമുദ്ധൃത്യപായയേൽകർഷമാത്രയാ
അരിഷ്ടോജീരകാദ്യോയംനിഹന്യാൽസൂതികാമയാൻ
ഗ്രഹണീമതിസാരഞ്ചതഥാവഹ്നേശ്ചവൈകൃതം

ജീരകം രണ്ടു തുലാം നൂററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ" കഷായമിട്ടു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു അരിയശേഷം അരിച്ചു മറെറാരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും രണ്ടു പലം ചുക്കും ജാതിക്കായ്. മുത്തങ്ങ ഏലം ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് കറാശാണി തക്കോലപ്പുട്ടിൽ ഗ്രാമ്പൂവ് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതവും പൊടിച്ചിട്ടു അടച്ചു ഒരു മാസം മണ്ണിൽ കഴിച്ചിട്ടിരുന്ന ശേഷം എടുത്തു സേവിക്കുക. ഒരു നേരത്തേക്കു രണ്ടുരുപാത്തുക്കം മാത്രയാകുന്നു. ഇതു പ്രസവിച്ച സ്ത്രീകൾക്കുണ്ടാകുന്ന സമസ്തരോഗങ്ങളേയും കളയും. ഗ്രഹണി അതിസാരം ജഠരാഗ്നി വികാരങ്ങൾ ഇവയും വിശേഷിച്ചും ശമനകരമാകുന്നു.

ശിരീഷാരിഷ്ടം.

പചേൽതുലാർദ്ധംദ്വിദ്രോണേശിരീഷസ്യജലേസുധീഃ
പാദശേഷേകഷായേസ്മിൻക്ഷിപേദ്ഗുഡതുലാദ്വയം
കൃഷ്ണാപ്രിയംഗുകുഷ്ഠൈലാനീലിനീനാഗകേസരം
രജന്യൌപലമാനേനഭല്ലാതത്രപനാഗരം
മാസാദൂർദ്ധ്വംജാതരസംയഥാമാത്രംപ്രയോജയേൽ
ശിരീഷാരിഷ്ടഇത്യേഷവിഷവ്യാപദിനാശനഃ

വാകത്തൊലി അൻപതുപലമെടുത്ത് അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ച് അ

തിൽ രണ്ടുതുലാം ശക്കരയും തിപ്പലി ഞാഴൽപൂവ കൊട്ടം ഏലത്തരി അമരി നാഗപ്പൂവ് മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ചുക്ക് ഇവ ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചു അവയും ചേൎത്തു അടച്ചു ഒരു മാസം കഴിച്ചു വച്ചിരുന്ന ശേഷം എടുത്തു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. ഇതിനാൽ സമസ്തവിഷവികാരങ്ങളും നശിക്കുന്നതാണ്.

ദശമൂലാരിഷ്ടം.

പണ്ഡ്വശ്രബ്രഹത്യൗശോകണ്ഠാവിമോചാഗ്നിമന്ദനാശ്വലു:
പാടലാകാശ്മരീചേതി ദശമൂലമിഹാഹൃതം
ദശമൂലാനികവീതഃ ഗൈഃപഞ്ചപഞ്ചപലൈഃപൃഥക്
പഞ്ചവിംശൽപലംകുർയ്യാച്ചിത്രകംപൗഷ്കരംതഥാ
കുർയ്യാദ്വിംശൽപലംലോധ്രംഗുഡൂചീതത്സമാഭവേൽ
പലൈഷോഡശഭിർദ്ധാത്രീവിസംഖ്യൈർദ്വാദശഭാ
ഖദിരോബീജസാരശ്ചപഥ്യാചേതിപൃഥക്പലൈഃ
അഷ്ടാഭിഃഗുണിതൈഃകുഷ്ഠംമഞ്ജിഷ്ഠാദേവദാരുച
വിഡംഗംമധുകംഭാർങ്ഗീകപിത്ഥാക്ഷഃപുനർന്നവാ
ചവ്യംമാംസീപ്രിയംഗുശ്ചസാരിവാകൃഷ്ണജീരകം
ത്രിവൃതാരേണുകംരാസ്നാപിപ്പലീക്രമുകംശഠീ
ഹരിദ്രാശതപുഷ്പാചപത്മകംനാഗകേസരം
മുസ്തമിന്ദ്രയവഃശൃംഗീജീവകർഷഭകൗതഥാ
മേദാചാന്യാമഹാമേദാകാകോല്യൗഋദ്ധിവൃദ്ധികേ
കുർയ്യാൽപൃഥഗ്ദ്വിപലികാൻപചേദഷ്ടഗുണേജലേ
ചതുർത്ഥാംശംശൃതംനീത്വാമൃദ്വീകാണാംസന്നിധാപചയൽ
തദഷ്ടപലാംദ്രാക്ഷാംപചന്നീരാച്ചതുർഗ്ഗുണേ
ത്രിപാദശേഷംശീതഞ്ചപൂർവ്വകാഥേനമിശ്രയേൽ
ദ്വാത്രിംശൽപലികംക്ഷൌദ്രംദദ്യാദ്ഗുഡചതുശ്ശതം
ത്രിംശൽപലാനിധാതക്യാഃകക്കോലംജലചന്ദനം
ജാതീഫലംലവംഗഞ്ചത്വഗേലാപത്രകേസരം
പിപ്പലീചേതിസംചൂർണ്ണ്യഭാഗൈർദ്വിപലികൈഃപൃഥക്
ശാണമാത്രാഞ്ചകസ്തൂരീംസർവ്വമേകത്രനിക്ഷിപേൽ
ഭൂമൗനിഖനയേദ്ഭാണ്ഡംതതോജാതരസംപിബേൽ
കതകസ്യഫലംക്ഷിപ്ത്വാരസംനിർമ്മലതാംനയേൽ
ഗ്രഹണീമരുചിംശൂലംശ്വാസംകാസംഭഗന്ദരം

വാതവ്യാധിംക്ഷയം ഛർദ്ദിം പാണ്ഡുരോഗഞ്ച കാമലാം
കണ്ഠാന്ത്യാർശാംസി ഗുല്മഹൃദ്രോഗം ഗ്രഹണീഞ്ച
ശർക്കരാമശ്മരീം മൂത്രകൃച്ഛ്രം ച തൃഷ്ണാം ച നാശയേൽ
കൃശാനാം പുഷ്ടിജനനോ വന്ധ്യാനാം പുത്രദഃ പരം
അരിഷ്ടോ ദശമൂലാദ്യസ്തേജഃ ശുക്രബലപ്രദഃ

കാരിലവേർ മൂവിലവേർ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരിവേർ ഞെരിഞ്ഞിൽവേർ കൂവളത്തിൻവേർ മഞ്ഞവേർ പലകപ്പയ്യാനവേർ പാതിരിവേർ കുമ്പിൾവേർ ഇവ പ്രത്യേകം അഞ്ചുപലംവീതം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ് ഇരുപത്തഞ്ചുപലം പുഷ്കരമൂലം ഇരുത്തപത്തഞ്ചുപലം പാച്ചോററിത്തൊലി ഇരുപതുപലം ചിററമൃത് ഇരുപതുപലം നെല്ലിക്കാത്തോട് പതിനാറുപലം കൊടുത്തുവവേർ പലം പന്ത്രണ്ട് കരിങ്ങാലിക്കാതൽ എട്ടുപലം വിഴാലരി എട്ടുപലം കടുക്കാത്തോട് എട്ടുപലം കൊട്ടം മഞ്ചട്ടി ദേവതാരം വിഡംഗം ഇരട്ടിമധുരം ചെറുതേക്ക് വിളാർ മരത്തിൻ പഴുത്ത കായുടെ മജ്ജ താന്നിക്കാത്തോട് തഴുതാമവേർ അത്തിത്തിപ്പലിവേർ ജടാമാഞ്ചി ഞാഴൽപൂ നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് കറുത്തജീരകം ത്രികോല്പക്കൊന്ന അരേണുകം ചിററരത്തതിപ്പലി പാക്ക് (അടയ്ക്ക) കച്ചൂരക്കിഴങ്ങ് വരട്ടുമഞ്ഞൾ ചതകുപ്പ പതുമകം നാഗപ്പൂവ് മുത്തങ്ങ കുടകപ്പാലയരി കർക്കടകശൃംഗി ജീവകം ഇടവകം മേദ മഹാമേദ കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഋദ്ധി വൃദ്ധി ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടുപലം വീതം ഇവയെല്ലാം ചതച്ചു പൊടിച്ചു പാത്രത്തിലിട്ടു ഔഷധങ്ങളെല്ലാം കൂടിയതിൻെറ എട്ടിരട്ടി (൧൩൧൫ ഇടങ്ങഴിവെള്ളം) വെള്ളമൊഴിച്ചു പചിച്ചു നാലൊന്നാക്കി ശേഷിപ്പിച്ചു അരിച്ചു മൺപാത്രത്തിലാക്കി വയ്ക്കുക. അതിവണ്ണം അറുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം നാലുമടങ്ങു വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ട് നാലിലൊന്നു വററുമ്പോൾ വാങ്ങി അരിച്ചു അതിനെ മുമ്പറഞ്ഞ ദ്രവത്തോടു ചേർക്കുക. രണ്ടു ദ്രവങ്ങളും ഒന്നായ കൂട്ടിയശേഷം അതിൽ മുപ്പത്തിരണ്ടു പലം തേനും ഇരുപത്തഞ്ചിടങ്ങഴി ഗുളവും (ശർക്കരയും) മുപ്പതുപലം താതിരിപ്പൂവും തക്കോലം ഇരുവേലി ചന്ദനം

ജാതിക്കായ് ഗ്രാമ്പൂവ് ഇലവർങ്ങത്തൊലി ഏലത്തരി പച്ചില നാഗപ്പൂവ് തിപ്പലി ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടു പലം വീതം പൊടിച്ചു അതും അരത്രപാത്തുക്കം കസ്തൂരിയും ചേർത്തു വായടച്ചു ശീലമൺ ചെയ്തു ഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചിട്ടിരുന്നു രസം ഇറങ്ങിയശേഷം അതായതു ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞു എടുത്തു അതിൽ ഒരുപലം തേററാമ്പരൽ ഇട്ടുവച്ചു തെളിഞ്ഞശേഷം സേവിക്കുക. ഗ്രഹണി അരുചി വേദന ശ്വാസം കാസം ഭഗന്ദരം വാതരോഗം ക്ഷയം ഛർദ്ദി പാണ്ഡുരോഗം കാമല കുഷ്ഠങ്ങൾ അർശ്ശസ്സുകൾ മേഹങ്ങൾ അഗ്നിമാന്ദ്യം മഹോദരം ശർക്കര അശ്മരി മൂത്രകൃച്ഛ്രം ധാതുക്ഷയം എന്നീ രോഗങ്ങളെ ജയിക്കും. ചടച്ചവരെ തടിപ്പിക്കും വന്ധ്യകൾക്കു പുത്രലാഭത്തെയുണ്ടാക്കും. തേജസ്സിനെയും ശുക്ല*ത്തെയും ബലത്തെയും ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും.

ഖദിരാരിഷ്ടം.

ഖദിരസ്യ തുലാർദ്ധന്തു ദേവദാരു ച തത്സമം
വാകുചീദ്വാദശപലം ദാർവ്വീ സ്യാൽ പലവിംശതിഃ
ത്രിഫലാവിംശതിപലാന്യഷ്ടദ്രോണേ ജലേ പചേൽ
കഷായേ ദ്രോണശേഷേ ച പൂതേ ശീതേ വിനിക്ഷിപേൽ
തുലാദ്വയം മാക്ഷികസ്യ ശർക്കരായാസ്തുലാ മതാ
ധാതക്യാ വിംശതി പലം കക്കോലം നാഗകേസരം
ജാതീഫലം ലവംഗൈലാത്വക്പത്രാണി പൃഥക് പൃഥക്
പലോന്മിതാനി കൃഷ്ണായാഃ പലചതുഷ്ടയം
ഘൃതഭാണ്ഡേ വിനിക്ഷിപ്യ മാസാദൂർദ്ധ്വം പിബേത്തതഃ
മഹാകുഷ്ഠാനി ഹൃദ്രോഗം പാണ്ഡുരോഗാർബ്ബുദം തഥാ
ഗുല്മം ഗ്രന്ഥിം കൃമീൻ കാസം തഥാ പ്ലീഹോദരം ജയേൽ
ഏഷ വൈ ഖദിരാരിഷ്ടഃ സർവ്വകുഷ്ഠനിവാരണഃ

അരത്തുലാം കരിങ്ങാലിക്കാതലും അരത്തുലാം ദേവതാരവും പന്ത്രണ്ടുപലം കാർപ്പോകിലരിയും ഇരുപതുപലം ത്രിഫലത്തോടുകളും ചതച്ചിട്ടു നൂററിരുപത്തെട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു വററിച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു അതിൽ പന്ത്രണ്ടരയിടങ്ങഴി തേനും ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും ഇരുപതുപലം താതിരിപ്പൂവും തക്കോലം, നാഗപ്പൂവു ജാതിക്കാ

യ്, ഗ്രാമ്പൂവ്, ഏലത്തരി ഇവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം പൊടിച്ചതും ഇട്ടു അതിനോടുകൂടി നാലുപലം തിപ്പലിയും പൊടിച്ചു ചേൎത്തു നെയ് പുരണ്ട പഴകിയ പാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു സേവിക്കുക. ഏതുരോഗം; വലിയ കഷ്ടരോഗങ്ങൾ, പാണ്ഡുരോഗം അർബുദം ഗുല്മം ഗ്രന്ഥി ക്രിമിരോഗം ചുമ പ്ലീഹോദരം ഇവയെ ജയിക്കുകയും സമസ്തകഷ്ടങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

അഭയാരിഷ്ടം (വേറൊന്നു)

അഭയായാസ്തുലാമേകാംമൃദ്വീകാൎദ്ധതുലാംതഥാ
വിഡംഗസ്യദശപലംമധൂകകുസുമസ്യച
ചതുൎദ്രോണേജലേപക്ത്വാദ്രോണമേവാവശേഷയേൽ
ശീതേപൂതേരസേതസ്മിൻപൂതേതുഗുഡതുലാംക്ഷിപേൽ
ഗോക്ഷുരംത്രിവൃതാംധാന്യംധാതകീമിന്ദ്രവാരുണീം
ചവ്യംമധുരികാംശുണ്ഠീംദന്തീംമോചരസംതഥാ
പലയുഗ്മമിതംസൎവ്വംപാത്രേമഹതിമൃണ്മയേ
ക്ഷിപ്ത്വാസംരക്ഷ്യതൽപാത്രംമാസമാത്രംനിധാപയേൽ
തതോജാതരസംജ്ഞാത്വാപരിസ്രാവ്യ സംനായയേൽ
ബലംകോഷ്ഠഞ്ചവഹ്നിഞ്ചവീക്ഷ്യമാത്രാംപ്രയോജയേൽ
അൎശാംസിനാശയേൽക്ഷിപ്രംതഥാഷ്ടാവുദരാണിച
വൎച്ചോമൂത്രവിബന്ധഘ്നോവഹ്നിംസന്ദീപയേൽപരം

കടുക്കത്തോടു ഒരു തുലാം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം അരത്തുലാം വിഴാലരി പത്തുപലം ഇരിപ്പപ്പൂവു പത്തുപലം അറുപത്തിനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായമിട്ടു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ ശേഷിപ്പിച്ചു ആറിയശേഷം അരിച്ചെടുത്തു അതിൽ ഒരു തുലാം ശൎക്കരചേൎത്തു അതിനോടുകൂടി ഞെരിഞ്ഞിൽ ത്രികോല്പക്കൊന്ന കൊത്തമ്പാലരി താതിരിപ്പൂവു കാട്ടുവെള്ളരി അത്തിത്തിപ്പലിവേർ കണ്ടിവെണ്ണ ചുക്കു നാഗദന്തിയരി ഇലവിൻപശ ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടുപലംവീതം പൊടിച്ചുചേൎത്തു എല്ലാംകൂടി മൺപാത്രത്തിലാക്കി വായടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം ഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചിട്ടിരുന്നു എടുത്തു അരിച്ചു പാത്രങ്ങളിലാക്കിവച്ചിരുന്നു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. ശരീരബലം രോഗബലം കോഷ്ഠസ്വഭാവം ജഠരാഗ്നിയുടെ സ്വഭാവം, ഇവയെ നോക്കി സേവിക്കേണ്ട മാത്രയെ നിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളുക.

അർശസ്സുകളെല്ലാം ക്ഷണേന ശമിക്കും. അതിന്മണ്ണും എട്ടുവക ഉദരരോഗങ്ങളും ശമിക്കും. മലമൂത്രങ്ങളുടെ തടവിനെ ഇല്ലാതാക്കും. ഏററവും ജഠരാഗ്നിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

സാരസ്വതാരിഷ്ടകം.

സമൂലപത്രശാഖായംബ്രാഹ്മ്യാബാഹ്യമുഷ്ണത്തകേ
ഗൃഹീത്വാവിംശതിപലംപൃഷ്ഠയോദശതാവരീ
വിദാരികാഭയാശീരാണ്യാർദ്രകഞ്ചതഥാമിശിഃ
പഞ്ചപഞ്ചപലാന്യേഷാംജലദ്രോണേപചേദ്ഭിഷക്
പാദാവശേഷേവിസ്രാവ്യരസംവസ്ത്രേണഗാലയേൽ
മാക്ഷികസ്യദശപലംസിതായാഃപഞ്ചവിംശതിഃ
ധാതകീപഞ്ചപലികാരേണുകാത്രിവൃതാകണാ
ദേവപുഷ്പംവചാകുഷ്ഠംവാജിഗന്ധാവിഭീതകീ
അമൃതൈലാവിഡംഗത്വക്പ്രത്യേകംകർഷസമ്മിതം
കപാദ്ഘതസ്ഥിൻസമസ്താനിസമാക്ഷിപ്യപ്രയത്നതഃ
സ്വർണ്ണകുംഭേനിധായ്യാഥവാനഃവദ്ഭാജനേപിവാ
സ്വർണ്ണപ്രതനപത്രഞ്ചക്ഷിപ്ത്വാതസ്മിൻകർഷസമ്മിതം
മാസാജ്ജാതരസംദൃഷ്ട്വാഹൈമപത്രക്ഷയംഗതേ
വാസസാചപരിസ്രാവ്യസ്ഥാപയേദ്ഘൃതഭാജനേ
സാരസ്വതാഭിധോരിഷ്ടഏഷോമൃതസമഃപരം
ശിഷ്യാണാമുപകാരാർത്ഥംധന്വന്തരിവിനിർമ്മിതഃ
ആയുർവീര്യംധൃതിംമേധാംബലംകാന്തിംവിവർദ്ധയേൽ
വാക്ശുദ്ധികരഹൃദ്യഃശ്രേഷ്ഠോരസായനവരഃസ്മൃതഃ
ബാലകാനാഞ്ചയൂനാഞ്ചവൃദ്ധാനാഞ്ചഹിതഃസദാ
നരനാരീഹിതോനിത്യംപരമോജസ്യകോമതഃ
വാരയേൽസ്വരകാർക്കശ്യംതഥാചാസ്യഷ്ഠദോഷണം
സ്വരംപരഭൃതസ്യേവജനയേൽസേവനാൽസദാ
രജോദോഷേഷുനഷ്ടാനാംയോഷിതാംശുക്രദോഷിണാം
പുംസാഞ്ചാപിശുഭകരഃസർവ്വദോഷഹരോമതഃ
അത്യധ്യയനഗീതാദിക്ഷീണസ്മൃതിബലാനരാഃ
ലഭന്തേചിത്തസന്തോഷംസ്മൃതിഞ്ചാസ്യനിഷേവണാൽ
പയസാസഹപാതവ്യോരിഷ്ടോയംശാണമാനതഃ
മാസാഭ്യാംരോഗമുക്തോയംശരീരസ്യവിശുദ്ധിദഃ
അകാലമൃത്യാഹരണഃയദീച്ഛാനാർത്ഥ്യതാംയദിവാഞ്ഛിതംസ്യാൽ
വാക്ശുദ്ധിധൈര്യസ്മൃതിലബ്ധിപുഷ്ടിസസ്വാരതാംശ്ചാമൃതംഭവേദ്ഭിഃ

നല്ല ദിവസം നോക്കി ഇരുപതു പലം ബ്രഹ്മി സമൂലമെടുക്കുക. ബ്രഹ്മീശബ്ദംകൊണ്ടു സാധാരണമായി ജനങ്ങൾ എടു

ത്തുവരാറുള്ളതു പാടങ്ങളിലും മററും കിടക്കുന്ന പായലിനെപ്പോലുള്ള ഒരു വക ക്ഷുദ്രക്ഷുപത്തെയാണ്. എന്നാൽ ബ്രഹ്മി അതല്ല അതു കുടകൻ എന്നു പറയുന്ന ജാതിയിൽ കറുത്ത തരമാണ്. അതിനെയാണ് ഇവിടെ ബ്രഹ്മീശബ്ദംകൊണ്ടു എടുക്കുവാൻ പറഞ്ഞതു പുഷ്പിക്കുന്ന സമയത്തുള്ള ശതാവരിയുടെ കിഴങ്ങു പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങു കടുക്കത്തോടു രാമച്ചം ഇഞ്ചി ശതകുപ്പ ഇവ പ്രത്യേകം അഞ്ചുപലം വീതം ശതാവരിക്കിഴങ്ങുമുതൽ ചതകുപ്പവരെയുള്ള ആറൌഷധങ്ങളെ പ്രത്യേകം നാലുപലം വീതമെടുക്കണമെന്നു വിനോദിനീടികയിൽ കാണുന്നു. യോഗത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു മുമ്പറഞ്ഞവിധം അഞ്ചുപലംവീതമെന്നാണ്. ഇവിടെ യോഗകാരമതത്തെയൊ ടീകാകാരമതത്തെയോ ഇഷ്ടംപോലെ സ്വീകരിക്കുക. എല്ലാംകൂടി ചതച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു പചിച്ചു നാലിലൊന്നു ശേഷിപ്പിച്ച് ആറിയശേഷം വസ്ത്രത്തിൽ അരിച്ചു സ്വർണ്ണപ്പാത്രത്തിലോ മൺപാത്രത്തിലോ ആക്കി അതിനോടുകൂടി പത്തുപലം തേനും ഇരുപത്തഞ്ചുപലം പഞ്ചസാരയും അഞ്ചുപലം താതിരിപ്പൂവും അരേണുകം ത്രികോല്പക്കൊന്ന തിപ്പലി ഗ്രാമ്പൂവു വയമ്പു കൊട്ടം അമുക്കിരം താന്നിക്കാത്തോടു ചിററമൃതു ഏലത്തരി വിഴാലരി ഇലവങ്ങത്തൊലി ഇവ പ്രത്യേകം രണ്ടു ഉറുപ്പികത്തൂക്കം വീതം പൊടിച്ചിടുക. അവയോടുകൂടി പുളിയിലപോലെ അടിച്ചുപരത്തി തകിടുകളാക്കിയ സ്വർണ്ണത്തകിടു രണ്ടു ഉറുപ്പികത്തൂക്കം ഇടുക. അനന്തരം ആ പാത്രത്തിന്റെ വായടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു കുഴിച്ചിട്ടിരുന്നു ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞശേഷം എടുക്കുക. അതിൽ ഇട്ടിട്ടുള്ള സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ചെറിയ തകിടുകൾ ദ്രവിച്ചു ഔഷധങ്ങളോടുകൂടി ലയിച്ചശേഷം തുണിയിൽ അരിച്ചെടുത്തു നെയ്പുരണ്ടു പഴകിയ പാത്രങ്ങളിലാക്കിവച്ചിരുന്നു രണ്ടു ഉറുപ്പികത്തൂക്കം വീതം സേവിക്കുക. പശുവിൻപാൽ മീതെ കുടിക്കുകയോ പശുവിൻപാലിൽ ചേർത്തു കുടിക്കുകയോ ചെയ്യു. ഈ അരിഷ്ടം ദേവാമൃതത്തോടു സമഗുണമുള്ളതാകുന്നു. ശിഷ്യന്മാരുടെ ഉപയോഗത്തിനായിട്ടു ധന്വന്തരിയാൽ പണ്ടു പറയപ്പെട്ടതാകുന്നു. ആയുസ്സു വീര്യം ധൃതി മേധാ ബലം ശരീരശോഭ ഇവയെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. വാക്കുകൾക്കു ശുദ്ധിയെച്ചെയ്യും. ഹൃദയത്തിനു പ്രിയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. രസായനങ്ങളിൽ ഇതു ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു. ബാലന്മാർക്കും യുവാക്കന്മാർക്കും വൃദ്ധന്മാർക്കും ഇതു ഏ

പ്പോഴും ഗ്രണത്തെച്ചെയ്യുന്നതാകുന്നു. പുരുഷന്മാൎക്കും സ്ത്രീകൾക്കും കാലഭേദനിയമം കൂടാതെ സേവിക്കാവുന്നതാണ്. ഏററവും ഓജസ്സിനെച്ചെയ്യുന്നതാണ്. ശബ്ദത്തിനുള്ള കൎക്കശതയെക്കളയും. അതിന്മണ്ണം ശബ്ദം പുറത്തു കേൾക്കാൻ പാടില്ലാതുള്ള സ്വരഭംഗരോഗത്തെയും ഇല്ലാതാക്കും. കുയിലിൻെറ ശബ്ദംപോലുള്ള ശബ്ദത്തെയുണ്ടാക്കും. രജോദോഷംകൊണ്ടു ഗൎഭാശയദുഷ്യമുണ്ടായിട്ടുള്ള സ്ത്രീകൾക്കും ശുക്ലദോഷമുള്ള പുരുഷന്മാൎക്കും ഇതു ഹിതമായതാകുന്നു. ഏററവും പ്രയത്നിച്ചു പാടുക, വായിക്കുക മുതലായ പ്രവൃത്തികൾ മൂലം ശബ്ദത്തിനു തകരാറു പററിയിട്ടുള്ളവൎക്കു ഇതു മേൽത്തരമായ ഔഷധവിശേഷമാകുന്നു. ഇതിൻെറ സേവനംകൊണ്ടു മനസ്സന്തോഷവും ഓൎമ്മയും ഉണ്ടാകും. ഇതിനെ രണ്ടു മാസം സേവിച്ചാൽ സമസ്തരോഗങ്ങളും ശമിക്കുകയും ശരീരത്തിനു വേണ്ട സൽഗുണങ്ങളും സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യും. ശരൽക്കാലത്തിൽ സേവിക്കുന്നതു സ്വരമാധുൎയ്യസിദ്ധിയിൽ ശ്രേഷ്ഠമാകുന്നു.

ആസവങ്ങൾ.

അഹിഫേനാസവം.

തുലാംമധൂകമദ്ധ്യാസ്യശൃംഗഭേദാന്ധപഹ്നികാക്ഷിദപൽ
ഫണിഫേനസ്യകുഡവംമുസ്തകംപലസമ്മിതം
ജാതീഫലഞ്ചേന്ദ്രയവംഷൈലാംശത്രമാഷയേൽ
മധ്വാഭാണ്ഡേ മാസമാത്രം യത്നതഃപരിരക്ഷയേൽ
ഹന്ത്യതീസാരമത്യുഗ്രം വിഷൂചീമപി ദാരുണം

ഇരിപ്പപ്പൂകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മദ്യം ആറേകാൽ ഇടങ്ങഴി അതിനെ ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിനോടുകൂടെ കറപ്പു (അവിയൻ) നാലുപലവും മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങു ഒരു പലവും ജാതിക്കായ ഒരു പലവും കുടകപ്പാലയരി ഒരു പലവും ഏലത്തരി ഒരു പലവും ഇട്ടു പാത്രത്തിൻെറ വായടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചു വച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. ഏററവും ഉഗ്രമായ അതിസാരവും ഭയങ്കരമായ വിഷൂചികയും ശമിക്കും.

പിപ്പല്യാസവം.

പിപ്പലീമരിചംചവ്യംഹരിദ്രാചിത്രകാംബുദാഃ
വിഡംഗക്രമുകംലോധ്രംപാഠാധാത്ര്യേലവാലുകം
ഉശീരംചന്ദനം കുഷ്ഠം ലവംഗംതഗരംതഥാ

മാംസീത്വഗേലാപത്രഞ്ച പ്രിയംഗുന്നാഗകേസരം
ഏലാമർദ്ധപലാൻഭാഗാൻ സൂക്ഷ്മചൂർണ്ണീകൃതാൻശുഭാൻ
ജലദ്രോണേ പ്രക്ഷിപ്യ പാക്യോദ്ഗുഡതുലാത്രയം
പലാനിദശധാതക്യാ ദ്രാക്ഷാഷ്ടിപലാ ഭവേൽ
ഏതാനേകത്രസംയോജ്യ മൃൽഭാണ്ഡേ വിനിക്ഷിപേൽ
ജാതം മാസഗതം സർവം പായയേദഗ്ന്യപേക്ഷയാ
ക്ഷയംഗുൽമോദരംകാർശ്യം ഗ്രഹണീംപാണ്ഡുതാംതഥാ
അർശാംസിനാശയേൽ പ്ലീഹം പിപ്പല്യാദ്യാസവസ്ത്വയം

തിപ്പലി മുളക് അത്തിത്തിപ്പലിവേർ മഞ്ഞൾ കൊടിവേലിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ വിഴാലരി പാക്ക (അടയ്ക്കാ) പാച്ചോററിത്തൊലി പാടക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്കാത്തോട ഏലാവാലുകം രാമച്ചം ചന്ദനം കൊട്ടം ഗ്രാമ്പൂവ് തകരം ജടാമാഞ്ചി ഇലവങ്ങത്തൊലി ഏലത്തരി പച്ചില ഞാഴൽപൂവു നാഗപ്പൂവു ഇവ പ്രത്യേകം അർപ്പലം വീതം എടുത്തു പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ട അതിനോടുകൂടെ മൂന്നുതുലാം ശക്കരയും പത്തുപലം താതിരിപ്പൂവും അറുപതുപലം മന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും ചേത്തു യോജിപ്പിച്ചു മൺപാത്രത്തിലാക്കി വായടച്ചു ശീലമൺചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചിട്ടിരുന്നശേഷം എടുത്തു അഗ്നിദീപനം അനുസരിച്ചു വേണ്ടമാത്രയിൽ സേവിക്കുക. ക്ഷയം ഗുൽമം മഹോദരം ദേഹം വരൾച്ച ഗ്രഹണി പാണ്ഡുരോഗം അർശ്ശസ്സുകൾ ഇവ ക്ഷണേന ശമിക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീഖണ്ഡാസവം.

ശ്രീഖണ്ഡംമരിചംമാംസീം രജന്യൗചിത്രകംഘനം
ഉശീരംതകരംദ്രാക്ഷാം ചന്ദനംനാഗകേസരം
പാഠാംധാത്രീംകണാംചവ്യം ലവംഗൈലേവാലുകം
ലോധ്രഞ്ചാർദ്ധപലോന്മാനം ജലദ്രോണേവിനിക്ഷിപേൽ
ദ്രാക്ഷാംഷഷ്ടിപലാംതത്ര ഗുഡസ്യ ചതുലാത്രയം
ധാതകീംഷോഡശപലാമേകത്രപരിയോജയേൽ
മാസംസംസ്ഥാപ്യമൃൽഭാണ്ഡേ വസ്ത്രപൂതംരസംനയേൽ
പായയേന്മാത്രയാവൈദ്യോ വയോവഹ്ന്യാദ്യപേക്ഷയാ
പാനാത്യയോപദംശം പാനാജീർണ്ണഞ്ചനാശയേൽ
പാനവിഭ്രമമത്യുഗ്രം ശ്രീഖണ്ഡാസവതശ്ച

വെളുത്ത ചന്ദനം മുളക ജടാമാഞ്ചി മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം തകരം മന്തിരിങ്ങാപ്പഴം മഞ്ഞച്ചന്ദനം നാഗപ്പൂവു പാടക്കിഴങ്ങ

നെല്ലിക്കാത്തോട തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലിവേര ഗ്രാമ്പൂവു ഏലാവാലും പാച്ചോററിത്തൊലി ഇവ പ്രത്യേകം അരപ്പലം വീതം ഇവയെല്ലാംകൂടി നേരിയപൊടിയായി പൊടിച്ച് മപ്പ ത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടക. അതിനോടുകൂടി അറുപതു പലം മന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും ചേൎത്തു മൂന്നുതുലാം ശക്കരയും പന്ത്ര ണ്ടപലം താതിരിപ്പൂവും ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു മൺപാത്രത്തി ലാക്കി അടച്ചു ഭദ്രംചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിതന്നശേഷം എടുത്തു തുണിയിൽ അരിച്ചു പാത്രത്തിലാക്കിവച്ചു വയസ്സിൻെറ യും അഗ്നിബലത്തിൻെറയും സ്ഥിതിയനുസരിച്ചു വേണ്ടമാത്ര യിൽ സേവിക്കുക. ഏററവും വദ്ധിച്ച മദാത്യയം ലഹരിസാധ നങ്ങൾ കടിക്കുകകൊണ്ടുണ്ടായ അജീൎണ്ണം ലഹരിയുപയോഗി ച്ചതുകൊണ്ടുണ്ടായ ഭയങ്കരമായ ബുദ്ധിഭ്രമം ഉടൻ ശമിക്കും.

ചന്ദനാസവം.

ചന്ദനംവാളകംമുസ്തംഗംഭാരീനീലമുൽപലം
പ്രിയംഗുംപദ്മകംലോധ്രംമഞ്ജിഷ്ഠാരക്തചന്ദനം
പാഠാംകിരാതതിക്തഞ്ചന്യഗ്രോധംപിപ്പലംശടീം
പപ്പടംമധുകംരാസ്നാം പടോലംകാഞ്ചനാരകം
ആമ്രത്വചംമോചരസം പ്രത്യേകം പലമാത്രകം
ധാതകീംഷോഡശപലാം ദ്രാക്ഷായാഃ പലവിംശതിം
ജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപ്ത്വാ ശക്കരായാസ്തുലാംതഥാ
ഗുഡസ്യാൎദ്ധതുലാഞ്ചാപി മാസംഭാണ്ഡേനിധാപയേൽ
ചന്ദനാസവമിത്യേഷ ശുക്രമേഹവിനാശകൃൽ
ബലപുഷ്ടികരോഹൃദ്യോ വഹ്നിസന്ദീപനഃപരഃ
അഭിഷ്യന്ദതിതീക്ഷ്ണഞ്ച പാനംവഹ്നിസൂര്യയോഃ
സന്താപംസ്ത്രീപ്രസക്തഞ്ച വേഗാഘാതംപ്രജാഗരം
ക്രോധംശോകംദിവാനിദ്രാം ലംഘനഞ്ചാതിചിന്തനം
അത്യംലസ്യമസത്സംഗം ശുക്രമേഹീവിവൎജ്ജയേൽ
സുപഥ്യംശുക്രകൃച്ചാന്നം തത്സംസകതിഞ്ചസൽകഥ
ശാന്തിഗ്രന്ഥാന്യധ്യയനംഹിതാന്യത്രശചിന്തനം

ചന്ദനം വെളുത്തതു ഇരുവേലി മുത്തങ്ങ കുമിഴിൻപഴം കറുത്ത ആമ്പൽപൂവിൻെറ അല്ലി ഞാഴൽപൂവു പദ്മകാഷ്ഠം (പതുമകം) പാച്ചോററിത്തൊലി വെളുത്തതു മഞ്ചട്ടി രക്തച ന്ദനം പാടക്കിഴങ്ങു കിരിയാത്ത പേരാലിൻതൊലി അരയാ ലിൻതൊലി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു ക്ഷേത്രപപ്പടി ഇരട്ടിമധുരം ചിററ

രത്ത പടവലം വലിയമലയകത്തിയുടെതൊലി മാവിൻതൊലി ഇലവിൻപശ ഇവ പ്രത്യേകം ഒരുപലംവീതം താതിരിപ്പൂവു പതിനാറുപലം ഇവയെല്ലാം പൊടിച്ചശീലപ്പൊടിയാക്കിമുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു ഇരുപതുപലം മന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും അതിനോടു ചേൎത്തു മൂന്നുതുലാം പഞ്ചസാരയും അരത്തുലാം ശക്കരയും അതിൽ കലക്കി ഒരു മൺപാത്രത്തിലാക്കി അടച്ചു ഭദ്രം ചെയ്തു ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം അതിൽനിന്നും വേണ്ടതെടുത്തു സേവിക്കുക ഇതു ശുക്രമേഹത്തെ നിശ്ശേഷം ശമിപ്പിക്കും ബലത്തെയും പുഷ്ടിയെയും ഉണ്ടാക്കും ഹൃദ്യമാകുന്നു. അഗ്നിദീപനത്തെ ഏററവും ഉണ്ടാക്കും. അഭിഷ്യന്ദിയായും ഏററവും തീക്ഷ്ണതയുള്ളതായും ഉള്ള അന്നപാനങ്ങളും തീകൊൾക വെയിലേൽക്ക ഇവയും സന്താപം സ്ത്രീസേവചെയ്ക വേഗങ്ങളെ തടുക്കുക ഉറക്കമിളയ്ക്കുക കോപിക്കുക വ്യസനിക്കുക പകലുറങ്ങുക പട്ടിണികിടക്കുക മനോവിചാരം ചെയ്ക ഏററവും മടിയോടുകൂടിയിരിക്കുക ദുഷ്ടസ്ത്രീമായി സഹവാസം ചെയ്ക ഇവയും ശുക്രമേഹത്തിൽ വൎജ്ജിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നല്ലവണ്ണം പാകം ചെയ്ത അന്നവും ശുക്ലത്തെയുണ്ടാക്കുന്ന ആഹാരപാനങ്ങളും സജ്ജനസഹവാസവും സൽകഥാശ്രവണവും മനസ്സടക്കവും സദ്ഗ്രന്ഥപാരായണവും ദൈവചിന്തയും ഹിതങ്ങളാകുന്നു.

സാരിവാദ്യാസവം.

ശാരിവാംമുസ്തകംലോധ്രംന്യഗ്രോധംപിപ്പലംശടീം
അനന്താംപദ്മകംബാലം പാഠാം ധാത്രീംഗുഡൂചികാം
ഉശീരംചന്ദനദ്വന്ദ്വംയമാനീംകടുരോഹിണീം
പത്രമേലാദ്വയംകുഷ്ഠം സ്വൎണ്ണപത്രാംഹരീതകീം
ഏഷാംചതുഃപലാൻഭാഗാൻ സൂക്ഷ്മചൂൎണ്ണീകൃതാൻബുധഃ
ജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപ്ത്വാദദ്യാൽഗുഡതുലാത്രയം
പലാനിദശധാതക്യാദ്രാക്ഷാംഷഷ്ടിപലാംതഥാ
മാസംസംസ്ഥാപയേൽഭാണ്ഡേസംവൃതേമൃണ്മയേശുഭേ
ശാരിവാദ്യാസവസ്ത്വാശുനാനാമേഹാംശ്ച വിംശതിഃ
ശരാവികാദയഃസൎവ്വാഃപിടകാസ്തൽകൃതാശ്ചയാഃ
ഉപദംശാൎശസാംവാതരക്തംഭഗന്ദരം
സൎവ്വാണ്യാശുശമം യാന്തിനൃണാമേതേനസംശയഃ
പാനമന്നമഭിഷ്യന്ദിരൂക്ഷംതീക്ഷ്ണഞ്ചമൈഥുനം
വേഗരോധംവ്യവായഞ്ച വ്യായാമംനിശിജാഗരം
സുരാംസുതീക്ഷ്ണാംത്യാജ്യഞ്ച പലാണ്ഡുഞ്ചരസോനകം
ത്യജേൽസൂൎയ്യാഗ്നിസന്താപം പ്രമേഹപിടകാതുരഃ

നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങ് മുത്തങ്ങ പാച്ചോററിത്തൊലി പേരാൽത്തൊലി അരയാൽത്തൊലി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ് കറുവപത്തുമകം ഇരുവേലി പാടക്കിഴങ്ങ് നെല്ലിക്കത്തോട് ചിററമൃതു രാമച്ചം ചന്ദനം രണ്ടും കുറാശാണി കടുരോഹിണി പച്ചില ഏലത്തരി വലിയഏലത്തരി കൊട്ടം സുന്നാമുക്കി കടുക്കത്തോട് ഇവ പ്രത്യേകം നാലുപലംവീതം പൊടിച്ച് ശീലപ്പൊടിയാക്കി മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ട് അതിനോട് ഒരുതുലാം ശക്കരയും ചേത്തു പത്തുപലം താതിരിപ്പൂവും അറുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും കൂട്ടി യോജിപ്പിച്ച് മണ്പാത്രത്തിലാക്കി വായടച്ച് ശീലമൺ ചെയ്ത ഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചുവച്ച് ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞശേഷം എടുത്തു അതിൽനിന്നും വേണ്ടതെടുത്തു സേവിക്കുക. ഇരുപതുതരം മേഹങ്ങളും ശരാവിക തുടങ്ങിയ പ്രമേഹപിടകകളും തന്നിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ഉപദംശരോഗങ്ങളും വാതരക്തവും ഭഗന്ദരവും എല്ലാം ശമിക്കും. ഇതിൽ സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. അഭിഷ്യന്ദിയായ അന്നപാനങ്ങളും രൂക്ഷമായും തീക്ഷ്ണമായും ദഹിക്കാത്തതായുമുള്ള ആഹാരങ്ങളും മലമൂത്രാദിവേഗങ്ങളെ തടയുകയും തീക്ഷ്ണതയുള്ള മദ്യം മത്സ്യം ചുകന്നുള്ളി വെളുത്തുള്ളി ഇവയും തീരെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. തീ കൊള്ളുക. വെയിൽ കൊള്ളുക ഇവയും പ്രമേഹപിടകയുള്ള രോഗിക്കു ഹിതമല്ലാത്തതാകുന്നു.

പത്രാംഗാസവം.

പത്രാംഗംഖദിരംവാസാ ശാല്മലീകുസുമംബലാ
ഭല്ലാതകംസാരിവേചജപാകുസുമമസ്പൃതം
ആമ്രാസ്ഥിദാവീഭൂനിംബത്രഫേനഫലജീരകം
ലൌഹംരസാഞ്ജനംവില്വംകേശരംജംത്വചംതഥാ
കുംകുമംദേവകുസുമം പ്രത്യേകംപലസമ്മിതം
സവ്വംസുചൂണ്ണിയംകൃത്വാ ദ്രാക്ഷായാഃപലവിംശതിം
ധാതകീംഷോഡശപലാംജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപേൽ
ശക്കരായാസ്തുലാംദത്വാക്ഷൌദ്രസ്യാദ്ധതുലാംതഥാ
ഏകീകൃത്യക്ഷിപേൽഭാണ്ഡേ നിദധ്യാന്മാസമാത്രകം
ഹന്ത്യുഗ്രംപ്രദരംശതമേഹാണഞ്ച സവ്രണം
ജ്വരംപാണ്ഡുതഥാശോഫം മന്ദാഗ്നിത്വമരോചകം

ചുകന്ന ചന്ദനം കരിങ്ങാലിക്കാതിൽ ആടലോടകത്തിൻവേർ ഇലവിൻപൂവ് കുറുന്തോട്ടി ചേക്കുരു നറുനീണ്ടിരണ്ടും വിരിയാത്ത ചെമ്പരത്തിപ്പൂവ് മരമഞ്ഞത്തൊലി കിരിയാത്ത കറപ്പുണ്ടാകുന്ന (അഫീനുണ്ടാകുന്ന) ചെടിയുടെബീജം ജീരകം

ലോഹഭസ്മം രസാഞ്ജനം കൂവളത്തിന്റെ ഇളയ കായക്കകത്തുള്ള മജ്ജ കസ്തൂരി ഇലവങ്ങത്തൊലി കുങ്കുമപ്പൂവ് കരയാമ്പൂവ് ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം എല്ലാംകൂടി നേർമ്മയായി പൊടിച്ചു അതിനോടുകൂടി ഇരുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും പതിനാറു പലം താതിരിപ്പൂവും കൂട്ടി യോജിപ്പിച്ചു മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിടുക. അതിൽ ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും അമ്പതുപലം തേനും കൂടി ചേർക്കുക. [illegible] പാത്രത്തിന്റെ വായടച്ചു ഭദ്രം ചെയ്തു ഒരുമാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം അതിൽനിന്നും വേണ്ടതെടുത്തു സേവിക്കുക. വെളുത്തും ചെമന്നും വേദനയോടുകൂടിയും ഏററവും ഉഗ്രമായുള്ള പ്രദരവും ജ്വരവും പാണ്ഡുരോഗവും വീക്കവും അഗ്നിമാന്ദ്യവും അരുചിയും ശമിക്കും.

അരവിന്ദാസവം.

അരവിന്ദമുശീരഞ്ചകാശ്മീരംനീലമുൽപലം
മഞ്ജിഷ്ഠൈലാബലാമാംസീരംബുശാരിവാംശിവാം
വിഭീതകവചാധാത്രീശട്ടീശ്യാമാം സനീലിനീം
പടോലംപപ്പടംപാഠാംമധൂകംമധുകംമരാം
പലമാനേനസംഗൃഹ്യദ്രാക്ഷായാഃപലവിംശതിം
ധാതകീംഷോഡശപലാംജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപേൽ
ശർക്കരായസ്തുലാംദത്വാക്ഷൌദ്രസ്യാർദ്ധതുലാംതഥാ
മാസംസംസ്ഥാപയേദ്ഭാണ്ഡേമൃത്തികാപരിനിർമ്മിതേ
ബാലാനാംസർവ്വരോഗഘ്നോബലപുഷ്ടഗ്നിവർദ്ധനഃ
അരവിന്ദാസവഃപ്രോക്തസ്ത്വഖിലഗ്രഹദോഷഹൃൽ

താമരയല്ലി രാമച്ചം കാശ്മീരകുങ്കുമപ്പൂവ് കറുത്ത ആമ്പൽപ്പൂവിന്റെ അല്ലി മഞ്ചട്ടി ഏലത്തരി കുറുന്തോട്ടിവേർ ജടാമാഞ്ചി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ് നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു കടുക്കാത്തോടു താന്നിക്കാത്തോടു വയമ്പു നെല്ലിക്കാത്തോടു കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു കറുത്ത നറുനീണ്ടിക്കിഴങ്ങു അമരിവേർ പടവലം പപ്പടപ്പുല്ല് നീർമരുതിൻതൊലി ഇരിപ്പക്കാതൽ ഇരട്ടിമധുരം മരോമാഞ്ചി ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതമെടുത്തു നേർമ്മയായ പൊടിയാക്കി മപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു അതിനോടുകൂടി ഇരുപതു പലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും അമ്പതുപലം തേനും ചേർത്തു യോജിപ്പിച്ചു

പാത്രത്തിന്റെ വായടച്ചു കെട്ടി ഭദ്രംചെയ്തു് ഒരു മാസം കഴിച്ചിരുന്നശേഷം അതിൽനിന്നു വേണ്ടതെടുത്തു സേവിക്കുക ഇതു കുട്ടികൾക്കുണ്ടാകുന്ന സമസ്തരോഗങ്ങളെയും കളയും ബലത്തെയും ശരീരപുഷ്ടിയേയും ജഠരാഗ്നിയേയും വൎദ്ധിപ്പിക്കും ആയുസ്സിനെയുണ്ടാക്കുകയും ഭൂതാദിഗ്രഹങ്ങളുടെ പീഡയെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

പുനൎന്നവാസവം.

ത്രികടുത്രിഫലാംദാൎവീംശഠീംപുഷ്ഠാംബൃഹതീദ്വയം
വാസാമാന്ധരുചകംകടുകീംഗജപിപ്പലീം
ശോഫഘ്നീംപിചുമൎദ്ദഞ്ചഗുഡൂചീംത്രുഷ്ണമൂലകം
ദുരാലഭാംപടോലഞ്ചപലാംശേനപൃഥക്പൃഥക്
ധാതകീംഷോഡശപലാംദ്രാക്ഷായാഃപലവിംശതിം
തുലാമാനാംസിതാംദത്വാമാക്ഷികാൎദ്ധപലംതഥാ
ജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപ്ത്വാമാസംഭാണ്ഡനിധാപയേൽ
പുനൎന്നവാസവോഹ്യേഷശോഫോദരവിനാശനഃ
പ്ലീഹാനമമ്ലപിത്തഞ്ചയകൃദ്ഗുല്മമഹോദരാൻ
കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യാമയാൻസൎവ്വാന്നാശയന്നാത്രസംശയഃ

ചുക്കു മുളകു തിപ്പലി ത്രിഫലത്തോടുകൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ഞെരിഞ്ഞിൽ ചെറുവഴുതിനവേർ കണ്ടകാരി ആടലോടകത്തിൻവേർ ആവണക്കിൻവേർ കടുരോഹിണി അത്തിത്തിപ്പലി തഴുതാമവേർ വേപ്പു ചിററമൃതു ത്രുഷ്ണമൂലകം കൊടിത്തൂവവേർ പടവലം ഇവയെല്ലാം പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം നേൎമ്മയായി പൊടിച്ചു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു് അതിൽ പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും ഇരുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും അൎദ്ധപലം തേനും ചേൎത്തു എല്ലാം കൂടി യോജിപ്പിച്ചു പാത്രത്തിന്റെ വായടച്ചു കെട്ടി ശീലമൺചെയ്തു് ഒരു മാസം കഴിച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു വേണ്ട മാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഇതു വീക്കം മഹോദരം പ്ലീഹവീപ്പു അമ്ലപിത്തം യകൃദ്രോഗം ഗുല്മം ജലോദരം മുതലായ രോഗങ്ങളേയും കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യങ്ങളായ സമസ്തരോഗങ്ങളേയും ശമിപ്പിക്കും.

ഉശീരാസവം

ഉശീരംവാളകംപത്മംകാശ്മീരംനീലമുൽപലം
പ്രിയംഗുപത്മകംലോധ്രംമഞ്ജിഷ്ഠാധന്വയാസകം
പാഠാംകിരാതതിക്തഞ്ചന്യഗ്രോധോദുംബരംശടീം
പൎപ്പടംപുണ്ഡരീകഞ്ചപടോലംകാഞ്ചനാരകം
ജംബൂശാല്മലിനിൎയ്യാസംപ്രത്യേകംപലസമ്മിതം
സൎവംസ്വചൂൎണ്ണിതംദ്രാക്ഷായാഃപലവിംശതിം
ധാതകീംഷോഡശപലാംജലദ്രോണദ്വയേക്ഷിപേത
ശൎക്കരായാസ്തുലാംദത്വാക്ഷൌദ്രസ്യാൎദ്ധതുലാംതഥാ
മാസംസംസ്ഥാപയേൽഭാണ്ഡേമാംസീമരിചധൂപിതേ
ഉശീരാസവഇത്യേഷരക്തപിത്തവിനാശനഃ
പാണ്ഡുകുഷ്ഠപ്രമേഹാൎശഃക്രിമിശോഫഹരസ്തഥാ

രാമച്ചം ഇരുവേലി താമരയല്ലി കാശ്മീരകുങ്കുമം (കാശ്മീരശബ്ദത്തിന കുമിഴ് എടുക്കേണ്ടതാണെന്നു വിനോദിനീടികാ) കറുത്ത ആമ്പൽപൂവിന്റെ അല്ലി ഞാഴൽപൂ പതുമകം പാച്ചോറ്റിത്തൊലി മഞ്ചട്ടി കൊട്ടത്തുമ്പവേർ പാടക്കിഴങ്ങു കിരിയാത്ത പേരാൽത്തൊലി അത്തിത്തൊലി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു പൎപ്പടകപ്പുല്ലു കൊട്ടം പടവലം മലയകത്തിത്തൊലി ഞാവൽത്തൊലി ഇലവിൻപശ ഇവ പ്രത്യേകം ഒരു പലം വീതം എല്ലാം നേരിയായി പൊടിച്ചു മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിലിട്ടു അതിനോടുകൂടി ഇരുപതുപലം മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴവും പതിനാറുപലം താതിരിപ്പൂവും ഒരു തുലാം പഞ്ചസാരയും അൻപതുപലം തേനും ചേൎത്തു യോജിപ്പിച്ചു ജടാമാഞ്ചിയും മുളകും ഇട്ടു പുകയേല്പിച്ച മൺപാത്രത്തിലാക്കി ഒരു മാസം കഴിച്ചുവച്ചിരുന്നശേഷം എടുത്തു വേണ്ട മാത്രയിൽ സേവിപ്പിക്കുക ഇതു രക്തപിത്തത്തെ ശമിപ്പിക്കും. അതിനുമന്നു പാണ്ഡുരോഗം കുഷ്ഠം പ്രമേഹം അൎശസ്സു ക്രിമി വീക്കം ഇവയേയും ശമിപ്പിക്കും.

It is a very good book. (Which ?)

01 ഔഷധങ്ങളുടെ അളവുകളും തൂക്കങ്ങളും
1 കിരാതാദികഷായം
1 യോഗരത്നപ്രകാശികാസിദ്ധയോഗങ്ങൾ
3 ഗോധൂമാദികഷായം
4 പദ്മകാദ്യപക്രമം
7 ത്രിഫലാദികഷായം
8 ആർദ്രകാദികബളം
10 ശാല്യാദിഗണം (ചരകത്തിൽ നിന്നും)
11 ബൃഹച്ഛാല്യാദിഗണം
14 പാനീയകല്യാണകഘൃതം
15 ജ്വരാതിസാരചികിത്സ
16 ഉൽപലഷട്കകം
17 കഷായദ്വയം
18 പഞ്ചമൂല്യാദികഷായം
19 ഗുഡൂച്യാദികഷായം
20 അതിസാരചികിത്സ
22 പഞ്ചമൂല്യാദി
23 വത്സകാദികഷായം
25 കപിത്ഥാഷ്ടകചൂർണ്ണം
27 പ്രവാഹികയുടെ ചികിത്സ
29 ഗ്രഹണ്യധികാരം
30 തക്രഗുണം
32 ചാംഗേരിഘൃതം
34 അർശോധികാരം
37 അഭയാരിഷ്ടം
40 ബൃഹൽസൂരണമോദകം
43 അജീർണ്ണാധികാരം
45 അഗ്നിഘൃതം
47 പാണ്ഡുരോഗാധികാരം
49 രക്തപിത്താധികാരം
52 ഖണ്ഡഖാദ്യലേഹം
54 രാജയക്ഷ്മാധികാരം
57 പരാശരഘൃതം
60 കാസാധികാരം
64 ചന്ദ്രപ്രഭാവടി
67 വാസാരിഷ്ടം
68 സ്വരഭേദാധികാര:
71 ഭാർഗ്ഗീഗുഡം
73 ശ്വാസാരിലേഹം
75 ഹൃദ്രോഗാദ്യധികാര വല്ലഭകഘൃതം
77 ക്രിമ്യധികാരം പാരസീയാദിചൂർണ്ണം
81 അമ്ലപിത്തരോഗാധികാരം
83 ഗുല്മാധികാരം
89 മസൂരിരോഗാന്ത്യധികാരം
90 വാതാധികാരം
94 നാരായണതൈലം
99 നകലതൈലം
104 ബൃഹച്ഛാഗലാദ്യഘൃതം
108 അരിഷ്ടാസവങ്ങൾ
113 ദശമൂലാരിഷ്ടം
116 അഭയാരിഷ്ടം
119 ആസവങ്ങൾ